Anföranden vid Region Stockholms budgetfullmäktigemöte den 7 februari 2023

§ 1
Inledning och justering m. m.

O r d f ö r a n d e n : Klockan är 10.00 och jag förklarar sammanträdet för öppnat. Jag hälsar välkommen till ledamöter och tjänstgörande ersättare och alla andra som följer dagens sammanträde. Vi ska börja med att utse justeringspersoner, och där föreslår jag att fullmäktige utser ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande samt att protokollet justeras tisdagen den 21 februari i år. Kan det också bli fullmäktiges beslut? Svar ja.

Vi har en lång dagordning i dag. Vi räknar med att vi kommer att hålla på ända till kl. 21 och för att följa den arbetsordning som vi har kommer jag ungefär vid kl. 20.30 att ta upp frågan hur många ärenden vi kommer att hinna. Vi bedömer att det kommer att behöva bordläggas några ärenden på slutet. Men vi får se.

Vi har ju dessutom några sena ändringar som jag ska informera om. Jag ska först informera om något som ni kanske redan har uppmärksammat, nämligen att vi kommer att ha en frågestund som kommer att vara lite längre än vad vi har varit vana vid tidigare. Den kommer att vara 75 minuter, alltså en timme och en kvart. Anledningen till det är att vi har haft ett möte mellan gruppledarna i december förra året, och det var ju med anledning av Kristoffer Tamsons ordningsfråga som han tog upp på novembersammanträdet kring ordningen för våra frågestunder. Då bestämdes det mellan gruppledarna att vi ska ha en lite annorlunda ordning än vad vi har brukat ha. Partierna ställer frågor i partiernas storleksordning, och då kommer Vänstern sist. Frågestunden utökas också med 15 minuter eftersom det är fem partier som önskar ställa frågor. Vi gör denna förändring under våren, och sedan utvärderar vi.

Vi har även fört en diskussion kring interpellationerna. Där har vi inte fattat något beslut än hur vi ska göra, men vi har pratat om att vi ska pröva en modell där vi framöver kommer att klustra interpellationerna och alltså ta trafikfrågor för sig, sjukvårdsfrågor för sig och allmänna frågor för sig, och det gör vi när vi sätter upp dagordningen för sammanträdet. Men vi kommer att prova denna modell under våren och sedan tänker vi att vi får utvärdera även det och se hur det funkar. Det får vi återkomma till längre fram.

§ 2
Interpellation 2022:28 av Irene Svenonius (M) om den framtida tillgängligheten i primärvården
RS 2022-0821

Anförande nr 1
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande, fullmäktige och primärvårdsregionrådet! Tack för svaret på min interpellation! Jag är ju bekymrad över vart vi är på väg när det gäller hela hälso- och sjukvårdssystemet i Region Stockholm, men specifikt när det gäller vårdcentralerna. Att få en högre tillgänglighet i primärvården på vårdcentralerna är väsentligt. Det är avgörande för att vi ska få ännu bättre fungerande vårdsystem och vårdkedjor totalt sett. Och då måste tillgängligheten bli bättre, inte sämre. Resurserna att ge dem som är sjuka vård måste bli fler, inte att ge pengar för personer som inte är sjuka, för då felanvänder man pengarna.

Jag är bekymrad när styret har beslutat om tvångslistning av patienter. Det är ungefär 9 procent av länets invånare som inte är listade på en vårdcentral, och all tillgänglig kunskap visar att det är den friskaste delen av befolkningen.

Primärvårdsregionrådet säger i svaret att detta att ge vård till personer som är olistade kostar ungefär 60 miljoner kronor om året. Det är klart att de gånger de behöver vård så ska de få den, och det är naturligtvis bra om de listar sig. Men att tvångslista är någonting helt annat.

Enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningen så kostar tvångslistningarna 420 miljoner kronor. Det är pengar som går rakt ner i fickan på vårdcentraler för patienter som har mycket, mycket låga vårdbehov i stället för att tillföra de pengarna till vårdcentraler utifrån de sedvanliga nycklarna med personers ålder, socioekonomi etcetera, det vill säga utifrån vårdbehoven. Där tycker jag faktiskt inte att jag får svar på min interpellation. På vilket sätt ges vård efter behov i en högre utsträckning om man börjar tvångslista patienter, och varför Christine Lorne, ska vi plötsligt i Region Stockholm som du säger i ditt interpellationssvar börjar inspireras av vad andra län gör? Ja, vi ska tvångslista för så gör alla andra. Vi ska återta 1177 i egen regi, för så gör alla andra. Fast om det är både dyrare och sämre för patienterna, varför ska vi göra det? Vi som år efter år efter år har haft Sveriges mest tillgängliga vård och haft fler vårdbesök per invånare. Jag skulle hellre se att övriga Sverige bli mer som Stockholm, inte att Stockholm blir som alla andra.

Anförande nr 2
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Tack, Irene, för den här interpellationen! Det är alltid kul när vi pratar primärvård i den här salen, och det kommer vi göra mycket framöver. Det gläder mig verkligen att vi delar den här bilden av att vården måste bli mer behovsstyrd och att det ska ges vård till dem som verkligen behöver det. Jag delar däremot inte din oro över att vi ska, som du uttrycker det, tvångslista. För det handlar ju inte om att någon mot sin vilja ska behöva gå till en viss vårdcentral. Det handlar om att vårdcentralerna ska få planeringsförutsättningar att ta emot de patienter som förväntas söka sig dit i dag.

Jag jobbar ju också i ambulansen. När vi hämtar patienter så hör ju de liksom till ett sjukhus, och vi kör till det sjukhus som de hör till om de inte specifikt vill till ett annat sjukhus. Det här blir ju lite samma sak. Man har fortfarande fritt val framöver. Men det finns på något vis en grundtanke om vart de flesta kommer att söka sig. Det är 9 procent som är olistade idag. Det finns en siffra på 420 miljoner. Det stämmer, men den gäller ju om vi skulle fortsätta använda samma system som vi har i dag. Det ska vi kanske inte göra. Vi ska nu utreda hur ersättningssystemet för husläkarna ska se ut framöver. Det vi vill och verkar vara ganska överens om är att vi vill ge vårdcentralerna förutsättningar att ta hand om sina patienter som de finner bäst. Då ska ju de ha det här övergripande ansvaret. Vi ska inte vara inne och peta i att ersätta pinne för pinne. Vi ska ge dem tillit och mer pengar.

Vi kommer att göra en utredning under året som sagt hur det här ska gå till. De som i dag är olistade kommer kanske att generera en lägre ersättning än de som aktivt har valt att lista sig själva. Det får vi se, men vi behöver samla kunskapen och professionen och bjuda in till rundabordssamtal. Det är planen för att ta ett helhetsgrepp om frågan. Det handlar inte om tvång utan om att ge vårdcentralerna planeringsförutsättningar och förutsättningar att göra ett bra jobb.

Anförande nr 3
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande, ledamöter! I den här interpellationen talar man ju om tvångslistning. Jag ska inte fördjupa mig mer i det, men att alla medborgare är listade på en vårdcentral är ju ingenting konstigt egentligen, utan det är ju någonting som professionen har efterfrågat. Statliga utredningar har påtalat behovet av detta, och det är något som man gör i våra grannländer. Det är ju en helt naturlig del av hur man ska organisera primärvården egentligen.

Men det jag tänkte prata om är inomlänsersättningen, som Irene också lyfter i sin interpellation och som vi nu faktiskt beslutar att avveckla i Region Stockholm. Den har ju inneburit att digitala besök har fått lika hög besöksersättning som fysiska besök. Vi vet också genom uppgifter från förvaltningen att ungefär 20 procent av de digitala besöken hos Kry med flera slutligen landar i ett nytt fysiskt besök på en vårdcentral inom 14 dagar. Ett fysiskt besök är betydligt mer resurskrävande än ett digitalt. Fysiska besök genererar ofta undersökningar, provtagningar eller remisser. Under 2021 gick ungefär 138 miljoner kronor från Region Stockholm direkt till Kry för videobesök av olistade patienter som man av regionen har fått en särskild bonus på 300 kronor för att ta emot. Detta går utöver den vanliga besöksersättningen på 115 kronor. Men Krys kostnad då för de 275 000 videobesöken var under 2021 totalt 0 kr. Besöken skickades vidare till baka till patientens ordinarie vårdcentral.

Det vi gör nu är att vi stänger den här typen av gräddfil som de här bolagen har haft på nationell nivå även i vår egen region. De här pengarna ska inte gå till friska patienter, utan de ska gå till de sjukaste patienterna som har störst behov av fast läkarkontakt. Därför avvecklar vi inomlänsersättningen.

Anförande nr 4
Axel Conradi (M): Ordförande, fullmäktige! Enligt förvaltningen och som interpellanten meddelar här kommer tvångslistningen av patienter i Region Stockholm att kosta 422 miljoner kronor per år. Det är alltså ungefär 100 miljoner kronor mer än vänsterstyrets totala femprocentiga uppräkning för hela primärvården i regionen. Det är till och med mer pengar än de 402 miljoner kronor som i Moderaternas budgetförslag går till en uppräkning av primärvårdsnämnden. Min enkla fråga till primärvårdregionrådet är denna: Vore det inte bättre att lägga de här pengarna på att öka den generella tillgängligheten för patienterna inom primärvården än att lägga den på tvångslistning?

Anförande nr 5
Carl Johan Schiller (KD): Jag har ju lovat i primärvårdsnämnden att vi ska vara en konstruktiv opposition, så jag tänkte göra ett försök i alla fall, även om det går höga vågor i debatten tidigt här i dag. Vi ser fram emot att följa utvecklingen. Kristdemokraterna har ju också ambitionen att alla ska ha en vårdcentral och en fast läkare. Vi tror att det är bra med kontinuitet. Men samtidigt är det ju så att det kostar väldigt mycket pengar, och i många fall rör det sig om friska patienter. Vi vet också att de som har allra störst behov inom vården är äldre som ofta är sjuka och behöver extra mycket trygghet i kontakt med sin läkare. Därför vill vi återigen ta tillfället i akt och trycka på att vi börjar med Kristdemokraternas förslag om en genomförandeplan för att alla äldre i Stockholm ska få tryggheten och möjligheten att ha en fast läkare. Låt oss börja där behovet är som allra störst. Sedan är detta också en fråga där det blir väldigt tydligt att det behövs mer statlig styrning, mer ordning och reda i hela Vårdsverige. Hur vet vi att en patient inte är listad på en vårdcentral i ett annat län? Här behövs det mer statlig styrning, och vi måste börja med de äldre.

Anförande nr 6
Regionrådet Tarschys Ingre (L): Ordförande, fullmäktige! Liberalerna bejakar mångfalden, och Liberalerna värnar valfriheten. Men framför allt vill vi se invånarnas bästa. Ingen annanstans i landet finns en bättre tillgänglighet till vård än här i vår region.

När maktskiftet blev ett faktum var det en rad parametrar som pekade på att vårt långsiktiga arbete har givit resultat, inte minst i primärvården. 93 procent fick en medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar. Snittet i riket är 84 procent. Det är bäst i landet. Cirka 60 procent fick träffa samma husläkare. Snittet i riket är cirka 50 procent.

Återigen var vi här bäst i landet. Och förra året gjorde Uppdrag granskning ett reportage om vården i Sverige, och i programmet konstaterades att Region Stockholm har bäst tillgänglighet och således tillhör vårdens a-lag. Sämst tillgänglighet och således sämst i b-laget var det vänsterstyrda Region Västerbotten.

Därför är jag riktigt orolig för stockholmarnas tillgång till vård med det S-ledda styret. När jag lyssnar på den här debatten blir det tydligt att vänsterstyret inte vet hur förslaget om tvångslistning påverkar primärvården. Hur ska vårdcentralerna hantera tillströmningen av de 200 000 patienterna? Christine Lorne pratar om bättre planeringsförutsättningar och olika ersättningar beroende på om man är listad eller olistad. Alltså, jag tycker inte att det känns som att det blir lättare för primärvården att planera. Det blir tvärtom svårare att planera. Och hur påverkas arbetet med att nå målsättningen 1 100 listade patienter per husläkare, och hur inskränker tvångslistningarna patientens rätt att lista om sig flera gånger per år?

Anförande nr 7
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande, fullmäktige! Jag blir inte mindre bekymrad av diskussionen i den här debatten. Det låter faktiskt som om primärvårdsregionrådet inser att det inte är rimligt att betala 420 miljoner kronor för att tvångslista de 9 procent som i dag inte listad hos en husläkare. Men det finns ju bara ett sätt att lösa det då och det är att sänka ersättningen för alla listade patienter. Ska vårdcentralerna därmed få mindre betalt för alla de patienter som har stora vårdbehov för att ni ska tvångslista alla dem som har ett väldigt litet vårdbehov. Det ger verkligen inte vård efter behov.

Det enda raka är faktiskt att våga tänka om. Det är feltänkt att tvångslista bara för att man har gjort det i övriga Sverige. Vi är på rätt väg. Behövs det mera resurser till vårdcentralen för att ta hand om dem som är svårast sjuka? Ja, det gör det sannerligen! Tvångslistning kommer dessutom att stjäla enorma resurser från förvaltning för administration. Detta har hälso- och sjukvårdsförvaltningen varnat för två gånger i olika tjänsteutlåtanden och faktiskt vid den tid då Christine Lorne ingick en annan majoritet och ställde sig bakom hälso- och sjukvårdsförvaltningens dåvarande analyser. Det är ju lite spännande att få höra vad som har gjort att hon nu har ändrat sig. Det kan ju inte bara vara för att Jonas Lindberg ska vifta med svansen och få hela taxen att göra som han vill, för det är sannerligen inte bra för våra patienter.

Jag är också väldigt bekymrad över att man har en omodern syn på vad vårdcentralerna ska göra och hur de jobbar. Och jag tycker verkligen att vi ska ge dem större frihet, då ska vi inte styra på vilket sätt de möter patienterna. Det ska vara utifrån patientens behov, inte politiska.

Anförande nr 8
M a r i t N o r m a s d o t t e r (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Ja, det är ju väldigt intressant att sitta och lyssna på den här debatten här med tanke på att det borgerliga styret har haft möjligheten att styra den här vården i 16 år och har lyckats göra det så bedrövligt. Låt oss vara tydliga med en viss punkt, nämligen tillgänglighet till vården. Den varierar väldigt stort i länet. Där jag bor, i Botkyrka, får jag vänta i flera veckor med få tid till min läkare. Min kompis som bor i Mörby får vänta i tre dagar. Så ska det inte vara.

Det här med passiv listning det handlar faktiskt om att ge vårdcentralerna en förutsägbarhet för att kunna lägga upp sitt arbete på ett bra sätt, och det handlar också om att vi vill försöka få ner antal patienter per läkare, och det kan man inte göra på ett annat sätt än att faktiskt styra det på det här sättet. Så det här kommer att bli väldigt bra utifrån patientsynpunkt.

Sedan kan man tala om detta med överkonsumtion av vård. Vem är det som överkonsumerar vården?

Jo, vården överkonsumeras där den finns tillgänglig. Där det finns många vårdcentraler överkonsumerar man vår. Där är det friska patienter som går till läkaren när de är förkylda. I Botkyrka där jag bor finns det ett jättestort vårdbehov, och vi måste styra om vården, så att den ligger där den största vårdtyngden finns. Detta är ett superbra förslag som vi kommer att driva i primärvårdsnämnden tillsammans, Christine Lorne och jag. Jag är stolt över vår överenskommelse. Det här kommer att bli bra för patienterna.

Anförande nr 9
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Tack för alla frågor! Det blev så intensivt att jag hoppas jag hann snappa upp alla. Dessa 422 miljonerna borde alltså redan finnas hos vårdcentralerna. De här pengarna borde ju patienterna få del av. Invånarna finns ju, patienterna finns ju. Alla behöver förr eller senare vård på sin vårdcentral. Sedan vet vi dessutom att effekten av kontinuitet, fast läkare och sin vårdcentral blir att man lever friskare liv och längre liv. Jag brukade tänka att det gällde gamla och sköra och inte mig själv, men det gäller alla, speciellt oss medelålders.

Effekten av kontinuitet i primärvården är enligt Svenska Distriktsläkarföreningen ökad livskvalitet, ökad följsamhet i behandlingen, mindre överdiagnostik, färre besök på akutmottagningen och bättre preventiv vård, alltså allt det som vi vill se vårdcentralerna göra. Det blir bättre när man har en fast kontakt, och det har man inte om man inte är listad på en vårdcentral. Alla behöver tillhöra en vårdcentral, och man kan såklart välja själv vilken det ska vara.

Sedan undrar jag: Har ni pratat med de som jobbar på vårdcentralerna och de som är aktiva? För ni tycker och känner en massa saker om det här, och det är jättebra, men vad är det de som faktiskt jobbar med det här och de som utreder det ser? Det viktigaste är att skapa den här kontinuiteten och skapa förutsättningar för att göra ett bra jobb. Sedan kan ni också fundera på hur Danmark och Norge har det uppbyggt. Där har alla en fast, namngiven läkare, så att de vet var de ska söka vård.

Anförande nr 10
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Det är ju också viktigt att lyssna på skattebetalarna och att lyssna på patienterna när man fattar beslut om hur vi använder deras pengar och hur vi utformar den verksamhet som på ett eller annat sätt ska möta deras behov. Här kan vi ju konstatera en sak att man genomför en strukturförändring av Stockholmsregionens sjukvård på som kommer att kosta uppemot en halv miljard kronor. Det är 420 miljoner kronor som inte ökar tillgängligheten och inte förbättrar vården.

Om man överförde regionrådets resonemang som vi nyss hörde i talarstolen till trafiken — ibland är principer ganska viktiga, och här kan man se hur de skulle fungera på ett annat område — skulle det innebära att vi skulle börja betala våra operatörer som kör trafiken för att de har potentiella resenärer som någon gång kan tänkas åka med dem, och vi skulle betala dem hundratals miljoner för detta, men inte vara säkra på att de här resenärerna faktiskt vill välja den bussen, det tåget eller den tunnelbaneavgången. Det skulle ju vara ett oerhört konstigt sätt att styra resurserna på, skulle vi tycka när det gäller trafiken. Men här säger ni att i sjukvården är detta helt okej att använda skattebetalarnas och patienternas pengar på det sättet.

Vi tycker att det är väldigt dumdristigt tänkt, och vi tror att det här snarare riskerar att skapa inlåsningseffekter med denna tvångslistning och inte skapa rätt incitament att öka tillgängligheten, öka valfriheten eller jobba med hela den problematik som vi vet finns när det gäller primärvårdens utveckling. Har vi de här pengarna så måste vi ju ställa oss frågan: Hur gör de störst nytta för patienterna? Och en sak är väl ganska klar utifrån den här debatten, tycker jag, och då är ju inte tvångslistning svaret.

Att betala hundratals miljoner oavsett om vårdcentralen tar emot patienterna eller inte och oavsett om patienterna vill ha denna vårdgivare eller inte och oavsett om patienten är i behov av vården är felanvända pengar. Det är bara att konstatera.

Anförande nr 11
Sandra Ivanovic Rubin (MP): Vi i Miljöpartiet delar såklart Centerpartiets bild av att passiv listning är bra för att vården behöver ha beredskap. Här tror jag att vi kanske har olika syn i den här salen. Patienter som ännu inte är sjuka kan när som helst blir det. Om vi ska tala om hur viktigt det är med ekonomi och förebyggande insatser vill jag framhålla att det är viktigt att planera och ha full koll på antalet patienter utifrån demografi, ekonomi och så vidare. Det måste planeras in i hälso- och sjukvården. Vi talar om god och nära vård, och det börjar på vårdcentralerna. Bryr vi oss inte om alla potentiella patienter som ska tillhöra en vårdcentral kommer kostnadsutvecklingen på sikt att bli mycket högre.

Sedan ska man komma ihåg att det går jättebra att lista om sig om man inte är nöjd med sin vårdcentral. Det är alltså ingen tvångslistning, utan det är ett sätt för regionen att ta ansvar för alla sina medborgare från första början och strategiskt bygga upp en hälso- och sjukvårdspolitik som arbetar förebyggande vård och på det stora hela finns till för patienterna, sätter patienten i centrum och därav också sparar på vårdkostnaderna.

Anförande nr 12
Axel Conradi (M): Ordförande, fullmäktige! Jag vill återigen bara påminna om att mycket av den här debatten handlar ju om de 200 000 stockholmarna som är de allra friskaste i länet. Att lägga mer vårdresurser på de här friskaste patienterna är ju att öka ojämlikheten inom primärvården. Och den frågan som jag ställde här tidigare, den är ju fortfarande obesvarad. Vi i Moderaterna tycker ju att satsningar inom primärvården ska gå till dem som behöver vården, inte till dem som är friskast. Alternativet är att sänka den generella ersättningen. Det kommer att minska den allmänna tillgängligheten för alla i primärvården, inklusive dem som är allra sjukast. Om man bara utgår ifrån så att säga den resursfördelning som det här handlar om så blir ju hela resonemanget som förs från vänstersidan etiskt tveksamt.

Anförande nr 13
Jonas Lindberg (V): Kristoffer Tamsons, det är en himla tur att inte du har jobbat med sjukvårdsfrågor, för att planera trafik och sjukvård är lite diametralt olika saker. Man kan ju se det här förslaget som ett sätt att faktiskt få hälso- och sjukvårdsbudgeten och primärvårdens andel av den budgeten att öka genom att hela befolkningen också tillhör en vårdcentral. Jag förstår inte det här larmropet på att det här kommer leda till överbelastade vårdcentraler. För ni säger ju samtidigt att de här 200 000 människorna inte har några behov av sjukvård. Om de då tillhör en vårdcentral och vårdcentralen kan få en resursökning i och med det och en ökad planerbarhet är det bara positivt som vi har sagt. Det här är statliga utredningar. Det handlar om god och nära vård och digifysiskt vårdval. Det är professionen som säger det. Det ni står och svamlar om får ni belägga att någon annan säger, alltså att vi ska fortsätta att inte ha ett listningsansvar i så fall.

Anförande nr 14
Hanna Svensson (S): Ordförande, ledamöter och åhörare. Mycket har redan sagts här. Det handlar ju om att få störst nytta genom att skapa stabilitet och förutsägbarhet för vårdcentralerna. Det blir störst nytta med skattepengarna genom att vårdcentralerna faktiskt kan planera och skapa förutsättningar för att ha en friskare befolkning och kunna jobba förebyggande. Det är ju det vi vill. Det är att ta ansvar för skattebetalarnas pengar, tycker jag i alla fall, men det tycker vi kanske olika om.

Jag tycker att det var feltänkt som Moderaterna att införa det vårdval som man införde för ett antal år sedan som byggde på antal besök och snarare premierade friska patienter än sjuka patienter. Det är ju det vi vill styra om till. Det är ju de patienter med störst vårdbehov som ska kunna mötas av vården, för att förebygga att de blir svårt sjuka. Fler besök är inte nödvändigtvis bättre än färre. Det handlar ju om att det ska vara en bra kvalitet i besöken, och det är ju också en sådan förutsättning som skapas genom tydligare förutsättningar och stabilare grund. Man vet vilket område man har ansvar för.

Som Kristin tidigare har sagt får man välja vilken vårdcentral som man vill lista sig på. Det styr vi ju inte. Det här handlar ju om patienter som inte är listade, men som vårdcentralerna ändå ska känna att man har ett ansvar för och att det finns en mening att arbeta förebygga. Den passiva listningen skapar just de förutsättningarna att faktiskt jobba förebyggande i sitt område och med de patienter som finns i ens närhet. Så jag tror att det är alldeles utmärkt sätt att jobba bättre och att ta ansvar för skattebetalarnas pengar. Det är både i vårt intresse och i skattebetalarnas intresse.

Anförande nr 15
Regionrådet T a r s c h y s I n g r e (L): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är jätteglad över att vi är många i den här salen som ser värdet av den liberala hjärtefrågan om fast husläkare. Om jag inte minns fel så tror vi att vi har drivit detta sedan 1970-talet och det är en bit på väg. Men det är ett hyckleri att säga att man satsar på vårdcentralerna på vård efter behov samtidigt som man tvångslistar patienterna. Jag skulle också vilja fråga om ni verkligen anser att det här är att satsa på vård efter behov.

Jag ska tacka Sandra Ivanovic Rubin för att du svarade på min fråga om att det här inte är en inskränkning i patientens möjlighet att lista om sig. För det är helt oerhört viktig frihetsfråga. Patienten ska kunna gå till den läkaren eller den vårdcentralen som man vill gå till. Men en annan fråga som jag ställde som jag skulle vilja ha svar på är: Hur påverkar det här arbetet med målsättningen om 1 100 listade patienter per läkare? Jag har lite svårt att förstå det.

Anförande nr 16
Regionrådet T a m s o n s (M): Man får ju inte begära replik, men jag tycker ändå att den klassiska vänsterretorik som Jonas Lindberg ägnar sig åt förtjänar ett svar. Det är ständiga personangrepp och ständigt ifrågasättande av meningsmotståndares intentioner, den här gången med ett så grunt påstående som att jag inte skulle ha jobbat med sjukvårdspolitik. Så fel du har! Jag var med och utformade vårdgarantin. Jag var med när vi upphandlade S:t Görans sjukhus i privat regi första och andra gången. Jag var med och såg till att sätta stopp när ditt parti ville lägga ned Södertälje sjukhus och Norrtälje sjukhus. Jag har jobbat med sjukvårdspolitik. Det kommer jag också att fortsätta att göra. Två saker kommer jag däremot inte att dela din erfarenhet av, och det är ansvarslöshet med skattebetalarnas pengar och att bedriva vänsterpolitik utan grund i verkligheten.

Anförande nr 17
L a r s R å d é n (M): Ordförande! Jag tycker att två saker som framförs här blir väldigt snedvridna. Jonas Lindberg framhåller att detta är ett sätt att på sikt öka primärvårdens andel av sjukvårdsbudgeten. Här dribblar ni bort er. En generell förstärkning på låt säga 420 miljoner till primärvården är behovsstyrd. Ni säger att ni ska se över modellen, men poängen är att en generell förstärkning till primärvården blir något som man hanterar genom att vikta för patienternas ålder, deras sjukvårdstyngd och deras socioekonomiska status. Det är en behovsstyrd vård vi har.

Men om man stoppar in 420 miljoner för den här listningen är det inte en behovsstyrd del, utan det handlar om att man får en kompensation för de olistade patienterna. Det är inte att styra mot en mer behovsstyrd vård. Det är en av kritikpunkterna här.

En annan sak som har lyfts av en socialdemokratisk kollega här i debatten är att det skulle vara bara besöksersättning som är styrande för systemen. Men det stämmer inte. Så är det inte längre. Vi har ju lagt om systemen för att primärvården ska finansieras behovsstyrt på ett bra sätt. Man kan säkert snickra lite mer på det, men om ni på allvar menar att vi har en behovsstyrd vård så måste ni tänka på detta att ni måste jobba med generella ersättningar och generella justeringar av ersättningarna och se till att de är just behovsstyrda fortsatt. Det här är motsatsen till det och däri ligger vår kritik.

Anförande nr 18
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Ja, de stora skiljelinjerna i salen är ju uppenbart att vi i oppositionen tycker att pengar ska gå till sjuka personer och att vi behöver förstärka primärvården för dem som är sjuka — inte kasta över 400 miljoner kronor på vårdcentralerna för icke sjuka patienter. Och jag uppfattar också att det finns en ökad vilja till politisk styrning. Det är ju politiker som kommer att styra. Kanske Christine Lorne med ett måttband ska välja vilken vårdcentral olistade patienter ska hamna på i Täby, där vi har tre vårdcentraler som ligger inom några hundra meter från varandra i Täby centrum. Vilken ska man tvångslistas på? Det är inte värdig politik i ett län där vi har den bästa tillgängligheten till vårdcentralerna i hela landet och där vi borde sikta på att den ska bli ännu bättre. För till skillnad från Marit Normasdotter anser inte jag att det finns några onödiga vårdbesök eller någon överkonsumtion av vård. Den som är sjuk ska få en tid på vårdcentralen snabbt.

Anförande nr 19
T o v e S a n d e r (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tror att Irene Svenonius precis satte fingret på det som vi ser som problemet i hur vården i den här regionen har organiserats av den tidigare majoriteten. Det stora problemet är att vi inom hundra meter i Täby centrum har tre vårdcentraler.

Anförande nr 20
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Tack för den här debatten! Jag ska upprepa att jag står fast vid att dessa 422 miljonerna för dem som är olistade är pengar som redan borde vara hos vårdcentralerna, för de tar redan hand om dessa patienter när de kommer. Sedan fick vi höra ett påstående att dessa pengar inte skulle förbättra vården. Det är väl där det skiljer sig åt. Hur får vi vårdsystemet att fungera bättre? Min och mittenkoalitionens uppfattning är att det är genom att stärka vårdcentralerna och se till att alla har en fast läkare, så att man vet vart man ska söka och att man hamnar rätt i vårdsystemet.

Fler fasta läkare och fler allmänspecialister som är just första linjen och sållar hjälper till att se till att vi får en riktigt bra vård. Det är därför vi har det långsiktiga målet om 25 procent av sjukvårdsbudgeten till primärvården.

Socialstyrelsen har rekommendationer om 1 100 invånare per läkare. Då handlar det alltså om antal invånare, inte om antal listade.

§ 5
Interpellation 2022:31 av Kristoffer Tamsons (M) om varför löftet om utökad nattrafik i pendeltågstrafiken sviks?
RS 2022-0878

Anförande nr 21
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Vi har alla högt ställda ambitioner när det gäller Stockholmsregionens kollektivtrafik, så högt ställda ambitioner att vi många gånger tar i från tårna när valrörelsen står för dörren och lovar väldigt mycket. Ibland lovar vi till och med allt åt alla trots att vi ser molnen vid horisonten och givet att vi vet att de ekonomiska utmaningarna som väntar kan vara stora.

Lite grann av detta hände i den här valrörelsen, och lite grann är det ju den verklighet som regionrådet hänvisar till i sitt svar där han säger att verkligheten omöjliggör för oss att göra nära nog någonting av allt det som vi lovade i valrörelsen. Det finns en sak, en sak som verkligen också sticker ut där ju vi moderater tog upp tidigt och tydligt initiativ i den här valrörelsen och det var utökad nattrafik i vårt pendeltågssystem. Frågan är viktig för oss för att få ett levande län och för att möjliggöra för hela länet att resa, leva och ta del av hela länets utbud under dygnets alla timmar. Inte minst är det en viktig insats och frihetsreform för dem som kanske bor längre ut i länet och har pendeltågen som sin livlina.

Därför hade vi ett konkret förslag i valrörelsen om att utöka nattrafiken i pendeltågstrafiken. Vi finansierade detsamma, vi förde dialog med trafikförvaltningen om att möjliggöra detsamma. Och alla partier i den nuvarande styret hoppade på och sade att de också ville det, men ännu mer.

Sedan kom valet. Sedan bildades det ett nytt styre, ett vänsterstyre i region Stockholm. De lade fram sin budget, och där satsar man på väldigt många saker, men man satsar inte på löftet om utökad nattrafik på pendeltågen. Det nämns faktiskt inte ens med en stavelse i den budget man har presenterat. Skillnaden är att vi moderater står upp för våra vallöften och fortsatt finansiera dem, att gå fram med dem och lägger de pengar i vår budget som vi vet att den här utökade trafiken vi lovade också skulle kräva. Vi gör det därför att vi tycker att löften i en valrörelse ska man stå för också efter valet, och man ska veta att ta ansvar i en valrörelse för att det man säger. Det man lovar väljarna i en demokrati är någonting som man också ska kunna stå för när man väl har vunnit makten. Och framför allt blir det ju märkligt med frågor som inte har behövt kompromissas bort eller där det inte finns en större partipolitisk splittring men som sedan plötsligt inte finns med. Då är ju svaret inte det som Anton Fendert ger sken av i sitt svar, att vänstermajoriteten vill men inte kan. Då är svaret något annat. Det är att vänsterstyret kan men inte har velat prioritera. Det är vad pendeltågsresenärerna just nu upplever och det tycker vi är fel.

Anförande nr 22
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Tack, Kristoffer, för interpellationen, och tack för allt smicker som låg där bakom glåporden! Det stämmer att vi i mittenkoalitionen satsar på väldigt mycket i vår budget, och det är fantastiskt att Moderaterna också ser det. Jag är glad över att vi är många partier som vill utveckla kollektivtrafiken i Stockholmsregionen. Mittenkoalitionen vill ju utveckla kollektivtrafiken och även nattrafiken. Det är en viktig del av det arbete som vi nu påbörjar.

Vi får också höra att vi står för en politik eller gick till val på allt till alla. Den diskussionen har vi haft förr i den här salen. Jag menar att de partier som lovar att man ska satsa både på biltrafiken och på kollektivtrafiken är de som är svaret skyldiga till varför de vill ge allt till alla och inte vågar prioritera. Men om vi fokuserar på nattrafiken i pendeltågstrafiken speciellt så tror jag att Moderaterna och Kristoffer Tamsons i mitt svar hittar svaret på många av de frågor som ställs.

Jag vill bara avslutningsvis understryka att inte ens Moderaterna och Kristoffer Tamsons har kunnat stoltsera med att leverera på samtliga sina vallöften tre månader efter att de har tillträtt.

Anförande nr 23
M i c h a e l a H a g a (C): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Det här är verkligen en viktig fråga för alla de människor som arbetspendlar lite avvikande tider på dygnet och även för dem som vill ta sig hem efter en sen kväll. Och vi har ju en överenskommelse nu faktiskt med övriga koalitionspartier om att vi ska se över nattrafiken under den här mandatperioden, för att vi anser att det här är en viktig fråga. Det är en viktig fråga för Centerpartiet och det är en viktig fråga för koalitionen i sin helhet.

Vi hade ju kunnat genomföra det här under förra mandatperioden också i den tidigare blågröna koalitionen, men det gjordes ju inte, utan vi sparade kanske det här då som vallöften. Men vi kommer att genomföra detta och se över det under den här mandatperioden, vilket jag är väldigt glad för. Pendeltågens turer är en viktig del i detta, men det handlar också om att utveckla nattrafiken i hela länet. Det är ju inte alla kommuner som har pendeltåg, utan vi behöver se över lokalbanor och bussar bland annat, men också över länsgränsen till Uppsala.

Ingen har missat att verkligheten är den att vi har ett ansträngt ekonomiskt läge. Vi kommer ju att ha en ny trafik som driftsätts under året. Men vi ska också använda den trafik som vi har. De system som vi har ska vi använda så effektivt som möjligt. Kostnadsbilden behöver också ses över. Den behöver bli klarare och vi behöver ha kontroll över det. Ändrade resvanor behöver också tas i beaktning nu när vi gör de här förändringarna. Helheten behöver också ses över också för nattrafiken, och det är klokt att det görs samlat, för det kommer också att kunna påverka annan trafik. Förstärker vi med ökade turer för pendeltågen så behöver vi också se över anslutningsbussar, bland annat. Men vi kommer att göra vad vi kan, och vi kommer också att hålla det löftet för att öka nattrafiken för pendeltågstrafiken.

Anförande nr 24
M a r t a A g u i r r e (V): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag välkomnar lite den här frågan för att det är ganska tydligt att de som har stått här uppe i talarstolen inte har pratat med professionen just i den här frågan. Vi pratar om ett trafikläge i våra järnvägar som är ganska ansträngt, och jag skulle vilja se att vi faktiskt såg till att den pendeltågstrafik som är utlovad går innan vi lovar mer pendeltågstrafik på tider som den nu inte går på. Dessutom vet inte jag om ni vet hur det fungerar ute på järnvägen, men när det görs underhåll och körs godstrafik är det på nätterna. Det finns ont om spår och här måste man ta ett ordentligt snack med professionen, och det saknar jag. Jag har jobbat som pendeltågsförare och tågvärd, och jag bävar varje gång man pratar om nattrafik, för det finns inte folk, det finns inte tåg och det finns inte spår just nu för att täcka det. Det måste vi ta med i beräkningen. Som Märstabo välkomnar jag självklart att vi ska utveckla nattrafiken, men vi måste titta på hela nattrafiken och vi måste titta på annat än pendeltågstrafiken också.

Anförande nr 25
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag håller med dig, Marta. Det är därför vi vill se över helheten och även busstrafiken. Men Kristoffer Tamsons anför i sin interpellation at vi skulle ha brutit mot vallöften. Jag vill då påminna fullmäktige om att mittenkoalitionen haft makten i lite drygt en månad i nämnderna. Till skillnad från Moderaterna på Riksplan så har vi heller inte lovat att göra omöjliga saker de första 100 dagarna eller före ett visst datum.

Att M i valrörelsen påstod att det enda som krävdes för att nattrafiken skulle vara på plats den 12 september var att de själva skulle bli återvalda den 11:e var rent ut sagt genomskinlig populism redan då och blev än mer genomskinligt när vi i mittenkoalitionen efter maktövertagandet fick mer klart för oss hur det egentligen står till med trafiknämndens ekonomi. Samtidigt hade det ändå inte gått om ekonomin hade tillåtit, vilket Kristoffer Tamsons är väl medveten om. Det handlar om hur trafikförändringsprocesser ser ut, hur långt i förväg man behöver anmäla tåglägen till Trafikverket och hur komplicerad hela den processen är. Vi skulle ju vilja gå vidare snabbare, men vi behöver förhålla oss till verkligheten, och det gäller även Kristoffer Tamsons.

I budgetdebatten kunde vi konstatera att Moderaternas förslag till budget förhåller sig till pengar som inte finns på riktigt, och från den SD-ledda moderata regeringen så har vi inte fått till närmelsevis till stöd som behövs för att hantera den tuffa ekonomiska situation som vi nu står inför. Vi kan bara konstatera att det faktiskt gör skillnad på vilka som styr. Kollektivtrafiken kommer till att stärkas under mandatperioden och där ingår nattrafik. Men exakt hur och när det kommer avgöras och hur verkligheten ser ut. Det får vi återkomma till. Jag hoppas att Kristoffer Tamsons kan och vill vara en del av detta arbete snarare än att låna sig till populism.

Anförande nr 26
Regionrådet S e h l i n (V): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Precis som Jens sade är trafikförändringar en lång process där man långt tidigare än själva tabellen börjar gälla ansöker om tåglägen och ser till att man har ett helt paket med avgångar och trafikslag som ska samverka. I T23, som vi nu lever under, är det svårt att komma in och ändra. Men i T24, som kommer nästa år, kan man ha inriktningen att man tittar på helheten och kanske utökar antalet pendeltågsavgångar och kanske utökad busstrafik. Många pendeltågsresenärer vill just ha den kopplingen till buss när de väl kommer till stationen. Och då är det ju ett ganska stort paket. Att att ta hänsyn till.

Sedan har ju vi tyvärr en helt och hållet upphandlad trafik i Region Stockholm som gör det här pusslet mycket, mycket svårare, för det är olika avtalsområden och olika företag som kör, och det är ett väldigt stort och svårt pussel att lägga. Vår ingång är att vi ska ta över trafik till större del och ha större rådighet. Då blir det också mycket mer flexibelt att faktiskt kunna lyssna på resenärerna som säger då att de vill ha utökad nattrafik i de här områdena eller att det finns brister i dagens system när det både är långa trafikförändringsprocesser med Trafikverket och dessutom upphandlat. Detta gör ju att det är väldigt svårt att ändra på kort tid.

Anförande nr 27
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Några konstateranden bara. Låt oss börja med Marta. Det du säger är ju helt korrekt. Just därför har vi gjort vår hemläxa och talat med dem som organiserar och jobbar med järnvägen. Vi vet att vårt förslag är möjligt. Därför kommer vi också att gå vidare med detta.

Till Jens Sjöström kan jag väl bara säga att det är intressant med ett inlägg som nämner Kristoffer Tamsons fler gånger än nattrafik och pendeltåg. Måhända säger det en del om vad som upptar din tanketid. Men låt oss konstatera en sak, och det är att du nu verkar ha förstått att det sätt på vilket Socialdemokraterna beskrev regionens ekonomiska utmaningar i valrörelsen var fel och att det sätt jag beskrev regionens ekonomiska utmaningar i valrörelsen var rätt, och det är ju ett bra och välkommet uppvaknande.

Låt mig avslutningsvis konstatera en annan sak. Det förslag vi moderater har lagt om utökad nattrafik är möjligt att genomföra under innevarande trafikår. Det vet vi efter kontakter med både trafikförvaltningen och Trafikverket.

Vad kostar det att utöka, som vårt förslag är, nattrafiken med en timme? Det kostar 3,5 miljoner kronor per år. Ta in den summan: 3,5 miljoner kronor per år. Det är alltså mindre pengar än vad vänsterstyret har valt att i sin budget, där man inte har med detta förslag, lägga på politiskt initierade utredningar i trafikförvaltningen och trafiknämnden. Man lägger alltså miljoner på utredningar i stället för att utöka nattrafiken i pendeltågen. Det är ju så det ser ut. Det är er prioritering.

Men ni ska få en chans att ändra er. Vi kommer nämligen att lägga ett förslag och en skrivelse om detta i trafiknämnden, eventuellt följer vi upp den med motion här i fullmäktige. Det är en möjlighet för er och övriga oppositionen att samla er till ett bra beslut i att prioritera rätt och göra rätt. Gör vi det, kan den utökade nattrafiken börja rulla redan till hösten. Det skulle länsinvånarna vara mer betjänta av än fler politiska utredningar.

Anförande nr 28
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag tänkte att jag skulle försöka avsluta den här debatten med att säga ett stort tack till alla som har deltagit och konstatera att vi verkar ha en stor bred politisk enighet i den här frågan. Jag ser fram emot att vi under mandatperioden ska kunna leverera på just den här punkten. Sedan kan man väl också bara säga att allt verkar ju vara möjligt när man är i opposition. Man kan använda samma pengar till flera olika biljettprissänkningar, till exempel, så det är kul att se att Moderaterna njuter av oppositionens friheter.

Anförande nr 29
Regionrådet T a m s o n s (M): Tack! Vi uppskattar de positiva signalerna om vårt initiativ. Vi ser framför oss att vi formulerar ett konkret förslag både med finansiering om vad som ska göras och hur det ska göras och sedan tar vi oerhört gärna ett samtal med alla intresserade politiska partier i den här församlingen för att få ett brett stöd för att ge våra länsinvånare en utökad pendeltågstrafik på natten. Det går. Det kostar inte mycket pengar. Det är bara en fråga om vilja och en fråga om prioriteringar. Gemensamt tror jag att v har både kraften, viljan och förmågan att prioritera. Låt oss visa länsinvånarna att här ska pendeltågen rulla minut för minut, timma för timma in i den natt som vi vill göra levande i vår Stockholmsregion. Tack ska ni ha för en bra debatt!

§ 6
Interpellation 2022:32 av Marit Normasdotter (V) om omorganiseringen av barn- och ungdomspsykiatrin
RS 2022-0879

Anförande nr 30
M a r i t N o r m a s d o t t e r (V): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare! Jo, jag har ju lagt en interpellation om omorganiseringen av barn- och ungdomspsykiatrin. Jag ställde även en enkel fråga om det i fullmäktige i december och då fick jag ett ganska lamt svar, tycker jag, och jag har fått samma svar på den här interpellationen också då från Talla Alkurdi. Jag utgår ifrån att Sandra ställer sig bakom det här svaret också.

Det handlar om den stora omorganiseringen av BUP, där man reducerar antalet BUP från 16 till 9 och gör jättestora hubbar i länet. Detta är egentligen inget som gynnar patienterna, för det blir längre till vård. Under valrörelsen var både Centerpartiet och Socialdemokraterna här ute och sa att det här skulle åtgärdas och att man skulle titta över det här. Och jag ser att det finns en villighet att skapa filialer. Men jag tror inte att filialer är en lösning på den här problematiken. Det blir akutlösningar. Vi måste ha mer permanenta lösningar.

Vi måste ha mer permanenta lösningar. Vi var ett helt gäng som besökte BUP i Hallunda och lyssnade på personalen innan de stängde. Jag kan säga att personalen var väldigt besviken för att ingen varit där och pratat med dem. Det verkade finnas en irritation, och de hade hört av sig till politiker för att uttrycka sin oro inför nedläggningen. När vi pratade med dem fanns det också en stor oro för patienterna, för de hade skapat en verksamhet som var väldigt gynnsam. Man kunde komma dit och sätta sig i väntrummet; man kunde få en tid ganska snabbt. De hade fått hemmasittare att komma ut och hjälpa dem. Det går förlorat när man plötsligt flyttar hela den vården till Skärholmen. De hade upprättat ett mycket nära samarbete med skolor och med barnavårdscentraler. Det fanns mycket nätverkande. Alla dessa vårdkedjor förlorar man.

Jag tror inte att lösningen är att skapa filialer, utan man behöver titta på mer permanenta lösningar. Jag undrar därför vad ni tänker göra åt detta.

Anförande nr 31
Sandra Ivanovic Rubin (MP): Fru ordförande! Tack, Marit Normasdotter, för frågan! Barn- och ungdomspsykiatrin är en verksamhet som har varit bortprioriterad i många decennier. Under de senaste åren har konsekvenserna blivit extra märkbara utifrån att allt fler unga söker vård för psykisk ohälsa och framför allt för att neuropsykiatriska utredningar ökat markant det senaste decenniet.

Personalen är nyckeln till god vård. Den påbörjade omorganiseringen har pågått i ett år och pågår fortfarande. Syftet är att förbättra villkoren för personalen genom att skapa mer robusta mottagningar och möjligheter till kompetensutveckling. Det är vad personalen har efterfrågat. Den skyhöga personalomsättningen som vi sett på BUP under många år är inte acceptabel. 16 icke-fungerande mottagningar är ingenting som vi kan behålla. Det är när vi skapar ett BUP där personalen vill stanna som köerna kan minska och barn och unga få snabbare vård.

Jag förstår att frågan också syftar på den geografiska sträcka som finns mellan hemmen och mottagningarna, och ja, det är rimligt att BUP:s mottagningar inte ligger alltför långt ifrån där människor bor, speciellt i en region som Stockholm. Just därför har det varit viktigt att mottagningarna är placerade så att det är enkelt att ta sig dit med kollektivtrafiken. Men närhet handlar lika mycket om tid som om avstånd. Vad spelar det för roll om BUP ligger nära hemmet om närmaste tid för vård är flera månader bort? Våra erfarenheter och den samlade forskningen visar båda på en och samma sak, att det är just de tidiga insatserna som är det allra viktigaste för dem som lider av psykisk ohälsa.

Nu har vi pratat om organisationen några gånger. Jag tror att vissa saker helt kommit bort i debatten. Vi har även gjort en nivåstrukturering, det vill säga att lättare och måttlig psykisk ohälsa i dag ligger på vårdcentralerna. Det är där vi har den stora massan av patienter. När man behöver specialistpsykiatri, som BUP ju är, då kommer man att behöva åka lite längre än tidigare. Allt handlar om att man ska få vård i god tid.

De mottagningar som det pratas om handlar inte om 16 till nio, utan det handlar om tio basmottagningar och fyra specialistmottagningar för enbart neuropsykiatriska utredningar.

Anförande nr 32
Hanna Jokio (S): Ordförande, ledamöter, åhörare i salen och tittare på webben! Det märks alltid när du, Marit, står i talarstolen att du har ett brinnande intresse för psykiatri- och beroendefrågor. Där har vi någonting gemensamt, du och jag. Vi kommer nog att få tillfälle att prata ganska många gånger om de frågorna under de kommande fyra åren. Det ser jag fram emot.

När det gäller omorganiseringen av BUP:s mottagningar är det såklart oerhört viktigt att vi på nära håll följer hur det blir för både patienterna och deras närstående när vi går in i en ny organisation. Precis som regionrådet säger i sitt skriftliga svar tror vi att de satellitmottagningar som kommer att finnas är det som kommer att trygga vården för fler både genom att minska de geografiska avstånden och för att vi behöver finnas där patienterna finns, detta av fler anledningar än enbart de geografiska avstånden.

Den stora uppräkningen, alltså de 200 miljoner kronor, kommer under mandatperioden att kraftigt förstärka barn- och ungdomspsykiatrin. Det är klart att dessa pengar ska gå till barn och unga oavsett var i länet de bor. Alla ska få snabbare tillgång till vården, och kapaciteten ska öka. Det är ingen som säger att det kommer att vara enkelt att korta köerna till barn- och ungdomspsykiatrin. Det mittenkoalitionen däremot säger är att vi är beredda att arbeta stenhårt för att uppnå vår målsättning om en köfri barn- och ungdomspsykiatri under mandatperioden. Vi stärker vårdgarantin och gör stora satsningar på personalen så att fler ska vilja arbeta med den målgrupp som är särskilt sårbar.

Jag vill också säga att det krävs inte bara att BUP arbetar förebyggande, utan hela primärvården, skolan, socialtjänsten, föräldrar, civilsamhället har ett jättestort ansvar för att uppmärksamma när barn och ungdomar inte mår bra, framför allt i de områden där vi vet att målgrupper som har störst behov av vård samtidigt konsumerar minst vård.

Anförande nr 33
Regionrådet L i n d b e r g (V): Ordförande! Det här handlar om huvudmannaskap, men jag saknar ibland att elevhälsan inte är med i dessa diskussioner. Jag tror att en stor del av de här frågorna handlar om hur vi ska jobba med elevhälsan på skolnivå. En förutsättning för det är i dag att BUP finns nära elevhälsan, till exempel den mottagning i Hallunda som Marit pratar om. Där ligger skolan rakt över parkeringsplatsen, och man har ett gott samarbete och egentligen inga väntetider för barnen säger de. Nu ska barnen skickas till Skärholmen och Flemingsberg där man till exempel har bristande läkarbemanning. Jag är därför väldigt bekymrad över hur det ska gå.

Det jag vill fråga handlar om Socialstyrelsens nya riktlinjer gällande ADHD och autism som kom i höstas och som är väldigt bra. Man pratar om tidiga insatser för dessa barn, väldigt tidiga, att utreda behoven brett, inte bara rikta in sig på diagnos, samt att sätta in stöd när det finns uttalat behov av stöd vid problem, alltså inte bara vänta på en diagnos. Det sägs också att grupper i ekonomiskt utsatta områden är gravt eftersatta i det arbetet.

Jag undrar därför hur den nya organisationen matchar dessa riktlinjer. Det man där pratar om är inte specialteam eller nischade enheter som bara utreder NPF-diagnoser, som nu föreslås i den nya organisationen, där de enda två nu existerande specialteamen dessutom finns på Kungsholmen och Södermalm, vilket inte är i närheten av de områden där de verkligen skulle behövas. Jag vill bara höra hur ni ser på den här organisationen och de nya riktlinjerna. Jag ser problem med att de ska kunna verkställas när det ser ut så här.

Anförande nr 34
M a r i t N o r m a s d o t t e r (V): Ordförande! Sandra är mycket inne på detta med att lyssna på personalen, och det är självklart viktigt. Vi har varit ute och pratat med en hel del personal, och de för fram att de inte vill ha de stora mottagningarna. De menar att samarbetet blir lättare för både patienter och personal med mindre mottagningar som ligger nära patienterna. Precis som Jonas lyfte fram är närheten till patienterna oerhört viktig när det gäller dessa frågor. Också i det svar som vi fått står det att den psykiska ohälsan hos barn och unga ökat markant, det vill säga att patientgruppen kommer att öka. Att då skära ned på mottagningar och lägga dem längre från patienterna gör att jag ställer mig ifrågasättande till det.

I den statliga utredningen som Anna Nergårdh gjort talas det om god och nära vård. Gäller det inte barnen? Ska de inte ha god och nära vård? Det är bekymmersamt. Jag förstår å andra sidan Sandras dilemma för hon var ju med på den stora omorganiseringen. Det blir svårt att nu stå här och säga att det kanske inte blev så bra, att vi kanske behöver göra om den. Jag kan alltså förstå att hon vill fortsätta att försvara omorganiseringen.

Anförande nr 35
Sandra Ivanovic Rubin (MP): Mycket kan man säga om mig, Marit, men man kan inte säga att jag är en prestigefylld politiker. Om det här systemet totalkraschar i morgon och inte kommer att kunna genomföras är jag den första att stå på barrikaden och säga att vi ska ha små, små, pyttesmå BUP-mottagningar i varje stadsdelsnämnd. Jag lovar dig det. Det här handlar om barnen.

Du, Marit, pratar om omorganiseringen. Jag förstår Vänsterpartiets farhågor. Jag delar dem. Jag vill bara bekräfta att jag delar farhågorna. Men vi måste sätta det i relation till vad som är rimligt och genomförbart i vårt hälso- och sjukvårdssystem. Våra psykologer flyr BUP. Vi behöver säkerställa att vi har en god arbetssituation så att de vill stanna kvar för att över huvud taget kunna göra det som är möjligt att göra. Med tanke på det stora trycket, att patientunderlaget är så stort, får man i dag inte ihop ekvationen med små mottagningar. De ska ta hand om en väldigt komplex grupp barn. Det är alltför skört. Det ser vi med 16 mottagningar.

Innan man gjorde omorganiseringen försökte man stötta de 16 mottagningarna på många olika sätt för att sedan till slut göra utredningen. Förändring och omorganisation i hälso- och sjukvården är det jobbigaste som finns. Det är alltid tufft för alla personalgrupper och tar väldigt lång tid.

Något som inte kommit upp och som jag inte haft tid att kommentera är den nya samordningen, de nya geografiska principerna. Tanken är att många fler ska vara delaktiga och då framför allt elevhälsan, Jonas. Elevhälsan är nyckeln till att arbeta förebyggande. Ätstörningsvården är till exempel en sådan del. Dina första neuropsykiatriska utredningar har du fått göra när du kommer till BUP. I dag är det elevhälsan som delar ut formulären till föräldrarna.

Det här är en jättestor omorganisation. Det kommer att ta lång tid innan allt är på plats, men det är helt rätt väg att gå. Om vi behöver förändra lovar jag er att vi kommer att göra det.

Anförande nr 36
Niklas Bougt (V): Fru ordförande! Vi verkar vara många som är överens om problematiken, att det handlar om barnen och barnens bästa. Det tycker jag är viktigt. Jag vill passa på att lyfta fram det som också Marit och Jonas tagit upp, detta med närheten och samordningsmöjligheterna som BUP har i dessa områden, det vill säga samordningen med socialtjänsten, med skolan, med elevhälsan, som är extremt viktig. En satellitmottagningslösning känns lite grann som att lappa hålen som man redan nu ser växa fram. Det är bra att man ser hålen, men jag tror att man skulle ha tänkt på det mycket tidigare.

När det kommer till psykisk ohälsa är det viktigt med närhetsprincipen. Det ska vara lätt att söka vården, lätt att hitta vården, lätt att komma rätt. Då är den geografiska delen extremt viktig.

Anförande nr 37
Bengt Larsson (V): Presidium och fullmäktige! Självklart ska alla patientgrupper ha en kompetent vård, och den ska komma i tid.

Under förra året, 2022, genomförde avtalsutskottet ett antal träffar med länets samtliga kommuner. Den här frågan diskuterades vid de flesta möten som vi hade. Det kommunerna betonade var en stor tveksamhet till omorganisationen. Det gäller framför allt dem som är i behov av insatserna. Man var också mycket tveksam till hur det skulle fungera med samverkan med andra myndigheter. Man betonade att det geografiska avståndet underlättar eller gör det svårare att samarbeta. Vi vet av erfarenhet då det gäller andra myndigheters samverkan att den geografiska närheten är oerhört viktig för att få inte bara samverkan utan bra samverkan som kommer patienterna till godo. Jag är mycket tveksam till om det här förslaget får de effekterna.

Sedan är jag glad när du, Sandra, säger att om det skulle visa sig att det inte fungerar så är du beredd att ställa dig på barrikaden och kämpa. Då får vi väl stå tillsammans på barrikaden.

Anförande nr 38
H a n n a J o k i o (S): Precis som ni är vi angelägna om en god och nära vård för regionens unga invånare. Just därför satsar vi mycket pengar på det. Jag har absolut inte svårt att förstå de föräldrar som känner oro och som tillsammans med sitt barn kan behöva resa sju busstationer längre för att komma till sin mottagning. Det jag däremot tror är att man som förälder gärna ser att ens barn med den förstärkta vårdgarantin får vård inom en rimlig tidsram, med kortare köer och snabbare vård, och att man som ung får möta personal som mår bra i sitt arbete oavsett om vården sker på en satellitmottagning i Botkyrka eller på en av våra större BUP-enheter i Flemingsberg.

Jonas, du pratar om elevhälsan, och du har säkert precis som jag läst vår budget där vi är tydliga med att BUP ska möta barnen nära, oavsett om det är i skolan eller geografiskt där de bor. Men samverkan handlar också om förutsättningarna för personalen. Med den här förstärkningen hoppas vi att den kommer att förstärkas.

Anförande nr 39
Regionrådet L i n d b e r g (V): Vilken bra diskussion! Att man måste göra omorganiseringar inom BUP är jag den förste att skriva under på. Frågan är vilka. För några år sedan gjorde Karolinska Institutet en stor utredning för Region Stockholm om vården av ADHD och framför allt familjerna. De konstaterar många saker, bland annat att barn faller mellan stolarna, att vårdkedjan är uppsplittrad. De ger en mängd bra rekommendationer på åtgärder som skulle behöva vidtas för att stärka upp det hela. De pratar till exempel om lotsar för att vårdkontakterna inte ska bäras av familjerna själva och om tydligare sammanhållna vårdkedjor nära barnen. Jag ser inte att dessa rekommendationer styrt den omorganisation som nu görs. Till och med forskarna själva säger att det är synd att politiken inte har lyssnat på dem.

Jag tror att vi kan få en bättre barn- och ungdomspsykiatri om vi anpassar vården efter Socialstyrelsens riktlinjer, lyssnar på vad vår egen utvärdering säger och inte gör en annan typ av omorganisation.

Anförande nr 40
S a n d r a I v a n o v i c R u b i n (MP): Först vill jag säga till Jonas att det inte riktigt stämmer. Saken är den att vi precis har påbörjat omorganiseringen. Första linjen har rullats ut. Malinamottagningar har rullats ut. All mellanvård kommer att bli intensiv öppenvård. När saker är på plats kommer andra saker i fas två och fas tre. Det betyder inte att de är bortglömda.

Jag håller fullständigt med dig om de nya riktlinjerna från Socialstyrelsen.

Jag är otroligt glad för dem och samtidigt lite ledsen för att de inte omfattar skolan, att man inte kan ge skolan riktlinjer. Men vi kommer att behöva jobba mycket nära skola, förskola, socialtjänst, tyvärr också polis och kriminalvård, med dessa frågor, liksom psykiatrin. Vi kommer inte att lyckas varje enhet för sig utan alla tillsammans. Den samordningen är otroligt viktig.

Filialerna tänker vi ska finnas ute i elevhälsan, i första linjen kanske hemma hos barnen. Det behöver inte alltid vara en egen mottagning lokalt.

§ 7
Interpellation 2022:33 av Désirée Pethrus (KD) om hur Region Stockholm framöver tänker arbeta för att förbättra den nationella högspecialiserade vården
RS 2022-0880

Anförande nr 41
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande! Tack, regionrådet, för svaret! Vi sitter båda i nämnden för specialiserad vård vid Socialstyrelsen. Jag kan förstå att svaret är ganska kort då frågan om den nationella högspecialiserade vården inte är enkel att navigera i. Region Stockholm får naturligtvis många uppdrag eftersom vi är en stor region, men vi har också många duktiga specialister. Högspecialiserad vård fungerar som vård som kräver hög kompetens och är komplex och/eller sällan förekommande.

Som många säkert känner till fanns tidigare rikssjukvård, men den ansågs inte vara tillfredsställande. Man tyckte inte att den fungerade, och därför lades den ned 1990. Mellan 2007 och 2018 fördelades viss vård på åtta olika sjukhus i sex landsting, men 2018 kom ett nytt förslag om att genomföra det som vi nu har, den högspecialiserade vården. Beslut fattas i åtta steg med professionen och slutligen en nämnd som leds av Socialstyrelsen med politiker från olika regioner.

Diskussionen under förra mandatperioden var att vi i vårdens kunskapsstyrningsnämnd bestämde oss för att rakt över partigränserna lägga ett uppdrag till förvaltningen från vårdens kunskapsstyrningsnämnd om en utredning om hur man från förvaltningen såg på den högspecialiserade vården. Förvaltningen noterar ett flertal utmaningar gällande patientsäkerhet, metodutveckling, styckad process vid koncentration, avsaknad av tidsbegränsade tillstånd samt frågan om internationell konkurrens och fullvärdessjukhus. Om man ger flera tillstånd efter varandra kan det till slut bli så att man saknar helheten. Självklart måste alla regioner ha tillgänglighet för patienter, men i vissa fall måste man kanske koncentrera mer till en viss region. Region Stockholm har väldigt mycket vård, och vi kan genomföra mycket högspecialiserad vård.

Regionrådet svarar att hon vill förbättra den högspecialiserade vården men säger tyvärr ingenting om hur. Jag skulle därför vilja att regionrådet utvecklade lite mer hur regionrådet ser på hur vi i Stockholm ska kunna driva på för en bättre högspecialiserad vård där Stockholm också blir mer attraktiv för valen.

Anförande nr 42
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Stort tack, Désirée, för interpellationen, en oerhört viktig sådan! I och med att det anmärktes på svaret vill jag säga att vi är rörande överens om det som står i den skrivelse från förvaltningen som lades fram i vårdens kunskapsstyrningsnämnd förra mandatperioden. Där svarar förvaltningen genomgripande och bra.

Det gäller dels utmaningarna i hur det i dag är konstruerat när det kommer till den högspecialiserade vården, dels vikten av att vi i Stockholm framgent arbetar för att se till att så mycket vård som möjligt kommer till vår region eftersom vi helt enkelt har förutsättningarna att skapa den kompletta vårdkedjan inom flera olika områden.

Det har ställts två frågor. Den särskilda fråga som du tar upp muntligt gäller hur vi ämnar arbeta. Dels har vi tillsammans, du och jag, haft möten med förvaltningen och med Socialstyrelsen om en processöversyn där vi båda och hela regionen menar att det är en brist när man låser fast metodik innan man ger tillstånd. Därmed utvecklas inte vården i den takt som bör ske. Men det handlar också om synen på kompletta regioner som kan leverera komplett vård inom olika vårdområden. De samtalen med Socialstyrelsen ämnar jag fortsätta att föra tillsammans med dig; vi sitter i den nationella nämnden för högspecialiserad vård tillsammans med förvaltningen.

Därtill behöver vi i regionen, precis som du anför, göra ett eget arbete. Det är därför viktigt att våra sjukhus får tillräckligt med resurser och att våra sjukhus inte bara har resurser utan också planeringsförutsättningar att leverera så pass komplex vård, och som inte har den volym som vanligtvis alla universitetssjukhus eller regionsjukhus har. Där spelar det roll huruvida vi kan ha specialistutbildningar, klarar av att specialistutbilda, klarar av att ha öppen specialistvård inom våra sjukhus just för att det breda är viktigt för det smala. Det arbetet har vi satt i gång, med omställningsplan för vårdval, för att se vad för slags vård våra sjukhus behöver bedriva som specialistvård för att kunna bedriva högspecialiserad vård utöver resurserna.

Det finns en hel palett som vi behöver ta oss an för att kunna leverera inom den högspecialiserade vården men också kunna visa framfötterna internationellt.

Anförande nr 43
Regionrådet P e t h r u s (KD): Tack så mycket för svaret! Jag tror att vi till stora delar är överens. Jag vet inte hur länge jag kommer att sitta kvar i nämnden, men det är bra att vi har gemensamma ingångar i arbetet. I svaret från förvaltningen står det att om Sverige saknar universitetssjukhus som motsvarar internationell standard inom vård, forskning och utveckling försämras förutsättningarna att upprätthålla internationell konkurrenskraft.

Jag skulle vilja lyfta den frågan eftersom det i Dagens Nyheter har varit artiklar om Karolinska sjukhuset. Vi har inte barnhjärtkirurgi längre, har inte haft under lång tid, och där finns inget tidsbegränsat tillstånd. Det har man ifrågasatt från Karolinska eftersom det är lätt att i dag göra transplantationer. De vill göra hjärttransplantationer men får inte göra det då Socialstyrelsen fattat det beslutet. De har alltså inte den möjligheten. Det innebär att Karolinska inte är ett fullvärdessjukhus i internationellt perspektiv.

Vi behöver fortsätta att trycka på i den här frågan och jag vill bara få bekräftat att er majoritet kommer att fortsätta att trycka på. Enligt Karolinska får våra patienter vänta längre än de patienter som finns i södra Sverige där sådana operationer genomförs. Tanken är att våra patienter ska bevakas, men naturligtvis ska vi också ha internationell konkurrens och ett fullvärdessjukhus i Sverige.

Anförande nr 44
Regionrådet A l k u r d i (S): Återigen: Tack för frågan, Désirée! Vi är rörande överens. Därför har vi också varit på möten och sammanträden tillsammans, just för att visa att i Region Stockholm är vi överens när det gäller vår syn på den högspecialiserade vården, den som vi vill ha till vår region, men också när det kommer till processöversynen.

Jag tolkar det som att det finns en kompromissvilja eller ett tillmötesgående när det kommer till processöversynen, som lyfts fram i skrivelsen från vårdens kunskapsstyrningsnämnd och som förvaltningen särskilt lyfte fram i sitt svar. Det tycker jag är bra. Precis som förvaltningen anger gäller det att inte låsa fast sig i metodik. Annars kommer vi inte framåt i forskning och utveckling.

Ja, vi är överens, Désirée, och jag hoppas att vi kan fortsätta att kämpa för utvecklingen av högspecialiserad vård i vår region och att vi också lyfter fram vår region internationellt.

Anförande nr 45
Regionrådet P e t h r u s (KD): Ordförande! Jag hoppas att frågan tas vidare av den nya majoriteten, eller om det är en minoritet. Frågan har ju handlagts av vårdens kunskaps-styrningsnämnd som fattat alla beslut rörande vilka uppdrag vi ska söka. Nu kommer det hela att läggas på hälso- och sjukvårdsdirektören så frågorna kommer inte upp på hälso- och sjukvårdsnämnden där frågorna har förts över.

Min fråga är bara denna: Bedömer regionrådet att hälso- och sjukvårdsnämnden kommer att bevaka frågorna eller lämnar man över frågan till förvaltningen?

Anförande nr 46
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Anledningen till att just ansökningar om tillstånd har delegerats till direktören är ju att vi behåller samma inriktning. Vi menar ju att vår region ska söka allt som man kan söka och därmed har vi delegerat arbetet till direktören.

Vi har inte tolkat att det finns någon politisk oenighet om detta, tvärt om har vi ansett att vi är eniga i den frågan.

När det så gäller frågan om uppföljningar så kommer uppföljningar att ske. Det är så att det kommer att bli djupare dragningar i nämnden vid större händelser. Jag har samtalat med sjukvårdsdirektören om hur viktigt det är att hälso- och sjukvårdsnämnden just får dessa, så att ledamöterna blir insatta i processen och det arbetet.

Anledningen till att vi har delegerat till sjukvårdsdirektören frågan om tillstånd är att vi behåller i den politiska linje som har gällt tidigare när det gäller antalet ansökningar, nämligen att söka så många som möjligt.

§ 9
Interpellation 2022:35 av Désirée Pethrus (KD) om läkarinsatser på särskilt boende
RS 2022-0882

Anförande nr 47
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande! Tack, Christine Lorne, för svaret! Tyvärr leder svaret kanske lite fler frågor än vad det ger svar.

Jag har full förståelse för att man kanske inte har svar nu på hur allt ska vara när det gäller läkarinsatserna på särskilda boenden, men det verkar finnas en gemensam uppfattning eller färdriktning från majoritetens sida.

Regionrådet skriver att man kommer att göra en genomlysning av samtliga vårdval för att se om en övergång till upphandlad vård i egen regi skulle kunna leda till vård av högre kvalitet. Kristdemokraterna är tydliga med att frågan om driftsform inte är det som är avgörande. Vi genomlyser gärna vårdvalen.

När det gäller läkarinsatserna på särskilda boenden så finns det mycket underlag från den tidigare majoriteten. Som Christine Lorne vet så tillsatte vi ju en utredning om detta i samband med pandemin, och den presenterades i hälso- och sjukvårdsnämnden den 28 januari 2022. Jag rekommenderar verkligen vänstermajoriteten att läsa den innan ni ger hälso- och sjukvårdsförvaltningen ännu fler uppdrag.

Under pandemin var det nämligen till stor fördel att kunna samordna insatser på särskilda boenden med nio vårdgivare, som fanns i vårdvalet, kontra att hantera 230 olika husläkarmottagningar som hade fullt upp med annat.

Jag noterar också att det inte finns några uppdrag om att öka direktintaget till geriatriken eller i fråga om hur regionen ska ge äldre bättre vård vid psykisk ohälsa. Det är snarare på det området som ansträngningarna borde satsas.

I stället har majoriteten blivit helt blint inriktad på just driftsformen. Socialdemokraterna har ju sagt att man vill lägga ned det här vårdvalet, alltså läkarinsatser i särskilt boende. Vi vet nu att andra regioner börjar titta på Stockholm, de vet att vårdcentraler och husläkar-mottagningar inte har tillräckligt med tid för särskilda boenden. Vi har ju geriatriker som utgår från de här vårdbolagen och som är ute på särskilda boenden. Jag tror att sjuk-sköterskorna skulle bli väldigt, väldigt besvikna om de inte fick fortsätta att föra den här dialogen med de vårdbolag som de har i dag utan i stället ska tvingas vända sig till olika husläkarmottagningar.

Den enskilde på det särskilda boendet får själv vända sig till husläkarmottagningen om man vill, men i det stora hela brukar alla vilja höra till vårdbolaget.

Jag hoppas att Centerpartiet inte kommer att acceptera ett lägre kompetenskrav framöver och att tillgängligheten och kompetensen verkligen ska vara vägledande när det gäller insatser på våra särskilda boenden.

Så: Kommer det att finnas krav på geriatrisk kompetens? Är det någonting som regionrådet kommer att se till och kan garantera framöver?

Anförande nr 48
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Stort tack för frågan! De här läkarinsatserna på särskilda boenden för äldre har ju varit välfungerande länge, och vi såg, som sagt, stora fördelar under pandemin med att ha dem uppdelade på färre vårdgivare än vad våra husläkarmottagningar är till antalet.

Jag delar helt din bild av att vi ska ger den vård som man ger bäst och att driftsformen är en sekundär fråga. Den här frågan är egentligen generell så att vi studerar alla vårdval. Passar det bäst med vårdval eller är det upphandling som är bättre eller till och med egen regi? Vårdval anser jag personligen passar väldigt bra för läkarinsatser på särskilda boenden för äldre.

Oavsett driftsform är det avgörande att vi alltid sätter patienterna i första rummet. Vi har inga planer på att göra förändringar och sänka kompetenskraven eller något liknande.

Du frågade också lite om ASIH. Det finns ett uppdrag nu som man håller på att se över. Vår uppfattning är ju tydlig, alltså att man inte ska få sämre vård för att man bor på ett särskilt boende för äldre än vad man får om man bor hemma i sitt eget hem. Sedan kommer vi till frågan om ansvarsfördelningen. Kommunen har faktiskt ansvar för sjukvårdsinsatser upp till sjuksköterskenivå dygnet runt, medan regionen ska komma in med sjuksköterskeinsatser från ASIH. Den gränsdragningen behöver vi tydliggöra.

Anförande nr 49
Regionrådet P e t h r u s (KD): I den tidigare koalitionen gjorde vi flera viktiga satsningar för äldre med stora vårdbehov. Vi stärkte läkarinsatserna på särskilda boenden för att äldre skulle slippa åka in till akutmottagningar i onödan. Vi förstärkte utskrivningen från geriatriken så att patienterna som skrevs ut hade en garanti att snabbt få komma tillbaka, få stöd eller inläggning men också få stöd i hemmet. Och vi förstärkte det som Christine Lorne nämnde, ASIH, avancerad sjukvård i hemmet, ute på de särskilda boendena.

Oftast har det varit så att man kan få ASIH i det vanliga hemmet men inte på de särskilda boendena. Därför förstärkte vi ASIH så att de äldre även kunde få den hjälpen ute på boendena.

Vi har stärkt läkarnärvaron, vi har förbättrat och förtydligat frågor kring brytpunktsantal och så vidare. Vi har också haft lite utbildning för personal.

I den utredning som förvaltningen gjorde kan man läsa hur andra regioner gör läkarinsatser på särskilda boenden via vårdcentraler. De kände att de inte hade tillräckligt med tid för de särskilda boendena. Därför är det, som jag sade, flera regioner som studerar vår modell, och därför tror jag att det skulle vara väldigt dåligt för kommunerna. Men det skulle också vara dåligt för oss i vår region om vi skulle lägga det uppdraget på vårdcentralerna. Jag är inte säker på att det vore bra om vårdcentralerna, som redan nu har fått så många nya uppdrag, även skulle få det här på sitt bord när vi har fungerande läkarbolag.

Min undran kvarstår. Jag hoppas att regionrådet ser till att vården ska vara effektiv och bra för just de äldre ute på våra särskilda boenden, för även om inte vi har huvudansvaret för de särskilda boendena när det gäller omsorgen så har vi ändå ansvaret för läkarinsatserna och att de äldre ska känna sig trygga ute på vårdboendena och inte behöva åka till akut-mottagningarna i onödan.

Anförande nr 50
B e n g t L a r s s o n (V): Presidium, fullmäktige! Jag tror att vi alla här är överens om att sjukvårdskompetensen måste höjas på samtliga äldreboenden i regionen, det vill säga det som är kommunernas ansvar.

De allra flesta som bor på boendena är svårt sjuka, multisjuka. Därför uppstår stora svårigheter, jag skulle nästan vilja säga att läget blir katastrofalt, när olika läkarinsatser finns med i bilden när man hanterar en boende på ett äldreboende. En effekt som jag kan nämna är den övermedicinering som vi har på våra äldreboenden. Det är en enskild effekt, men vi har ju hela vårdkedjan.

Den tidigare majoriteten har ju varit ansvarig för läkarinsatserna på äldreboendena, och jag kan konstatera att interpellanten har en annan syn i frågan om hur läkarinsatserna fungerar på boendena.

Om det är något som är tydligt i de olika rapporter som har skrivits, bland annat under pandemin, så är det att läkarinsatserna inte har fungerat. Vänsterpartiet välkomnar därför att förvaltningen får i uppdrag att göra en genomlysning och att man också tar med driftsformen egen regi i den här utredningen. Tack för det!

Anförande nr 51
A l f h i l d P e t r é n (S): Ordförande, ledamöter! Först vill jag bara välkomna Désirée Pethrus interpellation. Den visar engagemanget för de äldres sak. Jag kan försäkra att de inte ska bli bortglömda.

Det är jättebra att vi nu har den här utredningen som gjordes förra året, i höstas, och de förbättringar som de har lett till i det vårdvalet. De barnen ska självfallet inte kastas ut med badvattnet. Vi kommer ändå att behöva fortsätta att jobba mer för sammanhållen vård, dels gäller det medicinskt, dels och inte minst i organisatoriskt hänseende.

Om vi nu dessutom ska tänka på att de äldre kan bli bortglömda eller eftersatta eller att de kommer i andra hand och vi ser vårdcentraler som kanske inte ger de äldre tillräckligt mycket uppmärksamhet, så är det något som vi inte ska finna oss i. Vi måste vända på det. Det finns en tidsfaktor – självklart. Det kanske behöver ta tid för att ställa om, men det är bra att vi gör en total genomlysning och tittar lite vidare på de multisjukas, äldres, skörastes vård. Därför har vi ju särskilda boenden och många som också kan leva med ASIH och hemtjänst. Det finns olika kombinationer. Det är bra om vi kan studera hela vårdsituationen för de äldre.

Vi har en seniorvårdsberedning. Jag hoppas verkligen nu att vi får uppdrag från berörda nämnder, primärvårdsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden, att studera de här frågorna ordentligt.

Anförande nr 52
Regionrådet L i n d b e r g (V): Ordförande och ledamöter! Det här är en intressant interpellation, tycker jag. Det är ju rätt så stökigt för de här patienterna, de äldre multisjuka som tyvärr ibland åker jojo fram och tillbaka till sjukhus. Den medicinska kompetensen på de särskilda boendena behöver förstärkas, och i det fallet är läkarinsatserna en del av helheten, men jag tycker också att vi måste prata om undersköterskornas kompetens och tillgången till undersköterskor och sjuksköterskebemanningen på äldreboendena. Dessa faktorer är nämligen helt avgörande för vilket medicinskt omhändertagande en äldre person kan få.

Jag ska vara tydlig med att säga att målbilden för oss egentligen är att vi har vårdcentraler som på sikt har uppdrag och resurser och förutsättningar och områden som de är knutna till, alltså särskilda boenden som man kan rådda över och sköta och regelbundet besöka och ha kontakt med via omsorgspersonalen. Så är det inte nu.

Region Stockholm har i stället ett vårdval läkarinsats där läkare kommer på något slags konsultbasis till olika särskilda boenden. Vi har fyra eller fem aktörer varav två under pandemin har fått svidande kritik av IVO.

Jag tycker att man kan fundera över ASIH:s roll i detta sammanhang. ASIH är en aktör som finns till för att stötta med medicinsk hjälp på äldreboenden. Kan man tänka sig att en sådan här utredning kan studera frågan om ASIH även kan ha det medicinska läkaransvaret för de särskilda boendena så att det inte blir för många kockar inblandade, för då får vi problem med överlämningar och vi får problem med överförskrivningar av mediciner och patienter som hamnar mellan stolarna.

Jag tycker att det finns nivåer i vår region som vi inte använder fullt ut, och det skulle den här utredningen studera.

Anförande nr 53
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande! Jag vill bara säga att jag håller med om mycket.

De som vistas på äldreboenden nu är mycket skörare än vad tidigare boende var, och de äldre vistas kortare och kortare tid på boendet.

Vänsterpartiet har ett ideologiskt anslag i debatten, men vi har undersökt mycket av detta i det här arbetet som förvaltningen har gjort.

Där har man jämfört med andra regioner som har haft arbete via vårdcentraler, så det finns redan ett underlag. De andra regionerna säger att det inte fungerar väl, att det inte fungerade under pandemin till exempel.

När det blir kris hade vårdcentralerna jättemycket att göra, de skötte bland annat väldigt mycket kring vaccinationerna. Då hade vi våra läkarbolag som fick sköta vaccinationerna, och de kom väldigt smidigt ut på boendena.

Vi i Kristdemokraterna förespråkar naturligtvis förbättringar, och vi vill gärna se hur vi kan förbättra verksamheten. Det försökte vi under förra mandatperioden på flera olika punkter, vilket jag nämnde tidigare.

Anförande nr 54
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Tack, Désirée! Vi är helt överens om det här. Äldre som bor på särskilda boenden för äldre ska inte behöva åka in till akuten i onödan. Vi ska ha ett fungerande direktintag till geriatriken. Vi ska bevara det och utveckla det som behöver bli bättre. Det tror jag att vi är överens om.

Anförande nr 55
L o w i s a I v m a n A n d e r z o n (S): Ordförande! Just det här med hur man har det på äldreboendena är något som vi också kan diskutera i den här salen.

Många av oss här inne är också kommunpolitiker. Vi ansvarar också för den personal som arbetar på äldreomsorgsboendena. Vi har ansvar för att ge dem heltid och schyssta scheman så att de kan få vara så duktiga och så professionella som de är så att de kan ta upp frågor till sin sjuksyrra, *sin*, som sedan också kan ha god kontakt med en läkare vilket är grunden.

Det handlar om att ha den här magkänslan för hur någon ser ut i dag, hur det känns, nu är det något som inte stämmer, hon drack inte sitt glas vatten i morse. Att ha den spets-kompetensen är oförenligt med taskiga villkor, för då kan du inte lägga in ditt hjärta i arbetet.

Vi måste verkligen se till att det är schyssta villkor och heltidsanställning som gäller innan vi börjar dra i hela kedjan samtidigt.

Anförande nr 56
Regionrådet L i n d b e r g (V): Ordförande! Jag vill först bara säga att vi vill genomlysa och utreda det här eftersom vi upplever att verksamheten inte fungerar särskilt bra här heller. Det fungerar inte i andra regioner eftersom primärvården är överbelastad där, och jag kan säga att jag inte vill lägga det här uppdraget på primärvården i dag. Det skulle inte fungera på grund av tillgängliga resurser och på grund av att man inte har områdesansvar.

Men med facit i hand tycker jag att det är svårt att säga att vi var särskilt mycket bättre under pandemin här jämfört med hur andra regioner var om man studerar vaccinationstäckning och dödlighet hos äldre. I de frågorna låg vi snarast i botten.

Därför behöver vi titta på hur vi stöttar äldreboendena med medicinsk kompetens. I det fallet tycker jag att man kan fundera över om det finns andra vårdnivåer som har kapacitet och kunskap om palliativ vård, om symptomlindring eller andra medicinska insatser som också är mobila och som regionen kan använda mer för att stötta de särskilda boendena, i stället för att vi ska ha en insats som kommer via vårdval läkarinsatser och en annan som kommer med avancerad sjukvård i hemmet. Det blir för många kockar.

Min utgångspunkt är kontinuitet för de äldre och att de ska ha ett gott omhändertagande.

Anförande nr 57
S a m u e l K l i p p f a l k (KD): Fru ordförande! Jag konstaterar att det är lite svårt att veta vem man ska lyssna på i den här debatten.

Vi har hört en vänsterpartist säga att det är på konsultbasis som säbo-läkarna infinner sig. Nej, det är inte riktigt så. De infinner sig en till två gånger i veckan beroende på boendets storlek, ronderar alla patienter, träffar samma patient denna vecka som de träffade förra veckan. De lär känna sina patienter. I och med att det finns vårdval har man kunnat ställa krav. De är geriatriker, det vill säga att de är specialister på äldresjukvård.

En annan vänsterpartist säger att egenregi, det är bra. Och så har vi primärvårdsnämndens ordförande som säger att vårdval passar bra för särskilt boende. Det ska bli väldigt intressant att se vad den här utredningen faktiskt kommer fram till.

Vi får väldigt många olika besked på samma gång från styret. Det är också lite oklart förstås vem som ingår i styret eftersom Vänsterpartiet agerar opposition genom att lägga sex motioner på dagens fullmäktige, fler än alla andra oppositionspartier tillsammans, medan de samtidigt prisar en ny utredning som de har tagit fram eftersom de är med och styr. Det är många oklarheter. Det ska bli intressant att följa.

Ordningsfråga

Anförande nr 58
Regionrådet S e h l i n (V): Vi hade ett fullmäktigesammanträde där Kristoffer Tamsons ställde en fråga om Vänsterpartiets roll. Efter det så hade vi en gruppledaröverläggning där vi diskuterade Vänsterpartiets roll. Det var det som ordföranden inledde med när vi startade mötet i dag och berättade om utökningen av frågestunden och sådana saker.

Jag vill verkligen vädja om att vi inte ägnar jättemycket tid av fullmäktiges sammanträde till Vänsterpartiets roll utan att vi diskuterar den frågan i en gruppledaröverläggning om läget i så fall fortfarande är oklart.

Anförande nr 59
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Ja, det råder onekligen vissa frågetecken kring detta fortfarande, alltså efter den gruppledaröverläggningen.

Jag är enig med Anna Sehlin om en sak och det är att det är synd att lägga värdefull frågetid till att diskutera detta i dag.

Jag instämmer i att detta kan vi räta ut kvarstående frågor i kommande gruppledaröverläggning i stället.

A n d r e v i c e o r d f ö r a n d e n : Precis som tidigare talare sade är det några frågetecken kvar som ska benas ut, och det kommer vi att göra vid en kommande gruppledarträff. Vi tar alltså den diskussionen vid det tillfället.

§ 10
Frågestund mellan klockan 12.00 och 13.15

O r d f ö r a n d e n : Då är klockan 12 och vi återupptar fullmäktige. Det är dags för frågestund. Som vi informerade om tidigare i dag är frågestunden förlängd till 75 minuter, så att vi ska hinna med jättemånga frågor. Det finns totalt 18 frågor. Den första frågan ställs av Irene Svenonius, Moderaterna, till Gustav Hemming, Centerpartiet.

Fråga 1

Anförande nr 60
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Vi befinner oss i ett väldigt utsatt säkerhetspolitiskt läge. Det har ju accelererat av naturligtvis den ryska invasionen av Ukraina för snart ett år sedan. Vi ser också att vi har ökade risker för terrorhot här. Vi har också gängkriminella som biter sig in även i det offentliga runt om i Sverige, också i Stockholm.

Jag har ju tagit upp den här frågeställningen vid flera tillfällen här i fullmäktige och i regionstyrelsen, och överallt har man sagt att man ska titta på det här i konstruktiv anda. Jag har ju trott att det här skulle vara färdigt för det här laget och tittade med spänning på kallelsen till regionstyrelsen som kom i fredags. Men inte heller där fanns några svar, så därför vill jag ställa frågan i dag: Kommer förtroendevalda i nämnder och bolag i region Stockholm att genomgå säkerhetsprövning? Det handlar om att skydda Region Stockholms vitala intressen.

Anförande nr 61
Regionrådet H e m m i n g (C): Tack för den här viktiga men också komplexa frågan! Mittenkoalitionen delar till fullo bilden att regionens säkerhetsarbete måste upp till nästa nivå. Detta i en omvärld som precis som Irene beskriver det är fylld av växande säkerhetspolitiska hot, inte minst då från Ryssland, men också från många andra håll. Vi välkomnar därför från mittenkoalitionens sida den skrivelse som Moderaterna, Kristdemokraterna Liberalerna lade fram på regionstyrelsen den 22 november.

Frågan om hur och i vilken omfattning säkerhetsprövningen ska omfatta förtroendevalda i Region Stockholm bereds därför under direkt överinseende av vår nya regiondirektör. Det här är ett arbete som bedrivs väldigt seriöst, och det är därför också som det ännu inte är klart. Komplexiteten i den här frågan kan ju belysas av det faktum att inte ens ministrarna i regeringen anses kunna säkerhetsprövas. Däremot säkerhetsprövas statssekreterare.

Någonstans handlar det här om vissa förutsättningar för demokratins spelregler, och därför kommer det från mittenkoalitionen sida att vara en väldigt tydlig ambition som kommer att märkas från oppositionspartiernas sida att vi ska ha dialog när vi har fått ett underlag från vår regiondirektör. Den handen tar vi till fullo emot. Vi kommer att ha den här dialogen och försöka gemensamt hitta hur vi ska göra avvägningarna, vilka delar av regionstyrelsen och regionfullmäktiges förtroendevalda som bör omfattas av en eventuell säkerhetsprövning.

Anförande nr 62
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Tack för det positiva svaret, Gustav! Dock räcker det ju inte med goda intentioner. Det är ju viktigt att vi har en skyndsamhet i hanteringen av säkerhetsprövningen.

För varje dag som vi inte har inlett arbetet och åtminstone börjat med de mest väsentliga nämnderna och bolagen finns det ju stora risker för regionens verksamheter. Det handlar om främmande makt. Det handlar om terrorister, det handlar om de inhemska terroristerna, nämligen gängkriminella, som kan komma in och få information och få ett övertag mot oss som kan äventyra våra viktiga verksamheter. Därför måste det här ske med skyndsamhet.

Man kan alltså inte säkerhetspröva fullmäktiges ledamöter. Det är väldigt klarlagt i lagstiftning. Men säkerhetspolisen har ju tagit fram riktlinjer som säger att man kan pröva nämnder och styrelser. Det är en helt annan sak, och det borde inledas skyndsamt. Jag vill vädja om det.

Anförande nr 63
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag tror säkert att du själv, Amelie och Desirée och övriga företrädare för oppositionspartierna som delar mittenkoalitionens starka uppfattning om hur viktigt det här är också förstår och håller med om att det är viktigt att vi får ett väldigt bra underlag, ett underlag som håller och beaktar komplexiteten i hur de här gränsdragningarna ska dras och som vi kan ha också en dialog kring. Det här är heller inte den enda delen av det förhöjda säkerhetsarbetet, där också våra förvaltningar gås igenom. Säkerhetsarbetet måste få ta sin tid, och en vecka hit eller dit kan inte spela så stor roll när Irene Svenonius har haft många år på sig att själv införa och initiera den här typen av säkerhetsklassning, precis som jag själv också har haft. Jag tycker att det här är någonting som det är viktigt blir bra, att vi samlar oss kring och som vi inte behöver strida om, för här är vi faktiskt helt och hållet eniga.

Fråga 2

Anförande nr 64
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Våren 2022 stängde ABF sina fritidsgårdar i Botkyrka efter att inkomna rapporter om dålig psykosocial arbetsmiljö och att kriminella rekryterades. Kommunen initierade en utredning som visade bland annat på ekonomiska brister, dåliga arbetsmiljö och domar och kriminalitet bland de anställda. Botkyrka kommun polisanmälde ABF för bedrägeri för att se om de miljoner man har betalat till bidrag till ABF inte använts på felaktigt sätt.

Region Stockholm betalar årligen ut stöd till olika distriktsorganisationer som i sin tur låter sina lokala föreningar ta del av stödet och använder dem i sina utbildningar och projekt. För ABF låg Region Stockholms stöd till studieverksamheten och kulturprogrammen under 2021 på 10 miljoner kronor. Därav min fråga: Har Region Stockholm försäkrat sig om att de bidrag som årligen betalas ut till ABF används korrekt, att arbetsmiljön är fullgod och att verksamheten inte genomsyras av närverkskriminella och öppen droghandel?

Anförande nr 65
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Herr ordförande! Tack, Msciwoj, för frågan! I Stockholmsregionen är det ju så att alla Sveriges tio stora studieförbund finns representerade, och regionens kulturnämnd stödjer deras regionala organisationer. Det finns därför ingen direkt ekonomisk kontakt mellan regionen och förbundens lokalavdelningar, då allt sker på distriktsnivå. Inom ramen för stödgivningen följs ju också de här studieförbundens och distriktsnivå upp löpande. Nämnden har sedan många år identifierat felaktiga utbetalningar av stöd som en av de mest väsentliga riskerna för sin verksamhet och därför tar nämnden alla oegentligheter på största allvar.

Region Stockholm granskade ABF:s distriktsorganisation till följd av Botkyrka kommuns beslut för snart ett år sedan. Förutsatt att det är samma beslutsunderlag som för ett år sedan föranleder det inte någon ny granskning. Utöver en direkt granskning av med ABF distriktsorganisation så valde också region Stockholm att tillsammans med Folkbildningsrådet utreda ärendet. Folkbildningsrådets huvudsakliga syfte är att fördela och utvärdera folkbildningspengarna så att de används på det sätt som är tänkt. Folkbildningsrådet upptäckte inte heller några felaktigheter.

Med det sagt anser jag frågan besvarad.

Anförande nr 66
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Fenomen att Region Stockholm betalar ut kulturstöd till tvivelaktiga organisationer är dock inget nytt. Där har vi vår oro högst befogad.

Regionen betalar årligen ut stöd till det islamistiska studieförbundet Ibn Rushd, trots att det vid ett flertal tillfällen visat på kopplingar till radikal islamism, vilket Myndigheten för samhällsskydd och beredskap varnar för. De har även formellt lyft upp de kopplingar som den här rörelsen har till en annan radikal rörelse som heter Muslimska brödraskapet.

Jag och mitt parti anser att våra gemensamma skattemedel inte ska bidra till islamistisk radikalisering av unga, polarisering av samhället, förminskning av problematiken kring hedersvåld eller som i ABF:s uppmärksammade fall, där det sker öppen drogförsäljning där vuxna kriminella får en plattform för att rekrytera barn och unga till kriminell verksamhet.

Anförande nr 67
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Tack för frågan! Jag har inte så mycket mer att säga. Däremot så vill jag uppmana alla att om det finns konkreta uppgifter oavsett om det gäller ABF eller om det gäller någon annan organisation som regionen ger pengar till så tycker jag att man ska kontakta ansvarig nämnd eller tjänstemän för att föra fram de här uppgifterna, så att de får utredas, om det finns skäl att utreda någon organisation, någon förening eller någon verksamhet som vi ger stöd till.

Fråga 3

Anförande nr 68
Regionrådet P e t h r u s (KD): Herr ordförande! Vårdens kunskapsstyrningsnämnd, som ju nu är nedlagd, initierade under förra mandatperioden en utredning om äldrevaccinationsprogram. Det är en utredning som jag antar fortfarande pågår. Från Folkhälsomyndigheten finns rekommendationer om vaccinationsprogram mot olika sjukdomar när det gäller äldre och särskilda riskgrupper.

Min ambition har varit att få fram ett hållbart regionalt äldrevaccinationsprogram, men då behöver man ju se över hur man ska göra med kallelser, register och struktur i övrigt och hur man ska hantera kostnaderna för att införa det på gruppen 65 plus. Nu har ju vårdens kunskapsstyrningsnämnd lagts ned, och jag vet inte riktigt var frågan ligger i dag. Avser regionrådet att återkomma med ett förslag när det gäller äldrevaccinationsprogram?

Anförande nr 69
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Låt mig först bara befästa att vaccination verkligen är det största medicinska framsteg som vi har. Med vaccin räddar vi liv och ser till så att vi minskar lidande. Jag är väldigt glad att det finns blocköverskridande enighet när det kommer till detta, för så ser det inte ut i alla länder.

Som Desirée Pethrus vet och själv framhåller pågår ju den här utredningen. Dels handlar det om en översyn strukturell översyn över hur vi ser till så att vi får en jämlik täckning. Men det handlar också om vilka delar som ska ingå i detta vaccinationsprogram. Jag ser framför mig att det hälsoekonomiska underlaget kommer att komma inom ett par år, så att vi alla kan ta del av det och även ta ställning till detsamma.

Anförande nr 70
Regionrådet P e t h r u s (KD): I förslaget till beslut i vårdens kunskapsstyrningsnämnd så står det ju att man ska invänta MT-rådets ställningstagande gällande bältrosvaccin. Men det behöver ju som sagt inte fördröja den hälsoekonomiska beräkningen för Region Stockholm. Kan jag då få det bekräftat att nu är den på gång och att den hälsoekonomiska beräkningen pågår när det gäller bältros? Jag vet att det förmodligen är en ganska dyr reform att lägga in bältros i ett äldrevaccinationsprogram.

Anförande nr 71
Regionrådet A l k u r d i (S): Precis som jag sade är det så att inom några år så kan vi få det hälsoekonomiska underlaget och det stämmer i det du säger, men därtill får jag även påpeka att den tidigare S-ledda regeringen tillsatte en utredning för att se vilka delar som behöver uppdateras i ett äldrevaccinationsprogram för att personer ska kunna få en påfyllnadsdos med mera. Jag ser det ändå som att det är två delar som hakar i varandra, men att. Vi från Region Stockholm kan i närtid inom ett par år få ett hälsoekonomiskt underlag som vi kan ta ställning till.

Fråga 4

Anförande 72
Regionrådet T a r s c h y s I n g r e (L): Herr ordförande! Måndagen den 23 januari så meddelades det att akutsjukhusen ska få ett årligt tillskott på 2 miljarder. Jag vet ju att den styrande vänsterkoalitionen har en ambition om att öka primärvårdens andel av den totala sjukvårdsbudgeten och därför får jag inte riktigt ihop matematiken – därav min fråga om ni även kommer med nya satsningar på primärvården.

Anförande nr 73
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Tack för frågan! Ja, men det är ju en relevant iakttagelse när man höjer och ger mer pengar någonstans då minskar det procentuellt någon annanstans, fast det egentligen faktiskt inte har blivit mindre pengar dit. Men det är som sagt väldigt bra att vi uppmärksammar frågan, för målet om 25 procent till primärvården till 2030 står kvar.

Det här tydliggjorde lite svårigheterna med att öka andelen till primärvården och varför egentligen ingen region har lyckats med det. Vi är alla överens om att det är så vi ska få vården mer på rätt styr, men det är ändå ingen region som har lyckats. Det är därför också vi som första region har satt det här uttalade målet om 25 procent.

När vi då ger de här extra miljarderna till akutsjukhusen så ger vi också regiondirektören i uppdrag att ta fram en handlingsplan, så att det verkligen på högsta nivå genomsyrar hela region Stockholm. I samband med pengarna till akutsjukhusen gav vi dem också ett uppdrag att återkomma med hur man kan få bättre samverkan med primärvården.

Vi ser ju att det blir bättre när primärvården kan ringa in med frågor direkt till akutsjukhusen eller till specialisterna på akutsjukhusen och på samma sätt att specialistläkare på akutsjukhusen kan ringa ut i primärvården och fråga. Sedan ska vi också se över ST-utbildningarna för att se om de kan göra en del av sin utbildning på vårdcentral, vilket inte är fallet i dag.

Anförande nr 74
Regionrådet T a r s c h y s I n g r e (L): Tack så mycket, Christine Lorne, för ditt svar och det jag hör är att ni inte tänker göra motsvarande tillskott till primärvården för att kunna öka primärvårdens andel även om man ger ett antal uppdrag till regiondirektören. Jag tycker ändå att det är lite, lite bekymmersamt för om man har väldigt tydliga mål i en riktning och sedan styr åt andra hållet. Då är risken att man kommer lite fel när man navigerar.

Anförande nr 75
Regionrådet L o r n e (C): Det är ju en det här vi har brottats med i många år. Om det brinner någonstans måste vi lägga pengar dit och det är därför vi har satt ett väldigt tydligt, långsiktigt mål.

År 2030 ska 25 procent av sjukvårdsbudgeten gå till primärvården. Det ligger kvar, och det kommer vi väl att få återkomma till i budgetdebatten helt enkelt och se hur väl vi lyckas.

Fråga 6

Anförande nr 76
R i c k a r d W e s s m a n (M): Herr ordförande! Sverigedemokraterna ställde nästan samma fråga som jag, men svaret blev man inte så lugnad av, Robert. Det har varit en oroande vecka ifrån när man följt rapporteringen från Botkyrka. När man engagerar sig i ett parti så hoppas man ju att alla partier inte ska bli övertagna av kriminella element, som ju tycks ha blivit fallet i Botkyrka.

Regionen är ju en stor stödjare av folkbildning, inte minst ABF. I Botkyrka har man uppdagat att det var personer med allvarliga domar som var anställda och att det förekom att personer bar skyddsväst i fritidsgårdsmiljö, och det var allvarliga incidenter i övrigt.

Partisekreteraren tog inte detta på så stort allvar i början. Nu är frågan, Robert Johansson, är det inte rimligt att vi i regionen tar det på lika stort allvar och ser över våra utbetalningar eller fryser dem rent av, tills det är klarlagt vad som försiggår i Botkyrka?

Anförande nr 77
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Tack, Rickard, för frågan. Med risk för att låta som en repig LP skiva: Inom ramen för den uppföljning som görs har kulturnämnden ganska långt tillbaka identifierat felaktiga utbetalningar som en väldigt väsentlig risk för sin verksamhet, och det är därför man tar alla oegentligheter på största allvar. Regionen har granskat ABF:s distriktsorganisation till följd av Botkyrka kommuns beslut för snart ett år sedan.

Förutsatt att det är samma beslutsunderlag som för ett år sedan, så föranleder det inte en ny granskning. Och utöver det så har region Stockholm tillsammans med Folkbildningsrådet också valt att utreda ärendet. Folkbildningsrådet, vars huvudsakliga syfte är att fördela och utvärdera folkbildningspengarna så att de används som det är tänkt, har inte upptäckt några felaktigheter. Den enda egentliga skillnaden, Rickard Wessman, är att i dag och från för ett år sedan så har regionen gått från att styras med ditt parti som en del av majoriteten till att ha ditt parti i opposition. Det i sig motiverar inte en ny granskning.

Anförande nr 78
R i c k a r d W e s s m a n (M): Är det verkligen det enda som har hänt den sista veckan, Robert Johansson, att vi har hamnat i opposition? Har du inte läst tidningar?

Varenda Stockholmstidning har rapporterat om vad som hänt i Botkyrka. Jens sitter där som en mätt katt som har svalt en mus. Någonting har ju hänt i Botkyrka som gör att er partisekreterare har tagit över och satt till alla klutar. Nu får vi utreda det här. ABF signalerar inte att de har förstått vad som har hänt. När man lyssnade på företrädaren i helgen efter vårat utspel menade han att han var berättigad till de här pengarna.

De som har flyttat fram positionerna i Botkyrka är ju de som var föremål för utredning för ett år sedan. Det är de som nu har tagit över i Botkyrka. Betyder inte det att vi i regionen kan visa lite ansvar och göra en egen utredning? En egen självständig utredning för att säkerställa att våra skattemedel inte hamnar i kriminellas händer.

Anförande nr 79
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Det är lite oklart här, ordförande, om frågeställaren blandar ihop ABF och vad som har hänt i Botkyrka socialdemokratiska parti. Men Region Stockholm måste ju fatta sina beslut på objektiva underlag, och regionen följer ju fortlöpande upp aktörer som får stöd.

Den särskilda utredningen gjordes som sagt under en period då Moderaterna var med och styrde Region Stockholm. Moderaterna såg då inga skäl att vidta några åtgärder. Socialdemokraterna delar den bedömning som Moderaterna gjorde. Men, naturligtvis, som jag sa till Sverigedemokraterna, om det är så att det finns nya konkreta uppgifter tycker jag att Moderaterna ska inkomma med dem till ansvarig nämnd, så att en tjänsteman eller nämnden kan fatta ett objektivt beslut på nya grunder.

Fråga 7

Anförande nr 80
S a m u e l S t e p h a n (SD): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! När en varningslampa i bilen lyser börjar man genast under: Vad kommer detta att kosta? Jag brukar få den oron när det händer min bil.

Trafikförvaltningen har tecknat ett tilläggsavtal med företag mot löpande räkning mot bakgrunden att företaget har ekonomiska svårigheter och inte längre kan betala sina underentreprenörer. Därför vill man ändra ersättningsformen från fast pris till löpande räkning. Och som ni vet missgynnar löpande räkning beställaren och är gynnsamt för entreprenören.

Till ansvarigt regionråd ställer jag frågan: Är det verkligen god ekonomisk hushållning att teckna tilläggsavtal med ett företag där ersättningsmodellen ändras från fast pris till löpande räkning samtidigt som man har underskott i budgeten?

Anförande nr 81
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Tack för frågan, Samuel! Det stämmer att trafiknämnden har fattat beslut om att övergå till vad du kallar då löpande räkning gällande Tvärbanans Kistagren. Men det är dock inte som frågeställaren får det att framstå som, att vi släppt budgetkontrollen. Detta med löpande räkning handlar faktiskt om att snarast kunna bevisa varje kostnad inom ramen för sin budget för att få pengar utbetalda. Det är alltså tvärtom. Dessutom kommer trafiknämnden att få en avrapportering av hur det går under våren eftersom vi också har lagt in kontrollmekanismer i detta.

Anledningen till det förändrade arbetssättet är att omvärldsfaktorer såsom kriget i Ukraina och pandemins påverkan har påverkat också kostnadsbilden. Genom att agera på det här sättet så kommer trafikförvaltningens projektorganisation att han större insyn, större kontroll och bättre möjlighet att säkerställa budgetdisciplin. Det här handlar i grunden om att vi ska se till så att vi inte har halvfärdiga byggnader som i sin tur leder till frågor om vem har egentligen garantiansvar och så vidare? Vi har en projektorganisation som nu ska följa uppdraget att se till så att den här entreprenören också gör vad de ska. Därmed anser jag att frågan är besvarad.

Anförande nr 82
S a m u e l S t e p h a n (SD): Enligt ABT 06, som det här avtalet grundar sig på, ska trafikförvaltningen enligt 6 kap. 9 § ersätta entreprenören för deras kostnader och ett entreprenörsarvode, som man inte har avtalat bort. Det finns kvar.

Det entreprenörsarvodet är en procentuell del av all de kostnader man har. Man kommer alltså att ersätta företaget för vinst, fastigheter och entreprenörsarvode i det här fallet.

Det är också känt att entreprenörer inte bedriver någon välgörenhet då deras affärsidé är att tjäna pengar. Bakgrunden till att teckna ett löpande räknings-avtal visar endast att man bryr sig om projektets framdrift snarare än att ekonomin ska gå ihop. I det här fallet vet jag att det inte har gått ihop, för det är redan 1 miljard dyrare, och det här kommer resultera i ännu dyrare projekt.

Anförande nr 83
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Oron för ett antal pågående investeringsprojekt tror jag att undertecknad har gett uttryck för många gånger här i talarstolen. Det är ju helt riktigt att många investeringsprojekt under årens lopp har varit dåligt styrda och dåligt kontrollerade. Det har gällt Roslagsbanan och det har gällt exempelvis Kistagrenen och andra delar som har gått över sina budgetar.

Men med det sagt så är det ju ändå så att konsekvenserna av alla andra möjliga tillvägagångssätt bedömdes vara både fördyringar och förseningar av projektet. Att i ett sådant läge arbeta för att minimera risker, bibehålla kostnadskontrollen och till och med stärka den är att ta ansvar för skattebetalarnas pengar. Det är det som vi behöver göra och det är det som också med det här tilläggsavtalet avses och i och med detta så får man betalt för det som är ens nedlagda kostnader och för det genomförda arbetet och ingenting annat.

Fråga 8

Anförande nr 84
C a r l J o h a n S c h i l l e r (KD): Den 9 juni förra året besökte Aida Hadzialic Lidingö, min hemkommun, och lovade då att vi skulle få som vi en gång hade, en jouröppen vårdcentral på kvällar och helger. Jag tror det var många Lidingöbor som tyckte att det var bra. Det är någonting som diskuteras mycket, och Socialdemokraterna gjorde ju ett väldigt bra val på Lidingö, så grattis till er för det. Nu är det Christine som får svara på den här frågan, men jag undrar helt enkelt: Kommer vi att få se fler sådana här öppna mottagningar som har utlovats på Lidingö och i andra kommuner runt om i länet?

Anförande nr 85
Regionrådet L o r n e (C): Tack för frågan! Nu blir det lite spännande när jag ska svara på Socialdemokraternas vallöften. Men jag kan berätta generellt om hur vi resonerar kring jourmottagningar och husläkarnas roll i det. Vi kommer ju att göra en översyn när det gäller hur ska den nära vården se ut och fungera just under kvällar och helger. Vi har ju närakuterna som på många vis fungerar bra, men där det också finns svårigheter. Närakuterna ska ju avlasta vårdcentraler och akutmottagningar. Vi vill ju ha det här kontinuiteten och den får man ju bättre genom att vårdcentralerna faktiskt har öppet även på kvällarna genom någon form av jouröppet eller samverkan, så som det fanns tidigare.

Vi kommer att se över den geografiska tillgängligheten för att få till en bra vård även jourtid. Och det är ett uppdrag som vi har gett i år, tror jag. Men allt det här bygger ju också på att vi måste stärka vårdcentralerna och att vi har allmänspecialister som jobbar där, att det finns tillräckligt många för att bemanna både dagtid, kvällstid och helger. Den frågan kommer att vara ytterst aktuell i de rundabordssamtal som jag talade om tidigare.

Anförande nr 86
Carl Johan Schiller (KD): Fördelen och nackdelen ibland i en koalition är att man också måste så att säga ta ansvar för de andra partiernas löften i det styret. Rubriken på den artikel jag visar här är: Lidingö ska ha en kvälls- och helgöppen vårdcentral. Det är en ganska skarp formulering.

Jag ser också fram emot rundabordssamtalen. Det kommer säkert att komma mycket bra ur det, men jag vill nog ändå påstå att Socialdemokraterna och koalitionen i det här fallet är svaret skyldiga på när den här mottagningen öppnar. Vi kommer nog få diskutera vidare i den här frågan.

Anförande nr 87
Regionrådet Lorne (C): Det är ju inte alltid vi politiker som sätter vad som faktiskt blir rubriken i en tidning. Det har du säkert upplevt själv också. Vi har ju som sagt en plan på att se över, hur ska vi få till den här kontinuiteten som vi vill ha att man får till såna här jouröppna mottagningar på kvällarna. Men det är också att vi kan ju inte ha allt till alla tyvärr. Vi behöver bestämma oss för om det handlar om husläkarmottagningar, jourmottagningar eller närakuter, och hur ska det fungera framåt? Nästa år kanske vi ändå kan få till fler jouröppna mottagningar.

Fråga 9

Anförande nr 88
Regionrådet Tarschys Ingre (L): Herr ordförande! En förlängning av Spårväg City till Gåshaga brygga är ju en fråga som vi i Liberalerna drivit länge och det pågår ju som vi alla vet en stor utbyggnad av med bostäder och arbetsplatser i Norra Djurgårdsstaden och med höga miljökrav. Vi vill att många ska resa kollektivt. Men med fler resenärer och en inte oproblematisk andel kollektivtrafik blir det lätt risk för en infarkt, för att tala sjukvårdsspråk. Därför skulle jag vilja höra hur du ställer dig till och kommer att arbeta för att vi ska komma vidare med Spårväg City. Vi är ju otroligt glada över att alla i oppositionen, även Vänsterpartiet, ställer sig bakom den här satsningen i budgeten.

Anförande nr 89
Regionrådet Fendert (MP): Ordförande! Tack för frågan, Amelie! Det är trevligt med lite Lidingö tema här nu också för att bryta av de andra temana under fullmäktige.

Mittenkoalitionen vill självklart att spårväg city till Ropsten och ut på Lidingö ska bli verklighet och har därför skrivningar om det även i sin budget om just det samordningsansvar som vi har med Stockholm och Lidingö. Den viktigaste frågan i det här arbetet att lösa ut är ju just finansieringsfrågan. Den är i dag det största hindret mot att det här projektet ska bli verklighet.

Svaret på frågan är således ganska självklart och enkelt. Vi ska arbeta för att få Spårväg City på plats så snart som möjligt, men då måste frågan om finansiering lösas, och där hoppas jag att vi ska kunna komma framåt under året. Men det är inte just utredningar som är det viktigaste, utan för att det här projektet ska komma framåt så måste vi tillsammans med berörda kommuner komma framåt i finansieringsfrågan.

Anförande nr 90
Regionrådet Tarschys Ingre (L): Tack, jag håller helt med dig.

Utredningar är vi nog klara med, för de visar alla entydigt att den enda möjligheten att få till en fungerande kollektivtrafik från Lidingö och Norra Djurgårdsstaden är med Spårväg City och naturligtvis med tunnelbanan. Bussar räcker inte, bilar fungerar inte och att gå kanske är lite långt, trots allt.

Jag hoppas att du tillsammans med dina vänner, i staden och på Lidingö – på Lidingö hoppas jag att mina vänner kanske Moderaterna här i salen och deras vänner – kommer att tillsammans hitta bra möjligheter för att få till den här dragningen. Jag är glad över att vi ändå lyckades tillsätta lite pengar i vår budget för att lägga lite mer kraft energi bakom den här frågan.

Anförande nr 91
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag ser fram emot att vi ska kunna fortsätta det arbetet tillsammans. Jag tänker inte att vi behöver förlänga den diskussionen ytterligare.

Fråga 10

Anförande nr 92
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! I vänsterstyrets verksamhetsplan för trafikförvaltningen och trafiknämnden för 2023 går att läsa: Budgeten förutsätter kostnadsminskningar på trafiken om 290 miljoner kronor under 2023, 963 miljoner kronor under 2024 och 715 miljoner kronor under 2025.

Mot bakgrund av denna drakoniska nedskärningsplan som står svart på vitt uttryckt undrar jag: Kommer de trafiknät dragningar på över 10 procent av den rullande trafiken som framgår av trafiknämndens verksamhetsplan att drabba i första hand busstrafiken?

Anförande nr 93
Regionrådet F e n d e r t (M): Ordförande! Tack för frågan, Kristoffer! Vi har ju ett nytt resande efter pandemin med nya resandemönster, och vi kan ju alla konstatera att vårt trafikutbud ser det inte ut i dag som det gjorde för tio år sedan. Jag tror inte att våra trafikutbud om tio år kommer att se ut som det gör i dag. Med nya förutsättningar så anpassas trafikutbudet efter dem.

I dag har vi ett nytt läge efter pandemin och då är det självklart för mig att anpassa eller justera vårt trafikutbud efter det. Exakt hur vi ska göra det kommer vi att få återkomma till i den ordinarie trafikplaneringsprocessen. Men jag kan ju bara konstatera att jag tror att jag har Moderaterna med mig på just det här eftersom det går att läsa i Moderaternas budget att vi ska analysera bestående förändringar av resandet mot tidigare prognoser och att vi ska förbereda nödvändiga anpassningar i trafikutbudet.

Även här verkar vi ju vara rörande överens, Kristoffer, om att vi ska göra anpassningar i trafikutbudet efter det nya läge som vi har efter pandemin. Jag ser fram emot att höra Moderaternas förslag på de här frågorna. Vad är det för anpassningar som Moderaterna vill göra efter det nya läget och efter den pandemi som vi har haft, där vi ser förändrade resmönster? Jag ser att det finns många saker som vi kan göra. Vi kan effektivisera våra avtal. Vi kan anpassa hur vi arbetar i trafikförvaltningen och med vår trafik, och vi kan arbeta tillsammans för att se till att vi får tillbaka fler resenär till kollektivtrafiken. Det handlar om att skapa en attraktiv kollektivtrafik, en pålitlig kollektivtrafik, en kollektivtrafik som kommer fram snabbt och en prisvärd kollektivtrafik.

Anförande nr 94
Regionrådet T a m s o n s (M): Vad Moderaterna vill stå väl uttryckt i vår budget. Den debatterade vi på förra regionfullmäktige. Nu har det antagits en verksamhetsplan som innebär nedskärningar kommande år på trafiken om 2 miljarder. Det är historiskt stora neddragningar. Över 10 procent av verksamheten ska bort på tre år. Då krävs det, tycker jag, att man presenterar en konsekvensanalys när man lägger den typen av förslag. Hur har man tänkt? Vilka principer ligger bakom, vad är inriktningen och att man politiskt står upp för och kan redogöra för detta? Det gäller busstrafiken. Det gäller tunnelbanetrafiken. Det gäller pendeltågstrafiken, lokaltrafiken och pendelbåtstrafiken.

Det är ju oerhört viktigt att man säger vad är det som gäller och ska gälla med dessa verksamheter? De planeras ju flera år i förväg, och om man nu ska skära 2 miljarder här men inte har en idé om hur eller med vilka principer då väcks ju frågor. Och det är inte jag som har frågorna, det är resenärerna, det är skattebetalarna. Det är invånarna i detta län som undrar: Hur tänker man när man lovade att satsa, men när man kommit till makten skär man ned med mångmiljardbelopp.

Anförande nr 95
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag kan bara konstatera att det är inga nedskärningar aviserade i kollektivtrafiken i och med i dag. Det jag däremot kan konstatera är att vi verkar ha en gemensam syn, om man läser Moderaternas budget, om att vi behöver anpassa trafikutbudet efter det nya resandemönster som vi ser efter pandemin.

Det står här svart på vitt i Moderaternas budget: anpassa utbudet. Då tänker jag att Moderaterna är svaret skyldiga. Hur vill ni anpassa utbudet? Jag kommer att presentera det jag lyfter fram några viktiga ingångsvärden här. Vi vill effektivisera våra trafikavtal. Vi vill anpassa hur vi arbetar, vi vill få tillbaka fler resenärer till kollektivtrafiken. Det tror jag att vi alla är rörande överens om att vi ska göra och vi kanske har lite olika medel för att komma dit. Men vi står inte särskilt långt ifrån varandra i den här frågan, även om det låter så, och jag ser fram emot att höra vad Moderaternas ingångar i den här frågan är, för det har vi ännu inte hört.

Fråga 11

Anförande nr 96
M a r t i n S i l t a n e n v o n B e l l (SD): Herr ordförande! Frågan handlar alltså om en stor internationell läkarkonferens som genomfördes den 21 till den 22 januari här i stan, närmare bestämt på Stockholm Waterfront Congress Center med närmare 1 000 deltagare. Den berörde ämnet covidpandemin och dess effekter på samhället och på oss medborgare.

Det var en hel del välkända föreläsare på konferensen. Det är bland annat doktor Malone, doktor Aseem Malhotra, doktor Pierre Khoury, professor Astrid Stickelberger för att nämna några. De var där och föreläste varje dag mellan 8.30 och 18.00. Det var två långa dagar.

Min fråga till de styrande är: Var ni med och bevakade detta event?

Anförande nr 97
Regionrådet A l k u r d i (S): Tack för frågan! Nej, vi känner inte ens till konferensen kan jag säga. Men efterforskning har ju visat att den anordnas av en sammanslutning av vaccinkritiker och inte någon officiell institution eller etablerat vetenskaplig organisation. Ytterligare efterforskning visar också att en av de medverkande på den här konferensen är återkommande skribent i en tidskrift som av Expo beskrivs som högerextrem och konspirationsteoretisk.

Dagens Nyheter har dessutom avslöjat att en del av den här tidskriftens finansiering kommer från ryska affärsmän. Så svaret är nej, vi deltog inte av goda skäl.

Anförande nr 98
Martin Siltanen von Bell (SD): Tack för svaret. Det låter ju nästan då som att ni visste om det här innan ni valde att inte delta.

Vi var där och lyssnade. Det kom fram en del information där som jag personligen tyckte var väldigt intressant. Man kunde bevisa då att de här vaccinerna som vi tar i dag innehåller så kallade spikproteiner, och när man tar det här i en muskel som man injicerar i, så vandrar det här alltså vidare runt i kroppen. Nu har man sett vid obduktioner att spikproteiner ansamlas i testiklar och i äggstockar. Vi kan ha detta i åtanke när vi ser att födslarna globalt har minskar rejält sedan 2021.

Anförande nr 99
Regionrådet Alkurdi (S): Låt mig vara tydlig med att vaccin räddar liv. Låt oss vara glada att vi har lyckats vaccinera så många i vår region och att vi har räddat så många liv som möjligt när det kommer till covid-19-pandemin eller andra pandemier som vi hade kunnat riskera att få om vi inte hade haft våra allmänna vaccinationsprogram. Jag är glad att vi är så många partier i den här salen som också ser värdet av vaccin och den medicinska forskningen som har frambringat alla dessa vacciner.

Låt mig vara tydlig, jag kommer inte på något sätt att delta på forskarkonferenser som den du redogör för här. Jag står för den medicinska vetenskapen, och jag hoppas att alla partier här – jag noterar att ett parti skiljer ut sig – ändå står upp för den medicinska vetenskapen och den evidensbaserade politiken som ser till att vi räddar liv i vår region.

Fråga 12

Anförande nr 100
Regionrådet Pethrus (KD): Det har ju varit en diskussion i Expressen, där ett antal barnmorskor har skrivit en debattartikel om projektet Min barnmorska, som ni säkert känner till. Det var ju Kristdemokraterna som initierade det här under tidigare mandatperioder. Det hjälper kvinnor med förlossningsrädsla. Det här har ju varit ett projekt och nu ska det då gå över till mera ordinarie verksamhet. Och det är ju bra. Men vad jag förstår har Karolinska Universitetssjukhusets ledning nu beslutat om rotationstjänstgöring och att projektet Min barnmorska stängs ned under sommaren för att bemanna förlossningsvården. Det var väl inte riktigt detta som var tanken? Men det kanske är något som jag inte känner till, och jag hoppas att regionrådet kanske kan ge lite mer klarhet om detta. Kommer man att stänga projektet Min barnmorska under sommaren?

Anförande nr 101
Regionrådet Alkurdi (S): Hälso- och sjukvårdsnämnden på förra sammanträdet beslutade ju faktiskt om att fördubbla ersättningen till just arbetet med en sammanhållen vårdkedja när det gäller graviditet, förlossning och eftervård som baseras på projektet Min barnmorska och den caseload-metodik som bedrivs inom detsamma. Vi fördubblar ersättningen för att säkerställa att det inte ska fattas några resurser för att bedriva en sammanhållen vårdkedja. Det här är ett tilläggsuppdrag inom just basuppdraget Vårdval förlossning och det är upp till verksamheten att ansöka om det här tilläggsuppdraget.

I uppdragsbeskrivning så är det tydligt i att det står att man ska kunna bedriva det året runt.

Ska man bedriva sammanhållen vårdkedja och detta tilläggsuppdrag så ska man alltså bedriva det året runt också. Vi har fått en n del ansökningar, och jag hoppas att vi kommer att få många fler. Förvaltningen håller nu på att titta på så att man verkligen uppfyller de uppdragsbeskrivningar som anges för att kunna bedriva caseload-metodik.

Anförande nr 102
Regionrådet P e t h r u s (KD): Ja, men jag hoppas att vi kan säga med tillförsikt att det inte blir några stängningar av projektet Min barnmorska. Jag tror att vi är väldigt eniga över partigränserna. I Tidöavtalet finns också frågor om detta med sammanhållen vårdkedja för gravida. Det kommer ju pengar också från nationellt håll till förlossningsvården, så jag hoppas att vi kan vara med och bevaka från alla partier att Min barnmorska lever vidare även under den här mandatperioden.

Anförande nr 103
Regionrådet A l k u r d i (S): Ja, det hoppas jag innerligen att vi är många partier som står upp för den här vårdkedjan och just när det kommer till en sammanhållen vårdkedja och det är just därför som mittenkoalitionen har fördubblat ersättningen till det tilläggsuppdraget. Det är en kraftfull ersättningshöjning för att det inte ska finnas något tvivel om politikens vilja och att resurserna inte på något sätt ska vara bristande för att säkerställa att den vården ges till de behövande gravida kvinnorna så att de får en sammanhållen vårdkedja. Som jag sa tidigare har det inkommit intressanta öppningar från olika håll och förvaltningen nu tittar på så att man lever upp till de uppdragsbeskrivningar som faktiskt anförs för att kunna bedriva en sammanhållen vårdkedja.

Fråga 13

Anförande nr 104
Regionrådet T a r s c h y s I n g r e (L): Herr ordförande! Ibland beskrivs ju Region Stockholm som en atlantångare som tar tid att vända. Tidigare idag har vi ju pratat bland annat om vad styret har hunnit med under de första 100 dagarna. Men när det gäller uppdraget att tillsätta en parlamentarisk utredning av styrningen av den egenägda vårdproduktionen verkar det gå väldigt fort.

Min fråga handlar om då att det i handlingar till regionstyrelsen den 14 februari så står att man ska delredovisa bara tre månader senare, nämligen i maj, och sedan slutredovisa i september. Det är bara sju månader senare, inklusive kanske två månaders sommaruppehåll. Är detta verkligen seriöst?

Anförande nr 105
Regionrådet A l k u r d i (S): Ja, det är ytterst seriöst på så sätt att det handlar om att dra lärdom från pandemin där vi har sett hur viktigt det är att den egenägda vården faktiskt samarbetar och samordnar sig. Det var ju det som skedde under pandemin och de lärdomarna är det av yttersta vikt att vi faktiskt får in och kan implementera. Det är av yttersta vikt att vi inte heller blundar för den tystnadskultur som har fått råda under alldeles för lång tid inom hela Region Stockholm men särskilt inom den egenägda och egenbedrivna vården.

Vi ser ett stort behov, ett skyndsamt sådant, av att vi faktiskt genomför den här utredningen och att den kan få komma med en delrapport i maj och därefter i september. Men innebär det att det är den enda utredningen som kommer att ske? Nej, vi ser framför oss att det kan komma följdutredningar när man gör den här översynen, och det stänger vi inte dörren för.

Men det är viktigt att vi kommer fram i vår styrning av vår egenägda och egenbedrivna vård så att vi kan samordna vården på bästa möjliga vis. Det var det som skedde under pandemin som var väldigt viktigt och bra. Det måste vi ta med oss och implementera. Vad mer kan vi göra och hur skyndsamt är det att vi faktiskt implementerar det? Det är ju det som den här utredningen ska titta på och ytterligare följdutredningar som kan komma därtill.

Anförande nr 106
Regionrådet T a r s c h y s I n g r e (L): Tack så mycket och jag håller med Talla Alkurdi om att det är oerhört viktigt att vi drar lärdomar av pandemin men också att vi tar tiden och analyserar de här lärdomarna. Men frågan är om det blir en verkligt seriös genomgång, en verklig seriös utredning på den här väldigt korta tiden. Med viss kännedom ändå om regionen och hur lång tid det tar att förbereda ett ärende finns det ändå en misstanke från mitt håll om att utredningen redan är gjord, skriven och finns i en byrålåda någonstans. Ger man så här kort tid åt en väldigt viktig fråga måste jag ändå få undra: Är detta verkligen seriöst menat?

Anförande nr 107
Regionrådet A l k u r d i (S): Det må vara så att Amelie inte tycker att vi ska vara skyndsamma i att hantera den tystnadskultur som har fått råda i regioner under alldeles för lång tid eller att vi inte behöver agera skyndsamt för att se till att vår egenägda och egenbedrivna vård kan samordna sig. Men från mittenkoalition en sida så menar vi att det här är brådskande. Vi måste ta oss an tystnadskultur. Därav också den enligt Liberalerna korta tidsfristen för att komma med en delrapport i maj och en slutrapport i september. Men, låt mig återigen betona att det inte nödvändigtvis är den enda utredningen. Det kan komma följdutredningar om man upptäcker att så behövs. Men vi behöver ta oss an de strukturella problem vi har i vår region, och det kräver handling och skyndsam sådan.

Fråga 14

Anförande nr 108
D a n i e l K ä l l e n f o r s (M): Till att börja med är det ju oerhört att Jens Sjöström inte kan svara på grund av säkerhetsläget. Jag tycker att vi alla ska betänka att gängkriminalitetens konsekvenser nu finns den här salen. Sveriges näst största parlament kan inte jobba fritt på grund av gängkriminalitet. Det är någonting som polisen och regionens säkerhetsapparat måste prioritera. Det innebär också att Jens inte kan fullfölja sitt uppdrag här och nu. Det innebär också att oppositionen inte kan göra den granskning som är vårt jobb.

Men till min fråga: Hyr Region Stockholm ut eller upplåter lokaler till ABF eller andra bildningsförbund?

Anförande nr 109
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Tack, Daniel, för frågan! Så vitt vi känner till finns det inga lokaler som Locum eller regionen hyr ut till något bildningsförbund, och enligt uppgifter från Locum finns det inte heller något som helst avtal med ABF.

Anförande nr 110
D a n i e l K ä l l e n f o r s (M): Tack för det bra svaret! Jag har lite grann en följdfråga här: Hur säkerställer ni att Locum och regionen inte hyr ut lokaler till kriminella organisationer under socialdemokratisk ledning?

Anförande nr 111
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Ja, det är en jätteklok fråga, och den tycker jag du ska ställa till vd på Locum som har alla de detaljerna. Dem har inte jag.

Fråga 15

Anförande nr 112
C h a r l o t t e B r o b e r g (M): Herr ordförande! I SÖS verksamhetsplan för 2023 kan man läsa att antalet vårdplatser minskar och att detta inte minst drabbar kvinnosjukvården. Antalet slutenvårdsplatser som minskar med 18 platser från 621 till 603. Det motsvarar en beläningsgrad på 92 procent. Inom kvinnosjukvården minskar gynekologin med 5 vårdplatser och obstetriken med 15 vårdplatser. Nu har ni aviserat extra medel till akutsjukhusen, och jag undrar därför om du som ansvarigt regionråd kan garantera att Södersjukhuset efter styrets insatser för att rädda akutsjukhusen från sin egen budget kan garantera att ni inte ska skära bort ner några vårdplatser för kvinnor på Södersjukhuset.

Anförande nr 113
Regionrådet A l k u r d i (S): Tack, Charlotte, för frågan! Ja, det stämmer att vi från mittenkoalitionen presenterar ett historiskt räddningspaket till akutsjukhusen och därtill också hur vi säkerställer att det sker ett bra samarbete och samordning när det kommer till primärvården, så att vi får just den sammanhållna vården.

Men låt mig också vara tydligt om varför det här räddningspaketet kom till över huvud taget. Ja, det var ju efter att våra ekonomer och regionledningskontoret såg att det under många år hade skett en strukturell underfinansiering av just akutsjukhusen och att de skulle som det hette anpassa sig till en mindre kostym. Det var ett politiskt projekt från moderatledda sidan. Därav uppkom behovet av ett akut räddningspaket till akutsjukhusen för att de ska klara av att övervintra en svår ekonomisk tid där vi inte får någon stöttning från regeringen för att säkerställa att vi kan upprätthålla och bevara vårdplatser.

På frågan om just när det kommer till kvinnosjukvården och vårdplatserna kan jag säga att jag under förra mandatperioden arbetade jag intensivt som oppositionsregionråd för att säkerställa att man inte splitsade upp kvinnosjukvården på just Södersjukhuset. Ditt styre och Locum talade om att splittra kvinnosjukvården i två eller tre separata led där man inte skulle kunna hantera att bemanna jourlinje inom förlossningsvården från gynakuten.

Så ja, det är högst angeläget från mittenkoalitionens sida att vi säkerställer vårdplatser. Vi gör vårt yttersta i ett svårt ekonomiskt läge för regionen och globalt för att säkerställa vårdplatserna genom det räddningspaket som vi presenterade för ett tag sedan. Därtill ser vi till att skapa en sammanhållen vårdkedja, en samordning mellan akutsjukhusen men också inom akutsjukhusen.

Anförande nr 114
C h a r l o t t e B r o b e r g (M): Jag kan konstatera att Talla är väldigt duktig på att berätta om allt som var förr men lite sämre på att svara på frågan. Jag fick inget svar på frågan om du kan garantera att dessa platser kommer att finnas kvar när ni nu tillför nya medel för att rädda er från er egen budget.

Anförande nr 115
Regionrådet A l k u r d i (S): De besparingsåtgärder som SÖS presenterade var på grund av hur ni hade hanterat akutsjukhusen.

Det var därför SÖS lade fram besparingarna, och det är därför vi från mittenkoalitionens sida arbetar skyndsamt och intensivt för att säkerställa att vi får ett räddningspaket för våra akutsjukhus så att vi kan behålla vårdplatser och att våra sjukhus klarar av det här tuffa ekonomiska läget. Det är anledningen till att vi över huvud taget har lanserat och presenterat ett historiskt räddningspaket för våra akutsjukhus.

Förste vice ordföranden: Vi backar till fråga 5 eftersom Vänsterpartiet uppfattat att de skulle få ställa sin fråga klockan 13, och nu är klockan 13.

Fråga 5

Anförande nr 116
Regionrådet Sehlin (V): Herr ordförande! Jag vill ställa min fråga mot bakgrund av att det under december månad var 4 000 inställda avgångar i pendeltågstrafiken. Det är MTR som är operatör. Det har också varit ganska mycket diskussioner om arbetsmiljö och arbetsformer inom MTR. I fredags bjöd fackförbundet Seko in till en träff där anställda hos MTR — städ, service, tågvärdar, lokförare — fick berätta om sin upplevelse av att arbeta för just MTR. De har även erfarenhet av tidigare operatörer, men det här är starkt kopplat till MTR som företag.

Jag vill därför fråga ansvarigt regionråd hur han ser på förlängningen av MTR:s kontrakt gällande pendeltågstrafiken där beslut måste fattas under 2023, alltså om han ämnar verka för att inte förlänga avtalet med MTR.

Anförande nr 117
Regionrådet Fendert (MP): Ordförande! Tack för frågan, Anna! Jag delar din, Vänsterpartiets och framför allt resenärernas frustration och ilska över den situation som vi hade i pendeltågstrafiken under december månad. Det är inte rimligt eller acceptabelt att stänga av en hel linje såsom skedde. Det är inte heller rimligt eller acceptabelt att man har den typen av planeringsmissar som trafikoperatören uppenbarligen hade under december månad. Man hade slagit i övertidstaket. Det fanns semestrar som man var tvungen att ta ut före årsskiftet. Det är inte rimligt. Det är inte acceptabelt. Det framförde jag till MTR när jag träffade dem i december.

Jag kan konstatera att pendeltågstrafiken sedan den 2 januari går någorlunda normalt igen, och det är jag glad och tacksam för. Det är också rätt och rimligt att MTR fått miljonbelopp i viten, bland de största i pendeltågstrafiken någonsin. Även det är rätt och riktigt.

Det stämmer att vi efter 2026 har möjlighet att förlänga avtalet med MTR i ytterligare fyra år. Det stämmer också att vi kommer att behöva fatta beslut om det under innevarande år. Men den utvärdering som nu pågår kan jag inte föregå, det tror jag att Vänsterpartiet förstår. Vi kommer således att få återkomma till frågan vid ett senare tillfälle.

Anförande nr 118
Regionrådet Sehlin (V): Tack, Anton, det var ett bra svar! Jag vill bara ytterligare betona de problem som många anställda upplever inom just MTR-koncernen. De anställda är vana vid upphandlingar, de har jobbat för många företag och vet hur upphandlingar fungerar, vad det ställs för krav och sådant. De vittnar om en kultur inom MTR som är annorlunda och så att säga mer. Det är alltså starkt kopplat till MTR.

Sedan tycker jag att det är viktigt — den diskussionen har vi haft tidigare — att just pendeltågen fungerar, att där finns långsiktighet. Det är för närvarande ganska mycket oro kring pendeltågen. Jag tror därför att tidig kommunikation kring frågan är av betydelse.

När utredningen är klar önskar jag att du på ett tidigt stadium kan kommunicera till anställda inom MTR men också till resenärerna hur det blir med pendeltågens framtid.

Anförande nr 119
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag tror att det är viktigt att vi har rätt typ av ord här. Vi ska göra en utvärdering under det här året. Självklart kommer vi när vi fattat beslut i frågan att vara väldigt tydliga i vår kommunikation.

Fråga 16

Anförande nr 120
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande! Det sveper en våldsvåg över Stockholm av sällan skådat slag. Fjolåret kunde summeras med 126 skjutningar och 28 gängmord i Stockholmsområdet. Sedan julhelgen har vi sett ett 30-tal grova våldsbrott med gänganknytning och ytterligare skjutningar och sprängningar i vår region. Det påverkar alla människor. Den typen av otrygghet äter sig in i allas liv. Inte minst påverkar den vårt blodomlopp, vår kollektivtrafik, och skapar stor oro bland dem som arbetar i och runt kollektivtrafiken.

Nyligen kunde vi läsa rapporter om hur bussförare som kör från Jordbro i Haninge känner stor oro när de ska ta sig till och från jobbet till följd av att där och i det närområdet sker så många dåd. Det är en oro som de delar med många andra. Därför vill jag i våldsvågens Stockholm fråga trafikregionrådet Anton Fendert: Tänker trafikregionrådet agera så att kollektivtrafikens medarbetare kan känna sig trygga på jobbet, på väg till jobbet och på väg från jobbet?

Anförande nr 121
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Tack för din fråga, Kristoffer! Jag vill inleda med att konstatera att det besinningslösa våldet i Stockholm måste få ett slut. Det orsakar rädsla och oro både i hemmet och när man rör sig ute i samhället. Det drabbar oskyldiga, och det måste få ett slut.

Vi i regionen kommer självklart att göra vår del i det arbetet. Vi ska säkra våra miljöer. Det systematiska arbetet med att förbättra våra fysiska hållplatsmiljöer och göra dem trygga kommer att fortsätta. Vi ska utveckla vår trygghetscentral. Vi ska samverka med trygghetsskapande delar i civilsamhället för att få till trygghetsskapande åtgärder. Utbyggnaden av trygghetskameror på de fläckar där de inte finns i dag ska fortsätta. Det finns en rad åtgärder som vi kommer att vidta på det här området inom kollektivtrafiken. Vi behöver få fler medarbetare på plats i kollektivtrafiken.

Viktigt i sammanhanget är att lyfta fram det som Kristoffer tar upp, att den mest otrygga platsen många gånger är till och från stationen. Här måste vi samverka med de aktörer som vi har i resten av samhället, både med kommunen och med staten, för att få till en trygg miljö runt våra hållplatser. Även civilsamhället är värt att nämna i det här sammanhanget. Vi måste se till att våra medarbetare känner att de på ett tryggt sätt kan ta sig till sitt arbete.

Anförande nr 122
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande! Under de senaste åren har vi kunnat se hur antalet anmälda incidenter mot kollektivtrafikens medarbetare faktiskt minskat. Det var resultatet av ett trygghetsarbete som inte bara fångade resenärernas behov utan också fångade medarbetarnas behov av en trygg kollektivtrafik. Vi mer än fördubblade anslagen till SL:s trygghetsarbete under ett antal år.

Nu väcks frågan varför inte mer görs, varför trygghetsresurserna inte aktiveras till skydd för kollektivtrafikens medarbetare när gängen knackar på kollektivtrafikens dörr. De uppenbarar sig framför städarna, framför dem som jobbar i och runt kollektivtrafiken, oavsett om de är biljettkontrollanter, bussförare, mekaniker eller jobbar med själva tryggheten.

Mer måste nog göras för att signalera och agera. Låt mig påminna om att Moderaterna i sin skuggbudget hade anslagit 100 miljoner till ökad resenärsservice och trygghet i knutpunkter samt till särskilda insatser för trygghet i och kring dessa kopplade till medarbetarna och resenärerna. Är det måhända något som vi nu skulle aktivera och ta i hand på?

Anförande nr 123
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag kan konstatera att vi kommer att fortsätta det arbete som initierats och påbörjats. Vi har många delar i vår budget som vi lyfter fram som särskilt prioriterade när det gäller trygghetsarbetet. Bland annat ska vi se till att vi återigen får en bra samverkan med civilsamhället för att öka antalet anställda som rör sig i kollektivtrafiken. Vi kommer att utveckla trygghetsuppdraget. Vi kommer att ta fram tydliga riktlinjer för det. Jag ser fram emot att samverka med Moderaterna i den här frågan framöver.

Fråga 17

Anförande nr 124
Regionrådet T a m s o n s (M): Åter till trygghetsfrågan. Det finns många orostecken på vad som ska hända med regionens trygghetsarbete både i det stora och i det lilla, vad som sker i kommuner i vår närhet och vad som sker i regionen som sådan. Stockholms stad har nyligen, trots polisens önskan om motsatsen, aviserat stora nedskärningar vad gäller deras ordningsvaktsstyrkor som riskerar att i en svår tid skapa stora luckor, vita fläckar, i trygghetsarbetet när ordningsvakterna snarare skulle behöva bli fler och vara mer närvarande.

På samma sätt skrivs i det yttrande om trafiknämndens budget som trafikförvaltningen formulerat att om den budgeten, som nu är klubbad, blir verklighet skulle tryggheten kunna komma att påverkas negativt i form av eventuellt lägre personaltäthet i kollektivtrafiken. Det är den budget som nu är antagen som trafikförvaltningen uttryckte den typen av farhågor kring, och då är min fråga till trafikregionrådet om han kan garantera att det inte blir några nedskärningar av ordningsvakter eller annan trygghetspersonal inom kollektivtrafiken i likhet med de besparingar som aviserats i Stockholms stad.

Anförande nr 125
Regionrådet F e n d e r t (MP): Tack för frågan i ett liknande ämne! Vi har inga nedskärningar bland ordningsvakter eller liknande resurser aviserade från vårt håll, och vi avser inte heller att avisera några sådana. Däremot kan man i vår budget läsa att vi ska utöka utbildningen för ordningsvakter genom att göra den ännu längre, och den ska också innefatta ännu fler områden. Jag hoppas och tror att vi genom det uppdraget, och fler i vår budget, ska kunna se till att vi får en ännu tryggare kollektivtrafik.

Anförande nr 126
Regionrådet T a m s o n s (M): Det är bra. Jag tar dig på orden. Vi kommer att noga följa upp denna fråga. Ordningsvakterna och övrig trygghetspersonal i SL-trafiken ska inte bli färre. De ska vara minst lika många. Det blir ett viktigt löfte att leva upp till under kommande år och att inte heller från förvaltningens sida eller i andra sammanhang avisera några orossignaler kring detta.

Är det någonting som de som står i främsta linjen när det gäller trygghetsarbetet behöver så är det att kunna känna tryggheten av att politiken står bakom dem. Jag vet det av egen erfarenhet, och jag tror att det är av stor vikt att vi i den här församlingen och över parti- och blockgränser, oaktat vi utgör styre eller opposition, gemensamt jobbar med trygghetsfrågorna och signalerar till dem som står i främsta linjen att de har vårt hundraprocentiga stöd. Snarare än att säga att de ska bli färre, som de säger i vänsterstyret i Stockholms stad, säger Region Stockholm: Ni ska bli fler för ni behövs, och ni gör ett fantastiskt bra jobb.

Anförande nr 127
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag kan bara konstatera att det inte finns några sådana nedskärningsplaner i Region Stockholm. Därmed har jag inte mycket mer att tillägga.

Fråga 18

Anförande nr 128
L a r s R å d é n (M): Ordförande! Det finns i dag två vårdgivare som har avtal med Region Stockholm inom området allergologi varav den ena utgör en större enhet som har utbildningsplatser. Under ganska lång tid har det funnits tydliga signaler om att det är rätt tuffa förutsättningar för dessa mottagningar. Vi anser att det finns behov av att se över vårdvalet för att hitta bättre förutsättningar för det. En justering av avtalet var planerad till hösten, men då det var en höst med majoritetsskifte i regionen och annat har frågan hamnat i malpåse.

Jag vill därför fråga ansvarigt regionråd om man avser vidta några akuta åtgärder, exempelvis genom en justering av avtalet för specialiserad allergologi så att de mottagningar som finns ska kunna vara kvar.

Anförande nr 129
Regionrådet A l k u r d i (S): Stort tack, Lars, för en oerhört viktig fråga! Precis som du anger i din fråga har vi stora brister när det kommer till vårdval allergologi. Till stor del beror det på att vi har utformningen av ett vårdval där vi har brist på specialister, och vi har haft svårt att kompetensförsörja inom det vårdområdet. Som du säger behöver vi se över vårdvalet både på kort och på lång sikt.

Från mittenkoalitionens sida ser vi att vi på kort sikt behöver sätta in akuta åtgärder för att bevara de mottagningar som i dag finns så att patienterna får den vård de behöver här och nu. Sedan behöver vi titta på vårdvalet även på längre sikt för att förstärka den vården så att vi kan kompetensförsörja, så att vi får fler specialister inom vårdområdet. Från mittenkoalitionens sida kommer vi i närtid, mycket snart, att återkomma med justeringar av vårdvalet för att säkerställa att vården kan leverera, att mottagningarna finns kvar och patienter får vård.

Anförande nr 130
L a r s R å d é n (M): Tack för det beskedet! Även om ni har en annan politisk inriktning på lång sikt är det mycket angeläget att titta på frågan på kort sikt. Jag tror att det finns ganska många saker som kan snabbutredas när det kommer till att premiera nybesök, och det finns en del behandlingar som förvaltningen redan tittat på och som kan utföras utan läkarbesök för att premiera tillgänglighet och underlätta för det.

Jag har en uppmaning från vår sida. Bristen på allergologer är det stora tillgänglighetsproblemet inom allergologin inte bara i Stockholm utan i hela landet.

En av dessa vårdgivare har ett ganska stort utbildningsuppdrag, och det är därför viktigt att använda vårdgivarna även framöver för att säkerställa att vi kan kompetensförsörja med fler allergologer. Vi tror att det är bra att använda de vårdgivare vi har som kan bidra i det arbetet.

Anförande nr 131
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag kan meddela Lars att den 16 februari kommer vi till avtalsutskottet med en justering för att säkerställa att man kan premiera nybesök och att fler sjuksköterskor kan ta emot dessa besök. När det kommer till kostnadsansvaret för medicinsk diagnostik justerar vi så att vårdgivarna kan finnas kvar, leverera vård och avlasta så att patienterna till slut kommer fram till vården.

Det måste trots allt påpekas att när det kommer till hanteringen av det akuta läget är vi rörande överens, men om vi ser det på längre sikt behöver vi, för att få specialister, göra en översyn av vårdval och se vad vi kan göra för att få en samordning och kunna specialistutbilda nya allergologer som kan kompetensförsörja hela regionen. Där gäller såklart att vi hjälps åt, alla vårdgivare i regionen, för att åstadkomma det.

Utdelning av Gyllene Äpplet

Anförande nr 132
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Herr ordförande! Jag har i dag i fullmäktige fått den stora äran att dela ut priset till vinnarna av Gyllene Äpplet 2022. Som personalregionråd kan jag inte nog betona vikten av att vi prisar våra medarbetare och våra chefer för deras insatser i regionen. Den här utmärkelsen är en viktig del i det. Det är också en viktig del i utvecklingen av våra verksamheter. Vi har delat ut det årligen under många år. Syftet är att uppmärksamma och belöna medarbetares och chefers förbättringsarbete och att det i sin tur ska inspirera till förbättringar i andra verksamheter.

Som herr ordförande var inne på är det två priser, ett medarbetarpris och ett ledarpris. Medarbetarpriset delas ut till den eller dem som tagit initiativ som inneburit utveckling för individer och verksamhet. Ledarpriset går till en person som premieras för gott ledarskap.

Medarbetarpriset består av ett glasäpple och ett diplom samt 40 000 kronor som kan användas till kompetensutveckling som syftar till fortsatt utveckling och förbättring för vinnare och verksamhet. Vinnarna av medarbetarpriset 2022 är Emmanuele Patti, ST-läkare på akutmottagningen vid Södersjukhuset och Sandra Eklund, IT-samordnare på sjukhuset.

Juryns motivering lyder: ”Emmanuele Patti och Sandra Eklund har med stort engagemang tagit initiativ till en verksamhetsutveckling som gör skillnad för både medarbetare och verksamhet. Tillsammans har de utvecklat en snabbinloggning som redan nu är installerad på ett hundratal datorer på Södersjukhuset. Deras lösning sparar mycket tid som i stället kan användas i det direkta patientarbetet. För utmärkt förbättringsarbete som gör stor skillnad i det dagliga arbetet tilldelas Emmanuele Patti och Sandra Eklund årets medarbetarpris.” Grattis!

Anförande nr 133
E m m a n u e l e P a t t i : Jag ska vara lite kort, jag har fått två minuter tilldelat. Jag heter Manne och är ST-läkare på Södersjukhusets akutmottagning. Jag är också ingenjör och har en stor passion för IT.

Låt mig backa lite. Min pappa, som var industriarbetare, sade alltid att bra verktyg är halva jobbet. Det är något som det här priset handlar om.

Det låter kanske lite trist, men det handlar om en ny installation av Windows, som vi alla dagligen jobbar med och som är helt optimerad för hur vi arbetar inom vården. Det är en ny typ av miljö där man inte behöver logga in i flera olika system varje gång man sätter sig vid datorn.

Vår tidigare installation, som än i dag används över hela regionen, kräver mellan 30 sekunder och flera minuter varje gång du sätter dig vid datorn. Och det gör vi ofta, kanske 30—50 gånger under ett arbetspass. Det krävs inte någon avancerad matematik för att förstå att det stjäl oerhört mycket tid av oss. En kollega mätte tiden på ett arbetspass, av de åtta timmar som vi arbetade, till 53 minuter framför texten ”Välkommen till Windows”.

Det svåra med IT-utveckling inom vården är att det sker i gränslandet mellan två professioner som inte talar samma språk. Vi har IT-utvecklare, och vi har vårdpersonal. De förstår inte varandra. Att tala båda språken är superviktigt för att i slutändan få till bra produkter som är användbara för användarna. Annars blir det lätt så att IT-utvecklarna gissar hur vi arbetar. Det är i det gränslandet som jag och Sandra har hittat varandra och även en grupp medarbetare från SF -IT, eller SF, som det heter i dag. Vi har tillsammans tagit fram den nya installationen där man inte längre loggar in. Nu håller den på att utvecklas, och förhoppningsvis kan den spridas inom hela regionen och ge tillbaka tid till alla medarbetare och i synnerhet till patienterna.

För mig som regionanställd läkare är det här priset lite av ett modellpris. Det är det finaste man kan få. Tack så väldigt mycket för det! Jag vill passa på att tacka några som har bidragit till att jag står här i dag tillsammans med Sandra. Det är vår VD Mikael Runsiö, min verksamhetschef Sari Ponzer, min chef Sara Kärrsten och i synnerhet en person som egentligen borde vara med och dela priset, Jerry Sandholm, som varit med och tryckt på alla knappar och gjort alla installationer. Han är tekniker. Självklart vill jag även tacka dem som stått ut med mig nattetid hemma, min familj — min bättre hälft Malin och mina barn Janke och Rion. Tack så väldigt mycket!

Anförande nr 134
S a n d r a E k l u n d : Jag vill också säga tack, det här betyder otroligt mycket för oss. Jag vill dessutom tacka Jerry Sandholm för det otroliga arbete han gjort med att utveckla produkten och för att han stått ut med oss och alla våra frågor. Stort tack!

Anförande nr 135
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Då ska vi dela ut ett ledarpris. Det priset består också av ett glasäpple, ett diplom och en prissumma på 20 000 kronor som ska användas till en personlig utvecklingsinsats, som syftar till fortsatt utveckling och förbättring för vinnare och verksamhet.

Priset går i år till Maja Lovbrandt som är klinikchef på Folktandvården Handen och Folktandvården Online samt biträdande områdeschef för allmäntandvården.

Juryns motivering lyder: ”Med helhetssyn, tillitsbaserat ledarskap och stort engagemang har Maja Lovbrandt tillsammans med sina medarbetare utvecklat Folktandvården Handen till en lönsam klinik som erbjuder tandvård med hög kvalitet och tillgänglighet. Som klinikchef säkerställer Maja att såväl teamarbetet som de enskilda medarbetarna utvecklas. Maja har även arbetat med att starta den uppskattade kliniken Folktandvården Online. För ett föredömligt ledarskap och ett imponerande verksamhetsresultat tilldelas därför Maja Lovbrandt årets ledarpris.” Grattis!

Anförande nr 136
M a j a L o v b r a n d t : Gud, jag känner mig så hedrad över det här priset! När jag kom till Folktandvården Handen, som är en jättestor klinik, var jag livrädd för de utmaningar som kliniken stod inför. Men genom att veta varför göra framtiden mer attraktiv kunde vi tillsammans som klinik förflytta oss till där vi är i dag. En stor del av mina medarbetare är här på läktaren, och jag är jätteglad att ni är här.

Jag har jobbat med samverkan, pålitligheten, öppenheten och kompetensen, med olika strategier, med individerna, det lilla teamet och den stora avdelningen. När ni ställs inför samma sak, försök då att visualisera framtiden, ta till vara möjligheterna, skapa en känsla och fastna inte i problemen. Bryt dina egna och andras tankemönster och våga utmana ”så här har vi alltid gjort”. Framtiden blir inte bättre än det vi gör den till. Stort tack!

§ 14
Återställande av ekonomiskt underskott - Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje
RS 2022-0902

Anförande nr 137
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Koalitionen värnar vården i Norrtälje och den framgångsrika Norrtäljemodellen för sammanhållen vård och omsorg. Det är just därför som vi gav KSON den högsta uppräkningen på många år, nämligen 5,5 procent i budgeten för 2023. Det är därför som vi också kommer att fortsätta att utveckla modellen under mandatperioden så att Norrtäljeborna kan få mer vård efter behov och mer vård i tid.

Enligt förbundsordningen ska Region Stockholm återställa de underskott som uppstår i KSON och som ingår i den regionala verksamheten. Totalt uppgår detta till drygt 67,1 miljoner för åren 2019–2020. Det är medel som tas från koncernfinansieringens resultat för 2022 och självklart inom ram med hänsyn till regionens förbättrade skatteintäkter.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 138
Regionrådet S e h l i n (V): Herr ordförande! Vänsterpartiet vill också säga att vi värnar Norrtäljemodellen. Vi skulle gärna se den på fler platser i regionen där det är lämpligt. Vi har alltid stått upp för det här unika arbetssättet.

Vi har sett med oro på att underskott har uppkommit år efter år. Underskotten beror på att den långsiktiga finansieringsramen inte har varit tillräcklig.

Nu stöder vi självklart förslaget att de tidigare underskotten avskrivs och återställs, men vi värnar också den långsiktiga ekonomiska situationen för Norrtälje framöver. Nyss hörde vi ju Talla prata, men också vi i Vänsterpartiet vill påverka och hjälpa till, så att Norrtäljemodellen inte äventyras framöver utan att det finns en stabil ekonomisk grund för verksamheten att stå på och bygga vidare på också.

§ 16
Medarbetarpolicy för Region Stockholm
RS 2022-0912

Anförande nr 139
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Med hänsyn till att det här ärendet är föranlett av nya mål i fullmäktiges budget från den nya vänsterkoalitionen ämnar Moderaterna inte delta i beslutet, precis som vi inte heller gjorde i regionstyrelsen.

Anförande nr 140
Regionrådet P e t h r u s (KD): Herr ordförande! Samma sak gäller även för Kristdemokraterna. Eftersom vi har ett eget budgetförslag så deltar vi inte i beslutet.

Anförande nr 141
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Det är samma sak med Sverigedemokraterna. Vi har ju föreslagit en helt annan budget. Vi ifrågasätter dessutom den tydliga politiska färg som den här nya medarbetarpolicyn innebär.

Vi anser att man ska vara neutral i sin verksamhet i Region Stockholm. Det här ska vara fritt från politiska, filosofiska och religiösa inriktningar. Därav ställningstagandet att inte delta i beslutet.

Anförande nr 142
K a r i n F ä l l d i n (C): Ordförande och ledamöter! Vi har en jätteviktig mandatperiod framför oss vad det gäller att förbättra arbetsmiljön för regionens personal. Just det här ärendet handlar mer om en administrativ justering. Om vi inte fattar något beslut så står den gamla visionen kvar, vilket vore väldigt märkligt.

Jag ska också passa på att i viss mån ge Sverigedemokraterna rätt. Visionen beskriver tydligt vilka värderingar som vi står för och som ska genomsyra all verksamhet: jämlikhet, öppenhet, att vi är gröna, delaktighet/inkludering, att människors initiativkraft tas till vara och ges utrymme oavsett vilka de är eller varifrån de kommer. Vi ska inte vara neutrala. Tvärtom.

Vi har ansvar för att minska våra klimatutsläpp, ansvar för att jobba för jämlik vård, att skapa strukturer som bygger på delaktighet och inkludering, inte minst för vår personal. På det området vet vi att det finns brister.

Vi ska bli en bättre arbetsgivare och det blir vi genom att medarbetarnas idéer och initiativ tas till vara. Vi ska vara lyhörda och ha en ärlig ambition att skapa arbetsplatser där medarbetare vill stanna kvar, och vi ska medverka till att beroendet av inhyrd personal minskar.

Så visionen är viktig, och självfallet ska den finnas med i medarbetarpolicyn!

Bifall till regionstyrelsen förslag!

Anförande nr 143
C e c i l i a E l v i n g (L): Medarbetarna är, som alla vet, Region Stockholms viktigaste resurs, och det är någonting som inte kan sägas nog ofta i den här salen.

Liberalerna deltar inte i det här beslutet eftersom vi har lagt ett eget förslag till budget som vi tycker ger bättre förutsättningar för både regionens patienter och dess medarbetare.

Vi tycker att Sverigedemokraternas invändningar är lite märkliga och har inga problem med de nya skrivningar som finns även om vi tycker att de initiala skrivningarna, som vi var med och utarbetade, var ännu bättre.

Vi har inga problem med det här, men jag tror att det kanske särskilt är den sista meningen som Sverigedemokraterna hakar upp sig på, och den har liberaler inga problem med över huvud taget.

Ni kan vara säkra på att vi kommer att fortsätta att vara väldigt aktiva i de här frågorna. Liberalernas budgetförslag är fullt av förslag till hur vi kan få arbetsmiljön, arbetssituationen att bli ännu bättre. Det är en av de allra viktigaste strategiska frågorna för vår region.

Jag ser fram emot att föra ytterligare diskussioner i mer skarpa politiska beslut i de här frågorna som handlar om hur vi verkligen kan ta itu med de här frågorna.

Några kortfattade exempel är att vi liberaler vill se en fördjupad analys av arbetsmiljön. Det är klart att vi behöver tala vidare om schemaläggning, arbetstidsmodeller men inte minst om minskad administration. Det var väldigt inspirerande med prisutdelningen alldeles nyss, och det är klart att det ger en otrolig stress om man har dessa trilskande IT-system som regionen behöver fortsätta att fasa ut. Och vi måste naturligtvis fortsätta att ha administrativ personal som stöttar verksamheterna.

Hela tiden vill vi liberaler sätta den enskilda medarbetaren i fokus, med individuella möjligheter att göra karriär, med kompetensutveckling, löneutveckling, trygghet på jobbet samt tydliga kompetens- och lönetrappor. Självklart ska vi även erbjuda vidareutbildning och fortbildning, och i många fall med bibehållen lön. Så det finns väldigt många frågor inom det här området att fortsätta att diskutera. Det ser jag fram emot.

Anförande nr 144
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Herr ordförande! Jag vill be fullmäktige och presidiet om ursäkt för att jag inte var här och inledde beslutspunkten! Jag behövde fotograferas och gratulera vinnarna igen, enligt god sed.

Karin talade väldigt klokt, så jag ska inte förlänga diskussionen genom att upprepa vad hon sade. Jag noterar också att inget parti föreslår något annat utan att de genom att inte delta visar att de inte står bakom visionen. Det kan jag förstå eftersom den visionen är hämtad, som tidigare har diskuterats här, från vår mittenkoalitions budget. Vi följer därmed den praxis som har gällt tidigare då det här dokumentet föreslår den blågröna koalitionens vision.

Jag tar det till intäkt för att vi ändå är överens om 99 procent av dokumentet, och det värmer mig. Med detta sagt yrkar jag bifall!

Anförande nr 145
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Eftersom det dök upp en fråga som gäller huruvida vi har fastnat på en fråga eller en mening eller ett ord ska jag ge svar.

Det är helheten som vi har hakat upp oss på, alltså att man försöker smyga in politiska åsikter eller en politisk färg i regionens medarbetarpolicy. Det är faktiskt under all kritik att man ens försöker sig på den typen av politisk propaganda. Det är det som vi ifrågasätter.

Det är lite tråkigt att Liberalerna inte inser det, att ni faktiskt går på Centerpartiets försök till något slags politisk påverkan i en medarbetarpolicy. Det finns alltså anledning till vårt ställningstagande.

Vi anser, som sagt, att allt ska vara neutralt. Det angår ingen annan vilket parti man röstar på eller representerar eller hejar på. Samma sak gäller vilken filosofisk eller religiös bakgrund man har. Sådant ska inte framgå av eller påverka medarbetarpolicyn i regionen.

Det är alltså inte enskilda ord eller meningar utan helheten som vi är motståndare till.

Anförande nr 146
Cecilia Elving (L): Man väljer ju i val den inriktning man vill se. Möjligheterna att få igenom sin inriktning går genom våra verksamheter. Där är medarbetarna den främsta resursen. Det är inte alls märkligt att man skriver att man vill att medarbetarna ska arbeta i den riktning som väljarna har röstat för.

Jag undrar ändå vad det är som ni har reagerat så starkt på i just de här skrivningarna. Jag blir orolig över att det skulle kunna vara den sista meningen: människors längtan och initiativkraft ska tas till vara och ges utrymme oavsett vilka de är eller varifrån de kommer.

Detta borde inte vara särskilt kontroversiellt.

Anförande nr 147
Regionrådet Swigon (SD): Herr ordförande! Jag vet inte vilken mening som Cecilia avser, för det finns ingenting som vi pekar på och säger att det är just den meningen. Det är ju helheten vi är ute efter, helheten ska vara neutral.

Är det så att man smyger in meningar eller ord får man till en helhet som inte överens-stämmer med den neutralitetspolicy som ska gälla i Region Stockholm, och då är det som sagt inte någon enskild mening det gäller, vilket Cecilia försöker få det att handla om.

Anförande nr 148
Cecilia Elving (L): Det här handlar om tre meningar, så det måste vara någon av de tre meningarna som ni retar sig på.

Anförande nr 149
Regionrådet Swigon (SD): Nej, det är som sagt helheten, att man ens försöker få en viss politisk färgning i sin medarbetarpolicy.

Detta är ingenting som Sverigedemokraterna någonsin skulle göra. Vi skulle hålla oss väldigt neutrala i frågan och försöka stå upp för alla oavsett vilken åsikt man har eller vilken politisk ställning man har.

Anförande nr 150
Jesper Wiklund (V): Medarbetarpolicyn är också en arbetsmiljöpolicy. Såvitt jag vet finns inga andra förslag till en arbetsmiljöpolicy, men en sådan behöver regionen.

Vänsterpartiet deltar i beslutet och yrkar också bifall till det utsända förslaget till beslut, för vi tycker faktiskt att det är ett bra förslag!

§ 17
Genomförandebeslut Södertälje sjukhus – Anpassning av lokaler för geriatrisk vård enligt Arbetsmiljöverkets krav
RS 2022-0849

Anförande nr 151
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det är oerhört välkommet för fullmäktige att nu ta ställning till detta ärende, och i bred politisk enighet ligger nu det här ärendet på fullmäktiges bord för beslut. Det handlar om att tillföra väldigt många nya geriatriska vårdplatser men framför allt att komma till rätta med arbetsmiljöproblematiken – som ju också Region Stockholm har fått synpunkter på från Arbetsmiljöverket – när det gäller de nuvarande lokalerna på Södertälje sjukhus.

Den påbyggnad som nu ska ske med fyra våningar på byggnad 20 gör att vi kommer att kunna säkerställa ytterligare åtta geriatriska platser, och vi kommer att ha ytterligare tre palliativa platser. Vi kommer dessutom att göra om tolv befintliga geriatriska vårdplatser till geriatriska akutvårdsplatser.

Det här är en stor investering som görs inom ramen för de specificerade fastighets-investeringarna som beslutats för planperioden till en kostnad av 348 miljoner kronor. Jag vill understryka att det inte är så att de geriatriska platser som vi har fullständigt täcker behoven, utan detta är ett nödvändigt och viktigt tillskott för den sydvästra delen av länet, men vi kommer också att behöva göra mer de kommande åren för att säkerställa god och funktionell geriatrik i hela Stockholms län.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 152
C h a r l o t t e B r o b e r g (M): Ordförande, fullmäktige! Det var faktiskt nästan tio år sedan nu som det var så att första steget i Framtidens hälso- och sjukvård togs just på Södertälje sjukhus. Då togs det ett spadtag för en ny behandlingsbyggnad. Denna behandlingsbyggnad står färdig sedan år 2017, och senare under år 2017 satte man också i gång med en total-renovering av en ny vårdbyggnad och det ledde till 120 enkelrum.

År 2019 invigdes denna byggnad, och då hade jag nöjet att vara där. I en av korridorerna träffade jag då en sjuksköterska som kom fram till mig och sade: Vet du, det är helt fantastiskt att jobba i de här nya lokalerna!

Då kände jag att det här är vad det faktiskt handlar om. Vårdens investeringar i fastigheter handlar om bättre arbetsmiljö för personalen men de handlar också om att patienterna får bättre vårdmiljö.

Jag är jätteglad över att man nu tar nästa steg vad det gäller Södertälje sjukhus. Man kan väl säga att vi har förberett lite för att nästa steg ska kunna tas, och det här innebär också att det blir 80 nya vårdplatser och många vårdplatser i geriatrik vilket är mycket välkommet.

Med detta vill jag bara säga: Var så goda, bordet är dukat!

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 153
S t a f f a n N o r b e r g (V): Jag vill också yrka bifall till regionstyrelsens förslag! Anledning är den att befolkningen och andelen äldre i den här delen av regionen ökar och inom sjukhusområdets upptagningsområde. Det är väldigt bra att det kan bedrivas geriatrisk vård inom detta geografiska område.

Jag yrkar bifall regionstyrelsens förslag och även bifall till fastighets- och servicenämnden som också har ett positivt yrkande! Det känns väldigt bra.

Det finns en fråga till som inte handlar om tillbyggnaden. Hus 18 berörs indirekt, men det är kanske en senare fråga. Vi i Vänsterpartiet tycker att hus 18 med dess lokaler, som friställs om ett par år, ska få disponeras av Stockholms läns sjukvårdsområde och i andra hand av någon extern aktör.
Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 154
M a g n u s P e r s s o n (C): Ordförande! Även jag vill yrka bifall till förslaget i detta ärende. Det råder ju bred enighet om detta.

Det här genomförandebeslutet kommer att vara värdefullt för vården vid Södertälje sjukhus och särskilt för geriatriken. De behandlingsrum och vårdrum som finns i dag är trånga, därav påpekandet från Arbetsmiljöverket. Det handlar ofta om flerbäddsrum. Nu kommer vi att få större kapacitet, fler rum, enkelrum, vilket är en fördel för vården när det gäller smittskydd och så vidare.

Jag är också glad över att den här diskussionen och planeringen ledde till att det blir en påbyggnad med fyra våningar. Tidigare i processen fanns ett alternativ med endast tre våningar, vilket hade blivit marginellt billigare men som naturligtvis hade betytt betydligt mindre yta till Södertälje sjukhus och mindre expansionsmöjligheter framöver. Det är bra att det dumsnåla alternativet föll bort under behandlingen.

Det sista jag vill nämna, som ingen har nämnt i diskussionen tidigare, är att den här nya byggnaden byggs med miljö- och energikrav motsvarande Miljöbyggnad guld. Och det ligger förstås i linje med de höga miljö- och energiambitioner som våra byggprojekt tidigare har haft. Anledningen till att det inte certifieras är att det påverkar byggnaderna runt omkring och deras certifieringar, men ambitionerna ligger på samma nivå.

Bifall även från mig!

Anförande nr 155
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Jag vill bara säga till Charlotte Broberg att jag hoppas att vi ska kunna ha stor enighet även framgent kring det viktiga arbete vi har när det gäller att säkerställa vårdens behov av goda, funktionella lokaler i hela detta län.

Jag ser fram emot att vi även framöver ska ha goda samtal även över blockgränsen om detta.

Jag vill också inför fullmäktige konstatera att just den utrymning av en byggnad som snart kommer att inledas sker för att Arbetsmiljöverket har riktat kritik mot den. Det kommer nu att vara temporära lokaler som redan finns på området, eftersom det just byggs om väldigt mycket på Södertälje sjukhus sedan en tid tillbaka. Det är en ombyggnad och tillbyggnad som kommer att gå i ganska snabbt tempo. Inflyttningen av vården i den påbyggda delen kommer att äga rum i slutet av nästa år.

§ 18
Genomförandebeslut avseende investeringsobjekt Brandskyddsåtgärder tunnelbana
RS 2022-0785

Anförande nr 156
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det här är ju ett extremt viktigt beslut, vill jag säga.
Under min tid som oppositionsråd och ansvarig för just de här trafikfrågorna så bedrövades jag många gånger över just den rapport och de förelägganden som Stockholms brandförsvar, brandskyddsmyndigheten lade.

Det handlar om tryggheten och säkerheten i tunnelbanan för alla våra resenärer men också naturligtvis för all den personal som arbetar dygnet runt i tunnelbanan.

Under just år 2019 genomförde Stockholms brandförsvar tillsyn av brandskydd i tunnelbanan och resultatet av tillsynen var förödande. Den resulterade i ett föreläggande till SL där åtgärder med tidsfrister också angavs. Åtgärderna avser uppgradering av brandsäkerheten i de befintliga undermarksstationer, och om man inte genomför de här åtgärderna inom tidsramen så är konsekvenserna allvarliga.

Det handlar i första hand om viten, men det handlar naturligtvis även om andra förelägganden som kan bli aktuella om åtgärderna inte genomförs. Och till syvende och sist är det här en fråga om säkerhet för personal och resenärer.

Åtgärderna avser uppgradering av brandsäkerheten i befintliga undermarksstationer med hjälp av brandgasavskiljande partier och utökad brandvattenförsörjning vid en rad namngivna tunnelbanestationer. Investeringsobjektet ingår i den av fullmäktige beslutade budgeten för år 2023 med planår 2024–2032, med en total utgift av 851,3 miljoner kronor. Det innebär att elva stationer ska stå färdiga och genomförda år 2024 och ytterligare 23 stationer år 2026.

Därmed yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 157
M o n i k a R o l l (V): Ordförande! Vi i Vänsterpartiet håller med Jens om att det här är ett oerhört viktigt beslut, och det är på tiden att det här beslutet fattas. De här brandavskiljande partierna behövs för att räddningstjänsten ska kunna ta sig in om det sker olyckor i de underjordiska tunnelbanestationerna precis som skedde i Rinkeby år 2015 då tolv personer måste föras till sjukhus.

Den här oerhört viktiga frågan har åsidosatts av den borgerliga majoriteten sedan år 2011 då man inledde en utredning som man sedan pausade. Det är bara väldigt tursamt att inte fler olyckor har skett under den här tiden.

Vi i Vänsterpartiet har också valt att lägga ett särskilt uttalande i den här frågan, just för att vi har behövt vänta åtta år, från 2011 till 2019, innan man åter satte i gång den här utredningen. Inte nog med det, det kommer att dröja till år 2026 innan det här arbetet är fullt utbyggt. Mot den bakgrunden har vi valt att lägga ett särskilt uttalande.

Anförande nr 158
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Mellan åren 2008 och 2011 inleddes arbetet med att uppgradera vårt tunnelbanesystem avseende ny form av brandsäkerhetskrav.

Det arbetet kom en bra bit på vägen, men det nådde inte hela vägen fram. Mycket av orsaken till detta var tekniska komplikationer.

Det visade sig nämligen vara dyrare än man tidigare trott att göra den här typen av fysiska insatser i en komplicerad tunnelbanemiljö, dessutom många gånger sextio till sjuttio år gammal. Dessutom fanns stora gränsdragningsproblem som väckte väldigt många konstnärers ilska i frågan om på vilket sätt de skulle ersättas eller deras konstverk tas om hand medan man gjorde den här typen av fysiska ingrepp, om än i viktiga brandsäkerhetshöjande åtgärders namn.
Detta fick till följd att man behövde göra ett omtag, mycket för att säkerställa att väldigt mycket i vår tunnelbana behöver kunna verka sida vid sida – kulturen, resenärerna, medarbetarna, andra aktörer och annat.

Detta arbete fick faktiskt inte riktig fart förrän jag tillträdde år 2015. Då tog vi upp detta som en särskild punkt i vår budget. Det arbetades med dessa frågor som handlar om brandlarm, om larm, om bevakning, sprinklersystem och annat, och parallellt med detta genomfördes även en bred förstudie som besvarade många av frågeställningarna.

Till detta kom två svåra pandemiår. Men vi kunde samla oss till beslut tillsammans och i arbete tillsammans med Stockholms brandförsvar när det gäller vad som skulle göras och hur det bäst skulle kunna göras med en seriös tidsplan och annat.

Jag är glad och stolt över att vi gemensamt har kunnat mejsla fram detta över parti- och blockgränser på ett sätt som innebär att det nu finns pengar avsatta, att det nu finns på plats möjlighet att göra de här insatserna.

Viktigt tycker jag i det här sammanhanget är att ge en stor eloge till vår förvaltning som har jobbat väldigt hårt med de här frågorna. Att göra ingrepp i vår befintliga tunnelbanemiljö – många gånger med de oerhört stora tekniska komplikationer som det kan innebära och med de fysiska komplikationer som det arbetet kan innebära – kräver många gånger en väldigt fast hand och en väldigt målmedveten hand, villig att föra framåt arbetet, men också medveten om att man ibland även behöver ta både ett, två och tre steg tillbaka och göra omtag ibland.

Som sagt var är vi glada över att det här beslutet kunde fattas i politisk enighet här i regionen strax efter sommaren, efter nogsamt utredningsarbete och annat.

Jag vill ändå fortsätta att höja några varningens fingrar för att det här handlar om svåra fysiska miljöer och för att det här är tekniskt svåra projekt. Det finns skäl för att nämnden fortlöpande ska få information om hur det här arbetet fortskrider så att vi inte riskerar fördyringar eller förseningar i det här jobbet. Det blir väl det nya styret som nu tar över stafettpinnen som ska känna ansvaret för just detta.

Vi kommer att finnas där för att fortsätta att stötta dels förvaltningen, dels andra aktörer som jobbar med detta för det här är ett viktigt arbete. Det är inte fråga om att vår tunnelbana på något sätt skulle vara osäker, utan det här handlar helt enkelt om att upphöja säkerhetsarbetet ytterligare några steg för att inte bara möta dagens krav utan också för att ta i beaktande de nya säkerhetskrav som vi vet är på väg. Just i denna fråga har Transportstyrelsen arbetat med nya säkerhetskrav som tagit form när det gäller anläggningar av till exempel tunnelbanans karaktär.

Det är bra!

Glad är jag också över att vi har hittat vägar att både kompensera och bevara den värdefulla konsten i tunnelbanan och inte behöva göra ingrepp eller rubba den när vi gör denna typ av viktigt arbete. Det är ju någonting som väldigt många gånger ju krockar, som ni säkert vet.

Men vi har ju att stå upp för väldigt många intressen. Väga dem samman på ett klokt och bra sätt för att se till att vår tunnelbana, världens bästa tunnelbana skulle jag faktiskt vilja säga att det är, kan rulla in i framtiden, göra det som en trygg säker punktlig tunnelbana. Det kan vi göra med tillförsikt för framtiden och med en vetskap om att de insatser som görs som rör vår tunnelbana inte bara har enstaka enskilda politikers stöd utan att de insatserna har ett brett politiskt stöd över tid. Den här frågan är en sådan fråga och jag tycker att det är bra om vi kan manifestera det genom ett gemensamt beslut också kring den här viktiga insatsen.

§ 19
Planeringsbeslut för ny reservkraft på Södersjukhuset
RS 2021-0627

Anförande nr 159
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Jag är oerhört glad att vi nu äntligen är framme vid att kunna säkerställa Södersjukhusets reservkraft permanent. Det här ger ju både själva sjukhuset och vården i stort bättre robusthet i en situation då eldistribution inte minst kan ha ett problem med att bland annat säkras.

Det här handlar ytterst om patientsäkerheten. Vi kan säkra upp att sjukhuset också fortsätter att fungera i situationer av osäkerhet. En tillförlitlig reservkraftkälla som också naturligtvis kommer till att finnas där inte bara i orostider utan även om det blir andra störningar och problem. Och med det här beslutet så kan vi också ha en fungerande reservkraft på plats tills miljötillståndet går ut.

Det är viktigt att också notera det, därför att den lösning som Södersjukhuset i dag befinner sig under är ju en tillfällig lösning med reservkraft i en provisorisk anläggning som har ett tillfälligt bygglov eftersom man inte har löst ut den här frågan under många år med ett miljötillstånd som sträcker sig fram till 2025, och en förlängning av detta bedöms ju inte heller vara realistisk.

För att säkerställa den här reservkraftlösningen och att man också kan få den elförsörjning som behövs tillståndet går ut måste man också fatta beslut om en permanent anläggning. Mittenkoalitionen tar nu därför också planeringsbeslut. Vi föreslår detta för hur en permanent lösning ska kunna garanteras på Södersjukhuset.

Låt mig också notera att det har varit en stor diskussion om huruvida man ska ha fossilfria alternativ, och det är för oss i mittenkoalitionen oerhört viktigt att även titta på detta när det gäller reservkraftförsörjningen. Men vi är också väldigt tydliga med att säga att vi måste klara säkerhetsaspekterna för hela anläggningen. Därför så är det också en stark inriktning att det här ska vara fossilfritt alternativ. Det finns till exempel en HVO-lösning, HVO 100, som en variant på detta. Det här handlar ju faktiskt om att vi ska också kunna som en stor marknadsaktör sätta press på de olika intressenter som finns på marknaden och säga att vi behöver bättre alternativ för reservkraftförsörjning även i framtiden, och det är dags att ta det steget nu. Vi har liksom makt i vår storlek att kunna påverka detta. Men återigen: Vårt fokus är att se till att få en bra fungerande reservkraft på plats i god tid som gör att vi också har en elförsörjning i situationer av orosmoln. Så med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 160
S a m u e l S t e p h a n (SD): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jens sade precis att vårt fokus ska vara bra och pålitlig reservkraft.

Det är också vårt fokus, och därför har vi lämnat ett särskilt uttalande i regionstyrelsen där vi just påtalar att förnybar HVO-diesel som Jens nämnde här tidigare inte är läge att experimentera med när det kommer till sjukhusets reservkraft just för patientsäkerheten. Med detta hänvisar jag till vårt särskilda uttalande. Läs det!

Anförande nr 161
D a n i e l K ä l l e n f o r s (M): Från moderat sida är vi väldigt glada över det här initiativet. Vi har legat på för att det ska ske. Otryggheten ökar, och vi ser alla vad som har hänt i Ukraina.

Vi är också lite bekymrade över att man i majoriteten väljer att prioritera miljödiesel, batterier och så vidare. Detta är alltför viktigt. Det handlar inte om några större utsläpp. Vi i Moderaterna är väldigt mycket för elbilar, batterier, miljödiesel och mycket annat. Men i dessa frågor som handlar om liv och död i en krigssituation kanske man inte ska prova nya alternativa lösningar.

Vi har ett särskilt uttalande som går på den linjen. Jag vill understryka att det är viktigt att skyndsamt komma igång med denna viktiga investering.

Anförande nr 162
Regionrådet P e t h r u s (KD): Ordförande! Ja, alltså det här med elförsörjningen och vad som händer om allting stannar av och livsnödvändiga samhällsfunktioner slutar fungera. Kan man då driva ett helt sjukhus på batterier? Nej, vi tror inte det. Det vänsterledda styret i regionen vill nu byta ut all reservkraft till att drivas på förnybara bränslen och genom batterilager. Som argument så lägger man ju fram negativ klimatpåverkan vid användning av fossilbaserad reservkraft.

Reservkraftkapaciteten är helt avgörande för sjukvården och det samlade befolkningsskyddet i händelse av allvarliga samhällsstörningar och i värsta fall krig. Men man väljer att bortse från detta i det här ärendet, tyvärr. Reservkraft ju ett sätt att säkra elförsörjningen när eldistributionen drabbas av avbrott, och det är regionens ansvar att se till att det finns reservkraft inom sjukvården och kollektivtrafiken vid ett avbrott. Reserv kraften består ofta av dieselaggregat.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har tydliga riktlinjer för reservkraftens funktion. Att utesluta diesel till förmån för förnybara drivmedel till reservkraft strider mot myndighetens rekommendationer. Vi är inte mot vare sig batteridrift eller annat fossilfritt sätt att driva reservaggregat, men att sjukvården och kollektivtrafiken i Region Stockholm skulle drivas på batteri under ett driftsavbrott i elförsörjningen på ett säkert sätt tror vi ändå vore att äventyra människors liv och hälsa.

För oss är det viktigaste att det finns en fungerande reservkraft, framför allt för sjukvården. Tiden för ett elavbrott är ofta kort, och i bästa fall behöver reservkraften aldrig användas i skarpt läge. Men att väga marginell klimatpåverkan mot människors liv och hälsa vid kris och krig tycker vi naivt och fullständigt oacceptabelt.

Koalitionen har ibland sagt att det inte handlar om att vi ska ställa liv och hälsa i mot fossilfritt. Men det är ju väldigt tydligt ändå, och det står ju i mittenkoalitionens egna dokument: ”Att en stor del av Region Stockholms reservkraft i dag är fossilbaserad innebär inte bara en negativ klimatpåverkan utan är också en stor risk utifrån ett beredskapsperspektiv med en omvärld som inte går att lita på när det gäller leveranser av bränsle. Arbetet med att byta ut all reservkraft till att drivas på förnybara bränslen ska därför påbörjas, och all ny reservkraft ska drivas på förnybara bränslen eller genom batterilager.”

Detta är vad den nuvarande koalitionen har skrivit i sina egna dokument. Det är viktigt samtidigt att vi får i gång arbetet med att få fram reservkraften, så vi röstar inte emot det här förslaget. Vi deltar i beslutet, men vi har ett särskilt uttalande.

Anförande nr 163
Lisa Rasmussen (V): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! För Vänsterpartiets del yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag. Vi kan ju dela då farhågorna att man kanske då låser in sig i att det ska vara förnyelsebart, men den läsningen finns ju inte i det här ärendet utan det är ju faktiskt så att man undersöker det så långt man kan huruvida vi kan ha förnyelsebart, och det är faktiskt en framtidsfråga att alltid göra det.
I det här dokumentet så tycker jag att vi absolut kan lita på att vi tar det säkraste. En del i detta är att titta på förnyelsebara energikällor, men om det inte skulle gå bra så kan vi faktiskt gå tillbaka till lite gamla energikällor.

Anförande nr 164
Magnus Persson (C): Även jag vill yrka bifall till regionstyrelsens förslag i detta ärende. Att få en permanent reservkraftsanläggning på Södersjukhuset är, som vi ett par gånger tidigare i den här salen har debatterat, högst välbehövligt. De provisorier som finns har tillstånd som gäller i bara något år, och det behövs en anläggning som är byggd för att hålla den nivå som vi förväntar oss av reservkraften.

Är då fossilfrihet ett viktigt krav? Ja, det tycker jag, även på en reservkraftanläggning. Nu hoppas man förstås att det bränsle som ska förvaras, för det blir troligen förbränningsmotorer, aldrig någonsin ska behöva användas egentligen, för vi vill ju inte ha något krig i det här landet. Men reservkraftanläggningen måste också regelbundet prövas. Det är inte så att man står där och väntar på att det ska fungera om tio år och hoppas och håller tummarna för det. Det är väldigt tydliga rutiner att den ska regelbundet testas, så att allt funkar, så att man kan märka något har gått sönder eller om någon har kopplat något annorlunda jämfört med hur det skulle vara.

Reservkraftsanläggningen driftas alltså periodiskt, och utifrån detta är det självklart att vi överväger att om möjligt försöka få möjligheten att köra den fossilfritt. Det innebär ju faktiskt också en ganska självklar sak. Vi vill ju att motorerna i reservkraftsanläggningen ska vara så bränsleflexibla som bara möjligt. När det är en krissituation vet vi ju inte att vi får exakt det bränsle som är optimalt för den platsen som är. Skulle det bli krig får man väl kanske i värsta fall släppa på en del klimatkrav.

Det kan också bli så att det är fossil olja som är svår att få tag i och att biobaserade bränslen är lättare att få tag i. Det är inte osannolikt att oljeförsörjningen får problem. Det är därför ett rimligt krav att reservaggregatet ska vara så bränsleflexibelt som möjligt just ur ett säkerhetsperspektiv. Jag tänker också att potentiellt kan batterier ha en roll i det här. Vi kan självklart inte driva ett sjukhus på batterier i några timmar, men de kan kanske ha en roll under korta strömavbrott. Det får ingenjörerna utreda mer noggrant.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 165
Cecilia Elving (L): Den här församlingen börjar ju få en viss vana vid att hantera kriser. Först kom Brexit, och man tänkte att något värre väl aldrig kan hända i Europa. Sedan fick vi pandemin, och när vi precis börjar hämta oss efter den fick vi krig i Europa.

Läget är ju verkligen allvarligt och det här är ett viktigt beslut. Ni ser att Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna har ett gemensamt särskilt uttalande.

Jag tycker att Desirée Pethrus drog alla argument för det så noggrant, så att jag inte behöver återupprepa det. Men jag hör också de det resonerande som kommer från andra sidan där lovar att när det är akut kris är det överordnat. Det låter positivt. Just när det verkligen är kriser är det också en väldigt viktigt att vi att vi samarbetar på olika sätt. Jag hör att ni tar till er av kritiken som finns i vårt SU och ser fram emot att ni arbetar vidare med de farhågorna på ett seriöst sätt.

Anförande nr 166
Andrea Irving Hedlund (MP): Att säkerställa våra samhällskritiska verksamheter så att de kan fungera i alla lägen är oerhört viktigt och vi har redan pratat om alla de risker vi ser. Nu i Sverige står vi inför en rejäl risk för manuell frånkoppling. Att slå ut elinfrastruktur kan vara ett vapen. Vi ser också hur klimatförändringar runt om i världen slår ut eller stör kraftförsörjning. Det är ju otroligt allvarligt, så därför blir också reservkraften väldigt viktig, och det är också väldigt viktigt att vi nu kommer vidare och fattar beslut i den här frågan om reservkraft på SÖS.

Den provisoriska lösning som har funnits har ju funnits alltför länge nu och behöver ersättas. Men jag vill verkligen betona hur bra det är att vi nu i samband med det här beslutet nu tar första steget för att byta ut den fossila reservkraften mot förnybar. Att vi inte skulle kunna ställa om från fossilt driven reservkraft till förnybar diesel utan att äventyra själva framdriften av projektet stämmer inte. Jag skulle också vilja säga att batterilösningar redan finns generellt som en del av reservkraft. Det är alltså inget revolutionerande eller helt nytt.

Långsiktigt är också utifrån ett beredskapsperspektiv den fossila drivmedelsanvändningen inte heller ett säkert val alla gånger. Det förnybara kan också därför vara att föredra.

Det är mycket att göra innan vi har denna permanenta lösning på plats på SÖS. Men det fossilfria kommer inte att stå i vägen för det.

Jag yrkar också bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 167
Regionrådet Sjöström (S): Ordförande! Jag vill egentligen bara tacka för en bra debatt. Jag tror att vi alla är överens. Vi har MSB:s rekommendation att följa. Vi ska inte äventyra säkerheten för vare sig våra regionmedborgare, vår personal eller de patienter som finns på våra sjukhus. Det känns också som att vi är ganska överens också om att vi är en så pass stor och viktig aktör att vi också kan pressa på marknaden att hitta nya lösningar och varianter för reservkraften som gör att vi kan köra fossilfritt. Det vore jättebra om vi använde vår ganska stora marknadsdominans på det här området. Vi kunde faktiskt ta det här ett steg längre.

Men återigen, vi kommer liksom inte att tumma på det som handlar om beredskapsfrågorna och om att ha en garanterat säker reservkraftförsörjning. Där är vårt besked tydligt.

§ 21
Bordlagd motion 2022:2 av Britt-Mari Canhasi (SD) och Gabriel Kroon (SD) om att skjuta upp införandet av nytt vårdval för barn- och ungdomsmedicinsk öppenvård
RS 2022-0184

Anförande nr 168
Britt-Marie Canhasi (SD): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag skulle vilja tacka för svaret på motionen som vi anser vara besvarad. Men vi skulle ändå vilja lyfta några problem som det här införandet har lett till.

För precis ett år sedan lämnade vi in den här motionen om att skjuta upp införandet av ett nytt vårdval för barn- och ungdomsmedicinsk öppenvård. Ett nytt vårdval infördes ju för att spara pengar eftersom det förra vårdvalet låg på en hög kostnadsutvecklingstakt sedan det infördes 2014. Det nya vårdvalet infördes den 1 juni 2022.

En förändring och ett utökat uppdrag för husläkarmottagningar innebar detta som tillfördes under pandemin och precis lagom till semesterperioden skulle börja. Det är lite dålig tajmning, kan man tänka.

I det nya vårdvalet ska barn över sex månader först söka vård på en husläkarmottagning som vid behov remitterar vidare till barnmottagning. Tidigare har barn och unga kunnat söka svar direkt på BUM eftersom husläkarmottagningen är hårt belastad och har låg tillgänglighet. Det var då rimligt med en översyn och en förändring då enkla tillstånd egentligen inte ska tas om hand inom specialistvård utan styras mot första linjens vård, det vill säga husläkarmottagningarna.

Det jag vill lyfta är skillnaden mellan hur hälso- och sjukvårdsförvaltning beskriver förutsättningarna i sitt yttrande. De bedömde att förutsättningarna är goda för ett bra omhändertagande av barn inom husläkarmottagningarna. Det är dock en helt annan beskrivning som vi har fått till oss av barnläkare och representanter för husläkarmottagningarna.

Vi betvivlar inte att det kan finnas husläkarmottagningar som har kompetens att klara av det nya uppdraget att omhänderta barn. Men även i den barnkonsekvensanalys som låg till grund för det här beslutet om ett nytt vårdval slogs det fast att det inte kan uteslutas att det finns risk för att primärvården i någon utsträckning har tappat kompetens vad gäller omhändertagande av vissa barngrupper i primärvården. Man bedömde att medarbetare i primärvården behöver kompetensutveckling, utvecklat bedömningsstöd samt ekonomiska och personella resurser för att överta barn och ungas behov.

Vi menar att omställningen skulle ha skett stegvis och långsamt, där medarbetare inom husläkarmottagningar skulle ha getts kompetensutveckling, utvecklat bedömningsstöd och utökade professionella resurser för att omhänderta barn.

Anförande nr 169
Regionrådet Alkurdi (S): Ordförande! Tack, Britt-Marie, för frågeställningarna! Jag tyckte mig inte höra något yrkande när det kom till motionen, men jag kan ha hört fel.

När det gäller de farhågor som du beskriver kopplat till de förändringar som gjordes förra året av vårdval BUM vill jag säga att även hälso- och sjukvårdsförvaltningen anger att vi behöver se till att våra invånare får vård på rätt nivå, därav de förändringar som genomfördes. När man vänder sig till en öppen specialistnivå är det alltså på rätt vårdnivå.

Tidigare fanns det farhågor för att dessa förändringar skulle minska antalet barn. Och ungdomsmedicinska mottagningar, men så har inte skett. Vi har sett att fler vill komma in där och bedriva barn- och ungdomsmedicinsk vård.

Från mittenkoalitionens sida ser vi att det finns ytterligare åtgärder som behöver vidtas när det kommer till barn- och ungdomsmedicinsk vård generellt sett. Som du framhåller behöver vårdcentralerna ytterligare resurser, planeringsförutsättningar och verktyg för att kunna god och nära vård för alla invånare, inklusive barn och unga. Detta har mittenkoalitionen och Christine Lorne redogjort för många gånger. Det är ett arbete som har påbörjats och kommer att fortgå.

Därtill behöver vi se till att få en sammanhållen vårdkedja, så att det också blir avlastning för barnsjukvården på Sachsska och ALB. I budgeten för 2023 har vi pekat ut ett arbete för att just skapa sjukhusanslutna barn- och ungdomsmedicinska mottagningar, för vi menar att det var fel när man tog bort dem eller skapade väldigt snäva ramar för dem. Inom verksamheterna på Sachsska och ALB menar man att vi behöver skapa en starkare jourlinje, och de barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna inom öppenvården behöver vara mer samordnade med slutenvården. På det sättet kan vi också skapa bättre samordning generellt sett för den barn- och ungdomsmedicinska vården.

Av den anledningen menar vi att den här motionen bör anses besvarad. Den väcktes ju under förra mandatperioden, med det tidigare styret, och mycket har skett sedan dess. Därtill ser vi att ytterligare åtgärder behöver genomföras som inte anges i den motion som Sverigedemokraterna har väckt.

mandatperioden. Om mycket har hänt sedan dess, men därtill så ser vi att det finns ytterligare åtgärder som behöver genomföras som inte anges II den motionen som ni har skickat in från Sverigedemokraternas sida tack.

Anförande nr 170
B r i t t - M a r i e C a n h a s i (SD): Problemet som jag ville lyfta primärt är att husläkarmottagningen har fått överta ett stort ansvar här som de kanske inte riktigt var beredda på. Jag yrkar inte på någonting heller, utan jag antog motionen som besvarad.

Vi har träffat på profession som vittnar om att de fick lite eller ingen information innan uppdraget och de förstod kanske inte riktigt vad det nya vårdvalet för barn- och ungdomsmottagningarna innebar och att det skulle landa hos dem i så stor omfattning. Bristerna på husläkarmottagningen skulle avhjälpas genom telefonkonsultationer från barnmottagningen, det vill säga specialistvården skulle ge råd till primärvårdsnivå.

Men vi vet också att primärvårdens husläkarmottagningar redan innan de fick ansvaret för barn är var underdimensionerade och underfinansierade, vilket kommer till uttryck som brist på allmänläkare och en hög personalomsättning. Såklart finns det undantag men det är väl kanske den generella bilden man får. Inom primärvården finns lite eller ingen erfarenhet av att omhänderta barn, med tanke på att husläkarmottagning redan har svåra problem med att rekrytera rätt kompetens och att tillgängligheten inte är tillräcklig. Det hade kanske varit lägligt med en övergångsperiod innan man införde det här nya vårdvalet.

Bakgrunden till det nya vårdvalet var och är att minska kostnaderna och spara pengar. Enligt den information vi har inte förändringen fått avsedd effekt. Med det nya vårdvalet sänktes också ersättningsnivåerna för barn- och ungdomsmottagningarna, och barnläkarna fick ta emot max 50 patienter per vecka. Vårdvalet har inte lett till någon besparing, och taket har nu sänkts igen, till 45 patienter per vecka.

Patienterna gör numera det först ett besök på husläkarmottagning som därefter remittera patienter till barnmottagningen då de inte klarar patientgruppen. Resultatet blev att barn och unga får vänta längre på vård för samma kostnad. Förvaltningen menar att ett stort antal vårdgivare redan har sökt om och är godkända för att bedriva verksamhet i enlighet med det nya vårdvalet. Om det vore så enkelt! Hälften av mottagningarna stängde. De var mindre, ägarna och främst i förorten. De stora klarade sig bra. Mottagningarna är numera ännu mer ojämlikt fördelat över länet. Det är resultatet, och någonstans måste man ändå få till någon form av insats här.

Anförande nr 171
T o v e S a n d e r (S): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Ja, vi började dagen här i dag med att företrädare för mittenkoalitionen fick försvara att vi har gett mer ekonomiska resurser till primärvården. Nu ska vi försvara att vi inte har gett tillräckligt med pengar till primärvården. Det går snabbt i hockey, som man brukar säga.

Verksamheterna behöver stabila planeringsförutsättningar. Vi behöver bygga tilltro till primärvården. D barn som söker vård i dag är de vuxna som söker vård under morgondagen, och då vill vi att de ska vara på rätt vårdnivå. Då måste vi placera dem på rätt vårdnivå redan i dag, för det är så vi skapar stabilitet i vårdsystemet.

Det finns säkert saker, Britt Marie, som vi behöver utvärdera med vårdval BUM framöver och titta på förändringar, förbättringar och skrivningar i systemet. Men det är ju faktiskt så att ska man vända en skuta så tar det ganska lång tid. Jag tror att det är lite för tidigt i dag att säga vad som har fungerat och vad som inte har fungerat. När man gör förändringar i system så vet vi att det behövs lite bakslag innan det går framåt för att vi ska förflytta patienterna till rätt plats i vårdsystemet. Och jag är helt övertygad om att vi under de här fyra åren kommer att få se en väl utvecklad barnsjukvård och att barnen i Stockholmsregionen får bättre tillgång till vård än de har haft tidigare.

Anförande nr 172
B r i t t - M a r i e C a n h a s i (SD): Tove kanske raljerade lite grann där. Den där hockeymatchen du beskrev är vi inte med i. Jag tror inte att det var Sverigedemokraterna som var uppe och pratade om att det var för mycket resurser eller någonting sådant i primärvården. Då får du vända dig till rätt parti. Annars tycker jag nog kanske att det är bra att man tidigt pekar på problemen som finns. Då har man ju tid att påverka så att det blir rätt, så jag hoppas verkligen att innan den här mandatperioden är slut att du uppfyller det som du lovade nu.

Anförande nr 173
Regionrådet L o r n e (C): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Vi brukar ju säga att vi vill många ska lyssna på våra debatter här i fullmäktige även om vi ibland är osäkra på hur många som faktiskt gör det. Men nu kände jag lite så här: Å nej, jag hoppas ingen lyssnade och jag hoppas också att jag hörde fel! Men Britt-Marie Canhasi, sade du alltså att vårdcentralen inte har kompetensen att ta hand om barn? Det är ju precis det de har! Allmänspecialister är ju specialister på att vårda och ta hand om samma människor under en lång period.

Vi har ju en liksom tydlig inriktning att styra mot fast läkare och att vårdcentralerna ska vara navet i vården. Det innefattar även barnen, och barnen får i de allra flesta fall rätt hjälp redan på vårdcentralen och behöver inte flera vårdbesök. Jag förstår att den här förändringen har varit tuff för många. Vårdcentralerna slapp ju att ta hand om patienter som var listade där och som de fick betalt för. De barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna fick ju betalt per besök, så de ville ju ha så många besök som möjligt och helst också enkla besök. Och för patienterna är det klart att man hellre går någonstans där man snabbt får hjälp än att behöva vänta på vårdcentralerna när det har sett ut som det gjort. Det är ju inte hållbart, och det är därför vi har gjort den här omställningen.

Anförande nr 174
B r i t t - M a r i e C a n h a s i (SD): Vad jag nämnde här var att det skulle vara en längre omställningsperiod, för det är faktiskt vårdgivarna själva inom vårdcentralerna och det är fler än en som faktiskt har redogjort för att de inte tycker att de har full kompetens när det gäller att ta hand om just barn.

Det är inte så där jätte ofta som man tar hand om brutna handleder heller på vårdcentralerna. Det är ju av den anledning man ofta brukar hänvisa till närakuterna också, för de har ju just den specialiteten när det gäller att kunna gipsa.

Du säger samtidigt att du förstår att de har haft en tuff period samtidigt som de har typ full kompetens. Det tycker jag är lite motstridigt också. Såklart att barnen också ska tas om hand inom primärvården på rätt vårdnivå, men det där var en alltför snabb övergångsperiod. De borde ha fått längre tid att förbereda sig, och det har de själva också gett uttryck för.

Anförande nr 175
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Vi vill inte bredda vårdcentralernas uppdrag, men samtidigt vill vi ju att de ska göra det som faktiskt ingår i deras uppdrag. Där ingår att ta hand om sina listade patienter. Sedan följde det nog inte med tillräckligt mycket pengar. Det kommer vi att jobba varje år för att se till att vårdcentralerna får den andel av sjukvårdsbudgeten som de behöver.

Anförande nr 176
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag reagerar också precis som Christine på påståendet att vårdcentralerna inte skulle besitta kompetens att ta hand om barn, vilket de absolut gör.

Det som vårdgivarna oavsett om det gäller vårdcentraler, barn- och ungdomsmedicinska mottagningar eller sjukhusen talar väldigt mycket för är just att vi behöver rusta vårdcentralerna ännu starkare. Deras andel av sjukvårdsbudgeten behöver öka så att vi säkerställer att barnen får vård i tid och på rätt nivå. Men ytterligare därtill så är det hur vi kan skapa mer sammanhållen vård inom barn- och ungdomsmedicin och inom barnsjukvården.

Det är ett långsiktigt arbete, men där skulle nog säga att det är inte just tidsaspekten som påtalar att det behöver ta längre tid. Snarare tvärtom att vi behöver få de här sjukhusanslutna barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna på plats, så att man kan få en samordning och kan vara med och avlasta på närakuterna när det sker sådana toppar som vi såg i julas exempelvis. Där kan olika delar av vården vara med och hjälpa till, bland annat från de barn- och ungdomsmedicinska mottagningarna. Är det så att där finns det kompetens som kan avlasta till närakuten eller på inom sjukhusvården och hur kan vi se till så att den samordningen sker?

Anförande nr 177
B r i t t - M a r i e C a n h a s i (SD): Jag skulle bara vilja tillägga kort att jag har suttit på kommunalförbundets direktion och hört sammanställning där bland annat en representant ifrån allmänläkarna och primärvårdens vårdcentraler ingick. De redogjorde klart och tydligt för att de inte hade fått den information de behövde och att de inte hade den kompetens som behövdes heller. Men det är ju en generalisering överlag. Det innebär ju inte att alla som jobbar är inte har kompetens. Det tror jag att det ni här också förstår. Med detta vill jag också säga att oavsett vad man säger här så hoppas jag verkligen att allmänheten lyssnar på debatten. Det är viktigt oavsett om man säger något som också motståndare eller andra partier pratar om.

Anförande nr 178
H a n n a S t y m n n e B r a t t (S): Vilken intressant debatt! Jag tog en replik på dig, Britt Marie, när du pratade om att du hade hört vissa uppgifter från Kommunalförbundet sjukvård och omsorg och läkare där hade sagt att de inte hade kompetens att ta hand om barn. Jag vill bara säga att det är en information som jag inte känner till.

Däremot så har man ju naturligtvis diskuterat längre tillbaka i tiden också hur man ska kunna hantera första linjens psykiatri. Det kan vara ett gränsland mellan elevhälsan, första linjen och barn- och ungdomsmedicinska mottagningen. Det har diskuterats ganska mycket, men att man inte skulle ha läkarkompetens att ta hand om barn i primärvården är någonting som jag inte känner igen.

§ 22
Bordlagd motion 2022:4 av Msciwoj Swigon m. fl. (SD) om att Region Stockholm ska lämna Mälardalsrådet
RS 2022-0186
Anförande nr 179
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Det var ju kul att den här motionen kommer att behandlas i dag och få den debatt den förtjänar. Den väcktes ju under förra mandatperioden.

Först vill jag yrka bifall till motionen och också tacka för det svar som jag har fått. Som kanske kan utläsas ur svaret handlar det om det som Mälardalsrådet har gjort och genomfört. Mälardalsrådets övergripande mål är ju att främja utvecklingen av Stockholm och Mälarregionen i stort och att vara en mötesplats för näringslivet, politiken och akademin i tvärregionala utvecklingsfrågor. Mälardalsrådet bildades 1992 av politiker från ett flertal kommuner i Stockholm och Mälarregionen då man ansåg att det finns ett behov av samverkan för att bemöta urbaniseringen och befolkningstillväxten i regionen.

Sedan dess har antalet medlemskommuner från Stockholm minskat. Sist var det Norrtälje kommun som lämnade Mälardalsrådet. Innan dess lämnade Stockholms stad. Det är ju såklart en stor förlust för den organisationer. I dag är det över 60 procent av Stockholms läns invånare som inte är representerade i Mälardalsrådet men ändå tvingas att bidra till organisationen. Bland folkrika kommunerna utanför Stockholms stad som inte är medlemmar i Mälardalsrådet återfinns bland annat Nacka, Botkyrka, Österåker, Upplands Väsby, Täby, Tyresö, Lidingö, Danderyd, Vaxholm och Ekerö.

Därför bör anser jag att Region Stockholm bör lämna Mälardalsrådet. Ett utträde skulle innebära även innebära en besparing för Region Stockholms både när det gäller medlemskapskostnader och hotell-, transport- och arvodeskostnader för de politiker och tjänstemän som medverkar i Mälardalsrådets möten.

Anförande nr 180
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Herr ordförande, ledamöter, kära åhörare! Tack, Msciwoj, Henrik och Fredrik för motionen som jag har fått äran att svara på eftersom Aida är sjuk.

I motionen föreslås att vi ska begära utträde ur Mälardalsrådet. Jag yrkar, föga förvånande, på regionstyrelsens förslag, som innebär att motionen ska avslås. Bakgrunden är att vi i mittenkoalitionen tycker att Mälardalsrådet är en strategiskt viktig plattform för samverkan, inte bara när det kommer till kollektivtrafik och interregional trafik utan även för att vi nu är en arbetsmarknadsregion, en utbildningsregion och en bostadsregion.

Genom att samordna kommunernas och regionernas i Mälardalen olika prioriteringar och skapa en gemensam linje blir vi också starkare mot staten. Det gynnar inte bara Region Stockholms invånare utan hela Mälardalsregionen. Vi har historiska exempel som Citybanan, men jag tror också att framtiden kommer visa andra viktiga områden som bostäder och utbildning. Vi har redan som sagt i dag på kompetensförsörjningssidan också regionala samtal. Ensam är inte stark. Det är min ideologi. Rådet står också för en kontinuitet som man strävar efter när man behöver prata med en röst.

Det finns en bred uppslutning både partipolitiskt och geografiskt. Det gör att om en kommun, en region eller till och med en handfull kommuner byter politisk majoritet kommer det arbete som Mälardalsrådet gör ändå att stå pall, för man har från början försökt hitta en bred samsyn.

Det är viktigt att vi löpande utvärderar våra medlemskap. Det finns ett uppdrag om detta i budgeten. Det handlar om att vi ska se till att få pang för pengarna.
Men innan översynen är klar vore det oklokt att också peka ut vilka organisationer vi redan nu ska träda in i eller träda ut ur. Med detta sagt yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag om avslag på motionen.

Anförande nr 181
Regionrådet H e m m i n g (C): Det fanns ett pikant argument från Msciwoj och Sverigedemokraterna som föranledde ytterligare ett inlägg i denna debatt, som ju i övrigt verkar samla resten av regionfullmäktige i förstummande enighet.

Mälardalsrådet tillkom ju i en tid då det faktiskt var så att länsstyrelserna styrde över de flesta kommunöverskridande regionala utvecklingsfrågor i alla andra län utom Stockholms län. Det var bara vi i SLL som hade regionutvecklingsansvar och också i början till och med gemensam kollektivtrafik. Då är det klart att det var väldigt viktigt med en bred kommunal uppslutning i Mälardalsrådet.

I dag är det dock så att inom de områden där Mälardalsrådet framför allt är verksamt – infrastrukturplanering, länsöverskridande kollektivtrafik och mobilitet och även strategisk kompetensförsörjning – är det regionerna som har det huvudsakliga ansvaret. Då talar vi förstås inte om dimensionering av gymnasieskola och grundskola utan om det som sammanfattas i kompetensplattformar och det nya regionala utvecklingsuppdraget.

Hur många kommuner som i dag är med i Mälardalsrådet är relativt irrelevant. Frågan som vi måste ställa oss är om det är funktionellt för oss att samverka strukturerat tillsammans med övriga regioner i Mälardalen. Det svaret måste ganska entydigt sägas vara ja, särskilt om vi vill få en stark röst i förhållande till staten när det gäller ökade infrastrukturinvesteringar.

Jag vet att Msciwoj liksom jag själv är mycket historiskt intresserad. Jag kan konstatera att Greater Copenhagen i dag nästan har reverserat freden i Brömsebro och freden i Roskilde. Halland, Blekinge och snart Kronoberg ingår i Greater Copenhagen, alltså Köpenhamns motsvarighet till Mälardalsrådet. Jag tror att vi gör väldigt klokt i att hålla fast i den strategiska allians som vi bygger tillsammans med andra delar av det gamla Svealand. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 182
Matthias Lindow (L): Herr ordförande! Ja, varför väljer så många att flytta till Stockholm? Det kan ju vara för att det är kanske den vackraste staden i världen, men det handlar väldigt ofta om att här finns de spännande utmaningarna. Här finns en arbetsmarknad som gör att man kan få utvecklas och bli det man vill bli. Och att ha en stor och rejäl fungerande arbetsmarknadsregion är liksom nyckeln. Att kompetensen finns i hela regionen till de företag som vi har här i Stockholmsområdet och på samma sätt att vi kan bidra med kompetens ut i Mälardalen är otroligt viktigt.

För tio år sedan satt jag på ett seminarium nere i Kalmar och de pratade om Kalmars läns arbetskraftsregioner. Det länet är uppdelat i fyra arbetskraftsregioner. Det är ett län på 250 000 invånare som har fyra arbetsmarknadsregion. Det som om vi i Österåker bara skulle söka jobb i Österåker och Vaxholm, för 250 000 invånare är vad vi har i nordostsektorn. Det skulle inte utveckla våra möjligheter att bli en attraktiv plats att bo och verka i.

Gustav var inne på Greater Copenhagen. Det är vår stora konkurrent i Norden. Att vi då tar alla chanser att bli ännu starkare är otroligt viktigt.

Nu kommer jag själv från en kommun som har lämnat Mälardalsrådet, och det tycker jag personligen är tråkigt. Men den dag Roslagsbanan går in till T-centralen kan jag lova dig att Österåker återigen kommer att vara en del av Mälardalsrådet.
Då får vi de kopplingar som gör att vår del av regionen går att koppla ihop med städer som Västerås, Eskilstuna eller Katrineholm.

Det är viktigt för alla invånare i Mälardalen att vi tillsammans arbetar.
Det är olyckligt att Stockholm har lämnat, men det är viktigt för oss andra och att vi som är stor den stora aktören i den här regionen tar på oss det ansvaret att vara ledande i Mälardalsområdet. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 183
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Kul att så många kunde engagera sig i den här debatten! Jag har faktiskt ältat den här frågan i ett par år nu. Jag har tagit upp det i min egen hemkommun. Där var de inte särskilt intresserade. Men vi får se. Med nya tider kanske det ändras.

När det gäller kommuner är det stora delar av regionen som saknas. Rätt många har lämnat och försvunnit. Det är pusselbitar, och de kommer inte att bidra. Nu fick vi höra att Österåker kanske ändrar sig någon gång i framtiden, och vi får väl se hur det blir med det.

Sedan är det utvidgningen, som Gustav var inne på. Vi kan väl göra det som region. Vi behöver inte någon extern organisation för att bygga ut regionen och göra den större.

Det är viktigt att poängtera att jag och Sverigedemokraterna inte ifrågasätter de frågor man har drivit rent historiskt. Det är väldigt viktiga frågor och man ska fortsätta att driva dem. Det blir lite som Gustav Hemming från Centerpartiet nämnde att det är från regionens håll som man gör det. Då behöver man inte ytterligare en plattform som gör det. Det blir en organisation som i slutänden som betalas av just skattebetalare, särskilt i dessa tider då varje skattekrona är viktig och i första hand ska hamna i vården och kollektivtrafiken, de kärnuppdrag som vi har i. Regionen här så behöver inte vi driva ut på ytterligare en organisation som i dag ganska så oklara uppdrag. Det är någonting som man avser att se över i framtiden och se hur verksamheten kommer att vara.

Återigen, det finns ju flera instanser och organ inom Region Stockholm, men även som region medverkar vi i att påverka tvärregionala och regionala frågor gentemot vår riksdag och regering. Det arbetet är viktigt, och där representerar vi oss själva. Jag tror att regionen i sig har mer att säga till om än en utomstående organisation som bygger sitt medlemskap först och främst på kommuner som inte ens har med Mälaren att göra.

Kort och gott: Jag tror att Mälardalsrådet har spelat ut sin roll och numera existerar mest som ytterligare en trevlig social träffpunkt för politiker och kanske tjänstemän. Det är också naturligt för en region att utveckla och driva tvärregionala frågor i egen regi, vilket vi gör. Vi kan och ska samarbeta med andra regioner, och vi ska samarbete med våra kommuner och liksom vara en lobbyorganisation för deras frågor. Men mitt ifrågasättande kvarstår: Varför behöver vi spendera på något som inte behövs? Vilka är fördelarna? Hittills har jag inte hört något som talar för det.

Anförande nr 184
Regionrådet Hemming (C): Du nämnde ju mitt namn, så då passar jag väl på att ta replik.

Låt oss konstatera att runt om i vår region och hela Mälardalsområdet är det många tåg och bussar som står stilla i brist på lokförare, busschaufförer och signaltekniker. Under det senaste året har inte minst en bättre matchning, som är ett av projekten inom Mälardalsrådet lyckats lobba fram och skapa en samsyn som snart förmodligen kommer att väcka regeringens och riksdagens intresse att förlägga ett järnvägscollege i Mälardalsregionen för att vi ska få bättre utbildningssatsningar här i regionen.

Bara om vi får detta till stånd och får en bättre kompetensförsörjning för vår kollektivtrafik lokalt och storregionalt borde det nog vara värt en medlemsavgift på ett par miljoner per år. Den samhällsskada som det råder bot på kostar oss annars flera hundra miljoner per år. Totalt sett kostar samarbetet omkring 7 miljoner per år. Jag kan inte se annat än att det är välanvända pengar.

Anförande nr 185
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande. Ja Gustav, jag kan bara säga att det är ett av dina uppdrag här i regionen. Du har det ansvar du har i utskotten och så vidare att faktiskt arbeta fram det. Vi behöver inte ytterligare en organisation för att kunna sköta det. Det här kunde vi ha gjort bara genom samtal med andra regioner. Vi behöver inte en extern plattform som drar in pengar och i sin tur inte representerar vare sig alla kommuner i Stockholms län eller kring Mälardalen. Det är ju regionens invånare som spenderar pengarna härifrån genom den regionala skatten. Och 60 procent av regionens invånare är inte representerade i Mälardalsrådet i dag.

Anförande nr 186
Regionrådet H e m m i n g (C): Det du egentligen vill, Msciwoj Swigon, är nog inte att gå ur Mälardalsrådet utan att få oss övriga partier, som ser nyttan och har lång erfarenhet och ser kraften i samarbetet, inte minst under Kristoffer Tamsons ledarskap under senare år, att framstå i dålig dager.

Vi ser ju att det här lönar sig och du vill göra en populistisk poäng av att det kostar 7 miljoner kronor per år. Det visar bara en sak: Sverigedemokraterna är ett populistiskt parti och ni kommer med väldigt svepande argument om att vi skulle kunna lösa det här ändå. Men politik tar tid. Politik kräver möten. Politik kräver att man lyssnar på gemensamma dragningar. Politik kräver att man tillsammans träffas och att man träffar trafikutskottet och utbildningsutskottet i riksdagen med delegationer från hela Mälardalsrådet. Detta kräver organisationssamarbete. Det är värt några miljoner per år. Denna typ av funktioner tappar vi om varje investering i långsiktig påverkan ska mätas mot 2eller 3 miljoner till ytterligare sjuksköterskor.

Anförande nr 187
Regionrådet S w i g o n (SD): Som utskottets ordförande har du ju all möjlighet att boka hur många möten du vill och kalla till dem. Det gör du redan på de pengar som regionen har.

Jag har inte gjort ett populistiskt utspel. Det handlar om att spara de 7 miljoner som vi lägger på denna organisation varje år, trots att en stor del av regioninvånarna inte är representerade i Mälardalsrådet.

De här pengarna kan vi lägga på där det behövs. Du och ditt parti och de övriga partierna i det röda styret har ju lagt en budget med underskott, och då behöver vi kanske spara på det som är onödigt. Möten kan vi väl ha, men då kan vi ha dem i egen regi här. Vi behöver inte boka in en hel helg på något trevligt spahotell i Mälardalen.

Anförande nr 188
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Jag håller helt med Msciwoj Swigon om att vi inte behöver träffas så mycket på spahotell. Det är inte min grej. Däremot behöver vi samarbeta i Mälardalen. Ibland är det så att man känner att vi är ganska stora som det är. Vi är region Stockholm, det största länet. Vi har många invånare. Men när vi förhandlar med staten och när vi konkurrerar internationellt är vi faktiskt en ganska liten spelare. Stockholm är inte en jättestad, vår region är inte en jätteregion. Genom att samarbeta i Mälardalen blir vi starkare.

Och här kan man ju tänka sig olika strategier för ett sådant samarbete. Man kan tänka sig att vi uppfinner hjulet varje gång vi ska samarbeta och nu löser nu löser vi det här tillsammans ett problem i taget och kollar vilka som vill vara med. Eller så kan man tänka sig att vi skapar gemensamma strukturer. Där är Mälardalsrådet en sådan struktur som vi ser genom historien att den har burit frukt.

Vi ser inget skäl varför den inte skulle kunna fortsätta att bära frukt i framtiden genom att vi jobbar strategiskt med de frågor som är viktiga för att Mälardalen för att Stockholmsregionen ska bli starka och konkurrenskraftiga.

Hela regionen talar om hur viktigt det är att utveckla Arlanda som en internationell flygplats. Det är jätteviktigt att det inte bara är vi i Region Stockholm som talar om det utan faktiskt även Örebro och Östergötland och Uppsala och så vidare med och talar om att vi behöver utveckla Arlanda, vilket är gynnsamt för våra invånare.

Vi ska också vara tydliga med att varenda länsbo är representerad i den här organisationen i och med att Region Stockholm är med. Jag skulle naturligtvis önska att Stockholms stad också vara med, precis som min hemkommun Huddinge är med, för tillsammans skulle vi kunna göra det ännu bättre då. Men varje invånare i hela regionen är representerad genom att Region Stockholm är med och det ska vi vara stolta över. Vi ska jobba tillsammans för att utveckla regionen även när det handlar om en rangerbangård i Hallsberg som är viktig för att hela regionen ska fungera.

Anförande nr 189
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag vill inleda med att yrka bifall till regionstyrelsens förslag att avslå motionen. Att Sverigedemokraterna inte ser fördelarna för vår region och våra grannregioners arbete i det här organet är inte underligt. Det är beklagligt, men det är i linje med hur Sverigedemokraterna argumenterar i många frågor — vi ska inte samarbeta, vi ska sluta oss.

Jag tror, precis som Gustav Hemming och många andra här i salen, att det här är en samarbetsyta som har gagnat oss och som kommer att gagna oss framöver. Vårt deltagande i Mälardalsrådet bidrar till utvecklingen av vår regionala infrastruktur. Pendelstråken mellan Stockholm och Västerås och andra städer i Mälardalsregionen stärks när vi är med i det här organet. Kompetensförsörjningen, som Gustav Hemming också lyfter fram, är extremt viktig för att kollektivtrafiken i Stockholms län över huvud taget ska fungera. Vi måste få till fler utbildningsplatser för lokförare, bussförare och andra yrkesgrupper inom kollektivtrafiken.

Vi är i dag mer i framkant än tidigare, och skulle Sverigedemokraternas vilja gå igenom vore risken stor att vi tappade konkurrenskraft och tillväxt i vår huvudstadsregion. När vi inte samarbetar går det sämre för oss alla. Med det i åtanke undrar jag vad Sverigedemokraternas partivänner runt om i Mälardalen tycker om den här typen av motion. Allt det arbete som kommer Västmanland till gagn, Sörmland till gagn — det gäller alla de kommuner och regioner som är med i det här organet — riskerar att läggas ned om Sverigedemokraterna i Stockholm får sin vilja igenom. Maken till Stockholmscentrerad hållning har jag inte sett tidigare! Jag är glad att stå på barrikaden så att områden även utanför Stockholms län tar det här arbetet till sig.

Anförande nr 190
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande, fullmäktige! Även jag instämmer med dem som yrkar bifall till regionstyrelsens förslag. Det gör jag utifrån att Stockholm inte kan vara sig selv nok.

Om vi ska nå framgång med det som är viktiga framtidsfrågor för det här länets utveckling, för att länet ska fungera med en växande befolkning och för att vi ska kunna fortsätta att vara draglok i hela den svenska konkurrenskraften, ja då måste vi samarbeta med länen runt omkring oss. Mälardalsrådet är en sådan viktig arena där vi samarbetar, pratar oss samman om vilka som är våra gemensamma stora utvecklingsfrågor, våra gemensamma prioriteringar, så att vi kan bli oerhört tydliga inte minst mot statsmakten när det till exempel ska komma investeringar i infrastruktur. Att vi då har pratat oss samman om hur hela trafiksystemet ska fungera i en större region än bara Stockholms län är oerhört värdefullt för framgången.

Robert Johansson sade inledningsvis att det hade varit svårt att få igenom Stockholmsförhandlingen och det hade varit svårt att få igenom Citybanan en gång i tiden om inte alla hade krokat arm. Och så har det fortsatt. Det kan vi inte äventyra genom att kortsiktigt säga att det är klart att Gustav Hemming kan bjuda in Gud fader på olika möten. Att ha ett strukturerat samarbete i en process där man arbetar för att hitta de gemensamma prioriteringarna, alla i sina organisationer, i städer, i regioner, för att sedan gå hem och jobba utifrån dem, det har ett värde. Det må kosta miljoner, och jag hatar att lägga pengar i onödan, men jag anser att det inte är pengar i onödan för det har avkastat miljarder till länet i infrastrukturinvesteringar. Det har varit väl använda pengar.

Med det sagt ska man självklart inte stelna i sina former. Man behöver inte jobba likadant som man alltid har gjort. Nej, jag är inte någon vän av spahotell, inte heller av festvåningar, om någon till äventyrs hade uppfattat det så. Det handlar om att ha fokus på vad som är uppgiften i Mälardalsrådet. Jag tror att det vore bra om fler, inte färre, var medlemmar i Mälardalsrådet. En av vinsterna är att det med de stora långtidssatsningarna måste finnas en bärighet över parti- och blockgränser, och det har Mälardalsrådet. Det är ett oerhört bra samtalsklimat över partigränserna som gör att det vi kommer överens om också håller. Det är något som vi inte får förlora.

Återigen: Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag. Det är inte ofta ni kommer att få höra det från mig, men i dag får ni det.

Anförande nr 191
M a r t i n N i g a l s (SD): Herr ordförande! Samarbeta — Sverigedemokraterna är inte emot att samarbeta, men vi måste göra det så effektivt som möjligt. Det är ett svaghetstecken om regionen behöver en speciell organisation för att kunna samarbeta med andra kommuner, särskilt när 60 procent av invånarna inte är representerade i den här organisationen. Vi måste värna om skattebetalarnas pengar och kunna samarbeta så effektivt som möjligt utan att ha en speciell organisation.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 192
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En gång i tiden fanns ingenting där. Jo, där fanns någonting. Där fanns en idé om alla mot en, alla mot Stockholm. Så såg det länge ut när det gällde hur och på vilket sätt vi jobbade i förhållande till vår nära omvärld i Sverige, kringliggande län, kringliggande kommuner, med en från deras horisont tydlig idé om att världen många gånger stannade vid kommungränsen eller länsgränsen.

Och var det något som man gemensamt skulle jobba emot och inte med så var det Stockholms län och kommunerna i Stockholm.

Insikten om att ensam inte är stark föddes, att alla mot en är en ganska dålig devis, att det är bättre att kämpa för devisen en för alla, alla för en. Utifrån den tanken föddes idén om Mälardalsrådet för lite drygt 30 år sedan.

Det var en idé om att försöka finna varandra över parti- och blockgränser, över kommungränser och länsgränser, detta eftersom medborgarna i vår Mälardalsregion redan hade börjat göra det. De såg inte hindren som politiken försökte upprätthålla utan de såg tvärtom en styrka i att politiken skulle sträcka ut händerna, orka de pragmatiska långsiktiga lösningarna, det långsiktiga sökandet, när man annars kanske sökte konflikter. Att söka samarbete var det som förenade och var gemensamt.

De stora stråken möjliggjorde för människor att resa, bo, studera, leva bra liv över kommun- och regiongränser.

För godset och för handeln gällde detsamma i en Stockholm—Mälardalsregion som i stor utsträckning brottades med oerhört mycket, med flaskhalsar, med problem och utmaningar, och där, som nämnts tidigare, många inte såg att tågen som försenades i Uppsala eller i Linköping eller i Eskilstuna hade att göra med en flaskhals som gick rakt igenom Stockholm, eller att godstransporterna många gånger, oaktat vi talar om norra Sverige eller om industrin i vår tillväxtorienterade region, hade svårigheter att nå fram i tid med viktiga leveranser till följd av brister i en rangerbangård i Hallsberg, som de flesta aldrig hade hört talas om.

På punkt efter punkt kan man resonera så, oaktat vi talar om järnväg eller om våra vägar, oaktat vi talar om hamnar eller om våra flygplatser, att ensam inte är stark utan vi har skäl att finna varandra. Som många andra har sagt här har det gett oss möjlighet att få historiska investeringar i Stockholmsregionen, i vår Mälardalsregion, inte bara på papperet och som ambition utan faktiskt levererade. Citybanan, den första och största järnvägsinvesteringen i och genom Stockholm på närmare 150 år är ett starkt uttryck för detta, och det finns många andra.

Som sagt, jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag, för om det är något som vi vet så är det just det som jag tror att en sverigedemokrat yttrade till mig när jag var på ett Mälarting för något år sedan: Om vi inte gör det här jobbet, vem ska då göra det i vårt ställe?

Anförande nr 193
L i s a R a s m u s s e n (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Nu kanske debatten blev lite oproportionerlig eftersom det är ett ganska litet motstånd mot det organiserade samarbetet i Mälardalen, men jag tänkte bidra med att säga att även Vänsterpartiet tycker att det är ett bra svar på motionen från regionstyrelsen. Jag yrkar därför bifall till regionstyrelsens förslag.

Jag blev faktiskt lite full i skratt när jag hörde att det väl är bra med samarbete, men måste det organiseras? Om du vill ha det effektivt är det bra att det organiseras. Det är rätt mycket motsägelser i det här.

Sedan blir jag lite nyfiken på vad som händer på mötena eftersom det verkar vara ett så oerhört överflöd och sådan lyx, eller vad pratar vi om egentligen? Jag kanske ska engagera mig där.

Anförande nr 194
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Herr ordförande! Vi får väl se om debatten fortsätter, men jag vill hur som helst tacka inte bara dem som stöder regionstyrelsen utan också motionärerna för en bra debatt. Vi ska alltid fundera på om de samarbeten vi är med i ger värde för pengarna. Jag menar att Mälardalsrådet har historiska bevis för att det har gett värde för pengarna. Kristoffer, Gustav, Irene med flera har talat om det. Om vi fortsätter på samma inslagna väg tror jag att vi kommer att få fint värde för pengarna även i fortsättningen.

Anförande nr 195
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Jag tackar också för en väldigt bra debatt. Efter alla inspel vi fått höra förstår jag att vi är i minoritet. Man kommer förstås inte att bifalla motionen, men jag vill att ni som röstar emot motionen tar med er att kanske släppa nostalgin och se framåt. Om man har en organisation som år efter år tappar medlemmar måste man fråga sig varför det sker. Man måste fråga sig vad man gör fel eller om man helt enkelt gör för lite. Då måste man i så fall i första hand effektivisera arbetet och se till att det finns ett tydligt mål så att man kan sälja den organisationen och få den att framstå som bra. Det skulle finnas en framåtanda. Jag har redan yrkat bifall till motionen.

Anförande nr 196
S v e n - I n g e N y l u n d (S): Det fanns en tid när man i länen runt omkring oss var emot Stockholm. Man såg oss som arroganta och sådana som inte brydde sig om sin omvärld. Man förstod inte riktigt att man behövde storstaden för att det skulle fungera i ens egen kommun och ens eget län.

Det vände kraftigt för omkring tjugo år sedan. Det finns till och med berättelser om att man i Norbergs kommunfullmäktige fattade beslut om att bidra med pengar till Citybanan i Stockholm, och politikerna fick argumentera för den stora nytta man hade av storstadens närhet. Vi ska inte sabotera det. Vi ska värna om samarbetet med dem som finns runt omkring oss.

Jag har jobbat med att ta fram den regionala utvecklingsplanen Rufs. Det går inte att göra en plan för Stockholms län nu för tiden utan att göra den tillsammans med de omkringliggande länen. Sambanden är så starka. Det allra starkaste sambandet är mellan oss och Uppsala, med Arlanda däremellan. Eftersom sambanden över länsgränserna nu är så starka måste vi jobba tillsammans. Jag kan säga att den stora delen av Mälardalssamarbetet är inte att politiker åker och träffas på en konferens någon gång om året. Det stora är när tjänstemännen sitter och jobbar daglig dags. Om ni tittar på kommunala översiktsplaner i andra län ser ni att där finns kartor hämtade från Rufs. Man hämtar alltså både fakta och idéer från Stockholmsregionen för att kunna planera sina egna samhällen. Det har vi oerhört stor nytta av. Det allra starkaste beviset på det är de miljarder vi tillsammans har hämtat hem när det gäller infrastrukturen.

Anförande nr 197
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag tycker inte att vi ska låta Sverigedemokraterna komma ner från den krok de hoppat upp på. Naturligtvis behöver Mälardalsrådet hela tiden vara aktuellt, men att kommuner lämnar Mälardalsrådet kanske beror på att just kommuner i mindre utsträckning har nytta av Mälardalsrådet i en tid när Mälardalsrådet gjort det som egentligen ligger i tangentens riktning för hur du argumenterar, nämligen arbetar smalare men vassare.

För tio, femton år sedan hade Mälardalsrådet arbetsgrupper inom mängder av områden, inte minst sådana områden som berörde kommuner.

Det fanns säkert tjugo olika organ inom Mälardalsrådet. Nu har vi fokuserat arbetet på trafik och infrastruktur samt på kompetensförsörjning, smalare men vassare. Det är områden där regionerna är de naturligt starka aktörerna för samordning. Jag tror inte att vi ska önska oss en tid när vi från Mälardalsrådets sida återigen ska starta mängder av olika projektgrupper där huvudsakligen, vill jag säga, oppositionspolitiker brukade använda dessa arenor för att diskutera alla möjliga kommunala frågor i en Mälardalsmässig atmosfär. Det är inte rätt väg att gå. Men effektivisera — absolut.

En sak till. Vi behöver bli bättre — det gäller oss och det gäller andra regioner — på att återföra de diskussioner som sker i Mälardalsrådet, hämta mandat i vår egen region, koppla storregional systemanalys till regional systemanalys. Där har vi en läxa att göra. Den läxan tycker jag att vi ska ta med oss och arbeta vidare på men inte gå tillbaka till att omfatta allt utan fortsätta att vara smalt men vasst.

Anförande nr 198
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Jag tänkte bara tacka Gustav. Jättebra, då har vi en framtid att se fram emot, om man säger så. Ni har fullt med uppdrag, och den här mandatperioden kommer ni i Mälardalsrådet att producera förhoppningsvis något bra så att jag inte behöver väcka den här motionen igen i slutet av mandatperioden för att gå igenom ert arbete och se hur långt ni har kommit under dessa år.

Anförande nr 199
M e e r i W a s b e r g (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tycker att det här är en fantastiskt intressant och mycket bra motion av det enkla skälet att det blev en väldigt bra debatt och diskussion om värdet av samarbete, ett samarbete som visat sig vara värdefullt under många år och som har alla förutsättningar att fortsätta att utvecklas till att bli ett ännu bättre samarbete under en lång följd av år. Jag hoppas att den här debatten och diskussionen kan inspirera kommuner, exempelvis Österåker, att känna en extra puff för att kanske trots allt bli medlemmar. Även om Mälardalsrådet har blivit smalare och vassare och fokuserar på vissa frågor betyder det samtidigt att alla kommuner i Stockholmsregionen i någon mån får ta del av det utvecklingsarbete som sker. De infrastruktursatsningar som genomförs kommer alla kommuner till del eftersom de kommer våra invånare i hela Stockholmsregionen till del.

Tack för en spänstig debatt som verkligen belyser värdet av ett bra och organiserat samarbete! Om vi som sitter i den här salen inte trodde på organiserat samarbete skulle ingen av oss ha engagerat sig i något politiskt parti.

§ 23
Motion 2022:1 av Stellan Hamrin (V) om Region Stockholms Risk- och sårbarhetsanalys
RS 2022-0183

Anförande nr 200
L i s a R a s m u s s e n (V): Stellan för sin kamp i Mönsterås numera, men det här är ju en vänsterpartimotion och alltså inte hans personliga. Jag vill inleda med att yrka bifall till regionstyrelsens förslag till beslut angående Vänsterpartiets motion om risk- och sårbarhetsanalys. Vi väckte motionen under det tidigare blågröna styret, och då var vi oroliga för hur krisledningen var organiserad och hur många viktiga frågor om effekten av klimatförändringarna som riskerade att hamna mellan stolarna. Det var väl kanske mer den politiska viljan vi då var oroliga för. Förtroendet för våra tjänstemän var redan då stort och är fortsatt stort. Om det har uppfattats på annat sätt har det inte varit avsikten.

Vi ser i svaret från den nuvarande regionstyrelsen att viljan finns, och vi finner därför ingen anledning att annat än instämma i regionstyrelsens svar. Vi ser fram emot att få samarbeta med den nya mittenkoalitionen om en grundlig risk- och sårbarhetsanalys samt tillräckliga åtgärder för en hållbar och motståndskraftig region.

Anförande nr 201
Regionrådet J o h a n s s o n (S): Fru ordförande! Tack, Stellan, Lisa och Vänsterpartiet, för motionen! Jag tänkte inte förlänga debatten. Det verkar som att det bara finns ett förslag. Jag uppskattar det trevliga muntliga inlägget från Vänsterpartiet och yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

§ 24
Motion 2020:81 av Gabriel Kroon (SD) om att avskaffa trängselskatten
RS 2020-0957

Anförande nr 202
Regionrådet S w i g o n (SD): Fru ordförande! Det här är en mycket viktig motion och det är bra att den tas upp här. Som ni vet har trängselskattens existens sedan den infördes 2007 genom åren förklarats bland annat med att den skulle vara en miljöåtgärd, att den bidrar till att minska trängseln i trafiken, att den ska finansiera ny infrastruktur i Stockholm.

Trots de miljarder som genom åren rullat in i statskassan i form av trängselskatteavgifter och betydande tilläggsavgifter i de fall trängselskatten inte betalats in i tid kan trängselskatten inte tillskrivas de förbättringar den var avsedd för. Framkomligheten för bilister är i Stockholm fortsatt nedprioriterad. Flera viktiga infrastrukturprojekt som skulle minska bilköerna har uteblivit. Stockholm har i dag de längsta bilköerna i Norden och lika stora problem som betydligt större städer runt om i världen.

Trafikverkets egna beräkningar visar att den senaste tidens höjningar av trängselskatten endast kommer att minska trafiken marginellt. Därmed är en fortsatt höjning av trängselskatten inte rimlig i proportion till nyttan av att minska trafiken. Miljöförbättringarna, som man så gärna ville tillskriva trängselskatten när den infördes, beror till stor del på tekniska förbättringar och förändringar som skett inom bilbranschen och den bilflotta som stockholmarna kör.

Också Stockholm har förändrats sedan trängselskatten infördes. Från att ha varit strax under 2 miljoner har invånarantalet ökat till cirka 2,4 miljoner 2020. År 2010 fanns drygt 900 000 fordon i trafiken, till 2020 hade antalet fordon i trafiken ökat till 1,1 miljoner fordon. Majoriteten av fordonen är personbilar.

Trängselskatteintäkterna har haft en dramatisk uppgång och mer än fördubblats under en tioårsperiod. Från att ha legat på ca 700 miljoner 2010 har de ökat till 1,8 miljarder 2021. Bara intäkterna från tilläggsavgifterna fortsätter att utgöra en betydande del av inkomsten till statskassan och ligger på mellan 100 och 150 miljoner per år. Trots de betydande intäkterna, som ökar för varje år, är den ekonomiska belastning som trängselskatten innebär för stockholmare en skuldfälla. Finansieringen av stora projekt som förbifarten och den nya tunnelbanan har belånats, vilket innebär att stockholmarna kommer att bli tvungna att betala mer i trängselskatt varje år, detta för att betala av det skuldberg som redan byggts upp. Enligt Trafikverkets prognos ska lånen vara fullt återbetalda 2049 och då förhoppningsvis, om mitt parti får bestämma, har jag redan gått i pension. Myten att trängselskatten finansierar ny infrastruktur har därmed fallit.

Vi sverigedemokrater ser trängselskatten som en straffskatt för dem som väljer bort att åka kollektivt. Med det yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 203
Regionrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! De flesta skatter har en negativ baksida i någon form, även om de ofta används för angelägna ändamål. Det kan handla om minskade drivkrafter att arbeta eller att driva företag. Men trängselskatten är faktiskt en skatt som nästan alla vinner på då den sparar tid, tid genom bättre framkomlighet än vad som hade varit fallet om trängselskatten inte funnits.
Det kan handla om tid för föräldrar på väg hem till sina barn, tid för hantverkare på väg till en diskmaskinsinstallation eller byggarbetsplats, tid för bussar med dussintals resenärer som kommer fram fortare från exempelvis Västerbroplan till Södertälje.

Man kan argumentera för att det är bättre att betala med tid än med pengar även om man får betala mycket tid för sin framkomlighet utan trängselskatten. Det är helt okej att vara emot trängselskatten och tycka att det är bättre att betala med tid än med pengar, men jag tycker inte att det är bättre, och mittenkoalitionen tycker inte att det är bättre. Det är på samma sätt med den här frågan som med tidigare frågor att Sverigedemokraterna är ensamma om att tycka att det är bättre att vi ska betala för framkomligheten med tid än med pengar.

Trängselskatten finansierar väldigt viktiga infrastrukturprojekt. Jag behöver inte dra hela listan på dem, men det handlar bland annat om Förbifart Stockholm, mycket tunnelbana, några spårvägar, Roslagsbanans förlängning in till city. Dessa kan man inte betala med luft, och vi kan inte bygga dem med utskrivning av dagsverken i de olika kommunerna.
Vi behöver pengar för att bygga dem. Dessutom är det fortfarande en statlig skatt även om vi skulle önska att det var en regional skatt. Det här är alltså fel församling att lyfta den här frågan i. Sverigedemokraterna är väl positionerade. Ni sitter med i regeringens inre kabinett och har alla möjligheter att driva frågan på nationell nivå. Det innebär att ni har en unik chans att visa att ni inte är ett populistiskt parti.

Och svara på den stora frågan: Vilka skatter ska ni höja för att ta bort trängselskatten? Är det höjd fordonsskatt Sverigedemokraterna vill införa, är det höjd drivmedelsskatt, är det höjd matmoms? Svara gärna på det.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 204
Regionrådet S w i g o n (SD): Fru ordförande! Låt mig läsa upp att-satsen för dig, Gustav, så att du inte påstår något annat än det som står där. ”Regionstyrelsen ska ges i uppdrag att yttra sig till finansdepartementet i syfte att avveckla trängselskatten i Stockholm.”

Det står inte att vi som region ska avveckla trängselskatten. Det kan vi inte göra, det förstår vi också. Det står någonting helt annat i att-satsen. Läs hela att-satsen!

Anförande nr 205
Regionrådet H e m m i n g (C): Men då vill jag fråga tillbaka, Msciwoj. Har du något förslag till hur det här ska finansieras? Någonstans ifrån måste ju pengarna tas.

Anförande nr 206
Regionrådet S w i g o n (SD): Fru ordförande! Ja, jag tänker ha en lite längre utläggning om den saken, om hur vi ska göra.

I dag är det, som jag sade tidigare, så att pengarna försvinner i ett svart hål. Du skuldsätter Region Stockholms invånare. Det är det enda man har gjort sedan man införde trängsel-skatten år 2007, ingenting annat.

Anförande nr 207
Regionrådet H e m m i n g (C): Det är ett häpnadsväckande påstående som Msciwoj Swigon gör här. Han menar att pengarna försvinner i ett svart hål.

Jag uppfattar detta påstående som att du förnekar att det redan har genomförts betydande, enormt stora, infrastrukturprojekt som ännu dock inte är färdigställda för de här pengarna. Det stämmer inte att pengarna försvinner i ett svart hål.

Anförande nr 208
J o h a n M S a n n e (V): Ordförande, åhörare! Jag yrkar avslag på motionen!

Sverigedemokraterna har fel. Det är inte klimatpolitiken som är problemet för medborgarna, det är klimatförändringarna. Vi har ett klimatnödläge.

Trafiken är den största utsläppskällan i regionen, och utsläppen minskar inte i tillräcklig omfattning för att nå klimatmålen. Därför behövs det mer klimatpolitik och fler åtgärder, inte färre som Sverigedemokraterna nu föreslår.

I motsats till vad många tror är fler elbilar och förnybara bränslen inte tillräckliga åtgärder för att nå klimatmålen i tid. Elektrifiering som enda lösning skulle kosta enorma summor för medborgarna i form av nya bilar. Det skulle kosta 75 miljarder för hela Sverige. Och för skattebetalarna ytterligare 75 miljarder kronor för de nya vägar som måste byggas för att hantera den ökade trafiken.

Trafiken har också andra negativa effekter, nämligen buller, hjärtkärlsjukdomar, luftföroreningar, partiklar, bristande trafiksäkerhet. Elbilar minskar buller och luftföroreningar men ökar trängsel, partiklar och ger ökade trafikskador vid kollision. Vi behöver alltså radikalt minska trafiken för att nå klimatmålen i tid och för att minska andra negativa effekter från trafiken.

Det finns många bra exempel – från stora städer som Paris och Barcelona och mindre städer som Oxford och Gent – på hur biltrafiken kan minskas och hur åtgärderna kan accepteras av medborgare och företag och ge en trivsammare stad. Trängselskatten i kombination med utbyggd kollektivtrafik och fler cykelvägar är åtgärder som har varit viktiga förändringar för att bromsa utsläppen och bidra till att minska andra negativa effekter av biltrafiken.

Trängselskatten är därför viktig för alla invånare i regionen, även för SD:s väljare. Trängselskatten har stort politiskt stöd, och det är glädjande att alla partier, utom Sverigedemokraterna, stöder den.

Vänsterpartiet anser att intäkterna från trängselskatten i högre utsträckning än i dag ska gå till kollektivtrafikinvesteringar. Det ger också ökad acceptans bland medborgarna. Vi vill hemställa hos regeringen om att den gör om trängselskatten till en regional avgift. Det skulle ge större rådighet för regionen att använda intäkterna för att bygga ut och förbättra kollektivtrafiken i regionen utan att behöva gå omvägen via statskassan.

Vänsterpartiet ser fram emot att vara med om att utforma och genomföra åtgärder för att minska utsläppen och skapa bättre villkor i regionen i samarbete med alla partier i fullmäktige som vill ta ansvar för att vi ska ha en framtid att leva i.

Anförande nr 209
Britt-Mari Canhasi (SD): Ordförande! Jag vill bara ställa en liten kompletterande fråga till dig. Skatter och avgifter är ganska höga för biltrafiken som situationen är redan i dag. Därför skulle jag gärna vilja veta om det finns någon evidens för att just trängselskatten har minskat biltrafiken i Stockholmsområdet.

Anförande nr 210
Johan M Sanne (V): Det finns absolut evidens för det. Det är sådana uppgifter som Trafikverket samlar in varje år. Det finns också mycket evidens för de stora samhällsekonomiska kostnaderna för biltrafiken. De överskrider med råge de kostnader som biltrafiken betalar.

Anförande nr 211
Britt-Mari Canhasi (SD): Bara helt kortfattat: Ändå blir det allt trängre på våra vägar, trots att vi bygger ut allt mer. Det är ju ett märkligt sammanträffande!

Anförande nr 212
Johan M Sanne (V): Problemet är att vi inte har satt in tillräckligt många åtgärder för att minska biltrafiken. Om vi skulle införa fler åtgärder så skulle den trafik komma fram som vi prioriterade genom våra åtgärder.

Anförande nr 213
Magnus Nilsson (S): Ordförande, församling! Det är inte den första bilen som ger sig ut på vägnätet som gör att det bildas bilköer, det är den sista. När vägen är full av trafikanter så räcker det med några få extra fordon för att de ska helt korka igen vägarna. På samma sätt räcker det med att trafiken minskar en liten aning för att trafiken ska flyta igen för alla.

Kanske i motsats till hur Johan Sanne uttryckte sig så ser jag inte trängselskatten som en åtgärd för att dämpa bilismen eller djävlas med bilister. Den syftar inte till att avskaffa bilismen eller få bort bilarna eller pungslå bilisterna, utan syftet är i stället att få trafiken att flyta och få bort bilköerna.

Jag vill påstå att det inte finns någon enskild åtgärd under det senaste halvseklet som har betytt lika mycket för att vägtrafiken i Stockholm ska flyta som trängselskatten.

Minskade bilköer betyder allra mest för yrkestrafiken, Gustav Hemming berörde det tidigare. Hantverkare kan ägna sig åt att reparera trasiga avlopp och installera bredband i stället för att sitta i bilköer medan de reser mellan sina kunder. Busschaufförerna kan hålla tidtabellen, och kollektivtrafikresenärerna, de tusentals resenärer som inte alls bidrar till köerna, kommer snabbare fram och folk i allmänhet kan få kontroll över sin tid när man ska åka mellan jobbet och förskolan. Minskade bilköer gör regionen ekonomiskt starkare, mycket starkare.

För tjugo år sedan var trängselskatten en fråga som diskuterades i högt tonläge och som splittrade både medborgare och politiska partier här i regionen. Jag var själv inblandad och minns hur det lät.

Så är det inte längre. Trängselskatten har blivit vardag. Visst finns det fortfarande köer, men om man jämför med hur det skulle ha blivit utan trängselskatterna och med en halv miljon ytterligare invånare i regionen i dag så tror jag inte att någon önskar sig den situation som då skulle bli fallet.

Det är det här som förklarar varför Sverigedemokraterna inte får stöd av något annat parti när de nu vill att systemet ska avskaffas. Det betyder inte att allt är bra som det är. Det är fortfarande konstigt att de här besluten fattas i riksdagen, de borde fattas i regionen, i den här församlingen.

En annan sak är att systemet hela tiden måste utvecklas och förbättras vilket vi måste hålla ögonen på. Till exempel är det så att en övergång till elbilar sänker den rörliga kostnaden för trafikanterna vilket lär öka trafiken.

Min fråga till Sverigedemokraterna är varför ni vill ha en politik som garanterar att bilköerna kommer tillbaka. Vem är det ni tänker skulle gynnas av det?

Jag yrkar bifall för regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 214
Samuel Stephan (SD): Ordförande! Jag blev lite fundersam.

Köerna finns i Stockholm. Jag har själv jobbat som hantverkare och suttit i köerna. Vilket Stockholm pratar du om där man kan åka som hantverkare runt i Stockholm utan bilköer?

Anförande nr 215
Magnus Nilsson (S): Jag påstår inte att bilköerna är borta. Jag påstår att om man genomför det som ni föreslår så skulle situationen för hantverkarna bli radikalt mycket sämre.

Anförande nr 216
Samuel Stephan (SD): Ja, men har du provat att åka i Stockholmstrafiken, det som hantverkare gör, och sett hur det verkligen är? Det finns bilköer.

Om det bara är de som måste åka som ska passera till exempel Essingeleden och om man ska ta bort trängselskatten så leder inte det till minskad trafik eller ökad trafik. Trafiken finns där i dag, just nu.

Anförande nr 217
Magnus Nilsson (S): Jag påstår inte att Stockholm är fritt från bilköer, men med ytterligare en halv miljon invånare sedan trängselskatten infördes har trafiksituationen inte försämrats i Stockholm, och det skulle jag vilja påstå beror på trängselskatten.

Anförande nr 218
Jesper Svensson (L): Ordförande! Detta har ju berörts, och Sverigedemokraterna brukar ju marknadsföra sig som partiet som värnar bilisternas intressen. Även i det perspektivet är det faktiskt ganska märkligt att man driver frågan om att avskaffa trängselskatten.

Trängselskatten är ju, vilket många före mig har berört, en avgift som gör nytta även för bilisterna. Vi kan ju till exempel läsa i det underlag som vi har fått från förvaltningarna att restiden, efter den senaste justeringen av avgiften år 2016, minskade med uppemot 50 procent på vissa sträckor. Tid är som bekant pengar. Och på de allra flesta sträckorna minskade trängseln.

Trängselskatten bidrar alltså till att göra resan snabbare, smidigare och effektivare för dem som verkligen behöver göra sin resa med bil. För alla andra bidrar trängselskatten till att vi kan bygga ut kollektivtrafik och annan infrastruktur så att vi kan få ännu bättre förutsättningar att lösa våra transportbehov utan att vara beroende av bilen.

Men det finns ett problem med trängselskatten och det är att den är en statlig skatt. Från Liberalernas sida driver vi frågan att trängselskatten borde regionaliseras och bli en regional avgift så att vi slipper förhandla med staten om hur skatten ska användas och när avgifterna behöver justeras för att bli mer ändamålsenliga.

Till dess att vi har fått igenom den förändringen får vi konstatera att trängselskatten fungerar väl för sitt syfte och faktiskt är uppskattad av invånarna i Stockholms län. Omkring 50 procent skulle rösta ja till trängselskatten om det var folkomröstning i dag.

Med det, för en liberal ovanligt starka opinionsstödet, yrkar jag avslag på den här motionen!

Anförande nr 219
Andrea Irving Hedlund (MP): Ordförande! Precis som andra före mig har sagt här i debatten är det lite märkligt att SD är debatterar den här frågan och vill avskaffa trängselskatten och kalla den för ett straff, med tanke på allt som den faktiskt bidrar med, även till dem faktiskt känner att de måste ta bilen. Så är det ju också.

Trängselskatten bidrar, som sagts tidigare, genom just Sverigeförhandlingen till att bygga ut kollektivtrafiken för alla, vilket i sin tur bidrar till bostadsbyggande, utveckling av näringslivet och till att vi når våra klimatmål.

Jag är också inne på det som Gustav efterfrågade tidigare: Varifrån ska de pengarna tas i stället? En avveckling av trängselskatten skulle kunna äventyra Sverigeförhandlingen och innebära att regionen i stället skulle få stå för den ekonomiska delen.

Med det i åtanke vill jag påstå att SD:s önskan om att avskaffa trängselskatten snarare är det som skulle innebära ett straff för stockholmarna.

Anförande nr 220
Regionrådet Sehlin (V): Ordförande, ledamöter! Den här motionen från Sverigedemokraterna visar ju att Sverigedemokraterna är det enda parti som inte kan någonting om trängselskatt. Det visar också de inlägg i den här debatten som företrädare för Sverigedemokraterna har gjort.

Trängselskatten är nog ett av de trafikstyrningsverktyg som man forskat mest på i det här landet. Det finns åtskilliga rapporter i ämnet, och det finns personer här inne som är experter på just trängselskatt.

Om man verkligen skulle vilja fördjupa sig i ämnet så skulle man utveckla det i debatten och försöka visa att man har förståelse för det här trafikstyrande verktyget, men det har SD inte lyckats med.

Det är precis som flera talare redan har sagt, nämligen att utan trängselskatten så skulle vi ha en mycket sämre situation i trafiken än den vi som vi har i dag. Det är precis detta som trängselskatten har medverkat till.

Jag vill bara säga för Vänsterpartiets del i den här debatten att vi inte vill uppfatta trängselskatten som en bompeng.

Till skillnad från vad som gäller i till exempel Oslo och andra städer där man använder trängselskatten som en intäkt för att finansiera bygget av infrastruktur, så vill vi – och har velat ända sedan år 2006 då trängselskatten infördes på prov och 2007 då den permanentades – se den som ett trafikstyrande verktyg, inte som en bompeng, inte som en intäktskälla till att bygga ut kollektivtrafiken.

Trängselskatten handlar framför allt om att få ner, som flera har sagt, topparna i trafiken så att man inte behöver bygga ut infrastrukturen så enormt för att fylla eller kunna ta hand om fler bilar. Man kapar i stället topparna och ser till att skatten blir ett trafikstyrande verktyg.

Att man sedan får intäkter av trängselskatten är en bonus, och i det fallet har vi drivit frågan, precis som flera talare sagt, att det här ska bli en regional avgift så att det är regionen, vi här inne, som ska kunna fatta beslut om de åtgärder som vi vill kunna genomföra för de intäkter som vi har och kunna ha rådighet över de medlen.

Det ger också den fulla effekten av trängselskatten, vilket är att man med ganska små medel kan få till stånd just det flöde i trafiken som man vill ha. I vissa fall kanske man behöver satsa pengar på vägar, men i stor omfattning behövs intäkterna till kollektivtrafiken så att regionen kan få till stånd en smidig utbyggnad av kollektivtrafik där den bäst behövs.

De stora överenskommelserna, såsom Sverigeförhandlingen och Stockholms-överenskommelsen, är inte alls så följsamma som Vänsterpartiet skulle vilja. Vi vill ha större möjlighet att använda trängselskatten och kunna satsa medel för att utveckla kollektivtrafiken så att den når fram dit där den bäst behövs.

Vi skulle gärna också ha velat utveckla trängselskatten till att vara mer trafikstyrande än vad den är i dag. Den ändrades senast år 2016. Det är länge sedan. Den kanske skulle behöva ändras igen, vi skulle kanske behöva se över avgiftssystem och sådant. Jag yrkar avslag på Sverigedemokraternas motion!

Anförande nr 221
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag tycker att Msciwoj aviserade att han skulle komma med ett svar på frågan om hur han och Sverigedemokraterna ansåg att det stora inkomstbortfallet, som avskaffade trängselskatter skulle innebära, skulle finansieras. Det svaret har inte kommit än, det kanske kommer i hans sista inlägg.

Så till frågan om trängselskattens effekter. Den frågan har redan berörts, men jag vill tillägga att trafiken, i samband med införandet av trängselskatten år 2006, i ett slag minskade med 20 procent. Den minskningen har varit permanent sedan dess.

Vidare har ju befolkningen under tiden från 2006 ökat från 1,9 miljoner till nästan 2,5 miljoner människor. Dessutom har antalet bilar ökat kraftigt. Jag tror att antalet bilar till och med har ökat snabbare än befolkningen. Naturligtvis har detta lett till ett kraftigt ökat trafikarbete som behöver bedrivas med olika trafikmedel i Stockholmsregionen. Det är inte konstigt att trängseln i någon mening kanske kommer tillbaka, även om jag faktiskt tror att Trafikverket menar att den är på ungefär samma nivå som den var år 2006.

Som sagt var har Sverigedemokraterna i den här debatten chansen att visa att det är ett parti med en seriös ekonomisk politik. Ni är ett parti som har möjlighet att påverka den nationella politiken eftersom ni sitter med i regeringens inre kabinett. Ni är inte längre det där oppositionspartiet som alltid slog underifrån. Ni är nu ett parti som är med och har makten i Sverige.

Ordet populist kan tolkas på många olika sätt, men just viljan att komma med enbart populär politik utan att egentligen ha någon idé om hur den ska förverkligas kan ju ses som en definition. Ni har chansen här att visa er politik. Är ni den typ av populister som bara vill komma med populär politik och vinna väljare utan någon tanke på hur det hela ska genomföras eller är ni ett parti med en seriös ekonomisk politik som kan ge svar på den typ av frågor som Centerpartiet och andra partier hela tiden tvingas ge svar på, nämligen hur politiken ska finansieras?

Därför bör ni svara på några frågor: Är det fordonsskatten som ska höjas? Är det kanske matmomsen? Är det arbetsgivaravgifterna? Eller är det regionskatten genom havererade avtal med staten som ni vill ska finansiera ett avskaffande av trängselskatterna?

Anförande nr 222
Regionrådet S w i g o n (SD): Fru ordförande! Roten till problemet är så klart Miljöpartiet. Allt började ju med Socialdemokraternas svek gentemot regionens invånare, och det fortsatte med Moderaternas svek. I dag har vi hamnat i en situation då trängselskatten hamnar, som jag nämnde tidigare, i ett svart hål. Man lägger pengarna i projekt som ska finansieras i framtiden, och regionen blir skuldsatt till minst år 2049.

Då är frågan, som har väckts i debatten, om vi ska ta tillbaka den här inkomsten till regionen. Då är frågan: följer inte skulden med, hur ska vi göra då? I sig kan jag tycka att det är en god idé. Jag kan också tänka mig att den finansiering om har gjorts av Skurubron till exempel, då man direktfinansierar byggandet med en skatt som man sedan avvecklar, skulle vara en väldigt god idé.

Så är det inte med trängselskatten. Den är i dagsläget en enorm inkomst för staten, och det är staten som bestämmer vart pengarna ska gå. De går inte till vår infrastruktur utan går till utveckling av cykelvägar. Det är ju där Gustav vill ha dem.

När det gäller just finansieringen så har jag nämnt ett förslag. Vårt andra förslag är ju så klart att staten ska se till att Sveriges största region har råd att bygga ut infrastrukturen. Vi kan inte ha politiker som hela tiden sätter käppar i hjulet med hjälp av Miljöpartiet, bara för att de anser att det är viktigt att ha cyklar på Södermalm.

Om man tittar på yttrandet från förvaltningen, vilket ju i och för sig är märkligt, så ser man att förvaltningen hänvisar till en utredning som Trafikverket gjorde år 2020. Vad hade vi i Stockholm år 2020, vad hände då? Jo, då hade vi en pandemi. Och då ville man avveckla trängselskatten för att det var så många som ville åka, men det var inte så många som åkte eftersom man sade till folk att hålla sig hemma.

Hela den rapporten från myndigheten kan man i princip slänga i soporna. Rapporten från 2020 bygger inte på realistiska siffror från ett Stockholm i normalläge.

Det är anmärkningsvärt att man har en myndighet som gör en trafikundersökning mitt under pågående pandemi. Jag tycker att både Liberalerna och Vänsterpartiet, Anna Sehlin, kan studera de källorna lite bättre och ha lite mer källkritik i det fallet.

När det gäller Miljöpartiet vill jag också nämna det som jag sade inledningsvis. Om ni vill minska biltrafiken men samtidigt ha inkomsten, hur tänker ni då göra? Jag har aldrig förstått det. Vill ni ha bilar eller vill ni inte ha dem? Vill ni ha de 1,8 miljarderna som kommer in?

Så som systemet fungerar i dag så växer inkomsten varje år. Bilantalet ökar, inkomsterna från bilarna ökar, medan vi har problem med att få exempelvis färdtjänsten att fungera i dag och så vidare och så vidare. Det är en ganska intressant diskussion.

Än så länge har jag inte hört något bra förklaring över huvud taget till hur man resonerar. Det finns inget konsekvenstänkande när det gäller hur ni vill utveckla Stockholms infrastruktur.

Anförande nr 223
S a n d r a I v a n o v i c R u b i n (MP): Det är väl ingen hemlighet att vi gillar trängselskatt och den klimatpåverkan som den skatten har.

Jag vill bara lämna en kommentar när du frågar oss i Miljöpartiet. Jag vill bara påminna alla om att trängselskatten var ett Moderatförslag från 1970-talet som de tog fram. Rätt ska vara rätt!

Anförande nr 224
Regionrådet S w i g o n (SD): Jag skulle påstå att makten gjorde att de andra partierna lockades till den extrema bilden av hur infrastrukturen skulle byggas och utvecklas i Stockholm.

Anförande nr 225
Regionrådet H e m m i n g (C): Sandra har ju rätt. Det var i Dennispaketet som trängselskatterna dök upp första gången. Det är bra att läsa på om historien i frågan.

Det är så att Msciwoj inte tar chansen att visa att Sverigedemokraterna inte är populister. Tvärtom strör han ytterligare lögner i den här debatten.

Det är faktiskt så att Förbifart Stockholm till 80 procent finansieras av trängselskatten. Den är snart klar. Större delen av investeringarna är redan gjorda. Du kanske tycker att vi ska avbryta byggandet av Förbifart Stockholm. Det är närmast det som blir konsekvensen eftersom du vägrar att ange vilka skatter ni vill höja för att kompensera borttagandet av trängselskatten.

Det är lögn att det är till cykelvägar som pengarna går, dels är det inte faktiskt sant, dels är det en helt annan proportion. Satsningarna på cykelvägar handlar väl om två tre, möjligen fyra miljarder i Stockholmsregionens totala budget sedan år 2006, jag bara gissar, vilket inte på något vis ligger nära kostnaderna för avvecklade inkomster från trängselskatten.

Anförande nr 226
Regionrådet S w i g o n (SD): Det är väl ingen lögn. Alltså går pengarna delvis till att bidra till cykelsatsningen, delvis går de till tunnelbanan.

Det jag ifrågasätter är just detta, eftersom de här pengarna till hundra procent borde gå till att utveckla vår infrastruktur, men så är det inte.

En viss del av pengarna går till vår infrastruktur, men ju längre tiden går desto större kommer intäkterna att bli. Så har det har de blivit, och därför måste vi satsa dem på infrastruktur. Men så blir det inte.

Vi har skuldsatt oss också, och det är nästa problem. I det här läget måste vi regionpolitiker fundera på dels hur regionen ska bli av med skulden, dels hur regionen ska finansiera den framtida infrastrukturen i Stockholm. Så är det.

Det är ett problem för den nuvarande regeringen att lösa den frågan.

Men faktum är att det absolut inte hände mycket när det gäller infrastrukturen i Stockholm medan ni var med och styrde Sverige. Det finns projekt som ligger kvar 20–30 år, till exempel frågan om östlig förbindelse.

Om du frågar mig om jag är motståndare till något byggande av någon infrastruktur så är svaret att jag absolut inte är det. Snarare tvärtom. Men jag är rädd för att du med ditt nya röda styre kan sätta käppar i hjulet för ett och annat bygge.

Anförande nr 227
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag förstår inte ditt resonemang på den här punkten. På vilket sätt har i så fall Förbifart Stockholm byggts? 80 procent av finansieringen kommer från trängselskatten. Det står tydligt i avtalet, och du hävdar att pengarna inte går till infrastruktur utan hamnar i ett svart hål.

Och sedan hävdar du att pengarna i stället går till cykelsatsningar. Det påståendet är ju taget ur luften. Det finns inte några cykelsatsningar som finansieras med trängselskatt.

Det är det här, Msciwoj, det är det här som jag är ute efter i den här debatten. Ni visar fortfarande att ni är ett populistiskt parti som inte har någon ambition att finansiera er politik trots att ni har mycket makt i dag.

Ni kommer att ha den här beskyllningen riktad mot er så länge som ni inte svarar på den typ av frågor som andra partier – Moderaterna, Miljöpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna – måste svara på.

Anförande nr 228
Regionrådet S w i g o n (SD): Jag har ifrågasatt själva finansieringen och var vi har hamnat sedan 2007. Det är ett problem som ditt parti över huvud taget inte har brytt sig om. Det är det första.

Det andra, som jag sade, är att jag anser att de här pengarna i första hand borde ha gått till att finansiera väginfrastruktur, ingenting annat, inte kollektivtrafik och inte cykeltrafik eller cykelbanor eller vad man nu vill göra för de pengarna, det vi ser har börjat ske. Vi måste bygga Östlig förbindelse, och pengarna till att bygga den måste komma in. Vi har ingen överenskommelse i dag för det, och samtidigt växer skuldberget. Det är detta som jag ifrågasätter.

Anförande nr 229
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag måste inledningsvis kommentera den här Miljöpartifixeringen som jag tycker att Sverigedemokraterna har visat upp vid några fullmäktigesammanträden nu. Jag tror att SD borde släppa den här identitetspolitiska retoriken som syftar till att pika Miljöpartiet och i stället lyssna på vad som faktiskt sägs i debatten.

Åter en gång får jag passa på att slå ett slag för dem som inte bor i Stockholms innerstad. Det är faktiskt så att vi har de här rollerna återkommande, jag och Msciwoj.

De som bor utanför Stockholms innerstad och de som bor utanför vårt län är de som gynnas allra mest av att de som bor nära kollektivtrafiken inte måste stå i köer. När de som bor nära kollektivtrafiken går in i kollektivtrafiken och reser med kollektivtrafiken i stället för med bilen, så blir det mindre köer. De som måste använda bilen kan då använda bilen. Detta är trängselskattens främsta fokus och främsta effekt.

Varför vill Sverigedemokraterna att alla som inte bor i Stockholms innerstad ska köa tillsammans med bilister som bor nära kollektivtrafiken?

Anförande nr 230
Regionrådet S w i g o n (SD): Det Sverigedemokraterna vill är först och främst att det ska finnas valfrihet. Vill du ta bilen så ska du kunna göra det. Och det ska inte belasta dig så mycket ekonomiskt att du måste välja bort det alternativet bara för att du helt enkelt inte har råd. Det är så läget är i dag.

Varför lastar vi Miljöpartiet för det? Jo, för att ni har varit en bidragande faktor till att det har blivit så i Sverige.

Anförande nr 231
Regionrådet F e n d e r t (MP): Svaret på de här frågorna är ganska enkelt. Vill Miljöpartiet att det ska finnas bilar? Svaret är Ja. Tycker Miljöpartiet att de som behöver bilen ska behöva stå i bilkö tillsammans med dem som bor nära kollektivtrafiken? Svaret är Nej.

Världen är inte så svartvitt som Sverigedemokraterna vill att den ska vara, och jag är ledsen för att den inte är det, för det hade gjort ert liv mycket lättare. Men det här är en extremt komplex fråga där vi bygger ett hållbart transportsystem där ni är långt ifrån de faktiska lösningarna.

Anförande nr 232
Regionrådet S w i g o n (SD): Tack, Anton Fendert!

Anförande nr 233
Regionrådet S e h l i n (V): Som jag sade inledvisningsvis tycker jag att det är ganska låg nivå när man talar om cyklar och sådant. Trängselskatten har bekostat Cederschiöldförhandlingen, vars lejonpart bestod av Förbifart Stockholm. Nästa förhandling – Stockholmsöverenskommelse – gällde tunnelbana. Sedan har vi Sverigeförhandlingen med spårväg och tunnelbana. Cyklar är en väldigt liten del. Om man ska ha en debatt som denna borde man åtminstone läsa på om de grundläggande sakerna så att man vet vad man talar om. Det blir annars väldigt högt och lågt och att man slår åt alla håll. Nu apostroferade du Vänsterpartiet, annars hade jag inte gått in i det här.

Du borde titta lite på det här. Intäkterna per år är ungefär 2 miljarder. Självklart skulle man kunna förändra vad man finansierar med dessa 2 miljarder, och det är precis det jag lyfte upp i mitt inlägg. Om vi får dem hit till regionen kan vi diskutera vad vi ska göra med dem. Men just nu är trängselskatten helt låst vid de tidigare förhandlingarna, och lejonparten går där till bilar, det vill säga motorvägar.

Anförande nr 234
Regionrådet S w i g o n (SD): Jag tackar dig, Anna. Precis, jag kan hålla med dig. Det var bra att du tog upp cyklarna igen. De finns med. Det är inte som Gustav påstod, att de inte alls finns med. Men det viktigaste är finansieringen. Frågan är vad som händer med skuldberget som kommer med på köpet om vi som region började förfoga över de här pengarna. Försvinner det bara genom att staten avskriver det hela? Hur gör vi med allt annat? Ska vi sitta och betala av och inte kunna hitta nya lösningar? Exempelvis Skurubron skulle inte kunna byggas med dessa pengar. Den byggs genom ett helt annat beslut. Det är egentligen en direktfinansiering genom en skatt som blir tillfällig.

Anförande nr 235
Regionrådet S e h l i n (V): Jag säger samma sak som jag sade tidigare. Trängselskatten är låst i tre stora förhandlingar, i tre stora paket: Cederschiöld, Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen. Dessa pengar är låsta långt fram i tiden. Man kan antingen omförhandla dessa paket, eller så får man utveckla systemet så att man får in mer pengar. Det är en möjlighet. Men pengarna är låsta, och lejonparten går som sagt till bilar på Förbifarten, tunnelbana och lokalbana.

Anförande nr 236
Regionrådet S w i g o n (SD): Precis. Men essensen i det hela, och det tror jag är svårt att ta in här, är mitt argument om att de tidigare regeringarna inte har lagt tillräckligt med ekonomiska resurser på att bygga ut Stockholms infrastruktur.
Det är därför vi fortfarande har köer. Genom trängselskatten kommer det in mer och mer pengar och det byggs på så att vi över huvud taget ska kunna betala av det vi har bundit fast oss vid. Det var dels det. Det andra handlar om framtiden. I mitt nästa inlägg tänkte jag komma in på det och hur jag ser på hur denna att-sats skulle kunna utvecklas. Jag tror att ni kommer att gilla det mer än vad ni hittills har visat.

Anförande nr 237
M a r t i n N i g a l s (SD): Fru ordförande! Det här är en väldigt intressant debatt. Ett tag blev jag lite sugen på att fråga vilken skatt som sänktes när trängselskatten infördes.
Men jag ska inte ställa den frågan för jag har förstått att skatten infördes för att finansiera infrastruktursatsningar avseende biltrafik. Men det är inte enbart dit den går i dag, och därför vore det bra att avskaffa den.

Eftersom jag för många herrans år sedan läste köteori vågar jag påstå att köer är mer eller mindre självreglerande. Om det blir för långa köer och det finns alternativ börjar man ta alternativen. Inte heller ur den synvinkeln behövs alltså trängselskatten.

Vi sitter ju här som representanter för invånare i Stockholmsregionen. Jag vågar sticka ut hakan och påstå att majoriteten av dem som röstade på Sverigedemokraterna vill inte ha trängselskatten utan vill avskaffa den. Det må vara populistiskt men man borde kanske fråga invånarna här i Stockholmsregionen vad de tycker om trängselskatten. Kanske skulle vi ha en folkomröstning om den? Det kan kanske inte vi här i Region Stockholm bestämma, men man kan möjligen framställa till regeringen att man vill ha en sådan folkomröstning.

Efter den här debatten kan jag konstatera att de invånare som röstar på alla andra partier än Sverigedemokraterna vill ha en trängselskatt. Det är några partier som inte har varit uppe i talarstolen än, men annars har i princip alla argumenterat för en trängselskatt utom Sverigedemokraterna. Jag yrkar därför bifall till motionen.

Anförande nr 238
C a r l J o h a n S c h i l l e r (KD): Jag har inget yrkande och hade egentligen inte tänkt gå upp i talarstolen, men jag kunde inte hålla mig när företrädare för Miljöpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet står här och med hjärta och emfas argumenterar för det urkapitalistiska system som trängselskatt faktiskt är. Vi skattar bort dem som inte har råd så att de som kan betala för sig kan fortsätta med fri lejd framåt. Det är ett urkapitalistiskt system; det har ni rätt i. Men det är inte jätte ofta vi hör er lägga ned er själ i den här typen av argumentation.

Jag slås också av ett enormt uppifrånperspektiv. När man säger saker, Anton, som att de som bor långt ifrån stan ska nu kunna köra utan köer bara för att de i innerstan ska åka tunnelbana. Säg det till den ensamstående mamman som har långt till jobbet och har bråttom hem för att hämta barnen! Säg det till hantverkaren som sliter ut sig på jobbet och kanske måste åka bil hem för att man har många grejer med sig! Det här är ett enormt uppifrånperspektiv.

Jag menar att vi måste kunna hålla två tankar i huvudet. Den ena tanken är: Ja, pengarna är upplåsta för lång tid framöver, och vi måste ära de överenskommelser vi har gjort. Den andra tanken är att vi måste kunna problematisera det hela. Vi kan inte bara se det här som ett system. Det finns ju människor som betalar in de 2 miljarder som Anna återkom till här i debatten. De poppar ju inte bara upp ur tomma intet, utan de kommer från människor som använder sina pengar och betalar för att ta sig fram. Det tycker jag att vi ska ha lite större respekt för än vad som har speglats i debatten.

Anförande nr 239
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag vill bara ta tillfället i akt och påpeka att Centerpartiet är samma parti här i regionen den här våren som vi var förra våren och som vi var 2006 när vi som enda borgerliga parti argumenterade för trängselskatt som ett klokt samhällsekonomiskt smart sätt att få bättre flyt i trafiken. Vi är lika liberala som vi har varit tidigare. Vi tror på ekonomiska styrmedel. Jag tycker att det är viktigt att du inte buntar ihop oss med partier som kanske har en annan syn på marknadsekonomi.

Anförande nr 240
C a r l J o h a n S c h i l l e r (KD): Det är kanske inte är ni som har flyttat er till vänster utan de andra partierna som har blivit lika nyliberala som ni var från början, vad vet jag? Oavsett vilket är det ett väldigt uppifrånperspektiv där man bara ser system och inte människa. Det tycker jag är farligt i all politik, så där har vi fundamentalt olika syn på hur debatten bör föras.

Anförande nr 241
Regionrådet S e h l i n (V): Om du hade lyssnat noga på vad jag sade i mitt inlägg hade du hört att det handlade om det fördelningspolitiska. När det begav sig 2006 hade Vänsterpartiet en väldigt stor kampanj som handlade om att rika bilister betalar trängselskatt till att fattigare kan resa med kollektivtrafiken.

För oss handlar det väldigt mycket om att man med ett trafikstyrande verktyg får resurser att dämpa trafiken i toppar, så att man får ett mer fungerande trafiksystem. Men det handlar också om att man inte behöver göra de jättestora infrastrukturinvesteringarna inom just vägtrafiken. Man kan i stället använda medlen till att göra förbättringar i kollektivtrafiken där de behövs. Det betyder inte att det behöver göras jättestora förbättringar, som överenskommelserna är exempel på. Vi lämnade Cederschiöldförhandlingen och ville inte ens vara med där, eftersom det handlade om en förbifart. Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen har vi sagt att vi kan stödja. Men vi ser också ett behov av att göra förbättringar i kollektivtrafiken i mindre skala.

Anförande nr 242
C a r l J o h a n S c h i l l e r (KD): Med en förbättrad kollektivtrafik och bättre cykelvägar kan man självklart knuffa över en viss andel av biltrafiken till det kollektiva. Det tror jag att alla här i salen tycker att vi ska göra. Men du berättar ändå bara halva sanningen. Jag undrar vad du säger till en väljare som har röstat på Vänsterpartiet och kanske måste ta bilen och som är fattig, som du precis sade.

Vad säger du till den ensamstående mamman som behöver ta bilen för att hinna hämta barnen på fritids? Eller till hantverkaren som har med sig en massa grejer och inte kan åka kollektivt?

Anförande nr 243
Regionrådet S e h l i n (V): Jag säger precis det som jag har sagt i debatten: Utan trängselskatten skulle väldigt få komma fram över huvud taget. Det är det vi har försökt säga i debatten. Det är därför det har varit så tråkigt att nivån har varit lite låg. Utan trängselskatten skulle trafiksituationen i dag ha varit mycket värre. För dem som behöver åka bil är det i dag en mycket bättre situation än utan trängselskatten.

Jag tycker som sagt att den behöver utvecklas. Den behöver vara mer trafikstyrande, eftersom vi även i dag har köer. De köerna är ju helt ohållbara ur både miljösynpunkt och tillgänglighetssynpunkt. Vi behöver alltså använda trängselskatten mycket bättre än vad vi gör i dag. Men utan den skulle vi haft en situation som inte hade gynnat vare sig hantverkaren eller den ensamstående mamman.

Anförande nr 244
C a r l J o h a n S c h i l l e r (KD): Det är ändå lite popcornläge i fullmäktige när man hör Vänsterpartiet med emfas återigen argumentera för att man ska kunna köpa sig rätten att ta sig fram på vägarna.

Anförande nr 245
Regionrådet S w i g o n (SD): Fru ordförande! Ett stort tack till Carl Johan Schiller för ett väldigt bra inlägg och en bra debatt! Innan vi går vidare till omröstning vill jag bara tillägga en notering. Att-satsen är att vi ska yttra oss till Finansdepartementet i syfte att avveckla trängselskatten i Stockholm.

Vi behöver också få svar på fyra frågor. Den första handlar om trängselskattens faktiska påverkan på trafiksituationen utifrån dagens nivå på trängselskatt. Det behöver utredas. Den andra handlar om att vi behöver tydliggöra vilket huvudsyfte trängselskatten har i dag, om det är finansiering eller styrning, för att möjliggöra en effektiv uppföljning. Den tredje handlar om trängselskattens påverkan på näringslivet och transporterna, som vi är väldigt beroende av. Den fjärde frågan handlar om utbyggnaden av en alternativ väg förbi Stockholm, där det kommer att finnas ett faktiskt alternativ, innan trängselskatten ens infördes. Notera att det inte fanns några alternativa sätt att resa än att betala skatt om man kom från norr och åkte söderut eller åkte söderifrån och norrut. Snart kommer det dock att finnas. Eller snart och snart – jag lär vara äldre när det väl är färdigt. Utbyggnader tar tid. Hur det påverkar med trängselskatten, hur vi resonerar vad gäller Förbifarten och hur man kommer att tänka då, är mina frågor. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 246
L i s a R a s m u s s e n (V): Fru ordförande! Det var någon som saknade folkviljan. Jag tänkte bara upplysa om att det faktiskt var en folkomröstning 2006, där man röstade om trängselskatter. Det blir lite konstigt om man nu säger att vi inte har lyssnat på folket och att vi borde ha en folkomröstning.

§ 25
Motion 2021:17 av Jonas Lindberg m. fl. (V) om Region Stockholms arbete med barnkonventionen, särskilt i fråga om barnets rätt till bästa möjliga hälsa
RS 2021-0301

Anförande nr 247
Regionrådet L i n d b e r g (V): Ordförande! Vi går från trängselskatt till barn. Den 1 januari 2020 började FN:s barnkonvention att gälla som svensk lag. När den här motionen skrevs 2021 lutade sig vår region på en handlingsplan från 2011 om att omsätta barnkonventionen i praktiken. Det var alltså en handlingsplan som uppdaterades tio år innan barnkonventionen blev lag.

I motionssvaret står det att regionledningskontoret nu bereder förslag till riktlinjer för hållbarhet där barnkonventionen inkluderas. Vi kanske kan reda ut det här och nu, Gustav: Finns det här inarbetat? Är det på gång? Var befinner man sig i processen? Jag tror att det är viktigt att understryka att regionen på regionnivå måste ha en handlingsplan för hur vi på politisk nivå med ansvar för både resurser och organisation ska efterleva barnkonventionen.

Det finns en del saker i vår region som jag är bekymrad över. Framför allt gäller det ojämlikheten bland barn avseende hälsa. Vi ser stor skillnad i förekomst av karies, övervikt och vaccinationstäckning, och den är slående. Det gäller även skillnader i amningsfrekvens. Barnkonventionen är tydlig med att länderna ska säkerställa att alla barn tillhandahålls nödvändig hälso- och sjukvård med utveckling på primärvårdsnivå och att primärvården ska finnas nära barnen.

Det är i detta avseende jag blir orolig för Stockholm. Vi har barnavårdscentraler vars hela uppdrag är att upptäcka ohälsa, stödja föräldrar och göra insatser för hälsoutfallet, och de ska finnas nära barnen med god geografisk spridning.

Men sedan barnavårdscentralerna blev ett eget vårdval i Region Stockholm har antalet mottagningar ökat med en, men vi har sett en kraftig omfördelning av barnavårdscentraler från just socioekonomiskt utsatta områden till mer välbärgade. Vi har sett tolv barnavårdscentraler läggas ned i områden som polisen listar som socialt och ekonomiskt utsatta. Södertälje och Haninge har blivit av med flest. Alby, Rinkeby, Bredäng, Husby, Vårberg och Tensta är stadsdelar som har blivit av med barnavårdscentraler. I stället har vi sett en explosion på till exempel Norrmalm med 40 procent. Där har man i dag gått från tidigare tre till sju barnavårdscentraler. I hela Södertälje finns det bara tre. Det här är inte att efterleva barnkonventionen eller hälso- och sjukvårdslagen.

Det finns regioner som har undantagit barnavårdscentraler från att utgöra ett eget vårdvalsområde. Jag ska återkomma till det i nästa inlägg. Vad jag undrar över är om Gustav ser en anledning att göra det även i Region Stockholm för att säkerställa en bättre geografisk spridning.

Anförande nr 248
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag begärde ordet för att meddela att vi tydligen inte har förberett presidiet på det som vi har haft en kommunikation om inför motionen, nämligen att jag avsåg att delegera svaret på motionen i fullmäktigedebatten till Märta Martin-Åkesson som är ordförande i miljö- och hållbarhetsberedningen.

Jag vill ändå passa på att tacka för en motion i ett mycket angeläget ämne. Med det yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 249
M ä r t a M a r t i n - Å k e s s o n (C): Jag tackar för motionen. Vi kan absolut reda ut vad som gäller för riktlinjen för hållbarhet. Den är ute på remiss och ska antas i beredningen för miljö- och hållbarhet under våren för att senare tas upp i fullmäktige.

I riktlinjen kommer inte bara denna handlingsplan att inkluderas, utan den ska även inkludera policy för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk, HBT-policyn samt ytterligare några. Hela tanken med detta är att vi ska ha ett mer integrerat arbete med frågorna. Riktlinjen ska beröra alla nämnder och bolag i regionen så att det ska sippra ut i våra verksamheter. Det är hela poängen och hela syftet.

Jag känner mig väldigt trygg med att handlingsplanen på ett bra sätt absorberas i riktlinjen. Den har varit med från början med syftet att det ska integreras i arbetet.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag om att i och med det anse motionen besvarad.

Anförande nr 250
S a n d r a I v a n o v i c R u b i n (MP): Jag tackar Jonas för en otroligt viktig motion. Detta är något som mitt parti brinner mycket för, och vi har varit drivande för att det här skulle bli lag.

Ibland kan man tycka att vissa självklarheter bara ska sippra ned och göras någonstans. Jag tycker dock att du lyfter fram en viktig poäng här. Jag känner mig otroligt trygg med det som Märta berättar om att vi ska ta hand om lagstiftningen och barnperspektivet, men det har inte riktigt börjat sippra ut till de andra nämnderna. Det är därför jätteviktigt att det kommer på plats. Regionen kommer då att förstå mycket bättre vad vi gör, var vi gör det, på vilket sätt vi gör det och varför.

Anförande nr 251
Regionrådet L i n d b e r g (V): Tack för svaren! Det som är lite konstigt är att man inte redogör för hälsodata eller tillväxtstatistik för barn över fem år. Det är dock ingenting som regionen råder över. Regeringen har nu tittat på det här i en statlig utredning som heter *Börja med barnen! Samman hållen god och nära vård för barn och unga*. I den talas det om att ha regionala huvudmän som ska ansvara för tillväxtstatistik och hälsomått för barn. Detta valde den förra regeringen och, tror jag, även den nuvarande att inte gå vidare med, vilket jag tycker är otroligt synd. Man behöver nämligen alla dessa data på bordet.

Det jag tog upp förut var närheten. Barnavårdscentralerna är grundbulten för hur vi ska förbättra barns hälsa. Det finns i dag tre regioner som har valt att inte ha dem i ett eget vårdval, utan de har dem i det allmänna vårdvalet för primärvården. Gotland och Kalmar är två av dem. Orsaken till detta var att regionerna inte ville avveckla det lokala områdes-ansvaret. När Socialstyrelsen 2020 tittade på vilka vårdcentralsenheter i Sverige som upplevde att samverkan med andra vårdnivåer fungerade som allra bäst, gissa vilka regioner som utmärkte sig då? Jo, Gotland och Kalmar.

Det finns alltså ett värde i att se över hur vi har organiserat barnavårdscentralerna i Region Stockholm. Det är ju helt oacceptabelt att vi har fått en omfördelning av barnavårdscentraler från just de områden där ohälsan är som störst till de välbärgade områdena i innerstan.

Det finns ytterligare en sak som vi inte kan vara stolta över i Region Stockholm. Det är att vi är den enda regionen i Sverige just nu, vad jag vet, som tar ut en akutavgift för barn som besöker en akutmottagning. Den ligger på 120 kronor. Det har till och med tagits upp i utredningen *Barnkonventionen och svensk rätt* från 2020.

Där kan vi läsa att det finns risk att rätten till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård tolkas och tillämpas olika beroende vilken region man tillhör eller vistas i. Som exempel tar man upp Region Stockholms avgift för barns akutbesök och säger att den saknar motstycke i andra regioner.

Det här är Sveriges rikaste region, om jag får citera vissa andra här. Denna avgift kan vi ta bort. Barn vars föräldrar har det socioekonomiskt svårt ska inte bestraffas när de söker akutsjukvård. Det finns andra verktyg att använda för att styra barn till rätt vårdnivå än en avgift.

§ 26
Motion 2021:51 av Maria Mustonen (V) om återdemokratisering av trafikplaneringsprocessen
RS 2021-0549

Anförande nr 252
M a r t a A g u i r r e (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi i Vänsterpartiet tackar för svaret på vår motion om en återdemokratisering av trafikplaneringen. Det är ganska länge sedan vi lade fram motionen. Motionären i fråga finns inte längre kvar i vår församling, och regionen har dessutom bytt styre. Anledningen till att motionen skrevs kvarstår dock.

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är ett problem att trafikförändringsprocessen är väldigt sluten och odemokratisk. Som motionen beskriver är beslutandeprocessen i högsta grad höljd i dunkel. Vi har förstått att entreprenörerna i kollektivtrafiken har betydligt mer insyn och påverkansmöjligheter än vi som sitter i nämnden.

Som trafiknämndspolitiker har vi ett ansvar gentemot dem som åker kollektivtrafik, framför allt gentemot dem som kräver oss på svar om varför förändringar har gjorts i kollektivtrafiken som påverkar deras resande. Dessa svar blir vi skyldiga eftersom vi inte har någon insyn hur besluten faktiskt fattas.
Vi politiker kräver inte här någon detaljplanering, men vi vill ha en övergripande bild av processen och en transparens i beslutandeprocessen för alla politiska partier och inte bara dem som vid tillfället råkar styra eller är nämndordförande, oavsett kulör.

En av de saker som vi lyfter upp i motionen är att trafikplaneringsprocessen i dag sker utan formell delegation från trafiknämnden. Vi vill se en förändring där så att representanter från trafiknämndens samtliga partier ingår i de politiska samråd som gäller trafikförändringsprocessen.

Motionen anses besvarad eftersom en utredning är på gång. Vi välkomnar den och ser fram emot dess slutsatser. Vi vill dock säkerställa att processen för trafikplanering och trafikförändringar blir så demokratisk och transparent som möjligt. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 253
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag tackar Vänsterpartiet för motionen. Jag säger precis som Marta sade på väg från talarstolen: Oj, vad många som finns på talarlistan! Vi får se hur lång tid det här tar.

Jag vill inleda med att understryka att alla trafikförändringar grundar sig på demokratiskt fattade beslut. Målsättningen med varje trafikförändring i vår region är att uppnå de mål som stipuleras i trafikförsörjningsprogrammet. De utgår också från politiskt fattade beslut i budgeten och andra styrdokument och beslut som fattas här i fullmäktige.

Jag tycker att det är bra att vi påminner oss om just detta. Det är demokratiskt fattade beslut som är anledningen till olika trafikförändringar.

Med det sagt är insynen och det politiska inflytandet såklart av stor vikt i trafikplaneringen. De frågetecken som har lyfts upp om trafikplaneringsprocessen bör självklart rätas ut. Vi kommer därför att genomföra en översyn av trafikplaneringsprocessen under året för att öka transparensen och den demokratiska insynen. Jag ser fram emot att många här i salen ska engagera sig i det arbetet. Det känns som att det kommer att vara många som engagerar sig med tanke på hur lång talarlistan är.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag om att anse motionen besvarad.

Anförande nr 254
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Tack, Anton Fendert, för ditt inlägg! Jag tycker att du på ett bra och föredömligt sätt beskrev på vilket sätt det finns en tydlig förankring i besluten i budget, inriktningsdokument, Rufs regionala trafikförsörjnings-program och det löpande arbetet här både i fullmäktige och i nämnd gentemot kommuner och andra. Det finns dock ett undantag i detta, och det tänkte jag ta upp lite extra.

Det rör den i verksamhetsplanen upptagna och aviserade nedskärningen i kollektivtrafiken om 2 miljarder kronor de kommande tre åren. Det är något som inte har föregåtts av vare sig en adekvat föredragning i nämnden eller en diskussion och demokratisk prövning eller för den delen insyn i hur och på vilket sätt arbetet ska gå till, utifrån vilka principer, med vilken inriktning eller i vilken omfattning det ska göras. Det här riskerar att allvarligt underminera mycket av det förtroende som finns för hur vi tillsammans utför kollektivtrafik här i länet och arbetar med det. Här talar vi om politiskt initierade neddragningar och nedskärningar – kalla det anpassningar av trafikutbudet eller effektiviseringar om ni vill – som kan få väldigt stor påverkan på kommunernas planering av bostäder och etablering av arbetsplatser men också när det gäller enskilda människors möjligheter att på ett bra och förutsägbart sätt kunna veta hur kollektivtrafiken kommer att rulla här i länet under kommande år.

Det här gäller busstrafiken, tunnelbanetrafiken, pendeltågstrafiken, lokalbanetrafiken och pendelbåtstrafiken. Vi har skäl att säkerställa att det finns en reell insyn och transparens när politiken initierar trafikförändringar, framför allt av negativ karaktär. Vi måste stå upp för det som är politikens intentioner och principer bakom det som väntar, och vi måste göra det på ett sätt som innebär att det inte råder några tvivel om vem som initierar förändringarna och vilka principer, vilken grund och vilken inriktning som ligger bakom och till vilken omfattning det sker.

Av den orsaken tycker vi att Vänsterpartiet fångar något viktigt, framför allt utifrån de aviserade nedskärningarna i trafiken. Vi kommer att lägga ett förslag om ett tilläggsbeslut, som vi hoppas kommer att få ett brett stöd från alla partier här. Vi vet att den samlade oppositionen står bakom detta. Vårt förslag om tilläggsbeslut är att föreslå regionfullmäktige besluta att uppdra till trafiknämnden att säkerställa så att principer, inriktning och verkställighet av politiskt initierade justeringar, effektiviseringar och neddragningar av trafikutbudet alltid underställs trafiknämnden för beslut. Det handlar om demokrati och insyn och om att vi ska kunna ställa dem till svars som skär ned.

Anförande nr 255
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Vi i Kristdemokraterna står bakom förslaget till tilläggsbeslut som Kristoffer Tamsons just redogjorde för. Jag är nog inte ensam om att vara orolig över hur det egentligen står till i ekonomin inom SL-trafiken.

Det finns inte full finansiering för den verksamhet som vi ska bedriva och som vi har planerat för, men samtidigt ser vi att den nya politiska ledningen aviserar massor av dyra utredningar av olika slag som rimligtvis kommer att gröpa ur den peng som vi hade kunnat använda för att leverera det som våra invånare helst vill ha, nämligen en god kollektivtrafik.

Vi tycker att det är ett minimikrav att trafiknämnden får en ordentlig uppföljning och möjlighet att ta ställning till de nedskärningsförslag som eventuellt kommer från den politiska ledningen – om det nu inte är så att den i slutändan tycker att 3 ½ miljard i underskott inte räcker utan låter trafiknämnden gå med ytterligare underskott. Vi vet ju faktiskt inte hur den politiska ledningen tänker lösa detta dilemma.

Bifall till det tilläggsyrkande som Kristoffer Tamsons tidigare redogjorde för!

Anförande nr 256
M i c h a e l a H a g a (C): Herr ordförande! Vi får tacka Maria Mustonen för motionen. Det är en viktig motion och en viktig fråga inte bara för oss här i huset utan också för de kommunpolitiker som åtminstone jag har haft kontakt med och som ibland är upprörda över eller har synpunkter på trafikförändringsremissen. Vi kommer att göra en översyn av processen. Det är en viktig fråga som har förhandlats fram och också finns med i koalitionens politiska plattform.

Det finns lite olika uppfattningar bland kommunpolitikerna. Ibland är de mer involverade, ibland är de mindre involverade och ibland sker insynen och dialogen mer på tjänstemannanivå.
Många känner faktiskt inte till de lokala inspel som görs och känner sig inte hörda eller lyssnade till. De inspel som har gjorts har kanske heller inte förverkligats. Därför kan det komma reaktioner i efterhand. Vi kommer inte att kunna tillgodose alla önskemål – absolut inte. Men det är viktigt att alla är med i loopen. Det gäller både oss här i regionen och dem på den kommunala nivån.

Som Anton nämnde har vi styrdokument som ligger som grund för oss. Det är klokt att det får vara så. De dialoger som förs på tjänstemannanivå är också bra. Där blickar man långsiktigt, tio år framåt i tiden, för att se vad kommunerna planerar för.
Ibland byggs det upp stadsdelar och man förväntar sig att få kollektivtrafik där. Långsiktigheten måste därför också finnas.

Vi anser som sagt att processen behöver ses över, och det kommer att göras. Förhoppningsvis blir den mer transparent och demokratisk framöver. Men kanske öppnar den också för en förståelse för hur processen fungerar och hur dialogen är uppbyggd.

Det här har varit en viktig fråga för Centerpartiet, och det är en viktig fråga för koalitionen. Jag vill tacka för en bra motion.

Anförande nr 257
S a m u e l S t e p h a n (SD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Vi yrkar bifall till Vänsterpartiets motion, hör och häpna! När ett förslag är bra så är det bra, och vi ser inga hinder för att ställa oss bakom det. Detsamma gäller det förslag till tilläggsbeslut som har lagts fram. Även det ställer vi oss bakom och yrkar bifall till.

Anförande nr 258
D a n i e l A d b o r n (L): Ordförande! Jag tackar Vänsterpartiet för motionen. Vi i Liberalerna har dock svårt att ställa oss bakom den.

Jag tycker att förvaltningen ger ett väldigt bra svar på det. Det finns en rejäl process som hanterar uppdraget, och man kan inte på allvar säga att det saknas inflytande eller demokrati i dessa ärenden.

Vi kan däremot också hålla med om att man definitivt kan öka transparensen och insynen i processen. Under förra mandatperioden hade jag inte äran att finnas i regionfullmäktige, utan då var jag invald i Nynäshamns kommunfullmäktige. Jag ska kanske inte upprepa de adjektiv som jag emellanåt har använt mig av för att beskriva kollektivtrafiksituationen i Nynäshamn. Vi har inte alltid varit nöjda. Vi har också haft väldigt svårt att kunna få ta del av anledningen till att det har blivit som det har blivit. Har våra synpunkter från Nynäshamn kommit fram? Hur har de hanterats?

Det här är ett problem. Det är framför allt ett problem när man sitter i trafiknämnden, vilket jag kommer att ha äran att göra under den här mandatperioden. Därför tycker jag och Liberalerna att det tilläggsbeslut som Kristoffer Tamsons har tagit fram och framfört härifrån talarstolen är bra. Det finns skäl att se över processen, och det finns också möjlighet till att förbättra och förstärka insynen i den. Till det yrkar jag bifall.

Anförande nr 259
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Jag tänkte först och främst tacka för en väldigt bra motion från Maria Mustonen.

Det här är ett problem som har hängt med ett tag nu, och jag misstänker att det fanns långt innan jag hamnade i trafiknämnden förra mandatperioden. Under resan har man lyft upp ett problem som har funnits. Trafiknämnden lovade redan under förra mandatperioden att man skulle göra något åt det här.
Kanske talar jag lika mycket till de politiker här som pratar om demokrati, insyn och så vidare. Men i praktiken handlar det bara om att det som kommer ut varje år till kommunerna då de får tycka till om olika busslinjer. Det är inte så att det kommer ned till alla politiker; alla har ju inte insyn i processen. Sedan skickas det tillbaka till trafikförvaltningen för att därefter hamna hos SL och våra olika operatörer.

Problemet år efter år är att det finns medborgare som mejlar förmodligen alla i trafiknämnden och frågar varför den ena eller andra busslinjen försvunnit eller ändrats. Det här är människor som påverkas. Deras vardag förändras. Deras resmönster förändras, vilket i vissa fall kan leda till stora problem.
Det gäller inte minst äldre, barn och människor som saknar andra sätt att resa eller inte har råd att åka på den dyra E4:an och betala trängselskatt. Så kan det vara.

Det är just dessa problem som motionen tar upp. Någonstans måste våra medborgare få mer inflytande och större insyn för att kunna påverka som sker i kollektivtrafiken. Det här är något som vi tar upp i vår budget. Det har vi gjort under lång tid. Vi tar upp att frågan måste förbättras på något sätt och att det måste finnas ett verktyg som är genomskinligt. Det är exakt detta som motionen lyfter upp. Jag yrkar därför bifall till den, precis som min kollega Samuel gjorde tidigare. Jag hoppas också att man behandlar det här seriöst.

Ett exempel som jag tänkte ta upp är det som skett i Norrtälje och Vallentuna för inte så länge sedan. Vi fick ett styrdokument till oss, och vi skulle prata om anropsstyrd trafik, vilket såklart är en god tanke. Jag tror att alla partier tycker att det är en fantastisk idé för att förbättra kollektivtrafiken ute i landsbygden. Men det visade sig att man som operatör för vår busstrafik kan tolka det här på ett annat sätt: Det här innebär en viss besparing genom att man kan dra in en busslinje. Det fick därför en motsatt effekt än vad man från början hade tänkt sig. Här finns alltså en problematik.

Vi måste på något sätt förtydliga vad vi vill. Vi vill ju göra kollektivtrafiken bättre. Vi vill inte göra det sämre. Om man tar bort en linje måste man förklara varför, hur man ersätter den och så vidare.

Återigen: Bifall till motionen! Den är jättebra.

Anförande nr 260
Regionrådet S e h l i n (V): Herr ordförande, ledamöter! Vänsterpartiet har återkommande tagit upp den här frågan i trafiknämnden. Vi har en årlig process av trafikförändringar där vi i nämnden fattar beslut om att skicka ut ett stort dokument på remiss med de olika trafikförändringarna och uppdrar åt förvaltningen att arbeta vidare med det. Det är detta som vi i politiken gör. Sedan har vi delegerat till förvaltningen att fatta beslut om de olika förändringarna om linjer, bussar, tåg och allt sådant. Det här har vi också diskuterat när vi hade en interpellationsdebatt. Vi sade att det är väldigt långa processer. Om man gör en förändring på ett ställe betyder det att det blir en förändring någon annanstans. Det här är en helhet.

Vänsterpartiet har återkommande sagt att trafikförändringsprocessen behöver återdemokratiseras. Det kan göras på olika sätt. Man kan till exempel ta tillbaka en del av det som operatörerna i dag gör till förvaltningsnivån. Man kan också ha en större transparens när det gäller politiken, så att vi i nämnden får bära mycket mer av förändringarna själva.

När jag själv kom in i trafiknämnden hade vi politiska samråd med kommunerna då också politiker från oppositionen satt med. Man diskuterade det här. Man delade upp länet mellan sig och åkte ut och träffade till exempel KSO och pratade om förändringarna tillsammans. På så sätt blev man bärare av förändringarna.

Det här kan alltså göras på olika sätt. Jag är väldigt glad över att Anton säger att det hela ska ses över nu för att ta reda på hur man kan göra processen bättre.

Som ni vet har trafiknämnden styrts av Moderaterna i 16 år, och när vi har lyft upp detta i nämnden har det funnits ett totalt ointresse av att göra någon som helst förändring av det här. Vi har försökt säga att det får konsekvenser. När en linje väl är ändrad och bussen inte går mejlar resenärerna till oss i trafiknämnden och undrar varför vi har tagit bort deras buss eller varför vi har ändrat på det ena eller andra. Och då vet vi inte varför. Vi har skickat ut förslag på remiss. Det har delegerats till förvaltningen att fatta beslut om. Vi kan inte stå för det hela, och så blir det så här.

Hur man än gör det här vill vi ha en annan process än nu. Men Moderaterna har som sagt inte varit intresserade av det. Jag upplever deras nu lagda förslag till tilläggsbeslut som bara en känga och ett försök att så split här i salen. Det finns inget riktigt intresse från den sidan att verkligen göra något åt trafikförändringsprocessen. Jag är såklart glad över att Sverigedemokraterna yrkar bifall till vår motion, men sent ska syndaren vakna.

Vi har lyft upp dessa frågor väldigt många gånger utan någon som helst förståelse eller något öppnande för diskussion från den andra sidan. Vi kommer att yrka bifall till vår motion. Den täcker det som vi vill se över. Bifall till Vänsterpartiets motion!

Anförande nr 261
Regionrådet T a m s o n s (M): En osanning blir inte mer sann för att den upprepas. Jag vet inte hur många gånger vi har utvecklat och förändrat trafikförändringsprocessen under de senaste åren.

Jag vill också minnas en sak: Som praxis etablerade jag själv som ordförande att politiskt initierade förändringar av trafikutbudet skulle underställas nämnden för demokratiska beslut och insyn. Om ni inte minns det var detta resultat när vänsterpartierna för några år sedan gjorde upp och underminerade SL:s ekonomi med en halv miljard. Vi blev tvungna att sjösätta ett sparbeting kopplat till detta. Jag stod upp för det här, och vi förde ut det till nämnden för beslut. Jag var runt i varenda kommun som var berörd för att förankra det här. Det Anna Sehlin säger här är alltså bara nys.

En sak är dock väldigt viktig. Vill man ta tillfället i akt, framför allt nu när politiska nedskärningar – kanske i miljardklassen – i kollektivtrafiken står för dörren, att säkerställa transparensen, den demokratiska insynen och möjligheten för oss att tycka till om den finns ett förslag på bordet. Det är bara att rösta för det. Om man inte röstar för det vill man inte ha det ni argumenterar för.

Anförande nr 262
Regionrådet S e h l i n (V): Vi har återkommande lagt förslag om att demokratisera trafikförändringsprocessen. Det har aldrig tagits emot av den moderatledda ordföranden i trafiknämnden så att det blev en förändring i trafikförändringsprocessen. Vi har återkommande, varje år, lagt fram det, men det har röstats ned.

Nu har vi en motion som handlar om att demokratisera trafikförändringsprocessen, och vi uppmanar er att stödja den. Jag hoppas att ni kommer att rösta för den. Det är vad det handlar om.

Anförande nr 263
Regionrådet T a m s o n s (M): Svaret på motionen har tagits fram under den tid då jag var ordförande i trafiknämnden.
Det svar från regionrådsberedningen och andra som nu har redogjorts för har i stor utsträckning tagits fram i blocköverskridande politisk enighet i trafiknämnden, med Vänsterpartiet undantaget. Där har vi ingenting nytt.

Låt mig dock konstatera en sak. Det nya som har skett sedan dess är att politiskt initierade neddragningar av trafiken i mångmiljardklassen står för dörren. Ska de få ske utan transparens, utan insyn och utan att politiken underställs principerna, inriktningen och verkställigheten av dessa beslut eller inte? Om det finns det bara ett förslag vi kan rösta på i dag, och det är det förslag som bevisligen hela oppositionen nu står bakom men som ingen i vänsterstyret ämnar stödja.

Anförande nr 264
Regionrådet S e h l i n (V): Jag vill bara fråga Kristoffer Tamsons: Tänker du rösta för bifall av motionen?

(F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e n : Kristoffer Tamsons kan tyvärr inte svara på det just nu, men han kan begära ordet senare om han så önskar.)

Anförande nr 265
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Är det någon som blir förvånad över Kristoffer Tamsons försök till helomvändning i detta? Under alla år har Kristoffer varit emot att diskutera förändringar som dessa av trafikplaneringsprocessen. Nu har vi i det nya styret varit helt överens om att frågan behöver ses över. Som Michaela Haga hänvisar till handlar det i mycket om att många, även här i salen, känner igen sig i den kommunalpolitiska rollen. Man har inte känt att man har fått vara med.

Man vet inte hur planeringsarbetet för nya bostadsområden ska göras, hur det kommer att te sig för arbetsplatserna, för företagare eller för dem som är anställda på ett företag som ganska kort innan får hela sin dagsplanering omställd på grund av att man får saker och ting i knät.

Det är det här vi i den styrande koalitionen nu vill se över i lugn och ro och med ordning för att på det sätt försöka öka transparensen och möjligheten till inflytande och insyn över hur vårt län ska trafikplaneras. Det är oerhört viktigt för våra medborgare och våra resenärer som finns där ute.

Att Kristoffer nu i stället försöker göra detta till en fråga om något helt annat, nämligen den katastrofala ekonomi som vi har fått ärva efter 16 år av moderat styre, är kanske inte helt förvånande. Därför vill jag hänvisa till att vi självklart har den regionala utvecklingsplanen. Dessutom har vi trafikförsörjningsprogrammet, som faktiskt just nu ses över och som så småningom kommer upp till beslut igen. Det är detta som måste vara utgångspunkten när vi ska planera och göra det på ett trovärdigt sätt. Vi måste också göra detta på ett betydligt bättre sätt tillsammans med kommunsektorn.

Med hänvisning till det som trafikregionrådet Anton Fendert sade i sitt inlägg vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag och avslag på tilläggsyrkandet.

Anförande nr 266
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Det ska göras en översyn, och jag hoppas att alla partier som nu engagerar sig i den här debatten vill bidra med inspel till just den för att öka transparensen och den demokratiska insynen i trafikplaneringsprocessen.

Med detta upprepande vill jag bara säga att det börjar bli något av en dålig vana att Moderaterna lägger fram förslag i trafikärenden både sent och med tveksam koppling till ärendet. Jag vill därför yrka avslag på det sent påkomna förslaget till tilläggsbeslut som framställts av Moderaterna. Låt mig citera en person här i salen: ”En osanning blir inte mer sann för att den upprepas.”

Trafikanpassningar ska göras enligt både Moderaternas budget och mittenkoalitionens budget eftersom läget i trafiken är nytt efter pandemin. Det är inga konstigheter med det. Jag hoppas att vi kommer att kunna debattera det flera gånger framöver. Men jag tycker att vi ska hålla oss ifrån att fara med osanning.

Anförande nr 267
M a t h i a s L i n d o w (L): Herr ordförande! Som kommunpolitiker har jag svarat på den här remissen många gånger under åren. Jag tycker att processen har varit väldigt bra. Vi som kommun har verkligen fått chans att sätta oss in i kommande processer och förändringar och se vad som är på gång. Men samtidigt kan man alltid göra saker och ting bättre. Om vi bortser från när man tog bort en linje med två veckors varsel har vi alltid haft en förberedelseperiod från februari eller mars fram till december att se över vad vi kan göra.

Det vi har saknat är möjligtvis varit återkopplingen från trafikförvaltningen om de inspel vi gör och varför det inte blev som det var sagt. Jag förstår att den kompetens som finns i trafikförvaltningen och ute bland operatörerna långt överskrider den kompetens som vi kommunpolitiker besitter. De kan förstå hela det komplexa samband som krävs för att få ihop en fungerande trafik.

Jag ser med glädje på att processen ska utvecklas. Men samtidigt vill jag att man hela tiden effektiviserar och ser över det här. Det är alltid positivt. Som Kristoffer Tamsons lyfter upp är även jag rädd för att vi nu kommer att få se svärdshugg i kollektivtrafiken ute i kommunerna.

Det gäller särskilt för oss som ligger långt ut i länet. Jag yrkar därför verkligen bifall till Moderaternas tilläggsförslag, som vi i Liberalerna står bakom.

Anförande nr 268
Regionrådet T a m s o n s (M): Budget 2023 förutsätter en effektivisering med 290 miljoner kronor. År 2024 förutsätts effektiviseringar med ytterligare 963 miljoner kronor, och år 2025 ytterligare 715 miljoner kronor. Det innebär effektiviseringar på totalt 2 miljarder kronor, eller drygt 10 procent. Det är vad som står uttryckt i den verksamhetsplan som vänsterstyret har antagit i trafiknämnden som en konsekvens av deras egen budget, antagen här i salen. Det är så verkligheten ser ut. Förvaltningen, operatörer och anställda i kollektivtrafiken vittnar om att dessa effektiviseringar inte går att genomföra utan att det kommer att kännas och märkas.

Anton Fendert sade tidigare i en debatt här i dag att detta inte ska börja sättas i verket i år utan under trafikåret 2024. Jamen, det trafikåret börjar vi ju att planera för nu. Vi har dialog med kommuner, arbetsgivare, intresseorganisationer och andra om detta just nu.

Det ska ut en remiss om inte i dagarna så de närmaste veckorna, och vi har i ansvarig nämnd ännu inte fått en redogörelse om principerna och inriktningen för detta, än mindre på något sätt fått bekräftelse på att konsekvenserna — om det blir märkbara, dåliga, dumma, kortsiktiga nedskärningar av kollektivtrafiken — kommer att underställas nämnden för beslut.

Jag tycker att här finns oerhört mycket att markera beträffande när vi ska släppas in och ta ansvar. Nej, inte i detaljfrågor. Nej, inte på ett sätt som lamslår de övergripande styrande dokumenten och det som vittnas om här när det gäller expertkompetens och övergripande större trafikplanering över tid.
Det styr vi med dokument som trafikförsörjningsprogram, RUFS, mål i budget och inriktning för den löpande verksamheten genom att styra in på vissa inriktningar, vissa satsningar, kopplade till detta.

Politiken själv säger att vi nu hamnar i strid med Rufs, i strid med det regionala trafikförsörjningsprogrammet för att börja genomföra effektiviseringar i verksamheten. Att då inte säga att det är rimligt när det gäller principer, när det gäller inriktning, när det gäller genomförande, att politiken får god insyn, får fatta beslut och kunna bestämma, det förstår jag inte. Jag förstår ärligt talat inte det.

Så agerade jag som ordförande. Så agerade vi som allians och senare som blågrönt styre när vi genomförde effektiviseringar, ibland tvingade av andra politiska partier att genomföra. Det skulle aldrig föresväva oss att rusta ned och säga och det har trafiknämnden, våra trafikpolitiker, inte med att göra, det ska vi gömma under mattan och hoppas att det inte kommer att märkas. En sak kan jag lova er: Det kommer att märkas, och då kommer vi att jaga er när det gäller resultatet av er politik.

Anförande nr 269
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag känner mig övertygad om att många politiker här i salen ser igenom det som nu sker. Låt mig återigen läsa upp det som står i Moderaternas budget: Analysera bestående förändringar av resandet mot tidigare prognoser och förbereda nödvändiga anpassningar av trafikutbudet. Det är andra ord än de som vi använder, men det betyder samma sak. Vi ska titta på trafikutbudet till 2024. Det kommer att ske inom ordinarie process. Jag är över huvud taget inte orolig för det.

Jag har i dag redogjort för mina ingångar i det här arbetet. Vi ska effektivisera våra trafikavtal, vi ska anpassa hur vi arbetar, och vi ska framför allt arbeta stenhårt för att få tillbaka resenärerna till kollektivtrafiken. Vi ska ha en attraktiv, snabb och prisvärd kollektivtrafik. Det hoppas jag att många i den här salen kan ställa sig bakom.

Anförande nr 270
Regionrådet T a m s o n s (M): Du missar några saker. Har man en annan taxepolitik än vad ni har, har man en annan vilja att effektivisera verksamheten och stärka intäkterna än vad ni har, har man en helt annan inriktning när det gäller att säkra upp med resurser från tidigare resultat på ett sätt som innebär att vi kan överleva stormen till följd av kostnadskriser som vårt samhälle nu går igenom, ja då kan man hantera situationen på ett annat sätt än den storm som ni just nu skördar för vad gäller kollektivtrafiken. Det är det som oroar oss. Det som vi nu ser, svart på vitt, hade kunnat undvikas med en annan inriktning på politiken här och nu. Ni skapar en multiplikatoreffekt när det gäller hur kollektivtrafikens ekonomi hanteras, som kommer att bli svår. Ni vill inte underställa politiken möjligheten att få insyn i konsekvenserna av detta, att få säga sitt om principer eller inriktning och än mindre fatta beslut om vad som ska göras och vad som ska prioriteras.

Jag är övertygad om att många av de konsultutredningar ni tillsatt skulle nämnden rösta nej till om den visste att det innebär indragna bussturer och utglesad pendeltågstrafik.

Anförande nr 271
Regionrådet F e n d e r t (MP): Analysera bestående förändringar av resandet mot tidigare prognoser och förbereda nödvändiga anpassningar av trafikutbudet. Det står i Moderaternas budget. Det uttrycks på ett annat sätt i mittenkoalitionens budget. Jag är alldeles övertygad om att vi är överens om detta. Det står svart på vitt i era papper.

Anförande nr 272
Regionrådet T a m s o n s (M): Ja, men vi gör det utifrån två helt olika kostnadsmassor. Vi grundar på olika sätt för framtiden i årets budget. På så sätt kommer våra justeringar att behöva vara ganska små på ett sätt som går att hantera medan era justeringar hamnar i mångmiljardklassen på ett sätt som innebär att om ni enkom ska möta er taxepolitik, kostnadskrisen, den kvarvarande effekten av pandemin som nu börjar bli ganska liten, med effektiviseringar i trafikutbudet. Då blir det stora effektiviseringar. Det är problemet med den politik ni nu sjösätter. Det riskerar att bli konsekvensen.

Det går att backa från det. Det går att nå en bred överenskommelse om taxorna, ekonomin, inriktningen när det gäller investeringar, verksamhet, nya intäkter och annat på ett sätt som kan dämpa behoven. Den utsträckta handen gav jag er när vi skulle fatta beslut om budgeten. Den finns fortsatt där. Ett viktigt steg på vägen dit är att vi gemensamt får se konsekvenserna av den plan som nu har sjösatts, för de är stora. Låt oss få se dem. Rösta ja till förslaget om tilläggsbeslut.

Anförande nr 273
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Jag tänkte klargöra ett och annat i debatten. Det första gäller motionen, varför den dyker upp i debatten. Det har nämnts att frågan tagits upp i nämnden under tidigare mandatperioder. Alltså är det inte det nya styrets uppfinning att vi ska se över systemet. Det finns brister i det såsom det ser ut i dag. Vänsterpartiet frågar om Kristoffer Tamsons avser att rösta ja till motionen eller bara till det förslag de själva lägger fram.

Det andra jag ifrågasätter är den styrande majoriteten. Vi har Vänsterpartiets motion, och då kan man tycka att det borde anses vara en bra motion och inte ha någon debatt alls, att bara tillstyrka den. Därför undrar jag vilken konflikt det finns inom det nya röda styret om de inte kommer överens om hur de ska driva trafiknämnden och kollektivtrafiken över huvud taget i Stockholm.

Det är viktigt att vi tar upp de ekonomiska förutsättningar vi har, men frågan som dykt upp under många år kvarstår. Alla som sitter i trafiknämnden kommer att få frågan hur man planerat för busslinjerna och så vidare. Hur kommer ni att lösa det? Vilket svar kommer ni att ge till de invånare som är oroliga för att deras kollektivtrafik ska läggas ned eller förändras?

Anförande nr 274
M a r t a A g u i r r e (V): Den här debatten verkar lite grann ha kapats av högerkrafterna, och därför vill jag påminna om att det inte är en vänsterkoalition som styr. Det är inte ett vänsterstyre. Om vi hade haft ett vänsterstyre skulle politiken ha sett helt annorlunda ut. Det är en mittenkoalition som styr, och det lyser igenom.

Jag vill påminna vad motionen egentligen handlar om. Den handlar om bristen på insyn i hur besluten har fattats och om vad. Framför allt har vi mindre partier inte haft någon som helst insyn i det hela oavsett om vi suttit i kommunerna eller i trafiknämnden. När vi får frågan varför min buss inte längre går, varför ni ställt in den tunnelbanan, varför det ser ut som det gör kan vi inte svara på det. Dessutom är det oftast bara ett konstaterande — ni har förstört mitt liv, nu går inte min buss längre, nu måste jag åka tre timmar längre, och så vidare. Och vi kan inte svara. Det vill vi belysa med motionen.

Det finns många poäng vi kunde slänga på varandra, men vi står över det och yrkar fortfarande bifall till vår motion. Jag hoppas att ni som tycker att det är en bra motion röstar för den.

Anförande nr 275
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag vill tacka Marta och Vänsterpartiet för att ni för tillbaka fokus i debatten till det som debatten handlar om, nämligen Vänsterpartiets motion om en återdemokratisering av trafikplaneringsprocessen. Jag ser fram emot vårt fortsatta gemensamma arbete i frågan där vi med ingångsvärdena att öka transparensen och den demokratiska insynen i trafikplaneringsprocessen ska göra ett gemensamt arbete. Jag ser också fram emot att få se hur starkt intresset för att ta del av det arbetet är när fullmäktigedebatten är avslutad. Det ska bli mycket intressant.

§ 27
Motion 2020:61 av Msciwoj Swigon (SD) och Per Carlberg (SD) om att permanent avskärma bussförarmiljön
RS 2020-0795

Anförande nr 276
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut, att anse motionen besvarad. Jag nöjer mig med det skriftliga svar som bifogats dokumentet.

Anförande nr 277
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag tackar för motionen från Sverigedemokraterna men kanske framför allt för den politiska samsynen i den här frågan.

Som framgår av vårt skriftliga svar pågår en utveckling av bussflottan med nya standarder för fordonens utformning. Vissa nya bussar har redan den nya standarden, vilket jag tycker är mycket positivt. Dock är det viktigt att vi vid en eventuell standardisering inte föregår den utvärdering som pågår utan tar med de många aspekter som är viktiga att beakta när vi ska fatta ett sådant beslut. Jag ser fram emot det arbetet och att vi ska få många nya bussavtal och många nya bussar på plats under mandatperioden. Även jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

§ 28
Motion 2021:67 av Jonas Lindberg (V) om att enbart 1177, regionen och myndigheter borde informera om sjukvården och sjukvårdsrådgivning i kollektivtrafiken
RS 2021-0918

Anförande nr 278
Regionrådet Lindberg (V): Ordförande! Den här motionen väcktes under förra mandatperioden. Sedan dess har det hänt en del saker. Bland annat har SKR landat i att man ska ta fram riktlinjer för marknadsföring av digital vård, vilket hälso- och sjukvårdsnämnden nu jobbar med att implementera i Region Stockholm. Vi har i vårt samarbetsavtal med mittenkoalitionen enats om att riktlinjerna för nätläkares reklam i Region Stockholm särskilt ska utredas. När utredningen är färdigställd kommer vi att kunna besluta om vilken typ av skärpningar och förändringar som krävs för att digitala vårdgivare inte ska kunna uppmuntra till att söka vård för sådant som inte innebär vårdbehov. Därmed tycker vi att regionstyrelsens svar på motionen är bra, och vi yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 279
Regionrådet Fendert (MP): Ordförande! Man kan tro att jag försöker vinna någon typ av stegräkningstävling här.
Mittenkoalitionen har tillsammans med Vänsterpartiet ett arbete på den här punkten, precis som Jonas nämnde. Jag ser fram emot att vi det kommande året gemensamt ska kunna arbeta med det. Det finns många intressanta aspekter att ha med sig i det arbetet. Utöver nätläkares reklam har vi sagt att vi vill stärka hållbarhetskraven, vi vill titta på spelreklamen, vi vill titta på fossilreklamen. Att det är särskilt utpekat i vårt arbete tycker jag är väldigt bra. Jag hoppas att fler partier i den här salen kommer att ansluta sig till det arbetet framöver.

Med det sagt yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag och tackar för motionen.

Anförande nr 280
Regionrådet Swigon (SD): Herr ordförande! Jag börjar med att yrka avslag på motionen. Det jag ser som problematiskt med motionen är att så fort Vänsterpartiet ska begränsa någonting, särskilt då det gäller reklam, fri handel och liknande, finns det en tendens att det går över styr. Jag tänker på den reklam som Sverigedemokraterna hade i samband med valet; vi hade segertåget som var fint och blommigt och fick åka runt i vår kollektivtrafik. Där har vi visat att det finns en stor acceptans för den reklam vi vill ha i vår kollektivtrafik. Det finns såklart fall då man kan diskutera hur passande reklamen är, eller om den inte är passande, men vi måste vara öppna för den reklam som vi har och välkomna de intäkter vi får till vår kollektivtrafik.

Sverigedemokraternas politik är att bredda reklamen så mycket som möjligt för att kunna hålla nere biljettpriser och delvis finansiera dem med utökad reklam i tunnelbanan och i bussarna.

Jag ser en stor fara med alla begränsningar, vad det eventuellt skulle kunna innebära, särskilt om det kommer från vänsterhåll, vilka konsekvenser det skulle få och hur det i sin tur skulle påverka intäkterna och i förlängningen även biljettpriserna.

Anförande nr 281
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Mot bakgrund av att här förevarit diskussioner mellan vissa partier där man lagt principer för hur man ska arbeta med någon form av regelverksförändringar eller inte regelverksförändringar och annat, diskussioner som vårt parti inte varit inbjudet till och därmed inte heller deltagit i, avser vi att inte delta i beslutet. Men om det finns ett intresse av att få en mer balanserad syn på detta än den som många gånger framförs av Vänsterpartiet när det gäller reklam i kollektivtrafiken så står vi till förfogande.

Något som vi bevisligen inte varit delaktiga i och som det förts samtal om bakom lyckta dörrar skulle vi ha svårt att kunna fatta beslut om eftersom vi därmed inte fått alla fakta på bordet för att kunna ställa de frågor som vi velat ställa dels om vad detta innebär, dels om den översyn som bevisligen pågår men som vi inte varit inbjudna att delta i. Av den orsaken deltar vi inte i beslutet.

Anförande nr 282
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Kristdemokraterna deltar inte heller i det här beslutet.

Anförande nr 283
C e c i l i a E l v i n g (L): Jag vill meddela att inte heller Liberalerna deltar i beslutet.

§ 29
Motion 2020:60 av Msciwoj Swigon (SD) och Henrik Mellström (SD) om införsel av permanent av- och påstigning via bussens samtliga dörrar
RS 2020-0794

Anförande nr 284
Regionrådet S w i g o n (SD): Herr ordförande! Jag tror att motionens titel och att-sats talar för sig själv. Den här motionen väcktes för två år sedan när vi hade full pandemi i Stockholm. Tanken med motionen var att vi dels skulle öka kapaciteten, dels minska smittspridningen eftersom det rådde stor osäkerhet kring den. Jag har redan fått svar på att man arbetar med det, att det pågår ett pilotprojekt på buss 4, vilket är mycket bra.

Skillnaden är att vi vill se det som standard. Det finns i ett flertal storstäder i Europa och är alltså inget som vi går i bräschen för. Det har prövats tidigare. Det finns flera aspekter av detta. Det första är att man förkortar den tid som bussen står stilla vid en hållplats innan den fortsätter till nästa hållplats. Det andra är att busschaufförerna inte längre ska vara biljettkontrollanter. Det är en uppgift som de har i dag, att ta den konflikt som uppstår när någon saknar biljett, att kolla om biljetten blippas och så vidare. Busschaufförer ska inte hålla på med sådant. De ska köra bussen, se till att det är tryggt och säkert, se till att de som stiger på och av gör det på ett säkert sätt. Ingenting annat, utom att köra bussen på ett säkert sätt såklart. Ansvaret ska inte innebära kontroll av biljetter där de kan hamna i konflikt med individer som saknar biljett och ska föra något slags diskussion, vilket antingen leder till misshandel eller till otrevligheter för chauffören. Det är den stora skillnaden mot det som vi föreslår i vår motion.

Jag vill tillägga att vår andra att-sats innebär att vi vill ha fler kortläsare. Det är nästa sak som saknats under pandemin. Vi öppnade dörrarna.

Resultat av det var att vi fick stora inkomstförluster särskilt på bussarna. Det fanns olika skäl till det. Ett var att det fanns individer som passade på, det plankades, ett annat var att de som hade betalat för sin resa eller ville betala för sin resa inte gavs möjlighet att göra det. Det var ett stort misstag som vi också påpekade. Det är klart — öppnar man dörrarna måste det finnas sätt för människorna att validera sin biljett, betala sin resa. Majoriteten vill ju göra det.

Det finns en liten grupp individer som inte vill betala för sin resa och tycker att det är fullt naturligt att andra ska betala deras resa, så kallade plankare. Det har under många år varit en hipp grej att göra så, särskilt kanske för medelålders män som tycker att det är det mest spännande de kan göra i livet. Då finns ett tredje verktyg som vi vill implementera, och det är civilklädda biljettkontrollanter. Som jag förstått det har trafikförvaltningen tittat på det och också infört det på buss 4, rätta mig om jag har fel. Det vill vi införa. Det ska helt enkelt gå att kontrollera dem som kliver ombord och inte betalar sin biljett. De ska inte kunna använda bussen till gratisresor. För att införa detta krävs ett nytt biljettsystem. Det har vi inte riktigt i dag.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 285
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Tack, Msciwoj, för motionen! Det är fantastiskt att även här få Sverigedemokraternas stöd i en väldigt viktig fråga, utvecklingen av Stockholms kollektivtrafik. Jag delar er ambition i stort, att det borde vara standard i alla bussar. Men jag tycker att vi ska göra det på ett ordnat sätt. Även om det är standard runt om i Europa och på många platser i Sverige är det en stor förändring i Stockholms kollektivtrafik, som under lång tid haft påstigning fram.

Du tar upp att många inte betalade för sin biljett under pandemin och nämnde många anledningar till att det var så. Den största anledningen som identifierats är att det gick ett rykte att man inte behövde betala när man åkte buss under pandemin. Nu när vi har ett pilotprojekt på buss 4 är så inte längre fallet. Vi har blippapparater vid alla dörrar på bussarna, och vi har en mycket hög validering av biljetterna. Det är många som betalar för sig enligt projektet på buss 4, än så länge i alla fall.

Det finns många positiva utfall, utöver att fuskåkandet inte ökar, när vi öppnar dörrarna på bussarna. Vi får kortare stopp, minskad fuskåkning och färre köer in till bussen, vilket gör att bussen kan gå snabbare. Vår ambition är att det ska utökas till samtliga stombusslinjer i innerstaden. Vi har som ambition att det ska bli standard i hela kollektivtrafiken. Låt oss göra det i ett ordnat förfarande. Det blir spännande att följa arbetet framöver.

Av dessa anledningar yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 286
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Från Kristdemokraternas sida lade vi ett särskilt uttalande i regionstyrelsen, och vi lägger samma särskilda uttalande här i dag. Vi ser faktiskt en hel del utmaningar med det här sverigedemokratiska förslaget, och även med det införande som Anton talar sig varm för.

Vi ser att det här faktiskt är någonting som inte fungerar problemfritt på andra håll, om vi ska vara riktigt ärliga. Jag har talat med Anton Fenderts partikamrat i Västra Götalands-regionen, Ulrika Frick, som har varit kollektivtrafikregionråd under den gångna mandat-perioden. Där har de gått i precis motsatt riktning mot det här förslaget. Varför har de gjort det, jo för att fuskåkandet var så väldigt omfattande.

När de gick i den andra riktningen och såg till att avveckla arbetet med att tillåta påstigning genom alla dörrar, något som man ägnat sig åt i många år i Göteborg, så minskade fusk-åkandet radikalt. Det här är alltså inte, om man får tro henne, en fråga om åsikter eller något sådant. Det här är konkreta fakta. Förslaget medför ökat fuskåkande.

Även om vi i liten skala inte har sett de effekterna än på linje 4, så kommer det att ge den effekten om vi genomför förslaget i stor skala. Denna fråga tror jag är någonting som vi ska diskutera lite senare, Anton och jag, i en interpellationsdebatt. Jag tror att det är viktigt att vi går in i de här förslagen med öppna ögon och faktiskt tar till oss empirin i fråga om hur detta fungerar.

Som sagt lägger vi ett särskilt uttalande i det här ärendet.

Anförande nr 287
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag tänkte egentligen inte gå upp i replik, men eftersom Ulrika blir citerad får jag väl ändå tala för henne som representant för mitt parti på något sätt.

Jag har också talat med Ulrika. Omställningen i Göteborg och Västra Götaland handlar framför allt om ytterst få bussar. På stombusslinjerna i Göteborg kan man fortfarande kliva på i alla dörrar. På linje 4 – om vi ska tala om empiri – så ser vi att fuskåkandet snarare är lägre nu än vad det var tidigare för det är lättare att betala sin biljett.

Jag hoppas att det fortsätter att vara så.

Det är just av den här anledningen som jag säger: Låt oss göra det här ordnat, steg för steg så att vi ser att fuskåkandet inte ökar!
Det här ska inte vara ett införande där fuskåkandet ökar, utan det ska snarare vara en reform för att öka attraktiviteten i kollektivtrafiken och se till att bussen kommer fram snabbt. Det här är mina ingångsvärden i den här frågan, och jag hoppas att vi kan säkerställa att det blir som jag tror.

Anförande nr 288
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Jag håller helt med dig om att ett ordnat införande är klokt, eftersom ett ordnat införande faktiskt snabbt kan dras tillbaka när det får den typen av effekter som vi ser i till exempel Göteborg eller Västra Götalandsregionen.

Vi behöver ha ambitionen att alla ska betala för de resor som de gör. Vi ser att det finns en uppenbar risk att det här kommer att urarta om det här försöket går vidare.

Anförande nr 289
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag vill understryka att jag tycker att det är farligt att bestämma sig på förhand och ha ideologiska ingångar i den här typen av frågor som handlar om att öka kollektivtrafikens attraktivitet.

När fuskåkandet ökar, säger du nu i debatten. Jag vill säga: Om fuskåkandet ökar så ska vi kunna rulla tillbaka och göra anpassningar. Det kan inte handla om att vi redan nu kan tro att det kommer att bli så. Vårt inledande pilotförsök pekar åt andra hållet, och då måste man kunna vara öppen för att så är fallet.

Anförande nr 290
Karl Henriksson (KD): Ordförande! Naturligtvis ska vi vara öppna för att det skulle kunna bli annorlunda. Samtidigt kan vi säga att galenskap är att göra samma sak om och om igen och förvänta sig ett annat resultat. Det vill säga, om man har sett att i Göteborg där man har samma lagstiftning som vi, där man har samma typ av människor – de är inte så speciellt annorlunda – så får man ett annat resultat än det som Anton hoppas på.

Jag hoppas att jag har fel och att Anton har rätt och att stockholmarna är genomärliga, men jag skulle inte satsa pengar på det.

Anförande nr 291
Lina El Yafi (V): Ordförande! Vänsterpartiet vill ju att man ska kunna visera sina biljetter i de bakre dörrarna. Det handlar framför allt också om att hot och våld är sådant som ofta är kopplat till själva viseringsmomentet. Så om man villa komma åt hot och våld så ska man också ta bort viseringen framme hos bussförarna.

Vi deltog inte i regionstyrelsens beslut, så jag vill anmäla att vi inte deltar i beslutet nu heller.

Anförande nr 292
Regionrådet Swigon (SD): Herr ordförande! Det verkar som om vi är rörande överens med det nya röda styret och samtidigt med en del av oppositionen.

Det som skiljer här och det som jag nämnde tidigare är att det behövs tre steg. Det första är naturligtvis att man öppnar dörrarna, det andra att man har möjlighet att betala för sin resa, men det måste finnas någon sorts kontrollfunktion. Det var därför som min fråga handlade om ifall det stämmer att man har kvar de här civilklädda biljettkontrollanterna på linje 4 som man talade om. Det var det som jag fick höra förra mandatperioden, alltså att de skulle vara kvar.

Vi har motionerat om detta under förra mandatperioden, det var före Anton Fenderts inträde i trafiknämnden. Då fick vi avslag från samtliga andra partier som inte var särskilt intresserade av att driva just frågan om civilklädda biljettkontrollanter.

Då kommer vi tillbaka till det särskilda uttalande som vi fick in från KD och Moderaterna som är rädda för intäktsförlusterna. Det finns det bara ett sätt att se till, nämligen kontroller som ser till att vi får de här intäkterna. Man ska inte tolka detta som att det är gratis att åka och att man kan stiga på bussen lite hur som helst. Det är ju det som det hela faller på.

Om vi inför det här så kommer så klart plankandet att öka. Det är inga konstigheter med det. Där behövs det i så fall ett sverigedemokratiskt förslag hela vägen igenom, där vi har de här tre stegen som införs för hur det här ska fungera.

Anförande nr 293
Regionrådet Tamsons (M): Ordförande! Jag får väl i någon mån ikläda mig rollen som skyldig genom att utifrån det tidigare blågröna styret ha startat det pilotförsök som nu pågår. Det startades utifrån en insikt om att vi ville pröva detta just som en framkomlighetsåtgärd i Stockholms innerstad, tillsammans med många andra åtgärder som Stockholms stad samtidigt skulle genomföra.

Jag tror att det här är någonting som man ska vara villig att pröva, vara öppen inför och nyfiken på. Det sker mycket utifrån devisen att teknik alltid kommer att slå politik.

Det gäller oavsett om vi talar i termer av biljettviseringsautomater vid våra lokalbanor, utökad kameraövervakning som kan ersätta tidigare stela, manuella moment eller i termer av att vi kan jobba på ett smartare sätt när det gäller viseringen och ombordstigningen på våra bussar. Teknik kommer i förlängningen alltid att slå politik.

I det här fallet måste vi vara nyfikna, tror jag, och verkligen eftersöka på vilket sätt som vi kan använda ny teknik, nya lösningar, sådant som kanske tidigare inte var möjligt, för att få bättre flöden, ökad effektivitet, och så klart förbättrad både samhällsekonomisk nytta och även företagsekonomiska nyttor när det gäller vår kollektivtrafik.

Det ska bli intressant att se hur det här försöket faller ut. Vi ska ju komma ihåg att det alltid finns en viss avtrubbningseffekt med den här typen av försök. Vi har gjort ganska massiva informationsinsatser kopplat till detta, riktade biljettkontroller och en lång rad andra insatser, till exempel i form av särskilda kontrollanter och annat just vid större knutpunkter.

Det är klart att om man breddar sådana här saker och förväntar sig att den typen av resurser ska följa med så kan det ju finnas en utnötningseffekt och en invänjningseffekt som innebär att beteendet med tiden kan tendera att förändras.

Detta försök har däremot ju varit någonting som vi med spänning har följt, och vi ser fram emot att fortsätta att följa det, väl medvetna om det. Precis som Karl Henriksson har nämnt så backar man i andra delar av Sverige nu från denna metod eftersom man ser att den får så stora intäktsmässiga och trygghetsmässiga konsekvenser att man inte anser att värdet av framkomligheten är så stort som förlusten av annat.

På samma sätt är det också i delar av vår omvärld och också när vi har testat detta på en del busslinjer runt om i vårt län. Låt oss ta 676:an i Norrtälje som ett exempel som verkligen förskräcker. På den linjen hade vi viseringsmaskiner och tillät ombordstigning i alla dörrar under pandemin. Trots detta såg vi en ökning av fuskåkandet från något kring 5 procent till runt 50 eller kanske 70 procent under pandemin. Men så snart som man återinförde kontrollerad visering sjönk fuskåkandet snabbt tillbaka till normala nivåer.

Det här är värt att följa. Det här är en pilotverksamhet. Jag tror att vi gör klokt i att följa och utvärdera den, möjligtvis ta ytterligare steg, men ändå göra det fakta- och evidensbaserat.

Vi ska vara nyfikna på tekniken, nyfikna på hur vi kan göra vår kollektivtrafik lite bättre, lite effektivare och lite smartare utan att för den delen tro att tekniken alltid är det politiska svaret. Ibland gör vi rätt i att också vara lite försiktiga i samband med förändringen. Men, som sagt var, är det här spännande, och på den punkten förklaras vår inställning i detta ärende detta också av Moderaternas särskilda uttalande i regionstyrelsen.

Anförande nr 294
M a r t i n N i g a l s (SD): Herr ordförande! Jag ska rikta mig till de eventuella TV-tittare som kan följa det här sammanträdet i stället för till er politiker, och citera något av det som står i tjänsteutlåtandet från trafiknämnden.

Nämnden konstaterar att om en avgång har en till två påstigande vid en hållplats kan effekten av att tillåta påstigning i de bakre dörrarna i stället öka hållplatstiden. Detta konstaterar man alltså utan några som helst dokumenterade uppgifter. Jag har lite svårt att förstå det där. Om två personer stiger på fram så borde det inte gå snabbare än om en går på fram och en går på där bak, till exempel. Men om det skulle vara så att det tar lite längre tid så borde den nackdelen i så fall vara betydligt mindre än fördelen att ha påstigning både fram och bak i rusningstrafik.

Jag yrkar bifall till motionen!

§ 30
Motion 2020:72 av Britt-Mari Canhasi (SD) om att förlänga HPV-screening för kvinnor till 70 år
RS 2020-0948

Anförande nr 295
Britt-Mari Canhasi (SD): Ordförande, fullmäktige! Jag vill instämma i regionstyrelsens förslag till beslut att anse motionen besvarad. Vi har i svaret fått veta att det finns ett beslut redan om att höja den övre åldersgränsen för screening av livmoderhalscancer till 70 år. Det kommer att ta lite tid till dess att man når alla kvinnor i åldrarna upp till 70 år; man hinner nu kalla dem som är i åldrarna upp till 67 år. Vi hoppas att arbetet kommer att gå snabbt så att man kan erbjuda undersökningen till samtliga kvinnor upp till 70 år.

Jag hoppas verkligen att fler kvinnor som tidigare inte har testat sig tar chansen att testa sig, särskilt nu när man har infört hemscreeningar. Då får man ett testkit hemskickat. Fler kvinnor kan inse att det här ju är en bra livförsäkring.

Jag vill också fästa er uppmärksamhet på en annan sak, och det är det att regionalt cancercentrum har getts tillfälle att yttra sig över den här motionen. Vi i Sverigedemokraterna framhåller också vikten av att regionalt cancercentrum får möjlighet att yttra sig över ärenden och motioner som gäller cancerfrågor även i framtiden.

Tack för svaret på motionen!

Anförande nr 296
Regionrådet Alkurdi (S): Även från mittenkoalitionens sida vill vi så klart yrka på att motionen ska anses besvarad i och med att det redan pågår ett sådant arbete i motionens andemening vilket innebär att regionen ska kalla kvinnor upp till 70 års ålder för just HPV-screening.

Apropå RCC så är det så att de arbetar med detta och säkerställer också att man kallar kvinnor som inte har deltagit i screening, inte bara dem som sedan tidigare har deltagit. Det är av yttersta vikt att också de som inte har deltagit tidigare kallas för screening och att undersökningarna sker upp till 70 års ålder.

Anledningen till att det har tagit viss tid för att få upp takten är ju pandemin som har förskjutit det arbetet. Men det har också tagit tid att säkerställa att det byggs upp en kapacitet utöver just hemtesterna. Det behöver byggas upp en kapacitet på barnmorskemottagningarna för att hälso- och sjukvården ska kunna ta emot alla kvinnor för just HPV-screening. Det är det som man arbetar intensivt med nu.

§ 31
Motion 2021:72 av Gabriel Kroon (SD) och Britt-Mari Canhasi (SD) om borttagande av dolt nummer
RS 2021-0923

Anförande nr 297
Britt-Mari Canhasi (SD): Ordförande! Tack för svaret på vår motion om borttagande av dolt nummer, som vi lämnade in i november 2021!

Motionen tillkom faktiskt på begäran av invånare som kontaktade oss. Många känner otrygghet när någon ringer från dolt nummer.
Det är ju inte bara vården som ringer från dolt nummer. Därför svarar en av fyra aldrig på okänt nummer, visar en undersökning från Kantar Sifo från september 2022.

De som är minst benägna att svara är faktiskt äldre människor, och det är kanske de som är i störst behov av sjukvård. Åldersgruppen i undersökningen som har genomförts var mellan 18 och 79 år. Just i åldersspannet 65-79 år uppger 31 procent att de faktiskt inte svarar när någon ringer från dolt nummer.

Samtidigt varnar Polisen för bluffsamtal, och informerar om att brott mot äldre ökar, ofta genom telefonbedrägerier.

Vi vill att vårdgivarna ska visa ett växelnummer när de ringer. Anledningen till att de borde visa växelnummer är att patienten ska se att det ringer någon från ett nummer som de kan se, och kanske också från ett nummer som patienten känner igen som exempelvis från ett 010-nummer.

Sannolikheten för att patienten faktiskt svarar och inte ignorerar påringningen, vilket många gör när någon ringer från dolt nummer eftersom de tror att det är en försäljare eller möjligen en rutinerad telefonbedragare.

Det stora problemet i dag är att många faktiskt inte svarar när de inte ser från vilket nummer samtalet kommer. Detta får till följd att sjukvårdspersonal får tillbringa onödig tid till att försöka komma i kontakt med personer som inte svarar när sjukvården vill komma i kontakt med dem.

I motionssvaret finns ett flertal argument som talar emot att dolt nummer tas bort och ersätts med ett växelnummer, såsom att varje enskild vårdgivare måste få bestämma själv, att integriteten äventyras och att dolt nummer kopplas till trygg kontakt för patienten samt att styrets vårdvisioner om kontinuitet och tillgänglig vård väger tyngre än att patienten ska känna sig trygg när han svarar i telefonen.

Att Region Stockholm styr över sina egna verksamheter precis som andra regioner är ett argument som hamnar i skuggan.

Vi ser inte denna motion som politiskt sprängstoff direkt, vi behöver inte ens göra politik av den utan göra som sju andra regioner faktiskt redan gjort. Vi kan införa ett 010-nummer i syfte att minska uteblivna besök och spara tid för vårdpersonal. Region Stockholm kan göra precis som Region Halland, Skåne, Västra Götaland, Dalarna, Värmland, Jämtland och Gävleborg. Vi kan besluta om våra egna verksamheter och ska upphöra med att ringa till patienter från dolt nummer. Därför yrkar jag bifall till motionen!

Anförande nr 298
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Om en vårdgivare ska ha dolt nummer eller synligt telefonnummer när de ringer är en avvägning som vårdgivare har att göra. Vi från mitten-koalitionen menar att vi inte ska gå in och detaljstyra på det sättet.

Det handlar inte bara om integriteten för patienten, för i mångt och mycket kan det faktiskt vara så att ett dolt nummer föranleder att värna integriteten för patienten men även för vårdpersonalen.

Jag måste ändå i och med att det lyfts fram, säga att risken för bedrägerier eller att man inte svarar på grund av att man är rädd för att råka ut för någon form av telefonbedrägeri, så kunde vi häromdagen höra i nyheterna att detta förekommer även med någorlunda kända nummerserier.

Det är förkastligt att så sker, men undviks det genom att vi har synliga nummer? Nej. Däremot kan vi låta just vårdgivarna och vårdpersonalen avgöra i vilket läge man ska ha dolt nummer och synligt nummer när man ringer till patienterna.

Vad vi från politikens sida bör göra och ska göra är att öka kontinuiteten och tilliten till vården. Kontinuiteten ökas genom att vi säkerställer att patienterna faktiskt har en namngiven fast läkare när man besöker vårdcentralen och har den kontinuerliga kontakten. Vi ska också se till att det finns resurser så att man tillhandahåller sådan, men också att vi ger vårdpersonalen de förutsättningar och verktyg som behövs för att kunna ha de samtalen och tid att föra dem med patienterna.

Men från politikens sida ska vi inte gå in och detaljstyra i vilka telefonsamtal om patient-ärenden som man ska ha dolt nummer respektive synligt nummer. Det menar jag att vården själv är bäst på att bestämma.

Däremot är det så att alla vårdgivare har, enligt avtal med Region Stockholm, en skyldighet att tillhandahålla telefonnumret till sina vårdmottagningar genom 1177 och 1177:s hemsida så att patienter kommer fram till berörd vårdgivare.

Med detta anser jag att den motionen är besvarad.

Anförande nr 299
Regionrådet S w i g o n (SD): Fru ordförande! Jag kan säga rakt ut att Region Stockholm aldrig kommer att kunna nå mig! Jag har satt en fullständig spärr för hemliga nummer sedan många, många år tillbaka. Jag tycker att det är fullständigt oseriöst att ringa från hemligt nummer.

Med detta sagt vill jag också säga att det visst är politiken som ska fatta ett sådant här beslut. Är det ett problem – och det är ett problem och det har genom åren blivit så att oseriösa aktörer som ringer upp äldre och så vidare – så är det här ett sätt att lösa det och se till att Region Stockholm presenteras på ett bra sätt.

Det är just det här som det handlar om, nämligen tilliten och kontinuiteten, och det var precis det som Talla Alkurdi berörde. Det här är ett sätt att göra det på.
Det är ett seriöst sätt att presentera Region Stockholm på. Vi är ett organ som ringer i väldigt seriösa ärenden och väldigt allvarliga ärenden. Man kan ha ett växelnummer när man ringer ut och meddelar att det är Region Stockholm som ringer – inte ett hemligt nummer.

Det är konstigt att vi skulle behöva prata och göra politik av detta år 2023! Det här är nästan självklart. Det borde ha hänt för tjugo år sedan.

Jag kan säga att det är flera myndigheter som jobbar på det sättet. De har ett gemensamt växelnummer just för att undvika att människor ska behöva känna någon typ av konstighet och osäkerhet inför telefonpåringningar.

Region Stockholm kommer, som sagt, absolut aldrig att kunna nå mig per telefon!

Anförande nr 300
B r i t t - M a r i C a n h a s i (SD): Ordförande! Jag vill bara tillägga att vi i Region Stockholm skulle kunna bestämma över våra egna verksamheter och att vi skulle kunna införa ett 010-nummer som är väl synligt när vården ringer upp. Särskilt viktigt är detta för många äldre som faktiskt är oroliga.

Jag är själv anställd inom Polisen, just nu tjänstledig därifrån. Jag har tagit upp många polisanmälningar från framför allt många äldre som har blivit lurade på många sätt och vis, särskilt när det ringer folk från dolda nummer. De har blivit lurade på pengar, lurats att ingå avtal och så vidare. De har ingått olika konstiga förbindelser och så vidare.

De är både ledsna och oroliga, och jag tycker att vi verkligen på något sätt ska försöka distansera oss från den typen av verksamhet. Vi kan införa ett nummer om vi verkligen vill, om vi verkligen tänker på våra patienter och särskilt de äldre.

Anförande nr 301
Tove Sander (S): Fru ordförande, fullmäktige! Jag kan konstatera att Msciwoj Swigon borde tycka att de flesta av Britt-Mari Canhasis kollegor är fullständigt oseriösa, eftersom de flesta poliser i Sverige ringer upp från dolt nummer. Det finns ganska många anledningar till detta, liksom till att sjukvårdspersonal gör det.

Jag skulle vilja problematisera detta lite för jag tycker att ni förenklar den här frågan.

För det första tror jag att det är så att personer som inte svarar på samtal från dolt nummer är personer som inte heller svarar när samtal kommer från okända nummer. Skillnaden för dem är att de kan slå upp det okända numret och se vem det var som ringde och ringa tillbaka. Det här blir problematiskt i sjukvården, för om man ringer tillbaka så kanske man hamnar i en växel. Man vet inte vem det är som har söket en. Eller så hamnar man hos en telefonsvarare som säger ”Vi har telefontid i morgon mellan kl. 8 och kl. 10.”

Det kan också vara så att man väntar på ett besked som är ganska plågsamt att vänta på. Att då se att sjukvården har sökt mig men sedan inte kunna få återkoppling kan bli ett större problem än att inte veta vem som ringde.

Det är också så att man måste fundera på vad som händer med de personer på vilkas telefoner det finns ett sjukvårdsnummer. Vad händer med tonårsflickan som lämnade telefonen framme i köket där mamma och pappa kan se att hon har ett missat samtal från abortkliniken? Vad händer med kvinnan som är utsatt för partnervåld när hennes förövare går igenom hennes samtalslista och ser att hon har sökt sjukvården?

Jag har jättestor respekt för att det finns många personer som skulle tycka att det vore bra om man kunde se att vården har sökt dem, men jag tycker inte att vi får förenkla problemet. Det finns väldigt många personer för vilka detta skulle bli ett problem. Just därför är kanske inte vi här inne rätt personer att vid varje enskilt tillfälle avgöra hur vården ska visa sitt telefonnummer. Vi måste ha respekt för att personalen i vården är de som bäst bedömer detta.

Anförande nr 302
Britt-Mari Canhasi (SD): Ordförande! Vi har pratat om att införa ett växelnummer, ett gemensamt nummer. Då kommer ju samtalet inte specifikt från en abortklinik eller från någon annan form av verksamhet som pekar ut en speciell typ av åtgärd eller så. Vi vill ha ett generellt nummer och då kan man ju dra vilken lögn som helst för att förklara den påringningen.

Sedan är det lite intressant att man alltid hamnar i den här typen av problematik som uppenbarligen finns särskilt i Stockholm. Den finns inte i Västra Götaland och inte i Region Skåne heller för den delen. De tycks ju klara av att hantera detta.

För att återvända till frågan om Polisen kan jag säga att jag själv har haft som uppgift att ringa från dolt nummer på Polisen.
Om ingen svarar så skickar vi automatiskt ett sms och skriver: Du har fått ett samtal från dolt nummer, och det är Polisen som har ringt dig. Vi kommer att ringa upp dig igen inom 5–10 minuter.

Då vet man ju att det är Polisen som har ringt och då är det väl samma typ av problem i det fallet också. Det där resonemanget gick inte hem.

Anförande nr 303
Tove Sander (S): Ordförande! Ja, Britt-Mari, jag märker att förenklingarna fortsätter.

Det är klart att om mamma eller pappa ser att någon har ringt från sjukvården så ställer de frågor om vilka kontakter du har med vården. Är man utsatt för våld i sin relation och partnern ser att någon från sjukvården har ringt så är det klart att partnern ställer frågan om vem inom vården som söker dig.

Anförande nr 304
Britt-Mari Canhasi (SD): Det var nageltrång.

§ 33
Motion 2020:64 av Jonas Lindberg (V) om dags att stärka 1177 och ta kommandot i vårdens digitalisering
RS 2020-0873

Anförande nr 305
Regionrådet Lindberg (V): Ordförande, ledamöter! Denna motion skrevs under föregående mandatperiod. I den yrkar vi bland annat på att 1177 ska återtas i egen regi. Nu har vi i vårt samarbetsavtal och i den nya politiska inriktningen för Region Stockholm redan landat i att så ska ske. Ett direktiv för hur utredningen om övertagande i egen regi är påbörjat. Motionen är därför besvarad. Intentionen kommer att verkställas. Jag yrkar bifall till regionstyrelsens svar.

Anförande nr 306
Regionrådet Lorne (C): Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 307
Regionrådet Svenonius (M): Fru ordförande! Jag vill yrka i enlighet med hur Moderaterna yrkade i regionstyrelsen, nämligen avslag på motionen. I övrigt har vi en egen anförandetext i vilken vi framför helt andra lösningar för 1177. Vi tycker att det är oerhört olyckligt om vi i Region Stockholm ska göra som man har gjort i många andra delar av Sverige; man har tillbaka 1177 i egen regi. Det blir dyrare för skattebetalarna och längre väntetider för patienterna, det vill säga den sämsta av alla världar. Den vägen vill vi inte gå.

Anförande nr 308
Carl Johan Schiller (KD): Jag hoppades att den debatt som vi väntat på hela dagen skulle komma nu, men den sätter kanske igång vid svaret på interpellationen senare.

Kristdemokraterna yrkar avslag på motionen, inte för att driftsform är det viktigaste utan det är tvärtom patientnyttan som är det. Vi vill först ha fakta innan vi går till beslut och yrkar därför avslag på motionen.

§ 34
Motion 2021:29 av Jonas Lindberg (V) om åtgärder för att kunna nå målet om fast läkarkontakt i Region Stockholm
RS 2021-0440
Anförande nr 309
Regionrådet L i n d b e r g (V): Ordförande, ledamöter! Även denna motion skrevs för över ett år sedan. Flera av de att-satser som finns i motionen är redan ombesörjda i den nya politiska inriktningen. Vi har en primärvårdsnämnd. Vi har beslutat om handlingsplaner för fast läkarkontakt och resursökning till primärvården. Nämnden i sig är ett stort steg framåt för att lyfta primärvården. Vi ser fram emot att jobba med dessa frågor under mandatperioden och stärka primärvården. Jag yrkar därför bifall till regionstyrelsens svar på motionen.

Anförande nr 310
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 311
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Även här har Moderaterna ett eget förslag till beslut. Vi står bakom regionstyrelsens förslag om att anse motionen besvarad, men vi har en annan motivering till varför motionen ska anses besvarad. Jag yrkar därför bifall till Moderaternas förslag till beslut.

Jag vill understryka vikten av att vi har ett högt satt mål och att vi ska nå högt satta mål om fast läkarkontakt för patienterna i Stockholmsvården. Jag befarar dock att den förda politiken och den budget som är lagd inte kommer att leda till det, utan det krävs oändligt många fler saker. Vi kommer att få debattera detta, inte bara nu i den här motionen utan under mycket, mycket lång tid. Det här är en fråga som vi kommer att följa oerhört nära. Detta är det viktiga steget för att förbättra hela vårdkedjan i Region Stockholm, och då måste vi nå dessa mål.

Man kan dock inte göra det med luft och ge pengarna till de invånare som har lägst vårdbehov. Vi hade en debatt om det i förmiddags i en interpellation, och jag behöver inte upprepa de kända ståndpunkterna.

Anförande nr 312
D a n i e l A d b o r n (L): Ordförande! Jag är inte bäst lämpad att diskutera sjukvårdspolitik, men jag vet att vi från liberalt håll inte kommer att delta i beslutet i denna fråga.

§ 35
Motion 2021:21 av Gabriel Kroon (SD) och Britt-Mari Canhasi (SD) om rättvisa folkhälsoinsatser

Anförande nr 313
B r i t t - M a r i C a n h a s i (SD): Ordförande, ledamöter i fullmäktige, eventuella åhörare! Våren 2021 antogs en ny folkhälsopolicy som riktar in sig på insatser som ska förebygga och stärka hälsan hos befolkningen. En av orsakerna är att minska användandet av sjukhusens resurser. Det finns stora hälsogap mellan olika grupper som kan kopplas till geografiska områden, men det finns även skillnader mellan olika grupper och mellan individer inom samma geografiska område och mellan olika geografiska områden.

Folkhälsoinsatser riktas mot de grupper som antas ha en sämre hälsa och en ökad risk att utveckla kroniska sjukdomar.

En liten grupp kan således ha bosatt sig i fel område och därför gå miste om de faktorer som genererar hälsofrämjande insatser på gruppnivå medan andra får ta del av insatser som de egentligen inte är i behov av. Riktade folkhälsoinsatser innebär en prioritering till förmån för en specifik grupp, vilket innebär en risk att andra grupper upplever att resurser fördelas orättvist.

CNI, care need index, är ett mått som används för att uppskatta risk för ohälsa och som utgår från socioekonomiska faktorer inom ett specifikt geografiskt område. Ett aktuellt CNI-mått räknas fram varje år av Statistiska centralbyrån på uppdrag av Region Stockholm, och det baseras på uppgifter från folkbokföringen. Men vi vet att folkbokföringen har stora brister. Skatteverket vet exempelvis inte hur många av dem som är folkbokförda som egentligen bor i Sverige och uppskattar att minst 200 000 personer är skrivna på fel adress.

Med en välfungerande primärvård med tillgång till en fast namngiven läkare med ett rimligt antal listade patienter skulle läkare känna sina patienter och deras hälsorisker. Därmed skulle de också veta vilka patienter som faktiskt är mer vårdkrävande och kunna styra resurserna dit.

Mot denna bakgrund har Sverigedemokraterna lagt en motion i vilken vi framför att vi vill att förebyggande hälsoinsatser inte ska ges utifrån geografisk bostadsort utan baseras på individuella förutsättningar samt att hälso- och sjukvårdsnämnden tillsammans med Karolinska Institutet utvecklar arbetssätt och bedömningsgrunder som kan ligga till grund för individuella insatser. Jag vill mot denna bakgrund yrka bifall till motionen.

Anförande nr 314
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tackar för motionen. Det är alltid så mycket som är roligt att debattera i den här salen. Folkhälsa är en sådan fråga.

Hur vi använder våra pengar och vad vi lägger dem på har onekligen effekt. Man vet att ett effektivt folkhälsoarbete består av att både främja och förebygga insatser på alla nivåer. Det handlar om både generella och individanpassade insatser. CNI är ett väldigt bra exempel på hur man kan ge pengarna dit där de behövs som bäst. Befolkningsinriktade insatser är nämligen ofta mer resurseffektiva än insatser som ska försöka peka ut och hitta varje enskild individ. Jag vill i alla fall få så stor nytta för våra skattepengar som möjligt och yrkar därför bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 315
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande, fullmäktige! Denna motion tar upp oerhört viktiga frågor, nämligen förebyggande insatser så att vi kan se till att förbättra folkhälsan i Stockholm. Det tycker jag är oerhört viktigt. Jag tycker att folkhälsopolicyn är bra. Självklart finns det alltid saker som kan förbättras. Men jag håller inte riktigt med Britt-Mari Canhasi om att man helt ska utesluta geografiskt valda förebyggande insatser. Det gör jag utifrån det som föredragande regionrådet Christine Lorne lyfte fram. Man måste vidta åtgärder där insatsen kan förväntas ge bäst resultat och där behoven är som störst. Om vi vet att en viss grupp människor, oavsett om det handlar om ålder, geografi eller vad det nu kan vara, som har störst risk att utveckla sjukdomar som skulle kunna förebyggas av våra insatser är det vår skyldighet att göra en sådan insats enligt mig.

Moderaterna står bakom regionstyrelsens förslag om besvarande av motionen. Jag står egentligen här för att lyfta upp vårt särskilda uttalande, som vi också vill lägga fram här i fullmäktige. Det tar sikte på att man jobba på lite nya sätt med förebyggande insatser. Den hälsoobligation som vi har vid typ-2-diabetes har varit ett oerhört framgångsrecept som kan användas inom fler områden för att uppnå effekter på folkhälsan.

Man arbetar med en riskdelning mellan den offentliga sektorn och privat sektor och tar in nya arbetsmetoder i folkhälsoarbetet från externa organisationer. Detta kan man även pröva i en annan modell som kallas sociala utfallskontrakt.

Vi måste våga pröva nya metoder för att rikta oss rätt och nå framgång. Vi vet att det finns en rad sjukdomar i dag som är möjliga att undvika med högre kunskaper i befolkningen. Vi behöver där generella åtgärder, kanske riktade mot vissa grupper. Då är det här oerhört verkningsfullt.

När det gäller att nå mer specifika personer måste det ändå ligga i uppdraget att man bör ha en listad fast läkare och en nära kontakt med sin vårdcentral så att man kan prata förebyggande insatser på individuell nivå när så också behövs. Det är självklart.

Tänk nytt och våga använda hälsoobligationer och sociala utfallskontrakt i fler fall än när det gäller diabetes!

Anförande nr 316
L i s a R a s m u s s e n (V): Ordförande! Jag vill för Vänsterpartiets del yrka avslag på motionen. Vi tycker att det är en lite konstig diskussion. Allt det som man säger ska göras i stället för folkhälsoarbete är primärvård. Det finns inget motsatsförhållande mellan det folkhälsoarbete som vi har och som är väldigt bra och med att jobba med primärvården. Vi driver att man ska ha fasta läkarkontakter och alla möjliga andra saker också. Det här är två olika dimensioner, två olika sätt att komma åt det hela. Framför allt handlar den individuella vården mycket om att man kommer när man väl har problem. I detta hittar vi i stället de som har problem mycket snabbare.

Vi förstår inte riktigt syftet här. Man bortser från själva poängen med folkhälsoarbetet om man ska ta bort alla strukturella sätt att hitta folk. Det individuella har vi ju genom primärvården, och det är en viktig debatt. Men det är en annan debatt.

Anförande nr 317
P ä r H o m m e r b e r g (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! I motionen står det följande: ”Eftersom den gruppen som tar del av en folkhälsoinsats även får ett ökat vårdutbud som är kollektivt bekostat av regionens medborgare, så krävs en rättvis prioritering och transparens. Vid avsaknaden av dessa kan andra grupper anse sig förbisedda och icke-prioriterade samtidigt som de är med och delfinansierar vårdinsatserna.”

Jag vill påminna om att svensk hälso- och sjukvård har en lagstadgad etisk plattform för prioriteringar och hur man fördelar resurserna inom hälso- och sjukvården. Dessa tre principer är dessutom rangordnade. Ni känner väl till dem: människovärdesprincipen, behovs- och solidaritetsprincipen och kostnadseffektivitetsprincipen. Alla människor har lika värde och samma rätt oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället. Resurserna bör satsas på dem som har de största behoven. Vid val mellan olika verksamhetsområden eller åtgärder bör en rimlig relation mellan kostnad och effekt i förbättrad hälsa och höjd livskvalitet eftersträvas.

Region Stockholm har flera kunskapscentrum, vilka arbetar med folkhälsa utifrån evidens, kunskap och vetenskaplig metod. I detta ingår även hur ett systematiskt och strategiskt folkhälsoarbete kan bedrivas på såväl individnivå, gruppnivå och befolkningsnivå. Att då låta utreda ytterligare folkhälsoinsatser vore ett slöseri med resurser.

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 318
Carl Johan Schiller (KD): Vi i Kristdemokraterna ansluter oss till Moderaternas särskilda uttalande.

Anförande nr 319
Karin Fälldin (C): Ordförande, ledamöter! Tack, Britt-Mari, för en motion som lyfter upp vårt folkhälsoarbete och vår folkhälsopolicy!

Jag är glad över att vara nyvald ordförande i folkhälso- och tandvårdsberedningen. Det finns några missförstånd i texten som jag vill uppmärksamma. Det gäller det som står om att ”folkhälsoarbetet är i grunden uppdelat på enskilda insatser som riktas mot särskilda grupper som uppfattas ligga i riskzonen”. Som Christine var inne på handlar det inte bara om särskilda grupper, utan folkhälsoinsatser riktar vi också till allmänheten. Det kan till exempel vara rekommendationer om kost och motion, sådant som är bra för alla helt enkelt. Men som motionären är inne på har vi också riskgrupper. Man kan även rikta folkhälsoinsatser till specifika individer.

Det som ändå är mest problematiskt i den mening som jag läste upp är den rad där det står om riskgrupper som ”uppfattas” ligga i riskzon. Det är inte så att vi godtyckligt uppfattar någon ligga i riskzon, utan det är identifierat utifrån forskningsbelagda faktorer som fungerar som hälsomarkörer. Att vi från politiskt håll vill rikta mest resurser dit där ohälsan är som störst är självklart. God och jämlik hälsa är ju vårt mål. Det är däremot ingen politisk övertygelse om exakt vilka metoder vi ska använda. Vi utgår från forskningsbaserade metoder. Där är CNI en sådan metod.

Vi gör dock inte alltid det. Där det går att på ett strukturerat och effektivt sätt samla in individuella hälsofaktorer gör vi också det. Det gör vi till exempel i tandvården. Alla barn undersöks med jämna mellanrum, både friska och sjuka barn. Dessa uppgifter skickas digitalt till vår förvaltning, och det är utifrån dem vi gör vårdbehovsområden. Det betyder att det inte är hela geografiska områden som är riskzoner, utan det är olika riskgrupper nere på gatunivå. Men när vi gör det här på individuell nivå ser vi väldigt tydligt att det sammanfaller väldigt väl än om vi bara hade gjort det geografiskt, så att säga.

I tandvården fungerar det här bra. För andra hälsoområden fungerar CNI bra. Jag är också öppen för nya metoder, så som Irene Svenonius var inne på. Jag vill utveckla vårt folkhälsoarbete. Så länge det finns evidens och så länge det handlar om tillförlitliga metoder ser jag gärna att vi utvecklar fler för att komma åt ohälsan på bästa sätt. Det är inte orättvist, utan det är nödvändigt för att jobba för en god och jämlik hälsa.

Anförande nr 320
Britt-Mari Canhasi (SD): I dag utgör care need index en del av den fasta ersättningen till husläkarmottagningar, barnavårdscentraler och barnmorskemottagningar. Det läggs till de andra ersättningarna. Det blir alltså högre ersättning om man är uppskattad att ha ett högt CNI utifrån en speciell gata eller ett visst geografiskt område, eller vad man nu väljer att kalla det.

Man kan ta Norrtälje kommun som exempel här. Där har vi väldigt höga ohälsotal, hög sjukskrivning och hög andel psykosociala problem, men vi når ändå inte upp till de höga CNI-nivåer som genererar en högre ersättning.

Det Moderaterna skriver om sin satsning på hälsoobligationer i syfte att till exempel förebygga typ-2-diabetes är intressant. Utfallet av resultatet är lättare att följa upp, vilket kanske inte är fallet direkt med CNI-måttet.

CNI-måttet har dessutom kritiserats av professionen som lite ospecifikt. Det upplevs även som otydligt i samband med vårdcentralens faktiska kostnader. Kritiker menar också att den ojämlika hälso- och sjukvården har sin grund i en underfinansierad och underdimensionerad primärvård.

Det mest rimliga vore att ersätta mångfalden av ersättningssystem med ett enklare ersättningssystem som inte kräver registrering och som är svårt att manipulera. Kvalitetskontroller ska kunna ske genom till exempel regelbundna revisioner. Ett sådant ersättningssystem skulle kunna minska administrationsbördan så att vårdpersonalen kan ägna mer tid åt patienter och att utveckla verksamhet. Folkhälsosatsningar skulle därmed bli mer rättvisa och riktas mot de individer som är i behov av dem, oavsett var de bor. Det skulle bli mer jämlikt och därmed också mer rättvist.

§ 37
Valberedningens ordförandes skrivelse
RS 2022-0910, 2022-0899, 2022-0828, 2022-0891, 2023-0017, 2023-0055, 2022-0933, 2022-0919, 2022-0083, 2023-0079, 2021-0593, 2022-0082, 2022-0127, 2022-0942

Anförande nr 321
T o v e S a n d e r (S): Herr ordförande, fullmäktige! I protokollet finns ett förslag om en nominering av Katarina Rosengren från Miljöpartiet till Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje. Men vi har efter vårt sammanträde i morse uppmärksammat att Katarina Rosengren inte är vare sig ledamot eller ersättare i regionfullmäktige och kan därför inte väljas till uppdraget. Därför måste vi revidera vårt förslag.

§ 40
Interpellation 2022:36 av Kristoffer Tamsons (M) om vänsterstyrets aviserade trafiknedskärningar
RS 2022-0883

Anförande nr 322
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Jag tackar Anton Fendert för svaret på min interpellation om att det i vänsterminoritetens budget och verksamhetsplan ska dras ned 2 miljarder på trafiken, även om ditt svar faktiskt inte ger svar på någon av mina frågor. I stället får jag konstatera att man med stora ord och höga ambitioner försöker beskriva hur det ska bli mer och bättre trafik. Detta ska ske trots en verklighet som är hård och som kommer att möta resenärerna framöver med ett stålbad vars like inte har skådats.

I vänsterstyrets verksamhetsplan går det svart på vitt att läsa att budgeten förutsätter kostnadsminskningar på trafiken om 290 miljoner kronor under 2023, 963 miljoner kronor under 2024 och 715 miljoner kronor under 2025. Med andra ord sjösätter nu vänsterstyret en ekonomisk plan som innebär skenande underskott samt behov av drakoniska nedskärningar i trafiken, som också riskerar att innebära kraftiga höjningar av biljettpriserna om bara något eller några år – detta till den totala summan som enligt förvaltningen själv uppgår till 2 miljarder kronor över tre år.

Det skulle innebära att kostnaden för trafiken behöver minska med långt över 10 procent de kommande tre åren. Det är en besparing som inte är möjlig utan att köra betydligt mindre trafik än tidigare. Man kan i praktiken lägga ned trafikförvaltningen och ändå är besparingskraven kvar och är till och med skenande.

I stället för ett minskande underskott, som vi sett under det år som vi nu lämnat bakom oss, och ett ökat resande, ökade biljettintäkter, minskade underskott och pengar som hade inneburit att vi om bara något år skulle ha nått break-even – att plus hade mött minus –ser vi tvärtom hur underskottet i kollektivtrafiken nu prognostiseras öka igen, och det ser ut att öka kraftigt under kommande år.

Att trafiknämnden inte samlat har fått en fördjupad dragning om detta och att ärendet avseende trafikneddragningar saknar adekvata samt fördjupade analyser tycker vi är allvarligt, för att inte tala om den påverkan detta kommer att få på resenärerna. Det blir inte bara glesare mellan bussen, tåget och pendeln, utan hela linjer, avgångar och turer riskerar att försvinna helt. Det kommer att bli större trafikproblem och förseningar, ökade väntetider, stress och svårigheter att planera sin vardag. Det kommer att göra det svårare för människor att kunna ta sig till sitt jobb och till fritidsaktiviteter och att kunna leva bra liv i vår region.

Därför kommer frågorna att leva kvar i den här debatten och under det kommande året. Hur ser principerna ut för neddragningar i busstrafiken, tunnelbanetrafiken, pendeltågstrafiken, lokalbanetrafiken och pendelbåtstrafiken? Hur ser inriktningen ut för neddragningarna? Och hur ser den tänkta planen ut för när beslut om dessa kommer att fattas? Snart ska trafikremissen för nästa år ut. Kommer vi att få läsa något om detta i den?

Anförande nr 323
Regionrådet F e n d e r t (MP): Tack, Kristoffer, för interpellationen! Vi har redan diskuterat denna fråga några gånger i dag, så jag ska inte trötta ut alla genom att säga precis samma saker en gång till. Däremot kan jag konstatera, vilket jag gjorde även i förmiddags, att vi har ett nytt resande efter pandemin. Resandet i kollektivtrafiken ser i dag inte ut som det gjorde för tio år sedan, och om tio år kommer det inte heller att se ut som det gör i dag. Vi kommer att behöva göra förändringar i trafikutbudet eller, som Moderaterna säger, analysera bestående förändringar av resandet mot tidigare prognoser och förbereda nödvändiga anpassningar av trafikutbudet.

Efter att ha läst det där skulle jag vilja få svar från Kristoffer och Moderaterna, vilket jag inte har fått under dagen. Hur ser era förslag ut? Vilka anpassningar är det ni ska göra i trafikutbudet? Det skulle bli en mycket mer intressant debatt om vi fick veta de sakerna, tror jag.

Vår ingång i detta är att vi vill effektivisera regionens trafikavtal och se hur långt vi kan dra det arbetet. Många av trafikavtalen går ut under mandatperioden. Det vet jag att Kristoffer är väl medveten om. Vi vill anpassa vårt arbete och se om vi gör saker som vi inte borde göra eller se om vi kan göra saker på ett annat sätt än vad vi gör i dag. Kanske kan det bidra till att få ned kostnaderna i trafiken.

Dessutom vill vi se till att få tillbaka resenärerna till kollektivtrafiken, vilket vi hade en lång debatt om under budgetfullmäktige. Vi ligger fortfarande långt under de nivåer vi hade 2019. Vi är visserligen på väg uppåt, men vi ligger fortfarande en bra bit under det antal resenärer vi hade vid 2019 års slut. Vi tror att man får tillbaka resenärerna genom att ha en attraktiv kollektivtrafik och en snabb kollektivtrafik som tar en från punkt A till punkt B på ett effektivt sätt. Vi tror också att en prisvärd kollektivtrafik är något som lockar tillbaka resenärer. Här har vi olika syn. Men jag tror på riktigt att detta är ett sätt att säkerställa att människor ser kollektivtrafikens konkurrenskraft även ur ett ekonomiskt synsätt.

Moderater har sedan de tillträdde 2006 föreslagit prishöjningar i kollektivtrafiken vartenda år. År 2016 stoppades ni. Men i övrigt har vi sett förslag från Moderaterna på höjda priser i kollektivtrafiken i princip varenda gång vi har haft budgetdebatt här.

Detta synsätt förändrar vi nu. Vi vill förändra synen på taxan i kollektivtrafiken för att se om det är något som kan få tillbaka resenärer till kollektivtrafiken.

Anförande nr 324
Christer Mattsson (M): Presidium, ledamöter, åhörare! Trafikregionrådets ambition att kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka är god, men vid det senaste sammanträdet i trafiknämnden visade förvaltningsdirektören statistik över resandet som visade att återtagandet av resandet efter pandemin har avstannat. Det tyder på att det kan bli svårare nå de trafikmängder som behövs för att styrets finansiering enligt budget ska vara sannolik. Om man till det räknar att styrets samarbetsparti Vänsterpartiet vill att fler grupper av människor ska kunna resa avgiftsfritt eller till reducerat pris under längre perioder är det än mer osannolikt att budgeten för intäkter från trafiken ska uppnås.

Detta händer i ett skede när vi alla borde vilja öka resandet med kollektivtrafiken, vilket gör att det snarare är nödvändigt att öka turtätheten för buss, pendeltåg, lokaltåg, pendelbåt och tunnelbana och dessutom, av trygghetsskäl för medborgarna, tillföra mer nattrafik. Om inte neddragningar av trafiken är det som trafikregionrådet och styret planerar för undrar jag hur detta ska finansieras. De enda vägarna är andra intäktskällor, exempelvis mer reklam, fler näringsidkare i anslutning till stationer, höjt pris på biljetter eller höjd skatt. Det andra alternativet är minskade kostnader i form av minskad lönekostnad eller genom att stoppa olika beslutade projekt eller utredningar.

Hur ser planen egentligen ut för att nå trafikregionrådets ambition? Det känns som att den enda möjlighet som kvarstår för styret är att luta sig mot vännerna i Stockholms stadshus som verkar vilja strypa biltrafiken helt. Det skulle nämligen också öka andelen kollektivtrafik gentemot de motoriserade resorna. Det är en riktig dålig väg att göra det, men det känns som att det är den väg som man arbetar sig fram emot.

Anförande nr 325
Michaela Haga (C): Herr ordförande! Det är viktigt att anpassa trafiken när vi nu ser nya resmönster. Det är inte bara i kollektivtrafiken vi ser detta. Det är också färre som reser med bil i vardagen. Det är ett nytt paradigmskifte. Distansarbete är här för att stanna.

Den utbyggnad som regionen gör i kollektivtrafiken kommer vi att fortsätta med. Det är trafik som kommer att driftsättas kommande år, vilket kommer att innebära mer, inte mindre, trafik som vi behöver ta om hand. Vi behöver också stärka tvärförbindelserna, som vi har pratat om, för att säkerställa att det finns ett konkurrenskraftigt alternativ till bilen när man åker på tvären. Vattenvägarna ska också användas klokt och effektivt.

Centerpartiet kommer inte att stå bakom en total nedskärning av trafiken. Det vet också Kristoffer som jobbade tillsammans med oss under föregående mandatperiod. Vi har stått tillsammans i svåra tider, när det var pandemi och då vi såg sviktande intäkter.

Vi behöver ha ett trafikutbud som är attraktivt för både dem som reser med oss nu och för att få nya resenärer som bidrar till ökade intäkter i vår gemensamma kollektivtrafik.

Anförande nr 326
Regionrådet Tamsons (M): Ordförande, fullmäktige! Det är just det som gör mig så orolig, Michaela. Vi i de partier som stått upp för kollektivtrafiken i vått och torrt i många år lyckades göra det genom storm, utmaningar och kriser utan att skära ned på densamma. Vi backade upp den med resurser när så behövdes och stod upp för den med en idé om att långsiktigt utbud föder efterfrågan.

Måhända är det en lite omoderat ståndpunkt, men den har jag stått för också i mitt parti. Den ståndpunkten har också vårt parti stått för här i regionen, det vill säga idén om att kollektivtrafiken är så känslig och tar så lång tid att bygga upp att man ska undvika att riva ned den bara för att ekonomin tillfälligt drabbas av kostnadschocker.

Det för mig in på de felaktiga analyserna som jag tror att hela er trafikpolitik baserats på. Det varaktigt förändrade resandet nu, om det ens finns med tanke på en eventuell befolkningsökning som ligger framför oss, handlar om några hundra miljoner som vi ska hantera under kommande år. De övriga av dessa miljarder handlar om en kostnadschock till följd av elpriser, bränslepriser och indexhöjningar. Dessa beror på andra omvärldsfaktorer som ni nu ska låta slå igenom och straffa trafiken. Ni behöver skära ned på trafiken för att ni inte justerar taxorna och därmed gräver ett hål på hundratals miljoner på bara några få år, något som ni nu har att hantera. Det är hemskapta problem som vi har att bemästra i stället för att nyttja reserver och göra mindre taxejusteringar. Det handlar inte om justeringen på grund av resandeförändringar, för de är små. Jag har dessa fakta. Vi kan gå igenom dem om ni är intresserade.

Vårt paket av åtgärder är väl känt. Det finns i vår budget. Det vi bland annat vill göra är att omprioritera på ett sådant sätt att vi bara under detta år går in med 350 miljoner för att säkra trafiken undan nedskärningar. Det är ett sätt att möta denna oroliga tid utan att behöva göra det slags effektiviseringar som är riktade mot trafikutbudet, som ni kallar det.

Nej, jag tror som sagt inte på inriktningen som nu presenteras, där krig är fred, frihet är slaveri, okunnighet är styrka, mindre ska vara mer, nedskärningar ska vara satsningar och förfall ska vara framtid.

Anförande nr 327
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Vi har nu hört en rad olika konstateranden som är mer eller mindre sanna. Låt mig börja med att bemöta påståendet om att nämnden inte har blivit informerad om någonting som berör detta. Jag kan bara konstatera att vi har haft *ett* sammanträde i nämnden sedan jag tillträdde som ordförande. Det fanns ingen dialog om att det här ärendet skulle komma upp före årsskiftet.

Det sägs också att vi i december fick oroande siffror om att andelen inte ökar jämfört med 2019 års nivåer. Jag kan glädja Moderaterna och kanske lugna många i salen med att preliminära siffror för januari visar att andelen resenärer ökar kraftigt igen. Finns det en koppling till den frysning av taxan som vi gjorde? Det kan vi aldrig veta. Men vi kan konstatera att i januari blev siffrorna återigen positiva vad gäller andelen resenärer.

Att inte justera taxorna är ett förändrat synsätt i kollektivtrafiken. Lösningen kan inte alltid vara att per automatik höja taxorna i kollektivtrafiken för att rädda ekonomin inom SL. Vi måste se var brytpunkten går för när vi skrämmer bort fler resenärer i kollektivtrafiken än vi lockar till oss när vi konstant höjer priserna på det sätt som Moderaterna vill.

Jag säger inte nej till att höja priserna i kollektivtrafiken. Självklart måste man göra anpassningar, men man kan inte ha det som enda lösning att hela tiden höja priserna i kollektivtrafiken. Då riskerar vi att på lång sikt skrämma bort människor från kollektiv-trafiken, som är vårt absolut viktigaste verktyg för att möta klimatomställningen i Stockholms län.

Anförande nr 328
Regionrådet T a m s o n s (M): Vi hörde ett antal faktafel. Vi får väl ursäkta Anton Fendert det med att han är ny på posten.

För det första: Att trafiknämnden ska fatta beslut om en verksamhetsplan vid sitt första sammanträde i januari som baseras på styrets budget är ingen hemlighet. Det är välkänt.

För det andra: När jag tillträdde som nytt trafikregionråd 2015 genomförde jag ingen taxehöjning. Jag frös taxorna. Det var ett faktafel från din sida. Men det jag ganska snart kom till insikt om var att man inte kan ersätta taxehöjningar med nedskärningar i trafiken. Det blir inte bra. Då är det bättre att, som vi gjorde, förhandla fram små taxehöjningar över tid i stället för det slags chockpolitik som det finns risk för om man skjuter upp taxehöjningar. Det är nämligen det enda du gör.

Jag är övertygad om en sak, nämligen att du kommer att behöva krypa till den här församlingen under mandatperioden och be om en prishöjning. Den kommer att bli större än vad den annars hade behövt bli, och den kommer att ha skett efter att länet har behövt genomlida nedskärningar i trafiken som vi hade kunnat slippa. Vi får se om jag får rätt. Jag är rädd att jag får det.

Anförande nr 329
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag är den förste att erkänna att jag kan vara felinformerad eller kan glömma bort siffror under denna sena timme. Jag ber om ursäkt för det. Jag hade helt och hållet glömt bort att Moderaterna *en* gång under de 16 åren inte föreslog en höjning av priserna i kollektivtrafiken.

Jag har nämnt de ingångar vi har för arbetet: effektivisera våra avtal, anpassa hur vi arbetar och få tillbaka fler resenärer till kollektivtrafiken. Vi kan glädjande konstatera att andelen resenärer fortsatte uppåt i januari jämfört med 2019 års nivåer. Det tycker jag är positivt.

§ 41
Interpellation 2022:37 av Karl Henriksson (KD) om bättre förutsättningar för att motverka fuskåkning
RS 2022-0884

Anförande nr 330
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Vi har redan haft en debatt om fuskåkning. Åtminstone har jag och Anton pratat om det, även om debatten i övrigt handlade om lite annat också.

Detta är en viktig fråga. När vi har sett de förslag som det nya vänsterstyret har lagt fram har vi tyckte att det finns ett problem här. Fuskåkningen som redan i dag är för hög riskerar att bli ännu högre. I den här interpellationen skickade jag ut en livboj till Anton för att berätta hur man skulle kunna göra för att hålla fuskåkningen på en rimlig nivå, fastän han har en del andra förslag som äventyrar det.

Man skulle till exempel kunna titta på hur man gör i Tyskland. Vad är det som gör att man i Tyskland lyckas hålla en ganska låg nivå på fuskåkningen trots att man har öppnat spärrlinjer och så vidare? Det har visat sig att lagstiftningen i Tyskland ser annorlunda ut. Exempelvis har både civilklädda och uniformerade kontrollanter har möjlighet att hålla fast resenärer som vägrar identifierar sig och inte betalar. Detta är ett problem. Det här kan inte kontrollanterna i Stockholm göra.

Ett annat förslag är att man skulle kunna ha en stegvis höjning av avgiften för den som åker fast, vilket man inte heller har möjlighet till i Sverige. Vi har en nivå. Den är visserligen inte låg, men den som åker fast gång på gång får inte en högre avgift vid fuskåkning. Det ser vi som ett problem.

Problemet är ju inte att någon vid något tillfälle missar att betala sin biljett, utan att det är alldeles för många som gång på gång fuskar och stjäl från oss hederliga skattebetalare. Det måste vi beivra.

Jag har ställt en fråga till Anton om huruvida han är beredd att jobba för att vi ska få regeländringar – lagändringar – som gör det här möjligt även hos oss i SL-trafiken och i Sverige. Beklagligtvis tackar han, Miljöpartiet och det nya styret nej till dessa livbojar som skulle det göra möjligt för dem att genomföra den politik som de annars talar sig varma för.

Anförande nr 331
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Vi ska självklart arbeta för att minska fuskåkandet i kollektivtrafiken i Stockholm. Vi ska säkerställa att alla de som reser med SL-trafiken har ett giltigt färdbevis. Precis som Karl Henriksson anför har vi en mängd verktyg redan i dag för att se till att fuskåkandet minskar. Men vi använder också en mängd verktyg i dag som är rent informativa. På till exempel busslinje 4 kan vi preliminärt nu se att fuskåkandet minskar när vi sett till att ge folk rätt förutsättningar att betala för sig.

Det finns många viktiga verktyg som vi ska ta med oss och som vi ska utveckla i vårt arbete, verktyg som vi redan i dag har rätt att använda. Med det sagt: Om Kristdemokraterna tar ett nationellt initiativ i frågan ska vi såklart se över om vi kan använda oss av de verktyg som Kristdemokraterna ger oss. Kristdemokraterna sitter ju på många relevanta poster i Regeringskansliet för just detta avseende. Jag hoppas att Karl kan driva dessa frågor om de är av så stor vikt och om det finns så stor evidens för att åtgärderna är effektiva.

Själv kommer jag att se till att ha ordnade processer för att fuskåkandet inte ska öka när vi genomför de olika pilotprojekt som vi har skrivningar om i både vår budget och vår plattform. Sedan kommer mitt fokus vara på att få ökade intäkter till kollektivtrafiken när vi ökar antalet resenärer och effektiviserar vårt arbete.

Anförande nr 332
M i c h a e l a H a g a (C): Herr ordförande! Karl Henriksson nämner bland annat att kontrollanterna bör få ännu större befogenheter att hålla fast resenärer som inte kan uppvisa biljett. Frågan jag ställer mig är om det är rätt väg att gå. Man behöver analysera arbetsmiljö och risker kring det. Vi har också sett en tydlig koppling mellan minskat tjuvåkande och fler biljettkontroller som har skett genom att vi har förstärkt biljettkontrollanterna. Det är där vi verkligen bör lägga resurserna, och det är vårt fokus framgent. Jag tror att det är där vi får den effekt som vi vill uppnå, snarare än att handgripligen hålla fast folk.

Vad gäller det andra förslaget, att höja nivån på tilläggsavgiften, var revideringen av lagstiftningen ute på remiss 2016. Det skedde före min tid men vi i landstinget var väldigt tydliga i sitt remissvar om att vi inte ansåg att det var nödvändigt och lämpligt att ange ett maximibelopp i lagen. I stället bör det i lagen tydligare framgå hur tilläggsavgiftens storlek ska bestämmas med fokus på att åstadkomma ett minskat fuskåkande. Vi skickade också med trappmodellen, det vill säga att man ska kunna öka avgiften ju fler gånger någon fuskar.

Nu har KD makten tillsammans med Tidöpartierna. Snurra iväg en reviderad lagstiftning igen så ska vi se till att det blir lika tydliga svar från regionens sida.

Anförande nr 333
L i n a E l Y a f i (V): Ordförande, fullmäktige! Vänsterpartiet har länge velat se öppna spärrlinjer för att få en smidigare och mer välkomnande kollektivtrafik som visar tillit till trafikanterna. Vi är glada över det här provet.

Man kan säkert göra försök med och införa fler åtgärder, men jag tror inte att lösningen är högre böter eller att hålla fast trafikanter när det inte handlar om att människor inte *vill* göra rätt för sig utan snarare att de helt enkelt inte har råd att göra rätt för sig.

Jag håller med Michaela om hennes invändningar mot att kontrollanterna ska få fler och utvidgade befogenheter att hålla fast trafikanter. Det skulle skapa hot- och våldssituationer, något som interpellationen försöker komma åt. Det är alltså ingen lösning för personalen, utan situationen skulle bli värre för den.

Jag är dessutom övertygad om att polisen har viktigare saker att lägga sina resurser på än att komma och ta fast trafikanter som inte har betalat sina biljetter.

Anförande nr 334
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Det Michaela säger om att vi tidigare har föreslagit en trappstegsmodell stämmer. Som region och trafiknämnd har vi också tillskrivit regeringen. Vi väntar alltså inte alltid på remisser. Vi tror nämligen inte att all kunskap finns i Rosenbad. Inte ens när vi har fått en regering där kristdemokrater ingår tror vi att det är så. Vi ser en verklighet på golvet här i kollektivtrafiken i Stockholm. Då gör vi klokt i att tillskriva regeringen och säga: Vi skulle vilja se förändringar.

Nu hör vi att vissa partier inte ser att utökade befogenheter för kontrollanterna är en lösning, utan de vill fortsätta ha en modell som till exempel Planka.nu tycker är alldeles utmärkt, där man systematiskt som vaneplankare kan låta bli att få böter eftersom man inte blir identifierad. Jag ser detta som ett stort problem, och det blir faktiskt ett hot mot det allmänna rättsmedvetandet när folk ser andra människor slippa undan att betala för att de är så fräcka. Kanske tänker de: Varför ska jag då betala?

Det är viktigt att vi gör åtgärder som dessa, och jag skulle gärna göra dem tillsammans med det nya vänsterstyret för att visa att vi i regionen är eniga om att fuskandet är ett problem. Vi ska säga nej till fuskåkningen.

Anförande nr 335
Regionrådet F e n d e r t (MP): Ordförande! Jag kunde inte hålla mig från att begära ordet när Karl sade att man inte ska vänta på regeringen utan kanske ta stora gemensamma initiativ från regionen. Jag undrar därför om Kristdemokraterna och Karl är beredda att ta ett gemensamt initiativ om att vi ska få full kompensation från regeringen för det bortfall av resenärer som pandemiåtgärderna skapade, för de onormala priserna på bränslen och för de onormala priser som vi ser i samhället i stort. I dag får varken kollektivtrafiken eller Region Stockholm kompensation över huvud taget. Om Kristdemokraterna är beredda att ta ett gemensamt initiativ för att täcka de kostnader som vi inte får kompensation för från regeringen är jag den förste att skriva under ett sådant initiativ.

Anförande nr 336
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Anton Fendert bör vara medveten om att Karl Henriksson sitter i styrelsen för Svensk Kollektivtrafik, som driver just de kraven och har gjort det länge. Framför allt gjorde de det mot den regering som länge bestod av socialdemokrater och miljöpartister och som vägrade kompensera kollektivtrafiken under och efter pandemin, och oss veterligen gjorde det inte heller när det fanns en öppning då bland annat Moderaterna och Kristdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet tog ett gemensamt initiativ i riksdagen för att så skulle bli fallet.

Frågan som Karl Henriksson väcker är intressant. Här finns flera konstruktiva och bra förslag på ett samhällsproblem som vi har och som inte bara handlar om intäktsbortfall i kollektivtrafiken utan också, säger forskningen, är ett problem som skapar mycket av den bristande sociala kontrollen som i sin tur öppnar portarna till allt grövre brottslighet. Lärdomarna är att tjuvåkning, snatteri, vandalisering och annat är sådana så kallade livskvalitetsbrott där vi behöver ta i med hårdhandskarna. Gör vi det slår vi undan rötterna för mycket av det som med tiden tenderar att växa till sig och bli gängbildningar som blir alltmer organiserade och sedan tar över våra samhällen på det sätt som vi nu ser i Stockholm.

På så sätt är insatserna mot fusk och tjuvåkning något som vi jobbat framgångsrikt med i regionen och fortsatt borde jobba framgångsrikt med. Har vi tidigare haft regeringar som sagt nej till våra förslag, låt oss då tillsammans formulera dem på nytt, som Karl Henriksson säger, och med en röst gå till regeringen och säga: Sveriges största regionala kollektivtrafikmyndighet, Region Stockholm, tycker att det här är åtgärder vi behöver vidta. Det handlar om tryggheten, det handlar om intäkterna och det handlar om servicen och trivseln i vår kollektivtrafik. Till syvende och sist handlar det om en sak, och det är att markera och signalera att i det här samhället gör vi rätt för oss. I det här samhället betalar man sin biljett, annars har man inte i kollektivtrafiken att göra.

Alla insatser vi kan göra som signalerar detta i en tid då våld, brott och droger breder ut sig tror jag är bra signaler. Låt oss ta fasta på bra förslag och göra någonting av dem.

Anförande nr 337
M a r t a A g u i r r e (V): Ordförande, ledamöter! Jag vet att det är sent och jag hade inte tänkt förlänga debatten, men den människosyn som framkommer i talarstolen är så slående att jag inte kan låta bli att gå upp.

Under valrörelsen var jag ute i skolor i våra förorter och pratade. Ungdomar kom fram till mig och sade att ja, jag tjuvåker för jag har inte råd att betala en biljett. Mamma har inte råd att betala ett helgkort. Vilka är det som tjuvåker mest? Det är de som faktiskt inte har råd att köpa biljett. När vi lyssnar på det som Kristoffer säger är det de som senare kommer att skjuta varandra. Jag vänder mig mot det. Jag vänder mig mot den syn som vi basunerar ut från talarstolen, att alla människor vill något ont. Jag tror att de flesta vill göra rätt för sig. Om vi sänkte priserna, om folk hade råd att betala, tror jag att det skulle betalas.

Under coronapandemin fanns inte ens möjlighet att betala. Min mamma var coronaplankare för det fanns inte kortläsare i de bussar hon åkte med. Annars hade hon varit tvungen att gå tre kilometer, och då skulle det inte ha funnits någon anledning att ta bussen.

Oviljan att möta upp folk som vill betala gör att folk fuskåker. Man säger att allt grundar sig i att folk fuskåker samtidigt som man inte ger möjlighet för folk att göra rätt för sig.

Anförande nr 338
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Jag ska säga att jag är en ivrig anhängare av att man ska ha möjlighet att göra rätt för sig. Det är så vi jobbar i kollektivtrafiken i Stockholm, och det är så vi ska jobba. Som Kristoffer nämnde har jag varit med och i Svensk Kollektivtrafiks styrelse upprepade gånger gått in med begäran till regeringen om att vi behöver mer pengar till kollektivtrafiken. Jag är både i Svensk Kollektivtrafik och här i regionen beredd att ta den typen av samtal också i fortsättningen om vi får en kris motsvarande den som vi gått igenom med till exempel coronanedskärningar. Absolut är jag öppen för en sådan dialog. Men det löser inte problemet. Fuskåkningen måste vi ta hand om.

Anförande nr 339
Regionrådet T a m s o n s (M): Jag reagerar på den typen av argumentation som inte baserar sig på forskning, på evidens och fakta, på internationellt vedertagen forskning om kriminalitet och hur man bekämpar den när det gäller socialt utsatta miljöer och social kontroll i vårt samhälle. Det är grunden till att vi just nu har förlorat kontrollen över delar av Stockholmsregionen och delar av Sverige. Vi ser hur gängen breder ut sig och hur gängbrottsligheten tar över där vi tidigare haft en ordning i vårt samhälle som handlat om att lag och rätt gäller, inte den starkes rätt.

Det finns en medicin för det som är väldigt tydlig, och det är att signalera att hon eller han, framför allt de med små marginaler som anstränger sig för att göra rätt för sig, är de som vi ska stå upp för, inte de som försöker åka snålskjuts på andra i samhället, de som ena dagen plankar på tunnelbanan för att nästa dag åka fast i någon av våra biljettkontroller med polisstöd och det visar sig vara en grov brottsling som inte ens har i landet att göra. Den typen av insatser skulle vi behöva fler av, inte färre.

Anförande nr 340
Regionrådet F e n d e r t (MP): Jag tänkte tacka för en intressant debatt. Den blev väldigt ideologisk, och jag ser fram emot kristdemokratiska initiativ på Regeringskansliet inom det här området. Det finns uppenbarligen ett starkt intresse för de här frågorna i den kristdemokratiska partigruppen. Jag hoppas att det spiller över på Regeringskansliet nu när ni har möjlighet att ta initiativ där. Jag ser också fram emot gemensamma initiativ beträffande nationell kompensation för det extrema kostnadsläget som vi har i kollektivtrafiken just nu.

Anförande nr 341
Regionrådet L i n d b e r g (V): Det här blev något slags kriminalpolitisk debatt som inte var interpellationens syfte. Det vilar ett stort ansvar på politiker som säger att de bottnar sina kriminalpolitiska förslag om att signalera för hårdare tag i forskning och evidens. Jag vet inte vad det är för kriminalpolitisk forskning som säger att den typen av reflektion du för fram är *the way to go* för att bita åt kriminaliteten.

Bevare mig väl! Om man överför den formen av argumentation som du har om rättsväsendet på sjukvården då är vi verkligen i senapsbads- och örtmedicindiskussionen. Vi måste kunna höja nivån och verkligen lyssna på vad forskningen säger. Den här interpellationen har fladdrat i väg. Jag tycker att vi måste komma åt fuskåkning, absolut, men vi tror mer på lägre taxor för att man ska kunna göra rätt för sig. Vi tror inte att man ska lägga polisiära resurser, eller rättsväsendets resurser, på att gripa och hålla fast fuskåkare i Stockholms lokaltrafik. Vi har viktigare saker som vårt rättsväsende behöver ägna sig åt.

§ 42
Interpellation 2022:38 av Charlotte Broberg (M) om 1177 sjukvårdsrådgivningens framtid i Region Stockholm
RS 2022-0885

Anförande nr 342
C h a r l o t t e B r o b e r g (M): Herr ordförande! Tack för svaret, Christine! Region Stockholm har i dag en sjukvårdsrådgivning som sedan 20 år varit upphandlad. Det är en sjukvårdsrådgivning med korta svarstider och hög tillgänglighet, dessutom till en högst rimlig kostnad.

Sjukvården är i dag mycket komplex och har många utmaningar.

Mot den bakgrunden kan man inte låta bli att undra: Varför förändra något som fungerar bra? *If it ain't broken, why fix it?* Dessutom har många regioner redan prövat den lösning som ni nu vill gå fram med, det vill säga gå från en upphandlad sjukvårdsrådgivning till att ha tjänsten i egen regi, och det med förskräckande resultat. I Sörmland ökade svarstiderna från 3 minuter till 30 minuter, tillgängligheten blev väsentligt sämre och var tredje patient kom inte ens fram. Om man inte ens kommer fram menar jag att risken är stor att man i stället åker till akuten, och då får vi ännu längre väntetider där. Det vill vi verkligen undvika.

Jag ställde även en fråga till dig, Christine, om hur lång tid regionrådet anser att det är skäligt att vänta i telefonkö innan samtalet till sjukvårdsrådgivningen besvaras. Den frågan fick jag inget svar på. Den väntetid vi har i Stockholm tycker jag är högst rimlig, 3 minuter. Den väntetid som Region Sörmland fick, 30 minuter, är helt orimlig. Det vore intressant att höra vad du tycker om det, Christine, eftersom du inte svarade på min fråga i den delen.

Jag uttryckte också oro för de 250 sjuksköterskorna som ska rekryteras, de som i dag sköter tjänsten åt Medhelp. Där uttrycker du något slags förhoppning om att de ska följa med om tjänsten övergår i Region Stockholms regi, att då acceptera Region Stockholm som arbetsgivare. Jag skulle vilja säga att det är högst osäkert att så blir fallet. Medhelp har en stor andel som vill jobba där, de får spontanansökningar nästan dagligen. Det känns därför som en väldigt *risky business*.

Slutligen ställde jag en fråga till regionrådet om du var beredd att upphandla sjukvårdsrådgivningen på nytt om kostnaden och väntetiderna ökar när tjänsten övergår i egen regi. Inte heller den frågan fick jag något svar på, vilket jag tycker är mycket oroväckande. Om ni trots allt bestämmer er för att ta över sjukvårdsrådgivningen fast den fungerar bra borde det vara självklart att backa bandet om man senare skulle upptäcka att det blev betydligt sämre för invånarna i Stockholm, som får vänta betydligt längre i telefonkö eller rentav inte får något svar alls. Därför tycker jag att det är högst oroväckande att du inte kan ge ett rakt svar på frågan. Om det inte fungerar bra borde ni ta tillbaka sjukvårdsrådgivningen och upphandla den igen.

Anförande nr 343
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Tack, Charlotte, för interpellationen! Det är roligt att vi pratar om 1177 vid varje fullmäktige. Vi både inledde dagen och avslutar den med primärvårdsfrågor, och det är glädjande.

Charlotte säger att man i andra regioner har fått förskräckande resultat när de tagit över sjukvårdsrådgivningen i egen regi. Därför undrar jag lite varför de i så fall inte bytt tillbaka. När jag pratar med kollegor i Sörmland säger de att de långa svarstiderna fanns initialt och samtidigt med coronapandemin. Sedan har svarstiderna stabiliserats och gått tillbaka.

Vi har korta svarstider i dag, ja, och det vill vi behålla. Vi har i upphandlingarna styrt mot att korta svarstider är det viktigaste. Nu vill vi att det både ska vara korta svarstider och att andelen korrekta hänvisningar ska bli högre, och då krävs det att man har längre tid för samtalen.

Du frågade hur långa svarstider som är acceptabla. Där har jag faktiskt svarat även om det är invävt i svaret, nämligen att jag vill se svarstider liknande dem vi har i dag.

Sedan hade du en fråga om att upphandla igen, och där ser jag att svaret fallit bort, vilket jag ber om ursäkt för. För min del kan jag absolut se att vi om några år gör en ny bedömning för att se hur det fungerar, om egen regi är det bästa eller om det är aktuellt med ny upphandling. Det har jag inga problem med.

Jag vill påminna om att vi också ska ta över prioritering och dirigering av ambulanserna i egen regi, lite grann utifrån samma resonemang för prioritering och dirigering som gjordes av den tidigare majoriteten. Nu har vi i vår nya minoritet med stöd även fattat beslut om 1177 i egen regi.

Anförande nr 344
Carl Johan Schiller (KD): Vi hade en hyfsat intensiv debatt om den här frågan på primärvårdsnämnden. Då var det några yrvakna socialdemokrater som blev upprörda över debattviljan. Oavsett om det är ett slutet rum eller sent på kvällen kommer vi att fortsätta att ställa de frågor som krävs för att säkerställa bästa möjliga resultat för patienterna och stockholmarna där ute.

Jag vill vara tydlig med att driftsform för oss kristdemokrater inte spelar någon roll. Om något är bättre i egen regi ska vi ha det i egen regi. Om något är bättre i privat regi ska vi ha det i privat regi. Återigen ställer jag frågan som Charlotte var inne på, att om det här visar sig vara bättre i privat regi, om vi kan styra på det sättet som du är inne på, Christine, ska vi då göra det? Du säger att du för din del kan tänka dig att i sådant fall upphandla. Jag undrar vad ”din del” betyder i det här avseendet eftersom vi har Miljöpartiet som ibland är marknadsliberala, ibland inte, vi har Socialdemokraterna och vi har också Vänsterpartiet. Är ”din del” hela koalitionen med stödhjul, är det Centerpartiet, är det du eller är det styret? Det vore bra att få svar på det.

En annan sak som oroar mig är att vårdcentralerna nu ska ha något slags parallell 1177-tjänst. Vårdcentralerna är redan i dag ganska ansträngda. Om de dessutom ska bygga upp en telefontjänst kommer det att skapa mer arbete och dessutom större oklarhet för stockholmarna, som äntligen har lärt sig att man börjar med att ringa 1177. Att slå sönder den kommunikationen vore mycket olyckligt.

Med det sagt, efter en pandemi och i en tid då 1177 håller på att utveckla nya arbetssätt med videomöten, man kan skicka in bilder och så vidare, tycker jag att det vore bra med en utredning som objektivt tittade på vad som är den bästa driftsformen. Om ni kan tänka er att lägga den typen av utredningsdirektiv, där vi tittar på vad som blir bäst på riktigt och inte fixar beställningsjobb till Vänsterpartiet, då kommer också vi att yrka bifall till det.

Anförande nr 345
Axel Conradi (M): Ordförande! På senaste primärvårdsnämnden fattade vi beslut om att genomföra den här skenutredningen. Det är rent ideologiskt motiverat och något som Moderaterna är emot. Missförstå mig inte, ideologi kan vara bra. Det kan vara en kompass som pekar ut en riktning. Problemet med kompassen är att den bara pekar åt ett håll. Den berättar inte någonting om de strömmar, raviner och avgrunder som kan finnas längs vägen. Några av riskerna, som man kan likna vid strömmar, raviner och avgrunder, har Charlotte Broberg med stor förtjänst redogjort för.

Nu har vi fattat beslut i nämnden om att genomföra en utredning. Problemet är bara att vänsterstyret redan bestämt sig. Det är därför jag kallar den skenutredning. De har redan bestämt sig för att 1177 ska återtas i egen regi. Det är det jag menar med att det är ideologiskt motiverat. Det är ogenomtänkt. Det är utpräglad vänsterpolitik som riskerar att göra tillgängligheten till 1177 sämre och kostnaden högre.

Anförande nr 346
Regionrådet Lindberg (V): Tack för interpellationen! Det är några saker jag vill säga. Man kanske inte ska ha så hög svansföring och tala om ideologisk förblindning när man sjösatt 40 vårdval. Man bör ta det lite lugnt med den typen av argumentation.

En anledning till att många regioner för några år sedan tog tillbaka 1177 i egen regi var för att vi hade en stor IT-skandal där patientuppgifter läckte ut. Man bedömde att det säkerhetsmässigt var oerhört riskabelt att ha den typen av verksamhet outsourcad. Därför tog man tillbaka den i egen regi. Region Stockholm valde då, av ideologiska skäl, att fortsätta att ha verksamheten upphandlad. Det är också ideologi.

Det finns rätt mycket stök med 1177 såsom systemet fungerar i dag. En anledning, som Christine tog upp, är att vi styr mycket på enbart korta väntetider. Det gör att personalen har pressade villkor, de uppmanas hålla samtalen korta, och det slår över i att Stockholm av alla regioner har de flesta hänvisningarna till akutmottagningar. Du kan göra ett besök på samtliga akutmottagningar i Stockholm, prata med triagesjuksköterskorna där och fråga vad de anser om 1177:s funktion. Jättemånga patienter försöker göra rätt och ringa 1177 men får svaret åk till akuten.

Det andra där det syns är kvaliteten på samtalen. Också där är Stockholm sämst bland samtliga regioner i Sverige. Det beror på att samtalen är korta och forcerade. Man får inte den tid man behöver.

Sedan är det mycket svårare att justera i ett upphandlat avtal när vården förändras. Om vi gör en upphandling sitter vi fast i olika styr- och regelverk. Om vi har verksamheten i egen regi kan vi justera och ändra utifrån att vården förändras.

Anförande nr 347
A n d e r s N i l s s o n (MP): Det är få telefonnummer i Sverige som nästan alla känner till. 112 är ett sådant, och sedan är det väl bara 1177. Det säger något om hur viktig tjänsten är och vilket jobb de trots allt gör, det ska vi komma ihåg, både med att lotsa folk i ett ganska komplext vårdsystem och ge rådgivning. Med det sagt är jag knappast den enda småbarnsföräldern i Stockholm som haft en febrig tvååring och ringt 1177. Då är det två alternativ som gäller. Det ena är att testa Alvedon, det andra att åka till akuten. Det sätter lite grann fingret på 1177:s problem. Tillgängligheten är på många sätt dess förtjänst, men samtidigt missar den en stor del av vårdkedjan.

När vi nu satsar historiskt mycket på primärvården, och därmed ökar ambitionerna, är det bra att 1177 hänger med. Den är lättare att styra, precis som föregående talare var inne på, om vi driver den i egen regi jämfört med att ha avtal som löper över flera år. Jag tycker därför att det är högst rimligt att undersöka hur det blir om vi återtar 1177 i egen regi.

Anförande nr 348
Regionrådet T a r s c h y s I n g r e (L): Herr ordförande! Vänsterstyret är i full gång med att ta över 1177 på telefon i egen regi. Vid senaste sammanträdet i primärvårdsnämnden togs första steget mot ett övertagande. Återigen lägger vänsterstyret ett förslag där de ideologiska skygglapparna gör dem lite blinda för resultaten. Region Stockholm är ensam om att upphandla driften av 1177 på telefon, och resultaten är tydliga. Region Stockholm har de kortaste svarstiderna till betydligt lägre kostnader. Det motsatta har skett i de regioner som valt att ta tillbaka driften i egen regi. Deras svarstider har två- till tredubblats och till högre kostnad. Varför vill vänsterstyret göra det dyrare och sämre för stockholmarna?

Jag säger inte att 1177 på telefon är perfekt, verkligen inte, men att inte se till resultaten är tondövt. 1177 Vårdguiden har en viktig roll i hälso- och sjukvården. Det gäller inte minst telefonrådgivningen. Den behöver värnas men också utvecklas. Det här är fel väg att gå. Christine Lorne sade att hänvisningarna till akuten behöver minska. Jag håller med om det. Inera har presenterat siffror för 2022. 4 procent hänvisas till 112, 21 procent till akutmottagning, 17 procent till närakut och 23 procent till vårdcentral.

Återigen: Hänvisningarna till akuten behöver minska, men i ljuset av vänsterstyrets översyn av närakuterna blir dessa siffror särskilt intressanta. Hur tror vänsterstyret att det blir om fler närakuter stängs ned och om, i värsta fall, närakuterna som vårdnivå skrotas?

Jag har åtminstone min bild klar. Hänvisningarna till akuten kommer att bli fler. Belastningen på akutsjukhusen kommer att bli större. Om ni vill minska hänvisningarna till akutmottagningar bör ni rimligtvis styra åt det hållet, inte tvärtom.

Anförande nr 349
Daniel Carlstedt (S): Herr ordförande! Tack, alla i salen, denna sena timme! Det är roligt att få tala i en så viktig fråga som 1177, en fråga som vi diskuterat många gånger. Det är fantastiskt att vi nu också diskuterar den i rätt forum, inte bara i primärvårdsnämnden, där endast några få får vara med.

Vi ska komma ihåg vad det är vi debatterar. Oppositionen pratar om utredningen som lades fram i primärvårdsnämnden. Den handlar om *hur* vi ska tillbaka till egen regi. Beslutet att ta tillbaka 1177 i egen regi är redan fattat av fullmäktige i samband med att budgeten antogs. Återtagandet sker utifrån en debatt som vi fört under lång tid om 1177 och de problem som funnits. Jonas talade om IT-skandalen. Några av oss med gott minne kommer ihåg när nätläkare nästan tog över driften av 1177 då Medhelp inte längre ville driva verksamheten. Vi tycker att 1177 är en så viktig del och ett så viktigt nav i vår sjukvård att den måste drivas i egen regi. Därför har vi gett uppdraget.

Det finns mycket som Jonas redan talat om. Vi kanske ska utveckla 1177, det ska vara det naturligaste stället att höra av sig till. Där jag bor har jag ungefär lika långt till tre närakuter. Om jag ringer 1177 får jag inte veta vart det är bäst att åka. Det kanske vi kan få veta i framtiden då de kan säga att okej, för dig är det bättre att åka lite längre med tunnelbanan för där är ingen kö i dag och du kan få vård direkt. Det gäller att hitta sätten att utveckla verksamheten så att de har all information och kan ge oss de bästa råden när vi ringer. Det är fantastiskt att vi tar tillbaka 1177 i egen regi.

Anförande nr 350
Sandra Ivanovic Rubin (MP): Mycket klokt har sagts och även många farhågor har påtalats. Låt mig förtydliga från Miljöpartiets sida. Jag vänder mig till dig, Carl Johan. Också vi har ett mycket pragmatiskt sätt. Vi tycker att egen regi kan vara bra ibland, privata aktörer ibland och ibland är IOP:er, idéburna, de bästa. Skulle det bli problem har Christine en kompis i Miljöpartiet som kommer att säga: Nej, nu får vi göra annorlunda för det här blev skräp.

Anförande nr 351
Regionrådet Lorne (C): Ordförande! Åren går snabbt och om några år har vi ett nytt val. Vi vet inte hur styret ser ut då. Jag kommer att tycka vad jag tycker och Centerpartiet likaså, att kvaliteten på vården är det absolut viktigaste.

Det väcktes farhågor om hur vårdcentralerna ska mäkta med fler telefonsamtal. Räknar man på det är det i dag ungefär 13 samtal per vårdcentral och dag som går till 1177. Vi hörde att ett ganska stort antal hänvisas tillbaka till vårdcentralerna. Då är det både enklare och smidigare att de samtalen går direkt till vårdcentralerna och att vårdcentralerna också får de pengarna.

Som flera varit inne på är 1177 vägen in. De styr och fördelar vem som ska vart och kan ha det övergripande ansvaret. Då behöver vi knyta det närmare nu när vi står inför stora förändringar med omställningen till mer nära vård.

Till er som är oroliga vill jag säga att jag hört många räkna och mäta sekunder, men var finns era argument när det gäller kvaliteten i vården? Jag som jobbar i ambulansen vet att varje minut där är värdefull. Vid ett hjärtstopp motsvarar en minut 10 procent mindre chans till överlevnad, men om ambulansen kommer fram och inte kan göra hjärt- och lungräddning spelar det inte så stor roll om den kommer fram eller inte. Det handlar om balansen. Vi måste ha hög kvalitet och den ska vara snabb tidsmässigt.

Anförande nr 352
Carl Johan Schiller (KD): Tack, ordförande! Nej, självfallet ska vi ha högre kvalitet. Det gäller ju att hålla alla de här sakerna i huvudet samtidigt. Jag drar några streck här. Nu har jag markerat två partier av fyra som kan tänka sig att ta tillbaka verksamheten i privat regi om det visar sig vara bättre. Vi väntar fortfarande på besked från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Om vi får svar så att vi kan dra fyra streck så är det i alla fall ett litet fall framåt.

Jag tänker på det som Anders Nilsson sade nyss. Det var mycket klokt, det som du sade. Vi är säkert många här som med febriga barn har fått rekommendationen ”Åk till akuten”, men det är ju bara för att vårdcentralerna är stängda då. Vart ska man hänvisas när vårdcentralen är stängd? Jo, det skulle kunna vara till en jouröppen vårdcentral. Det är därför som vi är så angelägna om att få ett svar på den frågan här, Christine. Vi får fortsätta att prata om den saken också eftersom alltihop hänger ihop. Vi vill ha så bra vård som möjligt och så snabbt som möjligt och gärna så nära patienten som möjligt också.

En sista fråga till Christine och Jonas. Vi tre sitter ju i presidiet tillsammans i primärvårds-nämnden och samarbetar bra i många olika frågor. Jag var på Medhelp för två veckor sedan, och de erbjöd mig att komma tillbaka tillsammans med er två för att vi tre ska lära oss mer om verksamheten. Följer ni med om jag ordnar ett sådant besök – bara för att veta vad vi verkligen håller på att göra?

Anförande nr 353
Axel Conradi (M): Ordförande! Jag vill reda ut några saker som har kommit upp här under debattens gång, så att inte fullmäktige vilseleds.

Angående kvaliteten på 1177:s nuvarande verksamhet så kan i varje fall inte jag se någonting där som sticker ut. 17 procent av de inringande hänvisas till akuten, 15 procent hänvisas till närakuten.

Det som är problemet dock, om vi följer exemplet från andra regioner och övertar det här i egen regi och om svarstiderna då blir längre är ju att människor då lägger på luren och per automatik åker till akuten i stället. Det finns ju också en alternativ kostnad i detta som man måste beakta när det gäller långa svarstider.

Angående den ideologiska biten av den här debatten så kan jag bara säga att det inte är så att all vårdverksamhet i Region Stockholm utförs i privat regi, det är en tredjedel.

Anförande nr 354
Charlotte Broberg (M): Tack för svaret, Christine! Du menar att den väntetid som finns i dag är bra, men att ni är fokuserade på annat än väntetider och nämner just hänvisningar. Men om jag inte har missuppfattat något så är det faktiskt regionens eget hänvisningsstöd som används och då är det väl det som borde utvärderas och studeras och kanske göras om helt och hållet om det är det som inte fungerar i stället för att ta tillbaka en tjänst i egen regi som i dag är upphandlad och fungerar mycket bra. *If it ain’t broken, why fix it?*

Det är också så att när man studerar andra regioners verksamheter så har de också tagit tillbaka tjänsten och det med ganska förskräckande resultat. Därför blev jag väldigt förvånad när ni står här och pratar om att det är jättebra. Det var till och med någon som sade att det är fantastiskt. Är det fantastiskt med trettio minuters väntetider? Jag tycker verkligen inte det. Det hela blir både dyrare och sämre, det har vi sett, och jag tycker också att ni ändå måste kunna lära av andra. Det finns ju en mening med att inte uppfinna hjulet på nytt. Andra har testat och det har inte fungerat, varför ska vi då göra samma resa? Varför ska vi göra det sämre och dyrare för patienterna och för dem som vill ringa till sjukvårds-rådgivningen?

Christine, du hänvisar också till att ni tar tillbaka SOS prioriterings- och dirigeringstjänst i egen regi. Men den tjänsten har ju många brister med inte uppfyllda mål och har till och med tvingats betala viten vid mer än ett tillfälle. Så är ju inte fallet med 1177. Här har vi en tjänst som faktiskt fungerar, inte en tjänst som tvingats betala viten.

Till sist måste jag konstatera att det är tydligt vad du Christine tycker, och det tycker jag att du ska ha all heder av. Funkar det inte så är du beredd att upphandla det igen. Sandra har också anslutit sig till den linjen.

Samtidigt kan jag inte låta bli att undra vad Socialdemokraterna tycker. Och vad tycker Vänsterpartiet? Vem är det egentligen som bestämmer i den här regionen? Är det du, Christine, som ansvarigt regionråd eller är det någon helt annan?

Anförande nr 355
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Det är evidens som ska vara avgörande för hur vi styr sjukvården i Region Stockholm.

Och låt mig bara påpeka att hälso- och sjukvårdsnämnden för någon månad sedan antog den katastrofmedicinska planen. I den katastrofmedicinska planen angavs 1177 som ett viktigt verktyg för samordning, men det kan inte användas fullt ut när vi faktiskt inte har rådighet över detta viktiga, infrastrukturella verktyg för just samordning i händelse av kris eller katastrof. Det är en viktig aspekt.

En annan viktig aspekt framgår ju när vi pratar om ekonomi, flera talare har tagit upp det. Det blir dyrare när man så direkt hänvisar till akut- eller närakutmottagning i stället för att se till att man faktiskt kan ge rådgivning, sjukvårdsrådgivning. Och det är detta som många har framhållit.

Distriktsläkarföreningen har gjort en rapport där de jämför Region Stockholm med andra regioner. Vi vet att en del vårdexperter också har påtalat detta, hur mycket dyrare det blir för vår region när vi inte har rådighet över 1177 och kan samordna och ge sjukvårdsrådgivning när det i stället är tidsaspekten som premieras, att man kan svara och sedan hänvisa till akuten eller närakuten. Det blir väldigt, väldigt dyrt. Och det ges inte någon sjukvårds-rådgivning i sådana fall.

När det gäller hänvisningsstödet apropå just den katastrofmedicinska beredskapen så gäller det att vi har rådighet för att snabbt kunna hänvisa och omdirigera invånarna i händelse av kris och katastrof. Då räcker det inte med ett hänvisningsstöd i pappersformat. Då behöver vi ha den samordningen i vår region, mellan förvaltningarna och inte det stuprör som har fått råda inom förvaltningarna, mellan vårdenheter, mellan olika aktörer.

Det är alltså evidensen som ska styra hur vi ser till att hälso- och sjukvården fördelas och arbetar och styrs i Region Stockholm.

Anförande nr 356
M a r i t N o r m a s d o t t e r (V): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare i denna sena timme! Jag vill bara komma upp i talarstolen och påminna om en del skandaler som har skett inom Medhelp, alltså det bolag som sköter den privata driften av den här verksamheten.

År 2015 avslöjade SVT att Medhelp hade anlitat ett callcenter i Barcelona för att svara på samtal som ringdes till 1177. De anställda sade att de inte hade någon vårdutbildning alls utan slog upp vad de skulle säga till patienterna. Utöver samtal till 1177 svarade de även på samtal till bilprovningen och till Telia.

Jag minns att några personer på arbetsplatsen var fulla och höga när de svarade på samtal från 1177, sade en anonym person som jobbade på callcentret i Barcelona.

2018 avslöjade Svenska Dagbladet att cheferna på Medhelp hade uppmanat sjuksköterskorna på 1177 att hålla samtalen korta för att de skulle spara pengar. Enligt sjuksköterskorna på 1177 skulle kvaliteten bli lidande av det.

År 2019 avslöjades det att en massa journaler eller samtal låg öppet på Internet. Det var 2,7 miljoner inkomna samtal som låg helt öppet på nätet som alla kunde lyssna på.

2020 avslöjade Dagens Industri att Medhelps huvudägare förekom i härvan med Panamapapper, och en utredning inom Skatteverket upptaxerade honom med 89 miljoner kronor. Är det som vi ska använda våra skattepengar till?

2021 ville Kry ta över Medhelps verksamhet och driva den i sin regi. Då skulle ett vårdföretag, ett företag som levererar vård, ta över verksamheten i 1177. Som tur var fick vi stopp på det.

Det här är bara några skandaler. Det här slipper vi med egen regi.

Anförande nr 357
Regionrådet L i n d b e r g (V): Ordförande! Jag följer gärna med till Medhelp. Det blir alla tiders! Jag träffar gärna deras ägare, och jag träffar deras sjuksköterskor som kan tala om sina samtalstider och vad de får för uppmaningar av sin ledning.

Jag kan gärna ta med deras ägare till akutmottagningen på SÖS. Då kan de se vilka effekterna blir av hänvisningarna sådana som de är i dag.

Det är detta vi försöker komma åt när Christine pratar om prioriterings- och dirigeringstjänsten av ambulanssjukvården. Det har alltså varit problem med hur man dirigerar. Det är ungefär samma sak med 1177 och hänvisningarna. De fungerar inte.

Det största problemet, som vi kanske lättare kommer åt om vi har driften i egen regi, det är journaltillgången, tycker jag. Medhelp har i dag ingen möjlighet att se journaler på de patienter som ringer. Det leder till att det bildas parallella system. Vårdgivare kan inte heller se vad 1177 har skrivit i sina journaler om man inte går en väldigt omständlig väg in via Nationell patientöversikt. Det här leder till friktion i systemet.

Anförande nr 358
Regionrådet P e t h r u s (KD): Herr ordförande! Men det är väl jättebra om Jonas Lindberg då vill följa med. Vi väntar på svar helt enkelt och ska boka en tid via Carl Johan.

När jag talar med mina partikollegor i andra regioner – det gör väl ni också, hoppas jag – så berättar de att det tar ungefär 30 minuter innan man ute i landet kan förvänta sig ett svar när man ringer 1177.

I vår region har vi en genomsnittlig väntetid på mellan 3 och 9 minuter beroende på hur man räknar. 75 procent av samtalen besvaras inom 9 minuter i Stockholm, och i Södermanland är motsvarande siffra 31 minuter.

Astrid Lindgrens barnsjukhus sade tidigare att det var för många hänvisningar. Det var fel på 1177, sjuksköterskorna där hänvisade helt fel. Patienterna skulle inte till Astrid Lindgrens barnsjukhus. Då gjorde man ett projekt där man satte personal från Astrid Lindgrens barnsjukhus tillsammans med de sjuksköterskor som gjorde bedömningen på 1177. Och vad visade det? Jo, i cirka 97 procent av fallen så gjorde sjuksköterskorna samma bedömning när de kom överens om vart patienten skulle hänvisas.

Det finns väldigt många myter, och jag tycker att det är väldigt tråkigt att ni försöker sprida myter om att 117:s hänvisningssystem inte fungerar, för det är någonting som används överallt, och som vi var inne på här har det redan tagits fram av regionen. Det är alltså inte så att det sitter 250 sjuksköterskor och hittar på någon egen version av vart de tycker att man ska hänvisas. Det finns ett bedömnings- och hänvisningsstöd.

När det gäller journaltillgång så säger 1177 att de kan tänka sig att också ha tillgång till det, de kan försöka ordna det administrativt.

Det finns lösningar. Det är ju inte så att allt kommer att bli fullständigt perfekt bara för att tjänsten läggs i egen regi.

Att förstöra något för att sedan ta tillbaka det igen, med de här 250 sjuksköterskorna, är något som jag verkligen hoppas att ni tänker över en gång till.

Anförande nr 359
Regionrådet L o r n e (C): Ordförande! Tack för debatten! Det är härligt när den engagerar. Jag instämmer i att allt hänger ihop, hela sjukvårdssystemet, från första vårdkontakt till dess att man är färdig och frisk igen. Det är därför det är så viktigt att vi behöver ha, som Jonas var inne på, också den här sammanhållna journalföringen, så att man faktiskt kan se vad 1177 skrev. Vilken bedömning gjorde de? Varför behövde den här patienten komma till akuten? Då kan det mycket väl bli, som Désirée säger, att ledningssköterskan på akuten ser att den här patienten är här med magsjukesymptom men har också det här problemet. Då fattar man varför man ska ta de här olika proverna. Det är ju en bättre vård som är vårt syfte.

Jag besökte Medhelp och satt med på medlyssning år 2020. Jag träffar dem jättegärna igen.

Anförande nr 360
C h a r l o t t e B r o b e r g (M): Om problemet är att man inte får dela journaler med 1177 så tycker jag också att det är ett problem. Då är det väl det problemet som vi ska lösa och inte tillsammans med det dra med allt det som faktiskt fungerar och göra om det på ett sätt som kan skapa hur stora problem som helst – åtminstone har det blivit så på andra ställen i landet.

Jag tycker också att det är ganska anmärkningsvärt att man här i debatten talar om att det har funnits en massa fulla och höga medarbetare på Medhelp. Det är inget som jag har hört talas om, och jag tycker inte att det känns riktigt korrekt att nämna sådant i debatten. Jag tror att vi skulle ha reagerat betydligt hårdare om så hade varit fallet.

Jag tycker att man ska vara lite försiktig med att sprida sådana ganska förskräckande påståenden, måste jag säga.

Till slut kan jag inte förstå att ni hela tiden pratar om att hänvisningarna inte fungerar. Är det så är det väl hänvisningsstödet vi ska se över, och inte tjänsten 1177 så som den fungerar i dag i upphandlad form, för den fungerar ju alldeles utmärkt.

Till slut måste jag säga att det bara är 249 sjuksköterskor kvar för Medhelp att locka.

Avslutning

O r d f ö r a n d e n : Tack för ett verkligt gott arbete! Vi har hållit på i tio timmar.

Innan jag tackar för i dag vill jag bara påminna om att nästa fullmäktigesammanträde kommer att vara den 20 mars, en måndag och inte en tisdag. Skälet till detta är att SKR har kongress samma vecka.

Detta innebär också att detta kan komma att påverka partiernas och deras kansliers inlämningstider när det gäller sådant som interpellationer och frågor. Vi kommer att återkomma med närmare besked om detta.

Dagens sammanträde är avslutat!